

มาตรฐานการคุ้มครองผู้บริโภค

คำนำ

การจัดบริการสาธารณะเป็นภารกิจสำคัญที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องดำเนินการทั้งตามอำนาจหน้าที่และตามที่ได้รับถ่ายโอนจากส่วนราชการต่างๆ โดยมีหลักการดำเนินงานที่จะต้องยึดถือไว้ว่า “การจัดบริการสาธารณะให้แก่ประชาชนนั้น จะต้องดีขึ้นหรือไม่ต่ำกว่าเดิม มีคุณภาพ ได้มาตรฐาน มีการบริหารจัดการที่มีความโปร่งใส มีประสิทธิภาพและมีความรับผิดชอบต่อผู้ใช้บริการที่มากขึ้น”

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ในฐานะหน่วยงานหลักในการส่งเสริม สนับสนุนและ พัฒนาให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีศักยภาพในการบริหารจัดการ และสามารถให้บริการสาธารณะแก่ประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ได้เล็งเห็นความสำคัญของการกำหนดมาตรฐาน การบริหารงานและการบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติหรือ เป็นคู่มือปฏิบัติงานให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตลอดจน เพื่อเป็นหลักประกันในระดับหนึ่งว่า หากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ถือปฏิบัติตามแนวทางที่มาตรฐานกำหนดแล้ว ประชาชนไม่ว่าจะ อาศัยอยู่ที่ใดในประเทศจะต้องได้รับบริการสาธารณะที่มีคุณภาพ โดยเท่าเทียมกัน

ในการนี้ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ได้ร่วมกับสถาบันการศึกษา และองค์กรวิชาชีพ ต่างๆ ดำเนินการจัดทำมาตรฐานการบริหารงานและการบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น โดยได้ผ่านการประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อร่วมกันพิจารณาจากผู้ที่เกี่ยวข้องฝ่ายต่างๆ อาทิเช่น ผู้แทนจากองค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล สมาคมองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น ตลอดจนส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง จึงเป็นที่เชื่อมั่นได้ว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะสามารถนำ มาตรฐานที่ได้จัดทำขึ้น ไปใช้เป็นแนวทางปฏิบัติในการจัดบริการสาธารณะได้อย่างแท้จริง

สำหรับ มาตรฐานการคุ้มครองผู้บริโภค กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ได้ร่วมกับ คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล จัดทำขึ้น โดยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นจะได้ศึกษา ทำความเข้าใจ และนำมาตรฐาน รวมทั้งแนวทางขั้นตอนการปฏิบัติตามที่ กำหนดไว้ ไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน รวมทั้งพัฒนาคุณภาพ ประสิทธิภาพ การบริหารและการ บริการสาธารณะให้ดียิ่งขึ้น เพื่อประโยชน์สุขของประชาชน อันเป็นเป้าหมายที่สำคัญสูงสุดในการ ทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สืบต่อไป

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
กระทรวงมหาดไทย

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมา	1
1.2 วัตถุประสงค์	2
1.3 กรอบแนวคิดการจัดทำมาตรฐานการคุ้มครองผู้บริโภค	3
1.4 ขอบเขตของมาตรฐาน	5
1.5 นิยามศัพท์มาตรฐานการคุ้มครองผู้บริโภค	5
1.6 กฎหมายที่เกี่ยวข้อง	6
บทที่ 2 การคุ้มครองผู้บริโภค	7
2.1 การดำเนินงานด้านคุ้มครองผู้บริโภคในประเทศไทย	7
2.2 การคุ้มครองผู้บริโภคด้านอาหารและยา	17
2.3 การคุ้มครองผู้บริโภคด้าน ชั่ง ตวง วัด	19
2.4 สรุปสาระสำคัญของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองผู้บริโภค	22
บทที่ 3 มาตรฐานและตัวชี้วัดด้านการคุ้มครองผู้บริโภค	29
3.1 ด้านการเสริมสร้างศักยภาพและการสร้างเครือข่าย การมีส่วนร่วมของผู้บริโภค	31
3.2 ด้านการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์การคุ้มครองผู้บริโภค	36
3.3 ด้านการตรวจสอบติดตามประเมินผลการคุ้มครองผู้บริโภค	39
3.4 ด้านการปฏิบัติหน้าที่ของนายตรวจชั่งตวงวัด	40
บทที่ 4 แนวทางการปฏิบัติตามมาตรฐานและตัวชี้วัด ด้านการคุ้มครองผู้บริโภค	41
4.1 การแต่งตั้งคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	42
4.2 การจัดทำแผนแม่บทด้านการคุ้มครองผู้บริโภค	44
4.3 การนำเสนอแผนแม่บทด้านการคุ้มครองผู้บริโภคต่อเวทีประชาคมเพื่อรับฟัง ความคิดเห็น	44
4.4 การบรรจุแผนแม่บทด้านการคุ้มครองผู้บริโภคไว้ในแผนพัฒนาท้องถิ่น	44

สารบัญ

	หน้า
4.5 การดำเนินการตามแผนแม่บทด้านการคุ้มครองผู้บริโภค	45
4.6 การจัดทำรายงานเสนอคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	50
4.7 การติดตามและประเมินผลการดำเนินงานด้านการคุ้มครองผู้บริโภค	51
บรรณานุกรม	53
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก พระราชบัญญัติต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองผู้บริโภค	55
- พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๒๒ (แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๑)	57
- พระราชบัญญัติมาตราชั่งตวงวัด พ.ศ. ๒๕๔๒ (แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕)	81
ภาคผนวก ข ตัวอย่างเนื้อหาสาระของสื่อการประชาสัมพันธ์	109
ภาคผนวก ค คณะกรรมการสุขภาพระดับพื้นที่ (กสพ.)	117
ภาคผนวก ง คู่มือการปฏิบัติงานของนายตรวจชั่งตวงวัด สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี	119
ภาคผนวก จ ข้อมูลสถานที่ติดต่อและเบอร์โทรศัพท์ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	207
- กลุ่มงานคุ้มครองผู้บริโภคฯ สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด (สสจ.)	209
- สำนักงานคณะกรรมการการคุ้มครองผู้บริโภค	219
- สำนักงานสาขาชั่งตวงวัด	222

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมา

เนื่องจากการขยายตัวของประชากรและสังคมเศรษฐกิจ ส่งผลให้การบริโภคของประชาชนขยายตัวตามไปด้วย ผู้ประกอบการมีการลงทุนผลิตสินค้าและบริการออกมาสนองความต้องการอย่างมากมายเป็นทวีคูณ มีการกระตุ้นใจโดยใช้วิถีทางการตลาด เช่น การโฆษณาและการส่งเสริมการขายเพื่อจูงใจให้ผู้บริโภคตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าของตนและมักพบว่าผู้ประกอบการบางรายที่ใช้กลยุทธ์ทางการค้าที่ไม่เป็นธรรมต่อผู้บริโภคจนกลายเป็นความเดือดร้อนที่ปรากฏให้เห็นอยู่เนืองๆ ในขณะที่ตัวประชาชนเองก็ยังขาดการรวมกลุ่มเพื่อคุ้มครองสิทธิในฐานะผู้บริโภคของตนเองอย่างเข้มแข็งเพียงพอ รัฐจึงจำเป็นต้องหามาตรการคุ้มครองผู้บริโภคให้ถูกเอารัดเอาเปรียบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการบริโภคสินค้าบางประเภทที่มีผลต่อสุขภาพและความปลอดภัยของประชาชน ดังนั้นจึงมีการตรากฎหมายหลายฉบับที่มุ่งคุ้มครองสิทธิและสวัสดิภาพของผู้บริโภคออกมา

สำหรับภารกิจในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองผู้บริโภคนั้น แผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้กำหนดบทบาทอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการคุ้มครองผู้บริโภคอยู่ในประเภทของ “กลุ่มงานหน้าที่ที่ต้องทำ” ซึ่งอยู่ในแผนปฏิบัติการฯ 2 ด้าน คือ

1.1.1 ด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต

- สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาได้ถ่ายโอนภารกิจให้แก่ เมืองพัทยา กรุงเทพมหานคร และคณะกรรมการสุขภาพระดับพื้นที่ (กสพ.) ซึ่งเป็นคณะกรรมการระดับจังหวัด ที่มีบทบาทอำนาจหน้าที่ในการกำหนดนโยบายการดำเนินการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา ได้ถ่ายโอนภารกิจรวม 4 เรื่องดังนี้

- 1) การผลิตสื่อและ/หรือเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารด้านอาหารและยา
- 2) การเสริมสร้างศักยภาพผู้บริโภคด้านความรู้ในการบริโภคและเรียกร้อง

สิทธิอันชอบธรรม

- 3) การสร้างและขยายเครือข่ายการมีส่วนร่วมในการคุ้มครองผู้บริโภคด้านสาธารณสุขของผู้บริโภคในท้องถิ่น

4) ตรวจสอบติดตามคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์อาหาร ยา เครื่องมือแพทย์ เครื่องสำอาง และวัตถุอันตรายในสถานที่จำหน่ายตามที่ระบุใน พระราชบัญญัติแต่ละประเภท (สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ,2545 : 280-281)

1.1.2 ด้านการจัดระเบียบชุมชน / สังคม

- สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค สำนักงานนายกรัฐมนตรี ได้ถ่ายโอนภารกิจด้านการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ ความรู้เกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภคให้แก่เมืองพัทยา กรุงเทพมหานคร เทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด และองค์การบริหารส่วนตำบล (สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ,2545 : 284)

- กรมการค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์ ได้ถ่ายโอนภารกิจโดยการมอบอำนาจให้เมืองพัทยา กรุงเทพมหานคร เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นนายตรวจ ชั่ง ตวง วัด ตามพระราชบัญญัติมาตราชั่งตวงวัด พ.ศ. 2542 รวมทั้งอำนาจในการให้คำรับรองเครื่องชั่ง ตวง วัด ชั้นหลัง * (สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ,2545 : 284)

1.2 วัตถุประสงค์

1.2.1 เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับมอบหมายภาระหน้าที่ด้านการคุ้มครองผู้บริโภค

1.2.2 เพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่น ใช้เป็นเครื่องมือและแนวทางประกอบการตัดสินใจสำหรับการดำเนินงานด้านการคุ้มครองผู้บริโภค

1.2.3 เพื่อให้ประชาชนได้รับการคุ้มครองผู้บริโภคอย่างมีมาตรฐานและเป็นระบบ อันจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาท้องถิ่นและสร้างความพึงพอใจแก่ประชาชน

* การให้คำรับรองเครื่องชั่ง ตวง วัด ชั้นหลัง หมายถึง การตรวจสอบเครื่องชั่ง ตวง วัด ที่มีการใช้งานมาแล้วระยะหนึ่งแล้วมีการส่งซ่อม แก้ไข ปรับปรุงเพื่อให้เที่ยงตรงถูกต้องดังเดิม โดยเจ้าพนักงานชั่งตวงวัดตรวจสอบแล้วจะให้คำรับรองเครื่องชั่ง ตวง วัด ชั้นหลัง นั้นๆ

1.3 กรอบแนวคิดการจัดทำมาตรฐานการคุ้มครองผู้บริโภค

การจัดทำมาตรฐานการคุ้มครองผู้บริโภคสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้กำหนดขึ้นตามกรอบภารกิจที่ได้รับการถ่ายโอนตามแผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ของสำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี จากหน่วยงานดังต่อไปนี้

1.3.1 สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค ถ่ายโอนภารกิจด้านการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ความรู้เกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภค ซึ่งเป็นหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 มาตรา 20 (4) และ (5) และภารกิจอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

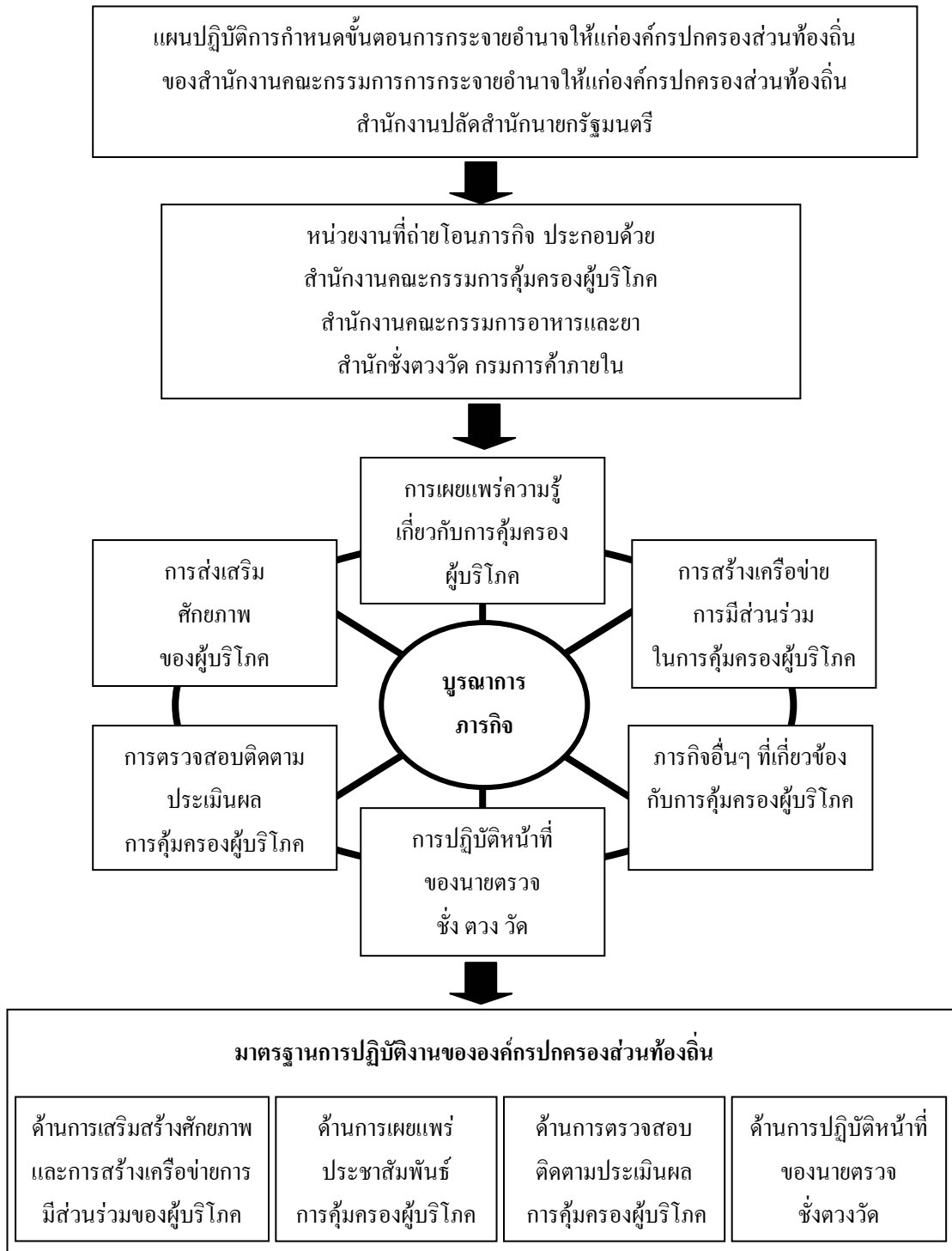
1.3.2 สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา ถ่ายโอนภารกิจด้านการส่งเสริมศักยภาพของผู้บริโภค การขยายเครือข่ายการมีส่วนร่วมในการคุ้มครองผู้บริโภค การตรวจสอบติดตามประเมินผลงานคุ้มครองผู้บริโภคและภารกิจอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง อันเป็นนโยบายเชิงกลยุทธ์ของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา ซึ่งในระยะแรกจะเน้นเฉพาะภารกิจด้านอาหารและยาเท่านั้น

1.3.3 สำนักชั่งตวงวัด กรมการค้าภายใน ถ่ายโอนภารกิจด้านการปฏิบัติหน้าที่เป็นนายตรวจชั่งตวงวัด ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามพระราชบัญญัติมาตราชั่งตวงวัด พ.ศ. 2542 และพระราชบัญญัติมาตราชั่งตวงวัด (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2549 รวมทั้งอำนาจในการให้คำรับรองเครื่องชั่ง ตวง วัด ชั้นหลัง (ศึกษารายละเอียดกฎหมายที่เกี่ยวข้องในภาคผนวก ก)

ทั้งนี้การถ่ายโอนภารกิจดังที่กล่าวมา จะดำเนินการในรูปของการบูรณาการภารกิจ เพื่อให้การปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีเอกภาพและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยการบูรณาการภารกิจของทั้ง 3 หน่วยงานดังกล่าวเข้าด้วยกัน โดยให้อยู่ภายใต้แนวคิดหลักของการคุ้มครองผู้บริโภค คือเพื่อให้ผู้บริโภคได้รับความเป็นธรรม และความปลอดภัยในการบริโภคอาหาร ยา สินค้าและบริการต่างๆ แล้วจึงกำหนดเป็นมาตรฐานการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 4 ด้าน คือ

1. ด้านการเสริมสร้างศักยภาพและการสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วมของผู้บริโภค
2. ด้านการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์การคุ้มครองผู้บริโภค
3. ด้านการตรวจสอบติดตามประเมินผลการคุ้มครองผู้บริโภค
4. ด้านการปฏิบัติหน้าที่ของนายตรวจชั่งตวงวัด

กรอบแนวคิดการจัดทำมาตรฐานการคุ้มครองผู้บริโภค

1.4 ขอบเขตของมาตรฐาน

ขอบเขตการกำหนดมาตรฐานการคุ้มครองผู้บริโภค สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ครอบคลุมในประเด็นต่อไปนี้

- 1) มาตรฐานด้านการเสริมสร้างศักยภาพและการสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วมของผู้บริโภค ประกอบด้วย
 - สนับสนุนให้มีการให้ความรู้เกี่ยวกับการเสริมสร้างศักยภาพผู้บริโภค
 - สนับสนุนให้มีการส่งเสริมและสนับสนุนการรวมกลุ่มของผู้บริโภคในท้องถิ่น
 - สนับสนุนให้มีการส่งเสริมและสนับสนุนการทำกิจกรรมของกลุ่มผู้บริโภค
 - สนับสนุนให้มีการจัดตั้งกลุ่มเครือข่ายผู้บริโภค
 - สนับสนุนให้มีการทำกิจกรรมของกลุ่มเครือข่ายผู้บริโภค
 - สนับสนุนการติดตามประเมินผลการทำงานของกลุ่มและเครือข่ายผู้บริโภค
- 2) มาตรฐานด้านการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์การคุ้มครองผู้บริโภค ประกอบด้วย
 - ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลของประชาชนเพื่อวางแผนเผยแพร่ประชาสัมพันธ์
 - ดำเนินการเพื่อให้มีสื่อประชาสัมพันธ์การคุ้มครองผู้บริโภค
 - ดำเนินการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์การคุ้มครองผู้บริโภค
- 3) มาตรฐานด้านการตรวจสอบติดตามประเมินผลการคุ้มครองผู้บริโภค ประกอบด้วย
 - สนับสนุนหรือจัดให้มีการดำเนินการตรวจสอบติดตามประเมินผลการคุ้มครองผู้บริโภค
- 4) มาตรฐานด้านการปฏิบัติหน้าที่ของนายตรวจชั่งตวงวัด ประกอบด้วย
 - สนับสนุนหรือจัดให้มีการดำเนินการออกปฏิบัติงานสำรวจตรวจสอบเครื่องชั่งตวงวัด และสินค้าหีบห่อ

1.5 นิยามศัพท์มาตรฐานการคุ้มครองผู้บริโภค

1) การคุ้มครองผู้บริโภค หมายถึง การที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นปฏิบัติการกิจที่ได้รับมอบหมายเกี่ยวกับการเสริมสร้างศักยภาพและการสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วมของผู้บริโภค การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์การคุ้มครองผู้บริโภค การตรวจสอบติดตามและประเมินผลการคุ้มครองผู้บริโภค และการเป็นนายตรวจชั่งตวงวัด โดยอยู่ภายใต้กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

2) มาตรฐานและตัวชี้วัดด้านการคุ้มครองผู้บริโภค หมายถึง เกณฑ์การปฏิบัติงานการคุ้มครองผู้บริโภคทั้ง 4 ด้าน คือ เกณฑ์ด้านเสริมสร้างศักยภาพและการสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วมของผู้บริโภค ด้านการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์การคุ้มครองผู้บริโภค ด้านการตรวจสอบติดตามประเมินผล

การคุ้มครองผู้บริโภค ด้านการเป็นนายตรวจซังตวงวัด โดยแบ่งออกเป็นเกณฑ์มาตรฐานขั้นพื้นฐานซึ่งเป็นเกณฑ์บังคับ และเกณฑ์มาตรฐานขั้นพัฒนา ซึ่งไม่บังคับ แต่ทั้งนี้การปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐานขั้นพื้นฐานนั้นจะต้องพิจารณาความพร้อมและสภาพที่เป็นจริงประกอบด้วย

3) ผู้บริโภค หมายถึง ผู้ซื้อหรือผู้ได้รับการบริการจากผู้ประกอบธุรกิจ หรือผู้ซึ่งได้รับการเสนอหรือการชักชวนจากผู้ประกอบธุรกิจ เพื่อซื้อสินค้าและรับบริการ และหมายความรวมถึงผู้ใช้สินค้าหรือผู้ได้รับการบริการจากผู้ประกอบธุรกิจโดยชอบแม้มิได้เป็นผู้เสียค่าตอบแทนก็ตาม

4) การเสริมสร้างศักยภาพและการสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วมของผู้บริโภค หมายถึง การรวมกลุ่มประชาชนในท้องถิ่น เพื่อสร้างความเข้มแข็งในการเป็นผู้บริโภคที่ฉลาด รู้จักรักษาสิทธิในฐานะผู้บริโภค และการจัดกิจกรรมเพื่อเชื่อมโยงกลุ่มผู้บริโภคในท้องถิ่น อันเป็นการขยายกลุ่มเพื่อสร้างความเข้มแข็งของผู้บริโภค

5) การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์การคุ้มครองผู้บริโภค หมายถึง การให้ความรู้เกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภคผ่านสื่อต่างๆ เพื่อให้ประชาชนเกิดความรู้ความเข้าใจ และมีทัศนคติที่เหมาะสมต่อการเป็นผู้บริโภคที่ดี

6) การตรวจสอบติดตามประเมินผลการคุ้มครองผู้บริโภค หมายถึง การติดตามและประเมินผลความสำเร็จในการปฏิบัติงานด้านคุ้มครองผู้บริโภค

7) นายตรวจซังตวงวัด หมายถึง ข้าราชการพลเรือนหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติกรตามพระราชบัญญัติมาตราซังตวงวัด (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๘ โดยได้รับการฝึกอบรมและแต่งตั้งจากกรมการค้าภายในให้ปฏิบัติหน้าที่นายตรวจซังตวงวัด

1.6 กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

- 1) พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 (แก้ไขเพิ่มเติมถึง(ฉบับที่2) พ.ศ. 2541)
- 2) พระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. 2522
- 3) พระราชบัญญัติยา พ.ศ. 2510
- 4) พระราชบัญญัติเครื่องมือแพทย์ พ.ศ. 2531
- 5) พระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535
- 6) พระราชบัญญัติเครื่องสำอาง พ.ศ. 2535
- 7) พระราชบัญญัติมาตราซังตวงวัด พ.ศ. 2542 (แก้ไขเพิ่มเติมถึง(ฉบับที่2) พ.ศ. 2549)

บทที่ 2

การคุ้มครองผู้บริโภค

ด้วยเหตุที่งานคุ้มครองผู้บริโภคมีภาระหน้าที่หลายประการ ไม่ว่าจะเป็นการให้ความเป็นธรรมแก่ผู้บริโภคในการซื้อสินค้าและบริการ หรือการคุ้มครองความปลอดภัยของผู้บริโภคในการใช้สินค้าและบริการ ภาระหน้าที่เหล่านี้ล้วนมีความซับซ้อนละเอียดอ่อน และเกี่ยวข้องกับหลายหน่วยงาน เช่น สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา สำนักชั่งตวงวัด กรมการค้าภายใน แต่ด้วยข้อจำกัดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งในด้านบุคลากร งบประมาณ และวิชาการ ในขณะที่ชุมชนท้องถิ่นก็มีความซับซ้อน ดังนั้นเพื่อให้การปฏิบัติงานคุ้มครองผู้บริโภคสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล จึงเห็นควรที่จะต้องบูรณาการภาระหน้าที่ทั้งหลายที่เกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภคให้อยู่ในขอบเขตที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะสามารถปฏิบัติอย่างได้ผล และเพื่อให้ผู้ปฏิบัติมีความรู้ความเข้าใจต่อภารกิจของการคุ้มครองผู้บริโภค จึงได้กำหนดกรอบแนวคิดที่ครอบคลุมในประเด็นต่อไปนี้

- 2.1 การดำเนินงานด้านคุ้มครองผู้บริโภคในประเทศไทย
- 2.2 การคุ้มครองผู้บริโภคด้านอาหารและยา
- 2.3 การคุ้มครองผู้บริโภคด้าน ชั่ง ตวง วัด
- 2.4 สรุปสาระสำคัญของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองผู้บริโภค

2.1 การดำเนินงานด้านคุ้มครองผู้บริโภคในประเทศไทย

2.1.1 ความเป็นมาของการคุ้มครองผู้บริโภค

ประเทศไทยมีแนวความคิดเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภคมานานพอสมควรแล้ว แต่ยังไม่มีความหมายเป็นการเฉพาะ จนเมื่อปี พ.ศ. 2512 สหพันธ์องค์การผู้บริโภคระหว่างประเทศ ซึ่งเป็นองค์การอิสระที่ไม่เกี่ยวข้องกับการเมือง จัดตั้งโดยสมาคมผู้บริโภคของประเทศต่างๆ รวมตัวกัน มีสำนักงานใหญ่อยู่ที่กรุงเฮก ประเทศเนเธอร์แลนด์ ได้เข้ามาชักชวนองค์การเอกชนในประเทศไทยให้จัดตั้งสมาคมผู้บริโภคขึ้นเช่นเดียวกับประเทศอื่นๆ แต่ไม่ประสบผลสำเร็จ เนื่องจากองค์การเอกชนของประเทศไทยในขณะนั้นยังไม่พร้อม ต่อมาในปี พ.ศ. 2514 ได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการเพื่อศึกษาปัญหาของผู้บริโภค มีชื่อว่ากรมการศึกษาและส่งเสริมผู้บริโภค และวิวัฒนาการเรื่อยมาในภาคเอกชน จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2519 รัฐบาลได้จัดตั้งคณะกรรมการคุ้มครอง

ผู้บริโภคขึ้นคณะหนึ่ง แต่คณะกรรมการชุดดังกล่าวได้สลายตัวไปพร้อมกับรัฐบาลในยุคนั้นตามวิถีทางการเมือง รัฐบาลสมัยต่อมาได้เล็งเห็นความสำคัญและความจำเป็นของการคุ้มครองผู้บริโภค จึงได้จัดตั้งคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคขึ้นอีกครั้ง และมีการศึกษาหามาตรการถาวรในการคุ้มครองผู้บริโภค จนได้มีการออกกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้บริโภคเมื่อปี พ.ศ. 2522 โดยให้เหตุผลว่า เนื่องจากปัจจุบันการเสนอขายสินค้าและบริการต่างๆ ต่อประชาชนนับวันแต่จะเพิ่มมากขึ้น ผู้ประกอบการธุรกิจการค้าและผู้ประกอบธุรกิจโฆษณาได้นำวิชาการในทางการตลาดและทางการโฆษณามาใช้ในการส่งเสริมการขายสินค้าและบริการ ซึ่งการกระทำดังกล่าวทำให้ผู้บริโภคตกอยู่ในฐานะที่เสียเปรียบ เพราะผู้บริโภคไม่อยู่ในฐานะที่ทราบภาวะตลาดและความจริงที่เกี่ยวกับคุณภาพและราคาของสินค้าและบริการต่างๆ ได้อย่างถูกต้องทันทั่วทั้งที่ นอกจากนั้นในบางกรณีแม้จะมีกฎหมายให้ความคุ้มครองสิทธิของผู้บริโภค โดยการกำหนดคุณภาพและราคาของสินค้าหรือบริการอยู่แล้วก็ตาม แต่การที่ผู้บริโภคแต่ละรายจะไปฟ้องร้องดำเนินคดีกับผู้ประกอบธุรกิจการค้าหรือผู้ประกอบการธุรกิจโฆษณา เมื่อมีกรณีละเมิดสิทธิของผู้บริโภคย่อมจะเสียเวลาและค่าใช้จ่าย เป็นการไม่คุ้มค่า และผู้บริโภคจำนวนมากไม่อยู่ในฐานะที่จะเสาะเวลาและเสียค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีได้ และในบางกรณีก็ไม่อาจจะระงับหรือยับยั้งการกระทำที่จะเกิดความเสียหายแก่ผู้บริโภคได้ทันทั่วทั้งที่ จึงสมควรมีกฎหมายให้ความคุ้มครองสิทธิของผู้บริโภคขึ้น ซึ่งในปัจจุบันสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคมีกฎหมายที่รองรับการปฏิบัติงาน คือ พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 และ พ.ศ.2541

2.1.2 สิทธิของผู้บริโภค

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 หมวด 3 สิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย มาตรา 57 บัญญัติว่า “สิทธิของบุคคลซึ่งเป็นผู้บริโภคย่อมได้รับความคุ้มครอง ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ...กฎหมายตามวรรคหนึ่งต้องบัญญัติให้มีองค์การอิสระ ซึ่งประกอบด้วยตัวแทนผู้บริโภค ทำหน้าที่ให้ความเห็นในการตรากฎหมาย กฎกระทรวงและข้อบังคับ และให้ความเห็นในการกำหนดมาตรการต่างๆ เพื่อคุ้มครองผู้บริโภค” และหมวด 5 แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ มาตรา 87 บัญญัติว่า “รัฐต้องสนับสนุนระบบเศรษฐกิจแบบเสรีโดยอาศัยกลไกตลาด กำกับดูแลให้มีการแข่งขันอย่างเป็นธรรม คุ้มครองผู้บริโภคและป้องกันการผูกขาดตัดตอนทั้งทางตรงและทางอ้อม รวมทั้งยกเลิกและละเว้นการตรากฎหมายและกฎเกณฑ์ที่ควบคุมธุรกิจที่ไม่สอดคล้องกับความจำเป็นทางเศรษฐกิจ และต้องไม่ประกอบกิจการแข่งขันกับเอกชน เว้นแต่มีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงของรัฐ รักษาผลประโยชน์ส่วนรวมหรือการจัดให้มีการสาธารณสุขปลอดภัย”

พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2541 มาตรา 4 ได้บัญญัติสิทธิของผู้บริโภคที่จะได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย 5 ประการ ดังนี้

1) การได้รับข่าวสารรวมทั้งคำพรรณนาคุณภาพที่ถูกต้องและเพียงพอเกี่ยวกับสินค้าหรือบริการ ได้แก่ สิทธิที่จะได้รับการโฆษณาหรือการแสดงผลตามความเป็นจริงและปราศจากพิกัดแก่ผู้บริโภค รวมตลอดถึงสิทธิที่จะได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับสินค้าหรือบริการอย่างถูกต้องและเพียงพอที่จะไม่หลงผิดในการซื้อสินค้าหรือรับบริการโดยไม่เป็นธรรม

2) การมีอิสระในการเลือกหาสินค้าหรือบริการ ได้แก่ สิทธิที่จะเลือกซื้อสินค้าหรือรับบริการโดยความสมัครใจของผู้บริโภค และปราศจากการชักจูงใจอันไม่เป็นธรรม

3) การได้รับความปลอดภัยจากการใช้สินค้าหรือบริการ ได้แก่ สิทธิที่จะได้รับสินค้าหรือบริการที่ปลอดภัย มีสภาพและคุณภาพได้มาตรฐาน เหมาะสมแก่การใช้ ไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิตร่างกายหรือทรัพย์สิน ในกรณีใช้ตามคำแนะนำหรือระมัดระวังตามสภาพของสินค้าหรือบริการนั้นแล้ว

4) การได้รับความเป็นธรรมในการทำสัญญา ได้แก่ สิทธิที่จะได้รับข้อสัญญาโดยไม่ถูกเอาเปรียบจากผู้ประกอบธุรกิจ

5) การได้รับการพิจารณาและชดเชยความเสียหาย ได้แก่ สิทธิที่จะได้รับการคุ้มครองและชดเชยค่าเสียหายเมื่อมีการละเมิดสิทธิของผู้บริโภคตามข้อ 1,2,3 และ 4 ดังกล่าว

2.1.3 ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมกรการบริโภค

หากวิเคราะห์ถึงสาเหตุหรือปัจจัยที่มีผลต่อการใช้และบริโภคของประชาชนโดยประยุกต์แนวคิดตาม The Precede Model มาอธิบายจะพบว่า มีปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมกรการใช้และบริโภคอยู่สามกลุ่มใหญ่ๆ ดังต่อไปนี้

1) ปัจจัยนำ ได้แก่ ความรู้ ความชอบ หรือทัศนคติของผู้บริโภคเองซึ่งเกิดจากปัจจัยภายใน ได้แก่ ค่านิยม (Value) ทัศนคติ (Attitude) และการรับรู้ (Perception) ของบุคคล ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะถูกหล่อหลอมจากประสบการณ์ในอดีต ร่วมกับการรับรู้ในปัจจุบันทำให้ผู้บริโภค มีพฤติกรรมกรการบริโภคที่เหมือนหรือแตกต่างกันไป

2) ปัจจัยเอื้ออำนวย ได้แก่ ปัจจัยที่จะเอื้อหรืออำนวยให้ประชาชนผู้บริโภค มีพฤติกรรมกรการบริโภคที่ถูกต้อง ได้แก่ การมีผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพ หาซื้อได้ง่ายในท้องถิ่น ราคายุติธรรม หรือสามารถสังเกตความถูกต้องของผลิตภัณฑ์เพื่อประโยชน์ในการตัดสินใจเลือกซื้อได้อย่างถูกต้อง

3) ป้ายเสริม นอกเหนือจากป้ายทั้งสองที่กล่าวแล้วข้างต้น จำเป็นต้องมีมาตรการเสริมเพื่อควบคุม และป้องกันมิให้ผู้ประกอบการที่เอาใจเปรียบประชาชนโดยนำสินค้าที่มีคุณภาพต่ำ หรือไม่ถูกต้องมาจำหน่าย เนื่องจากในสังคมย่อมประกอบด้วยทั้งคนดีและคนไม่ดี พื้นฐานของการประกอบธุรกิจคือการแสวงหากำไรสูงสุด ดังนั้น โอกาสที่ผู้ประกอบการจะแสวงหากำไรโดยมิชอบ ทั้งโดยเจตนาและไม่เจตนา จึงยังคงมีอยู่ให้เห็นเสมอๆ จำเป็นที่รัฐจะต้องเข้าไปควบคุมเพื่อคุ้มครองผู้บริโภคและให้เกิดความเป็นธรรมในสังคม

2.1.4 การคุ้มครองผู้บริโภคในส่วนภูมิภาค

พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 เป็นกฎหมายที่มีผลบังคับใช้ทั่วราชอาณาจักร ปัจจุบันแต่ละจังหวัดจะมีองค์กรที่ทำหน้าที่คุ้มครองผู้บริโภคตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 รวม 2 องค์กร ได้แก่

- 1) คณะอนุกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคประจำจังหวัด ประกอบด้วย
 - 1.1) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรประจำจังหวัดที่ผู้ว่าราชการจังหวัดเสนอขอแต่งตั้ง
 - 1.2) ผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรีในเขตรับผิดชอบ
 - 1.3) ผู้ว่าราชการจังหวัด
 - 1.4) รองผู้ว่าราชการจังหวัด ที่ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้ง
 - 1.5) นายกองค้การบริหารส่วนจังหวัด
 - 1.6) ปลัดจังหวัด
 - 1.7) อัยการจังหวัด
 - 1.8) ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัด
 - 1.9) เกษตรและสหกรณ์จังหวัด
 - 1.10) พาณิชย์จังหวัด
 - 1.11) สาธารณสุขจังหวัด
 - 1.12) อุตสาหกรรมจังหวัด
 - 1.13) ขนส่งจังหวัด
 - 1.14) เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัด
 - 1.15) ประชาสัมพันธ์จังหวัด
 - 1.16) ประธานหอการค้าจังหวัด
 - 1.17) ประธานสภาอุตสาหกรรมจังหวัด
 - 1.18) ผู้ทรงคุณวุฒิที่ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งจากภาคประชาชน 3 คน

1.19) หัวหน้าสำนักงานจังหวัด

1.20) ข้าราชการในจังหวัดที่ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้ง 2 คน

อนุกรรมการดังกล่าวให้อยู่ในตำแหน่งคราวละ 3 ปี หากพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระอาจแต่งตั้งผู้อื่นเป็นอนุกรรมการแทนได้ และให้อยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของอนุกรรมการซึ่งตนแทน โดยมีหน้าที่ดังนี้

(1) รับและพิจารณาถ้อยคำร้องทุกข์จากผู้บริโภคที่ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายอันเนื่องมาจากการกระทำของผู้ผลิตหรือผู้ประกอบการธุรกิจ ในเรื่องเกี่ยวกับการถูกเอาเปรียบหรือไม่ได้รับความเป็นธรรมในการซื้อสินค้า เครื่องอุปโภค บริโภค หรือบริการที่มีการซื้อขายกันในท้องตลาด เพื่อดำเนินการแก้ไขหรือนำเสนอต่อคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค พิจารณาใช้อำนาจดำเนินคดีเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิของผู้บริโภค

(2) ติดตามและสอดส่องพฤติการณ์ของผู้ประกอบการธุรกิจ ซึ่งกระทำการใดๆ อันมีลักษณะเป็นการละเมิดสิทธิของผู้บริโภค และอาจจัดให้มีการทดสอบหรือพิสูจน์สินค้าหรือบริการใดๆ ตามที่เห็นสมควรและจำเป็นเพื่อคุ้มครองสิทธิของผู้บริโภค รวมทั้งให้มีอำนาจในการแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อการนี้ ตามที่เห็นสมควร

(3) สั่งให้บุคคลหนึ่งบุคคลใดส่งเอกสารหรือข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่มีผู้ร้องทุกข์หรือเรื่องอื่นใดที่เกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิของผู้บริโภคมาพิจารณาได้ ในการนี้จะเรียกบุคคลที่เกี่ยวข้องมาชี้แจงด้วยก็ได้

(4) ประสานงานกับส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจและหน้าที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองผู้บริโภค

(5) สอดส่องการปฏิบัติการตามอำนาจและหน้าที่ที่กฎหมายกำหนดของพนักงานเจ้าหน้าที่ ส่วนราชการ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ และแจ้งให้ผู้บังคับบัญชาเร่งรัดพนักงานเจ้าหน้าที่ให้ปฏิบัติการตามอำนาจและหน้าที่ดังกล่าว

(6) การให้ความรู้ ความเข้าใจแก่ประชาชน และการสร้างเครือข่ายความเข้มแข็งของประชาชนเพื่อป้องกันการละเมิดสิทธิของผู้บริโภค

(7) รายงานผลการปฏิบัติงานในรอบเดือนให้คณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคทราบ

2) คณะอนุกรรมการผู้มีอำนาจเปรียบเทียบความผิดที่เกิดขึ้นในจังหวัดอื่น นอกจากกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย

2.1) ผู้ว่าราชการจังหวัด

2.2) อัยการจังหวัด

2.3) ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัด

2.4) ข้าราชการจังหวัดซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้ง

คณะกรรมการฯ มีอำนาจเปรียบเทียบความผิดตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 โดยให้ดำเนินการตามระเบียบคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคว่าด้วยหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการเปรียบเทียบตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค

การดำเนินการร้องเรียนในส่วนภูมิภาค (ต่างจังหวัด) ผู้บริโภคสามารถร้องเรียนได้ที่คณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคประจำจังหวัด ณ ศาลากลางจังหวัด

2.1.5 การปฏิบัติงานการคุ้มครองผู้บริโภคขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ภารกิจที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้รับการถ่ายโอนจากสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค นั้น เป็นภารกิจด้านการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ความรู้ที่เกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภคแก่ผู้บริโภค ซึ่งถือว่าเป็นภารกิจพื้นฐานที่สำคัญยิ่ง เพราะการคุ้มครองผู้บริโภคจะประสบความสำเร็จในระดับใด ขึ้นอยู่กับความรู้และความตระหนัก รวมทั้งการรู้จักรักษาสิทธิในฐานะผู้บริโภคของประชาชนในท้องถิ่น ซึ่งคุณสมบัติเหล่านี้จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อประชาชนมีความรู้ความเข้าใจถึงหลักการเป็นผู้บริโภคที่ฉลาดและรู้จักวิธีรักษาสิทธิของตนเอง

ดังนั้นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องเตรียมความพร้อมในการดำเนินการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ด้วยสื่อต่างๆ เพื่อสร้างความรู้และความตระหนักให้แก่ประชาชน โดยมีวิธีดำเนินการดังนี้

1) เก็บรวบรวมข้อมูลประชาชนในท้องถิ่น โดยเป็นการเก็บข้อมูลของประชาชนกลุ่มเป้าหมายของการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการวางแผนการผลิตสื่อและเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ เพราะข้อมูลพื้นฐานของประชาชน เช่น เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ ฯลฯ สามารถใช้เป็นแนวทางในการออกแบบผลิตสื่อที่สอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมาย หรือข้อมูลด้านทัศนคติ ก็สามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการออกแบบเนื้อหาการประชาสัมพันธ์ได้ ส่วนข้อมูลพฤติกรรมกรับสื่อของประชาชนก็สามารถใช้ประกอบการวางแผนกลยุทธ์ในการเลือกใช้สื่อได้ เป็นต้น

โดยผู้เก็บข้อมูลอาจเก็บรวบรวมข้อมูลได้ทั้งจากแหล่งข้อมูลปฐมภูมิ และแหล่งทุติยภูมิ โดยควรเก็บข้อมูลในประเด็นต่อไปนี้

- (1) เพศ
- (2) อายุ
- (3) การศึกษา
- (4) อาชีพ
- (5) สถานภาพสมรส

- (6) สภาพครอบครัว
- (7) ฐานะทางเศรษฐกิจ
- (8) พฤติกรรมการรับสื่อ
- (9) ความรู้เกี่ยวกับการเป็นผู้บริโภคที่ดี
- (10) ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค
- (11) ทักษะคิดต่อการรักษาสิทธิในฐานะผู้บริโภค

ภายหลังจากการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แล้ว ควรจะมีการประมวลผลและสรุปข้อมูลให้เป็นระเบียบ เพื่อให้สะดวกต่อการนำมาใช้ โดยอาจใช้หลักทางสถิติเบื้องต้นมาช่วยในการประมวลผลก็ได้

2) ด้านการผลิตสื่อ สามารถดำเนินการได้ 2 แนวทางดังนี้

(1) ขอรับการสนับสนุนสื่อสำเร็จรูปจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อวีดิทัศน์ สื่อเสียง สื่ออิเล็กทรอนิกส์อื่นๆ จากสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา และกรมการค้าภายใน แล้วนำสื่อดังกล่าวมาเผยแพร่ต่อไป

(2) ดำเนินการออกแบบและผลิตสื่อด้วยตนเอง โดยให้เป็นไปตามศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่ง โดยมีแนวทางในการผลิตสื่อดังนี้

ก. รูปแบบของสื่อ

- ประเภทสื่อสิ่งพิมพ์ ประกอบด้วย ใบปลิว แผ่นพับ จุลสาร วารสาร โบสถ์เตอร์ ฯลฯ เพื่อใช้เผยแพร่โดยวิธีแจกจ่ายแก่ประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- ประเภทสื่อวีดิทัศน์ หมายถึง การผลิตสื่อภาพยนตร์ที่บันทึกในระบบวีดิทัศน์ (Video Visual) ที่จัดเก็บในรูปแบบของแถบแม่เหล็กหรือแผ่น CD เพื่อใช้เผยแพร่ทางสถานีวิทยุโทรทัศน์ หรือจัดฉายเผยแพร่ในที่ชุมชนในวาระต่างๆ และแจกจ่ายออกสู่สาธารณะ
- ประเภทสื่อเสียง หมายถึง การผลิตสื่อโดยวิธีการบันทึกเป็นเสียงลงในแถบแม่เหล็ก หรือแผ่น CD เพื่อใช้เผยแพร่ทางสถานีวิทยุกระจายเสียง หอกระจายข่าว เป็นต้น
- ประเภทสื่ออิเล็กทรอนิกส์อื่นๆ เช่น การจัดทำเว็บไซต์ การส่งข้อความหรือภาพทางโทรศัพท์เคลื่อนที่ (SMS หรือ MMS) การส่งจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (E – Mail) เป็นต้น

ข. เนื้อหาในสื่อ หมายถึง ข้อมูลที่บรรจุไว้ในสื่อต่างๆ เพื่อให้ความรู้และสร้างความตระหนักในการเป็นผู้บริโภคที่ฉลาด โดยอาจครอบคลุมในประเด็นต่อไปนี้

- การใช้ยาอย่างปลอดภัย อาทิ การอ่านฉลากยา การสังเกตความผิดปกติของตัวยา วิธีการใช้ที่ถูกต้อง ผลร้ายที่เกิดจากการใช้ยาที่ไม่ถูกวิธี กฎหมายเกี่ยวกับยา เป็นต้น (สามารถดูตัวอย่างการนำเสนอเนื้อหาในสื่อเกี่ยวกับการใช้ยาได้จากภาคผนวก ข)
- การบริโภคอาหาร อาทิ การเลือกซื้ออาหาร การปรุงอาหารที่สะอาดปลอดภัย การเก็บรักษาอาหาร กฎหมายเกี่ยวกับอาหาร (สามารถดูตัวอย่างการนำเสนอเนื้อหาในสื่อเกี่ยวกับการบริโภคอาหารได้จากภาคผนวก ข)
- การใช้เครื่องสำอาง อาทิ ความรู้เกี่ยวกับประเภทและคุณสมบัติของเครื่องสำอาง การเลือกซื้อเครื่องสำอาง การอ่านฉลากเครื่องสำอางวิธีใช้เครื่องสำอางที่ปลอดภัย กฎหมายเกี่ยวกับเครื่องสำอาง
- วิธีการเลือกซื้อสินค้าอุปโภคบริโภคและบริการต่างๆ เพื่อให้ได้สินค้าที่ปลอดภัย ได้มาตรฐาน ราคายุติธรรม เช่น การซื้อบ้าน รถยนต์ อาหาร ยา เครื่องใช้ไฟฟ้า การใช้บริการสถานีเติมน้ำมัน บริการการเดินทางและขนส่ง บริการการท่องเที่ยว บริการโรงแรมที่พัก บริการการรักษาพยาบาล และบริการประกันภัยประกันชีวิต เป็นต้น
- วิธีป้องกันการถูกเอารัดเอาเปรียบจากการชั่งตวงวัด การสังเกตความผิดปกติของเครื่องชั่ง ตวง วัด การสังเกตการบรรจุหีบห่อ กฎหมายเกี่ยวกับการชั่งตวงวัด
- การร้องเรียนเมื่อไม่ได้รับความเป็นธรรมจากการบริโภค อาทิ แหล่งที่จะไปร้องเรียน วิธีการร้องเรียน การดำเนินตามกฎหมาย การคุ้มครองผู้บริโภคและกฎหมายอื่นๆ
- การคุ้มครองผู้บริโภคด้านโฆษณา โดยการโฆษณาจะต้องไม่ใช่ข้อความที่เป็นการไม่เป็นธรรมต่อผู้บริโภคหรือใช้ข้อความที่อาจก่อให้เกิดผลเสียต่อสังคมเป็นส่วนรวม อาทิ ข้อความที่เป็นเท็จหรือ

เกินความจริง ข้อความที่จะก่อให้เกิดความเข้าใจผิดในสาระสำคัญเกี่ยวกับสินค้าหรือบริการ ข้อความที่เป็นการสนับสนุนโดยตรงหรือโดยอ้อมให้มีการกระทำผิดกฎหมายหรือศีลธรรมหรือนำไปสู่ความเสื่อมเสียในวัฒนธรรมของชาติ ข้อความที่จะก่อให้เกิดความแตกแยกหรือเสื่อมเสียความสามัคคีในหมู่ประชาชน เป็นต้น

- การคุ้มครองผู้บริโภคด้านสัญญา อาทิ การร้องเรียนจากผู้บริโภคที่ไม่ได้รับความเป็นธรรมจากผู้ประกอบธุรกิจที่ไม่ปฏิบัติตามสัญญา การศึกษาลักษณะสัญญาที่มีข้อกำหนดที่ไม่เป็นธรรม เอาร์ด เอาเปรียบผู้บริโภค เป็นต้น

ทั้งนี้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถขอรับการสนับสนุนข้อมูลและองค์ความรู้จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค กรมการค้าภายใน กรมการประกันภัย กรมอนามัย สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด สำนักงานพาณิชย์จังหวัด สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม เป็นต้น

(3) การเผยแพร่สื่อประชาสัมพันธ์ คือ การนำสื่อที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับมา หรือสื่อที่ผลิตขึ้นเอง นำออกเผยแพร่ผ่านสื่อมวลชนหรือโดยมีวิธีการดังนี้

ก. วางแผนการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ โดยใช้ข้อมูลของประชาชนกลุ่มเป้าหมายที่เก็บรวบรวมได้เป็นแนวทาง ซึ่งผู้วางแผนจะต้องคำนึงถึงปัจจัยต่อไปนี้

- วัตถุประสงค์ของการเผยแพร่
- ลักษณะทั่วไปของประชาชนกลุ่มเป้าหมาย
- พฤติกรรมการรับสื่อของประชาชนกลุ่มเป้าหมาย
- การกำหนดความถี่ในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์
- กลยุทธ์ในการเลือกใช้สื่อให้เข้าถึงกลุ่มประชาชนเป้าหมาย
- กำหนดแนวทางในการติดตามประเมินผลการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์
- งบประมาณที่ใช้ในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์

ข. รูปแบบการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินการได้หลายรูปแบบ ขึ้นอยู่กับความพร้อมของแต่ละแห่ง ดังนี้

- การเผยแพร่สื่อผ่านสถานีวิทยุกระจายเสียงและสถานีวิทยุโทรทัศน์ ทั้งในรูปแบบการประกาศ ฝากแจ้งข่าว แทรกเป็นโฆษณา หรือการจัดรายการเป็นการเฉพาะ

- การเผยแพร่ผ่านหอกระจายข่าว สามารถทำได้ทั้งในรูปแบบการประกาศฝากแจ้งข่าว โฆษณา หรือการจัดรายการเป็นการเฉพาะ
- การเผยแพร่ทางสื่อสิ่งพิมพ์ เช่น การลงโฆษณา หรือการประกาศในหนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร หรือการจัดทำเป็นใบปลิว แผ่นพับ จุลสาร แล้วนำไปแจกจ่ายในโอกาสต่าง ๆ
- การเผยแพร่ทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น การจัดทำเว็บไซต์ ออกเผยแพร่โดยการเข้าพื้นที่รับฝากเว็บและจดทะเบียนชื่อ หรือการใช้บริการฝากส่งข้อความทางโทรศัพท์เคลื่อนที่ เป็นต้น
- การเผยแพร่โดยวิธีการจัดกิจกรรม เช่น การจัดนิทรรศการ การออกร้าน การร่วมเดินรณรงค์ ในวาระและโอกาสต่างๆ ทั้งนี้สามารถใช้สื่อที่ผลิตขึ้นมาเผยแพร่ในกิจกรรมเหล่านี้ได้
- การเผยแพร่โดยผ่านการจัดประชุม เช่น การแทรกเป็นความรู้ในโอกาสการประชุมต่างๆ อาทิ การประชุมผู้สูงอายุ การประชุมและอบรมเยาวชน การประชุมชาวบ้านและผู้นำชุมชน เป็นต้น

ค. การติดตามประเมินผลการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ถือเป็นขั้นตอนที่สำคัญอีกขั้นตอนหนึ่ง ซึ่งสามารถประเมินได้ทั้งในขณะที่กำลังเผยแพร่และภายหลังการเผยแพร่เสร็จสิ้นแล้ว โดยดำเนินการได้ดังนี้

- พิจารณาวัดดูประสพการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์
- สร้างเครื่องมือเก็บข้อมูล ที่สามารถรวบรวมข้อมูลได้ในประเด็นต่อไปนี้
 - ข้อมูลทะเบียนประชากร เช่น เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ สถานภาพสมรส สภาพครอบครัว เป็นต้น
 - ข้อมูลพฤติกรรมการรับสื่อ เช่น ได้รับสื่อที่เผยแพร่หรือไม่ ความถี่ในการรับสื่อ นั้น รับจากสื่อประเภทใด รับสื่อในเวลาใด เป็นต้น
 - ความรู้และทัศนคติที่เกิดจากการรับสื่อ เช่น ได้ความรู้ อะไรบ้างจากสื่อที่เผยแพร่ ฟังพอใจในสื่อที่เผยแพร่หรือไม่ เห็นด้วยกับเนื้อหาข้อมูลที่เผยแพร่หรือไม่ พร้อมและยินดีปฏิบัติตามคำแนะนำในสื่อหรือไม่ เป็นต้น

- ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยอาจใช้วิธีการสัมภาษณ์ การแจกแบบสอบถาม หรือการสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ เป็นต้น
- ดำเนินการประมวลผลและสรุปข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาได้ แล้วจัดทำเป็นรายงานนำเสนอผู้เกี่ยวข้องต่อไป

2.2 การคุ้มครองผู้บริโภคด้านอาหารและยา

ประเทศไทยมีการขยายตัวทางด้านอุตสาหกรรมและเกษตรกรรม ธุรกิจการค้าก้าวหน้าไป และมีแนวโน้มที่ส่งเสริมให้รูปแบบการดำรงชีวิตของประชาชนพึ่งตัวเองได้น้อยลง ทั้งนี้เนื่องจากกระบวนการผลิตและค่านิยมการบริโภคอาหาร ยา และผลิตภัณฑ์อื่นๆ ที่เปลี่ยนแปลงไป ประกอบกับแหล่งอาหารและยา ตามธรรมชาติเริ่มลดลง วิถีชีวิตของคนไทย โดยเฉพาะคนในเมืองจึงต้องพึ่งพาแหล่งอาหารและยาจากการผลิตโดยบุคคลอื่น โดยเฉพาะจากระบบอุตสาหกรรมมากขึ้น โดยที่ผู้บริโภคไม่สามารถจะทราบได้ว่าสิ่งที่ตนบริโภคนั้นได้ผลิตขึ้นอย่างถูกต้องเหมาะสม มีส่วนประกอบที่มีคุณประโยชน์และปลอดภัยเพียงใด จึงทำให้รัฐบาลเริ่มกำหนดให้มีการควบคุมอาหารและยาขึ้นเป็นครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. 2465 แต่การควบคุมอาหารและยาครั้งนั้นมุ่งแต่เพียงห้ามมิให้นำวัตถุที่เป็นพิษผสมลงในอาหารหรือยา อันอาจก่อให้เกิดอันตรายแก่ประชาชน รวมทั้งควบคุมเรื่องยาเสพติดให้โทษด้วย จวบจนปัจจุบันวิวัฒนาการของการคุ้มครองผู้บริโภคด้านอาหารและยามีความก้าวหน้าไปอย่างมาก ขอบเขตของการคุ้มครองได้ขยายออกไปครอบคลุมทั้งเรื่องอาหาร ยา เครื่องสำอาง เครื่องมือแพทย์ วัตถุเสพติด วัตถุอันตราย ไปจนถึงการควบคุมการโฆษณาสินค้าและบริการที่เกี่ยวข้องอีกด้วย ซึ่งมีการจัดตั้งหน่วยงานผู้รับผิดชอบโดยตรง คือสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา ในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข

สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาเป็นส่วนราชการ มีหน้าที่ปกป้องและคุ้มครองสุขภาพประชาชนจากการบริโภคผลิตภัณฑ์สุขภาพ โดยผลิตภัณฑ์สุขภาพเหล่านั้นต้องมีคุณภาพมาตรฐานและปลอดภัย มีการส่งเสริมพฤติกรรมการบริโภคที่ถูกต้องด้วยข้อมูลวิชาการที่มีหลักฐานเชื่อถือได้และมีความเหมาะสม เพื่อให้ประชาชนได้บริโภคผลิตภัณฑ์สุขภาพที่ปลอดภัยและสมประโยชน์ โดยมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

1. ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยอาหาร กฎหมายว่าด้วยยา กฎหมายว่าด้วยเครื่องสำอาง กฎหมายว่าด้วยวัตถุอันตราย กฎหมายว่าด้วยวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท กฎหมายว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ กฎหมายว่าด้วยเครื่องมือแพทย์ กฎหมายว่าด้วยการป้องกันการใช้สารระเหย และกฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

2. พัฒนาระบบและกลไก เพื่อให้มีการดำเนินการบังคับใช้กฎหมายที่อยู่ในความรับผิดชอบ
3. เฝ้าระวังกำกับและตรวจสอบคุณภาพมาตรฐานของผลิตภัณฑ์สถานประกอบการ และการโฆษณา รวมทั้งผลอันไม่พึงประสงค์ของผลิตภัณฑ์ตลอดจนมีการติดตามหรือเฝ้าระวังข้อมูลข่าวสารด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพจากภายในประเทศและภายนอกประเทศ
4. ศึกษา วิเคราะห์ วิจัยและพัฒนาองค์ความรู้ เทคโนโลยี และระบบงานคุ้มครองผู้บริโภค ด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
5. ส่งเสริมและพัฒนาผู้บริโภคให้มีศักยภาพในการเลือกบริโภคผลิตภัณฑ์สุขภาพที่ถูกต้องเหมาะสม ปลอดภัย และคุ้มค่า รวมทั้งเพื่อให้ผู้บริโภคนั้นมีการร้องเรียน เพื่อปกป้องสิทธิของตนได้
6. พัฒนาและส่งเสริมการดำเนินงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ โดยการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชน ประชาชนและเครือข่ายประชาคมสุขภาพ
7. ปฏิบัติการอื่นใด ตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาหรือตามที่กระทรวงหรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย

2.2.1 การพัฒนาศักยภาพผู้บริโภคที่เกี่ยวกับอาหารและยา

รัฐบาลโดยสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา ได้จัดทำโครงการเกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพผู้บริโภคในการบริโภคอาหารและยา โดยกำหนดเป้าหมายไว้ดังนี้

- 1) พัฒนาพฤติกรรมผู้บริโภคให้สามารถเลือกหาและบริโภคผลิตภัณฑ์สุขภาพได้อย่างเหมาะสม ปลอดภัย และคุ้มค่า รวมทั้งการส่งเสริมศักยภาพผู้บริโภคให้รู้จักปกป้องและเรียกร้องสิทธิในการบริโภคผลิตภัณฑ์สุขภาพที่ปลอดภัย
- 2) ส่งเสริม เผยแพร่ความรู้ และสร้างความเข้าใจแก่ประชาชนเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์สุขภาพผ่านทางสื่อและรูปแบบกิจกรรมต่างๆ
- 3) พัฒนาระบบการให้บริการข้อมูลด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพให้มีความน่าสนใจ เข้าถึงได้ง่าย มีข้อมูลทันสมัย สะดวก รวดเร็วในการใช้บริการ
- 4) สร้างระบบและกลไกการร้องเรียนและการชดเชยค่าเสียหาย
- 5) วิจัยเพื่อพัฒนาศักยภาพผู้บริโภค และระบบงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ
- 6) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

2.2.2 การปฏิบัติงานการคุ้มครองผู้บริโภคด้านอาหารและยาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

งานการคุ้มครองผู้บริโภคที่เกี่ยวข้องกับอาหารและยาในระยะแรกนั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับถ่ายโอนให้ปฏิบัติเฉพาะส่วนที่เกี่ยวกับอาหารและยาเท่านั้น ผ่านทางคณะกรรมการสุขภาพระดับพื้นที่ (กสพ.) (ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของ กสพ. ในภาคผนวก ก) โดยบูรณาการการปฏิบัติงานในมาตรฐาน 3 ด้าน คือ ด้านการเสริมสร้างศักยภาพและการสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วมของผู้บริโภค ด้านการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์การคุ้มครองผู้บริโภค ด้านการตรวจสอบติดตามและประเมินผลการคุ้มครองผู้บริโภค ซึ่งการปฏิบัติภารกิจดังกล่าวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องเตรียมความพร้อมของพนักงานเจ้าหน้าที่ โดยมีขั้นตอนดังนี้

*1) การเสนอชื่อพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อให้สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา ดำเนินการแต่งตั้งให้เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

*2) พนักงานเจ้าหน้าที่ที่ได้รับการแต่งตั้งตามข้อ 1) ต้องเข้ารับการอบรมจากสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา

*3) อำนาจหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ ให้เป็นไปตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

* หมายเหตุ : การปฏิบัติตามข้อ 1) – 3) อยู่ระหว่างการแก้ไขกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา

2.3 การคุ้มครองผู้บริโภคด้าน ชั่ง ตวง วัด

การคุ้มครองผู้บริโภคที่เกี่ยวกับความเป็นธรรมในการซื้อขายสินค้า โดยเฉพาะเรื่องการชั่ง การตวงและการตรวจวัดปริมาณสินค้า ตามกฎหมายเป็นอำนาจหน้าที่ของนายตรวจชั่งตวงวัด ซึ่งได้รับการแต่งตั้งจากกรมการค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์ เป็นผู้ออกคำสั่งตรวจสอบเครื่องชั่ง เครื่องตวง และเครื่องวัดที่มหาชนมิไ้ขาย ไ้ใช้ เพื่อให้เครื่องชั่งตวงวัดถูกต้องตามความประสงค์ของพระราชบัญญัติมาตราชั่งตวงวัด พ.ศ. 2542 ตลอดจนสำรวจตรวจสอบสินค้าหีบห่อให้แสดงปริมาณของสินค้า ตามมาตรา 62(1) แสดงปริมาณของสินค้าหีบห่อตามหลักเกณฑ์และวิธีที่กำหนดตามมาตรา 62(2) บรรจุสินค้าหีบห่อตามปริมาณที่กำหนดตามมาตรา 62(3) และสำรวจสินค้าหีบห่อที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดไว้สำหรับขาย จำหน่าย การผลิต การนำเข้า และการซ่อม เครื่องชั่ง เครื่องตวง และเครื่องวัด คู่มือให้ เป็นไปตามพระราชบัญญัติมาตราชั่งตวงวัด พ.ศ. 2542 อีกด้วย

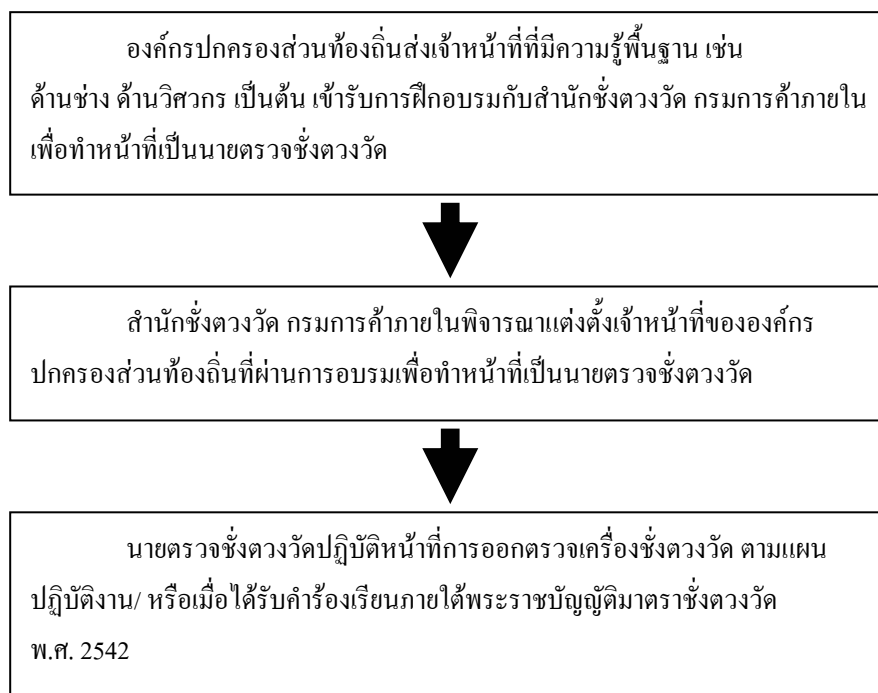
2.3.1 นายตรวจซังตวงวัด

ตามมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติมาตราซังตวงวัด (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2549 ได้ให้พินยามไว้ว่า “นายตรวจซังตวงวัด” หมายความว่า ข้าราชการพลเรือน หรือพนักงานส่วนท้องถิ่นตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้”

จากพินยามดังกล่าวหมายความว่า พนักงานเจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะมีสิทธิได้รับการแต่งตั้งให้ทำหน้าที่นายตรวจซังตวงวัด โดยมีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติมาตราซังตวงวัด พ.ศ. 2542

2.3.2 การแต่งตั้งนายตรวจซังตวงวัด

กระบวนการแต่งตั้งจะกำหนดโดยกรมการค้าภายใน โดยพนักงานเจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะต้องผ่านการฝึกอบรมหลักสูตรการเป็นนายตรวจซังตวงวัดก่อน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเสนอชื่อผู้ผ่านการอบรมที่มีความเหมาะสม ให้กรมการค้าภายในดำเนินการแต่งตั้งเป็นนายตรวจซังตวงวัดต่อไป ดังแผนภูมิต่อไปนี้

2.3.3 อำนาจหน้าที่ของนายตรวจซังตวงวัด

นายตรวจซังตวงวัดมีอำนาจตามพระราชบัญญัติมาตราซังตวงวัด พ.ศ. 2542 ตั้งแต่มาตรา 52 ถึงมาตรา 61 สรุปได้ดังนี้

- 1) การสำรวจในสถานที่ผลิต สถานที่ขาย หรือสถานที่เก็บเครื่องซังตวงวัด หรือสินค้าหีบห่อ ในระหว่างเวลาทำการ เพื่อตรวจสอบเครื่องซังตวงวัดหรือสินค้าหีบห่อตามมาตรา 52(1)
- 2) การสำรวจสถานที่ เพื่อตรวจสอบเครื่องซังตวงวัดที่ใช้ในการซื้อขาย หรือแลกเปลี่ยนสินค้ากับผู้อื่น หรือให้บริการ ซัง ตวง วัด หรือในการใช้เครื่องซังตวงวัด เพื่อประโยชน์ในการคำนวณค่าตอบแทน ค่าภาษีอากร และค่าธรรมเนียม ตามมาตรา 52(2)
- 3) การค้นสถานที่ หรือยานพาหนะใดๆ ที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติมาตราซังตวงวัด พ.ศ. 2542 หรือเป็นความผิดตามมาตรา 270 หรือ 271 แห่งประมวลกฎหมายอาญา ตามมาตรา 52(3)
- 4) การยึดหรืออายัดเครื่องซังตวงวัดหรือสินค้าหีบห่อ ที่เกี่ยวข้องกับกระทำความผิดตามมาตรา 52(4) และอำนาจยึดตามมาตรา 57
- 5) การสั่งให้แก้ไขจัดทำสินค้าหีบห่อให้ถูกต้อง หรือสั่งให้ทำลายหีบห่อของสินค้านั้นแล้วคืนสินค้าให้แก่เจ้าของหรือผู้ครอบครอง ตามมาตรา 54
- 6) การผูกบัตรห้ามใช้เครื่องซังตวงวัด ตามมาตรา 57
- 7) การจับกุมและปราบปราม ตามมาตรา 61
- 8) การขอให้บุคคลที่เกี่ยวข้องอำนวยความสะดวก เช่น ขอให้นำเครื่องซังตวงวัด หรือสินค้าหีบห่อ ออกแสดงเพื่อสำรวจ ตามมาตรา 58

ตามพระราชบัญญัติมาตราซังตวงวัด พ.ศ. 2542 ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติของกฎหมาย โดยให้อำนาจอธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมาย ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือผู้ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมาย ทำการเปรียบเทียบปรับผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ได้เองในบางความผิด โดยไม่ต้องส่งพนักงานสอบสวน รวมทั้งได้กำหนดให้นายตรวจซังตวงวัดเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา (ซึ่งบัญญัติไว้ในมาตรา 60) และเป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เพื่อประโยชน์ในการจับกุมปราบปรามผู้กระทำความผิดตามกฎหมายฉบับนี้ (ซึ่งบัญญัติไว้ในมาตรา 61)

การที่กฎหมายกำหนดให้อำนาจไว้เช่นนี้ ก็หมายความว่าต่อไปนี้นายตรวจซังตวงวัดย่อมมีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับเจ้าหน้าที่ตำรวจทุกประการ ซึ่งจะแตกต่างกับกฎหมายเดิมที่ไม่ได้ให้อำนาจไว้ ส่วนการใช้อำนาจตามที่กฎหมายให้ไว้จะต้องดำเนินการอย่างไรนั้น ตามพระราชบัญญัติมาตรา

ซึ่งตวงวัด พ.ศ. 2542 ไม่ได้กำหนดไว้โดยตรง ดังนั้นจึงต้องนำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ในส่วนที่เกี่ยวข้องมาใช้บังคับโดยอนุโลม

2.4 สรุปสาระสำคัญของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองผู้บริโภค

การคุ้มครองผู้บริโภคที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับการถ่ายโอนมานั้น เป็นงานที่มีขอบเขตกว้างขวางซึ่งต้องเกี่ยวข้องกับกฎหมายมากมายหลายฉบับ แต่กฎหมายที่มีความเกี่ยวข้องโดยตรงต่อภารกิจนี้มีทั้งสิ้น 7 ฉบับ โดยแยกตามภารกิจดังนี้

2.4.1 งานคุ้มครองผู้บริโภค โดยที่สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคได้ถ่ายโอนภารกิจด้านการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภคให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องจึงควรทำความเข้าใจในภารกิจนี้โดยเฉพาะกฎหมายที่เกี่ยวข้องโดยตรง คือ พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 และพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2541 โดยที่พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 ถือเป็นกฎหมายฉบับแรกที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองผู้บริโภคโดยตรง ซึ่งได้ตราขึ้นโดยเหตุผลที่ว่า ปัจจุบันนี้การเสนอสินค้าและบริการต่างๆ ต่อประชาชนนับวันแต่จะเพิ่มมากขึ้น ผู้ประกอบธุรกิจการค้าและผู้ประกอบธุรกิจโฆษณาได้นำวิชาการในทางการตลาดและทางการโฆษณามาใช้ในการส่งเสริมการขายสินค้าและบริการ ซึ่งการกระทำดังกล่าวทำให้ผู้บริโภคตกอยู่ในฐานะที่เสียเปรียบ เพราะผู้บริโภคไม่อยู่ในฐานะที่ทราบภาวะตลาด และความจริงที่เกี่ยวกับคุณภาพและราคาของสินค้าและบริการต่างๆ ได้อย่างถูกต้องทันทั่วทั้งนี้ นอกจากนั้นในบางกรณีแม้จะมีกฎหมายให้ความคุ้มครองสิทธิของผู้บริโภคโดยการกำหนดคุณภาพและราคาของสินค้าและบริการอยู่แล้วก็ตาม

แต่การที่ผู้บริโภคแต่ละรายจะไปฟ้องร้องดำเนินคดีกับผู้ประกอบธุรกิจการค้าหรือผู้ประกอบธุรกิจโฆษณาเมื่อมีการละเมิดสิทธิของผู้บริโภค ย่อมจะเสียเวลาและค่าใช้จ่ายเป็นการไม่คุ้มค่า และผู้บริโภคจำนวนมากไม่อยู่ในฐานะที่จะสะดวกและเสียค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีได้ และในบางกรณีก็ไม่อาจระงับหรือยับยั้งการกระทำที่จะเกิดความเสียหายแก่ผู้บริโภคได้ทันทั่วทั้งนี้ สมควรมีกฎหมายให้ความคุ้มครองสิทธิของผู้บริโภคเป็นการทั่วไป โดยกำหนดหน้าที่ของผู้ประกอบธุรกิจการค้า และผู้ประกอบธุรกิจโฆษณาต่อผู้บริโภค เพื่อให้ความเป็นธรรมตามสมควรแก่ผู้บริโภค ตลอดจนจัดให้มีองค์กรของรัฐที่เหมาะสมเพื่อตรวจตราดูแล และประสานงานการปฏิบัติงานของส่วนราชการต่างๆ ในการให้ความคุ้มครองผู้บริโภค

โดยพระราชบัญญัติฉบับนี้ประกอบด้วยสาระสำคัญที่เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องควรทราบ ดังต่อไปนี้

- สิทธิของผู้บริโภค ในมาตรา 4 ซึ่งประกอบ ด้วยสิทธิการได้รับข่าวสารเกี่ยวกับสินค้าและบริการอย่างเพียงพอ สิทธิในการเลือกหาสินค้าและบริการอย่างมีอิสระ สิทธิการได้รับความปลอดภัยจากการใช้สินค้าและบริการ สิทธิในการได้รับความเป็นธรรมในการทำสัญญา และสิทธิที่จะได้รับพิจารณาขะความเสียหาย

- การคุ้มครองผู้บริโภคด้านการโฆษณาในมาตรา 22 ถึง 29 ซึ่งเป็นส่วนของการคุ้มครองผู้บริโภคให้รอดพ้นจากการโฆษณาที่หลอกลวง

- การคุ้มครองผู้บริโภคด้านฉลากในมาตรา 30 ถึง 34 ซึ่งเป็นส่วนของการควบคุมฉลากสินค้า และคุ้มครองผู้บริโภคให้รอดพ้นจากฉลากสินค้าที่หลอกลวง หรือสำคัญผิดเพราะฉลากสินค้าไม่ครบถ้วน

- การคุ้มครองผู้บริโภคในด้านสัญญาในมาตรา 35 ทวิ ถึงมาตรา 35 นว ซึ่งเป็นส่วนของการคุ้มครองผู้บริโภคในด้านการทำสัญญาซื้อขายหรือสัญญาให้บริการ โดยเป็นการควบคุมลักษณะของสัญญา และการคุ้มครองให้ผู้บริโภคได้รับความเป็นธรรมในการทำสัญญา

- นอกจากนี้ยังมีส่วนที่ว่าด้วยคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค ที่มา อำนาจและหน้าที่ของคณะกรรมการ อีกทั้งยังมีบทกำหนดโทษต่อผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้อีกด้วย

สำหรับพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2541 นั้น เป็นกฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 โดยมีหลักการและเหตุผล อันเนื่องมาจากบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 ในส่วนที่เกี่ยวกับองค์ประกอบของคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคและการบริหารงานคุ้มครองผู้บริโภค อันได้แก่ การตรวจตรา กำกับดูแล และประสานงานการปฏิบัติงานของส่วนราชการต่างๆ ในการให้ความคุ้มครองแก่ผู้บริโภค ยังไม่เหมาะสม และโดยที่ในปัจจุบันปรากฏว่ามีผู้บริโภคเป็นจำนวนมากยังไม่ได้รับการคุ้มครองสิทธิตามที่กฎหมายเฉพาะว่าด้วยกรนั้นๆ บัญญัติไว้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนมีผู้บริโภคเป็นจำนวนมากร้องเรียนว่าไม่ได้รับความเป็นธรรมในการทำสัญญากับผู้ประกอบการมากขึ้น สมควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติดังกล่าวเพื่อปรับปรุงองค์ประกอบของคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคให้ดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค และปรับปรุงอำนาจของคณะกรรมการเฉพาะเรื่องและคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค ในการเสนอเรื่องให้นายกรัฐมนตรีพิจารณาออกคำสั่งเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภคตามพระราชบัญญัตินี้ได้ในกรณีจำเป็นหรือรีบด่วนให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

ยิ่งขึ้น ตลอดจนเพิ่มบทบัญญัติกำหนดสิทธิและการคุ้มครองสิทธิของผู้บริโภคที่จะได้รับความเป็นธรรมในการทำสัญญาไว้โดยเฉพาะ และทั้งเป็นการสมควรปรับปรุงอัตราโทษเกี่ยวกับการกระทำผิดในเรื่องการโฆษณาและฉลากให้เหมาะสมยิ่งขึ้น ซึ่งเมื่อพิจารณาแล้วก็พบว่าพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2541 เป็นการปรับแก้ เพิ่มเติมให้ส่วนต่างๆ ของพระราชบัญญัติฉบับเดิมครอบคลุมรัดกุมและเหมาะสมยิ่งขึ้นเท่านั้น

2.4.2 งานคุ้มครองผู้บริโภคด้านอาหารและยา โดยที่สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาได้ถ่ายโอนภารกิจด้านการเสริมสร้างศักยภาพและการสร้างเครือข่ายความร่วมมือของผู้บริโภคที่เกี่ยวข้องกับอาหาร ยา เครื่องสำอาง เครื่องมือแพทย์และวัตถุอันตราย ซึ่งเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องจำเป็นต้องทำความเข้าใจในสาระสำคัญของกฎหมายที่เกี่ยวข้องโดยตรงหลายฉบับดังต่อไปนี้

1) พระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. 2522 ซึ่งเป็นกฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อใช้แทนกฎหมายควบคุมคุณภาพอาหารเดิมที่ล้าสมัย โดยมีสาระสำคัญที่ควรทราบ อาทิ

- องค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการอาหาร ในมาตรา 7 ถึง 13
- หลักเกณฑ์การขออนุญาตและการออกใบอนุญาตการผลิตและนำเข้าอาหาร ในมาตรา 14 ถึง 19

- หน้าที่ที่ผู้รับอนุญาตต้องปฏิบัติในมาตรา 20 ถึง 24
- การควบคุมอาหารซึ่งเป็นส่วนของการคุ้มครองผู้บริโภคมิให้ได้รับอันตรายจากการบริโภคอาหารปลอม อาหารไม่บริสุทธิ์และอาหารไม่ได้มาตรฐานในมาตรา 25 ถึง 30

• การขึ้นทะเบียนและการโฆษณาเกี่ยวกับอาหาร เป็นส่วนที่เกี่ยวกับการควบคุมตำรับอาหารเฉพาะ เพื่อป้องกันมิให้มีการผลิตอาหารที่เป็นอันตรายหรือไม่ได้มาตรฐาน อีกทั้งมีการควบคุมการโฆษณาอาหารมิให้เกินความจริงจนทำให้ผู้บริโภคเข้าใจผิด ซึ่งอยู่ในมาตรา 31 ถึง 42

- นอกจากนี้ก็ยังมีบทบัญญัติถึงอำนาจหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ และมีบทกำหนดโทษสำหรับผู้กระทำผิดตามพระราชบัญญัตินี้ด้วย

2) พระราชบัญญัติยา พ.ศ. 2510 เป็นกฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อใช้แทนพระราชบัญญัติการขายยา พ.ศ. 2493 เนื่องจากเล็งเห็นว่ากฎหมายเดิมไม่รัดกุมพอและไม่เหมาะสมแก่ภาวะการณ์ในโลกปัจจุบัน โดยมีสาระสำคัญที่ควรทราบดังนี้

- นิยามของคำที่เกี่ยวข้องกับยาในมาตรา 4
- องค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการยาในมาตรา 6 ถึง 11

- การขออนุญาตและออกใบอนุญาตเกี่ยวกับยาแผนปัจจุบัน เป็นการควบคุมและกำหนดหลักเกณฑ์การขออนุญาตการผลิต จำหน่าย และนำเข้ายาแผนปัจจุบัน ในมาตรา 12 ถึง 18
 - หน้าที่ของผู้รับอนุญาตเกี่ยวกับยาแผนปัจจุบัน เป็นส่วนที่กำหนดเกี่ยวกับหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติของผู้รับใบอนุญาตผลิตและจำหน่ายยาแผนปัจจุบันในมาตรา 19 ถึง 37
 - หน้าที่ของเภสัชกร ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม ผู้ประกอบโรคศิลปะแผนปัจจุบันชั้นหนึ่งในสาขาทันตกรรม การผดุงครรภ์หรือการพยาบาลหรือผู้ประกอบการบำบัดโรคสัตว์ เป็นส่วนที่บัญญัติหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติของผู้ประกอบวิชาชีพดังกล่าวเกี่ยวกับยาในมาตรา 38 ถึง 45
 - การขออนุญาตและออกใบอนุญาตเกี่ยวกับยาแผนโบราณ เป็นการควบคุมและกำหนดหลักเกณฑ์การขออนุญาตการผลิต จำหน่าย และนำเข้ายาแผนโบราณในมาตรา 46 ถึง 52
 - หน้าที่ของผู้รับอนุญาตเกี่ยวกับยาแผนโบราณ เป็นส่วนที่บัญญัติเกี่ยวกับหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติของผู้รับใบอนุญาตผลิตและจำหน่ายยาแผนโบราณในมาตรา 53 ถึง 67
 - หน้าที่ของผู้ประกอบโรคศิลปะแผนโบราณ เป็นส่วนที่บัญญัติหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติของผู้ประกอบวิชาชีพดังกล่าวเกี่ยวกับยาในมาตรา 68 ถึง 71
 - ยาปลอม ยาผิดมาตรฐาน ยาเสื่อมคุณภาพ เป็นส่วนของการคุ้มครองผู้บริโภคโดยตรง คือการควบคุมมิให้มีการผลิต นำเข้า หรือจำหน่ายยาปลอม ยาผิดมาตรฐานหรือยาเสื่อมคุณภาพในมาตรา 72 ถึง 75
 - นอกจากนี้ก็มีการบัญญัติอำนาจของรัฐมนตรีในการออกประกาศเกี่ยวกับยา การขึ้นทะเบียนตำรับยา การควบคุมการโฆษณา อำนาจหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่และบทกำหนดโทษอีกด้วย ซึ่งพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้มีการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมเพื่อให้ครอบคลุม รัดกุมและเหมาะสมกับภาวะปัจจุบัน
- 3) พระราชบัญญัติเครื่องสำอาง พ.ศ. 2535 เป็นกฎหมายที่ตราขึ้นแทนพระราชบัญญัติเครื่องสำอาง พ.ศ. 2517 โดยมีสาระสำคัญที่พอสรุปได้ดังนี้
- นิยามของคำที่เกี่ยวข้อง อำนาจหน้าที่ของรัฐมนตรีและคณะกรรมการเครื่องสำอางในมาตรา 4 ถึง 12
 - การควบคุมการผลิต นำเข้าและจำหน่ายเครื่องสำอางในมาตรา 13 ถึง 29
 - การควบคุมฉลากเครื่องสำอางในมาตรา 30 ถึง 32
 - การควบคุมเครื่องสำอางที่ไม่ปลอดภัยในมาตรา 33 ถึง 45

- นอกจากนี้ยังมีบทกำหนดโทษผู้กระทำผิดตามพระราชบัญญัตินี้อีกด้วย
- 4) พระราชบัญญัติเครื่องมือแพทย์ พ.ศ. 2531 โดยที่ในปัจจุบันวิทยาการทางการแพทย์ได้พัฒนาขึ้นมามาก มีการผลิต จำหน่าย นำเข้าและส่งออกเครื่องมือแพทย์มากขึ้น ในขณะเดียวกันเครื่องมือแพทย์ ก็เป็นอุปกรณ์ที่มีผลต่อสุขภาพของประชาชน จึงเป็นการสมควรที่จะต้องตราพระราชบัญญัตินี้ขึ้นเพื่อคุ้มครองสวัสดิภาพของประชาชนและเพื่อควบคุมคุณภาพและความปลอดภัยในการใช้เครื่องมือแพทย์ โดยมีสาระสำคัญพอสรุปได้ดังนี้
- นิยาม อำนาจหน้าที่ของรัฐมนตรีและคณะกรรมการเครื่องมือแพทย์ในมาตรา 3 ถึง 11
 - การขออนุญาตและการอนุญาตรวมถึงการเลิกและโอนกิจการ เป็นบทบัญญัติเพื่อควบคุมการมี นำเข้าและจำหน่ายเครื่องมือแพทย์ในมาตรา 12 ถึง 28 และมาตรา 35 ถึง 40
 - หน้าที่ของผู้รับอนุญาตและผู้ประกอบการ เป็นการกำหนดหน้าที่ที่ผู้รับอนุญาตจะต้องปฏิบัติในมาตรา 29 ถึง 32
 - ฉลากและเอกสารกำกับเครื่องมือแพทย์รวมทั้งการ โฆษณา เป็นการควบคุมฉลากและเอกสารกำกับเครื่องมือแพทย์ในมาตรา 33 ถึง 34 และควบคุมการโฆษณาในมาตรา 41 ถึง 43
 - อำนาจหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ การสั่งพักหรือเพิกถอนใบอนุญาตรวมทั้งการอุทธรณ์และบทกำหนดโทษผู้ฝ่าฝืนมีบัญญัติไว้ในมาตรา 44 ถึง 82
- 5) พระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535 เป็นกฎหมายที่ตราขึ้นแทนพระราชบัญญัติวัตถุมีพิษ พ.ศ. 2510 เนื่องจากปัจจุบันมีการนำวัตถุอันตรายมาใช้ในกิจการประเภทต่างๆ จำนวนมาก บางชนิดมีอันตรายร้ายแรงต่อคน สัตว์ พืช ทรัพย์ และสิ่งแวดล้อม และเพื่อให้มีกฎหมายที่ครอบคลุมวัตถุอันตรายทุกชนิดและมีระบบบริหารที่ประสานงานกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีสาระสำคัญที่ควรทราบดังนี้
- นิยาม อำนาจหน้าที่ของรัฐมนตรีและคณะกรรมการวัตถุอันตรายในมาตรา 4 ถึง 14
 - การควบคุมวัตถุอันตราย เป็นบทบัญญัติเพื่อควบคุมการมี การนำเข้า การส่งออกและการผลิตวัตถุอันตรายในมาตรา 15 ถึง 56
 - หน้าที่และความรับผิดชอบทางแพ่ง เป็นส่วนของการกำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบทางแพ่งของผู้ผลิต ผู้นำเข้า ผู้ขนส่งและผู้จำหน่ายวัตถุอันตรายในกรณีวัตถุอันตรายที่ครอบครองนั้นก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นในมาตรา 57 ถึง 69

● นอกจากนี้ยังมีบทกำหนดโทษแก่ผู้ฝ่าฝืนตามพระราชบัญญัตินี้ในมาตรา 70 ถึง 89 อีกด้วย

2.4.3 งานคุ้มครองผู้บริโภคด้านซั้งตวงวัด อันเป็นภารกิจที่ได้รับการถ่ายโอนจากกรมการค้าภายใน ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทำหน้าที่เป็นนายตรวจซั้งตวงวัด และมีอำนาจหน้าที่ในการให้คำรับรองเครื่องซั้งตวงวัดชั้นหลัง ซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องจำเป็นจะต้องทราบและเข้าใจกฎหมายที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะพระราชบัญญัติมาตราซั้งตวงวัด พ.ศ. 2542 ที่ตราขึ้นใช้แทนกฎหมายเดิม ซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้

- นิยามของคำที่เกี่ยวข้องและอำนาจหน้าที่ของรัฐมนตรีในมาตรา 4 ถึง 5 และ 7
- การกำหนดขอบเขตเครื่องซั้งตวงวัดที่ต้องอยู่ภายใต้กฎหมายนี้ในมาตรา 8 ถึง 11
- แบบมาตราซั้งตวงวัด เป็นการกำหนดให้เครื่องซั้งตวงวัดต้องผ่านการตรวจสอบกับแบบมาตรฐานก่อนในมาตรา 12 ถึง 15

- การควบคุมการผลิต นำเข้า จำหน่ายและซ่อมเครื่องซั้งตวงวัด มีบัญญัติอยู่ในมาตรา 16 ถึง 28

- การให้คำรับรอง เป็นการบัญญัติให้เครื่องซั้งตวงวัดต้องผ่านการตรวจสอบและรับรองจากพนักงานเจ้าหน้าที่ก่อน ซึ่งอยู่ในมาตรา 29 ถึง 51

- อำนาจหน้าที่ของนายตรวจซั้งตวงวัด เป็นส่วนของการกำหนดอำนาจหน้าที่ของผู้เป็นนายตรวจซั้งตวงวัด โดยให้ถือปฏิบัติตามประมวลกฎหมายอาญาคด้วย ซึ่งอยู่ในมาตรา 52 ถึง 61

- นอกจากนี้ยังมีบทบัญญัติเพื่อควบคุมสินค้าหีบห่อ เครื่องซั้งตวงวัดเพื่อส่งออกและบทกำหนดโทษผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ด้วยในมาตรา 62 ถึง 91

สำหรับการปฏิบัติหน้าที่นายตรวจซั้งตวงวัดของพนักงานเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น กระทรวงพาณิชย์ได้ตราพระราชบัญญัติมาตราซั้งตวงวัด (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2549 เพื่อแก้ไขเพิ่มเติมให้นายตรวจซั้งตวงวัดครอบคลุมถึงพนักงานเจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแล้ว (ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของนายตรวจซั้งตวงวัดในภาคผนวก ง)

บทที่ 3

มาตรฐานและตัวชี้วัดด้านการคุ้มครองผู้บริโภค

มาตรฐานและตัวชี้วัดด้านการคุ้มครองผู้บริโภคได้ถูกกำหนดไว้เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานด้านการคุ้มครองผู้บริโภคขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยกำหนดเป็นมาตรฐาน 4 ด้าน ได้แก่

3.1 ด้านการเสริมสร้างศักยภาพและการสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วมของผู้บริโภค ประกอบด้วย

3.1.1 สนับสนุนหรือจัดให้มีการให้ความรู้เกี่ยวกับการเสริมสร้างศักยภาพผู้บริโภค

3.1.2 สนับสนุนหรือจัดให้มีการส่งเสริมและสนับสนุนการรวมกลุ่มของผู้บริโภค ในท้องถิ่น

3.1.3 สนับสนุนหรือจัดให้มีการส่งเสริมและสนับสนุนการทำกิจกรรมของกลุ่มผู้บริโภค

3.1.4 สนับสนุนหรือจัดให้มีการจัดตั้งกลุ่มเครือข่ายผู้บริโภค

3.1.5 สนับสนุนหรือจัดให้มีการทำกิจกรรมของกลุ่มเครือข่ายผู้บริโภค

3.1.6 สนับสนุนหรือจัดให้มีการติดตามประเมินผลการทำงานของกลุ่มและเครือข่าย ผู้บริโภค

3.2 ด้านการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์การคุ้มครองผู้บริโภค ประกอบด้วย

3.2.1 สนับสนุนหรือจัดให้มีการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลของประชาชน เพื่อวางแผนเผยแพร่ประชาสัมพันธ์

3.2.2 สนับสนุนหรือจัดให้มีการดำเนินการเพื่อให้มีสื่อประชาสัมพันธ์การคุ้มครอง ผู้บริโภค

3.2.3 สนับสนุนหรือจัดให้มีการดำเนินการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์การคุ้มครองผู้บริโภค

3.3 ด้านการตรวจสอบติดตามประเมินผลการคุ้มครองผู้บริโภค ประกอบด้วย

3.3.1 สนับสนุนหรือจัดให้มีการดำเนินการตรวจสอบติดตาม ประเมินผลการคุ้มครอง ผู้บริโภค

3.4 ด้านการปฏิบัติหน้าที่ของนายตรวจซึ่งตวงวัด ประกอบด้วย

3.4.1 สนับสนุนหรือจัดให้มีการดำเนินการออกปฏิบัติงานสำรวจตรวจสอบเครื่องชั่งตวงวัดและสินค้าหีบห่อ

ซึ่งในแต่ละมาตรฐาน ได้กำหนดตัวชี้วัดเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงาน โดยที่ตัวชี้วัดมี 2 ระดับ ได้แก่

ตัวชี้วัดขั้นพื้นฐาน หมายถึง ตัวชี้วัดที่มีความสำคัญและเป็นภารกิจที่ตอบสนองความจำเป็นพื้นฐานในการคุ้มครองผู้บริโภค เพื่อกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีการดำเนินการคุ้มครองผู้บริโภค ซึ่งเป็นตัวชี้วัดที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องดำเนินการก่อน

ตัวชี้วัดขั้นพัฒนา หมายถึง ตัวชี้วัดที่มีความสำคัญและเป็นภารกิจที่มีการพัฒนายกระดับการคุ้มครองผู้บริโภคให้สูงขึ้น หรือก้าวหน้ามากกว่ามาตรฐานตัวชี้วัดขั้นพื้นฐาน และกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อาจจะกระทำหรือเลือกทำตามศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นๆ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดที่มีความพร้อมทั้งทางด้านการเงินและบุคลากรสามารถดำเนินการตามตัวชี้วัดขั้นพัฒนา ก็จะส่งผลต่อการคุ้มครองผู้บริโภคมีประสิทธิภาพสูงขึ้น

ซึ่งรายละเอียดของมาตรฐานและตัวชี้วัด แสดงไว้ในตาราง ดังนี้

มาตรฐานและตัวชี้วัด	ระดับของตัวชี้วัด		คำอธิบายตัวชี้วัด
	ขั้นพื้นฐาน	ขั้นพัฒนา	
3.1 ด้านการเสริมสร้างศักยภาพและการสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วมของผู้บริโภค			
3.1.1 สนับสนุนหรือจัดให้มีการให้ความรู้เกี่ยวกับการเสริมสร้างศักยภาพผู้บริโภค			
1) สนับสนุนหรือจัดให้มีการจัดการให้ความรู้ให้แก่ประชาชนในเรื่องต่างๆ ที่เป็นประโยชน์และเสริมสร้างศักยภาพให้กับประชาชน	X		ดำเนินการสนับสนุนหรือจัดให้มีการจัดการให้ความรู้ให้แก่ประชาชนในเรื่องการคุ้มครองผู้บริโภค สิทธิของผู้บริโภค และเรื่องอื่นๆ ที่ทางองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เห็นว่าเป็นประโยชน์และเสริมสร้างศักยภาพให้กับประชาชนในฐานะผู้บริโภค โดยใช้วิธีการต่างๆ เช่น การฝึกอบรม การศึกษาดูงาน การจัดนิทรรศการ เป็นต้น
3.1.2 สนับสนุนหรือจัดให้มีการส่งเสริมการรวมกลุ่มของผู้บริโภคในท้องถิ่น			
1) ดำเนินการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้เห็นความสำคัญของการรวมกลุ่ม		X	ดำเนินการสนับสนุนหรือจัดให้มีการรวมกลุ่มของผู้บริโภคในท้องถิ่น โดยมีวิธีการจัดตั้งเป็นสมาคม ชมรม หรือกลุ่มเพื่อการดำเนินกิจกรรมด้านการคุ้มครองผู้บริโภคเพื่อจะ

มาตรฐานและตัวชี้วัด	ระดับของตัวชี้วัด		คำอธิบายตัวชี้วัด
	ขั้นพื้นฐาน	ขั้นพัฒนา	
			ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการคุ้มครองผู้บริโภคในท้องถิ่น
2) ดำเนินการรับสมัครผู้ที่สนใจเข้าร่วมเป็นอาสาสมัครคุ้มครองผู้บริโภคประจำท้องถิ่น		X	การรับสมัครผู้ที่สนใจต้องดำเนินการเปิดรับบุคคลที่มีความสนใจในเรื่องการคุ้มครองผู้บริโภค และเป็นไปโดยความสมัครใจ โดยที่ผู้ที่เข้าร่วมมาจากหลากหลายหน่วยงาน สาขาอาชีพ เพื่อเป็นแกนนำในการผลักดันงานด้านการคุ้มครองผู้บริโภคในท้องถิ่น
3) ดำเนินการประชุมเพื่อจัดตั้งกลุ่มชมรมสมาคม อย่างเป็นทางการ		X	ดำเนินการประชุมอาสาสมัครเพื่อจัดตั้งเป็นกลุ่ม ชมรม หรือสมาคม เพื่อดำเนินกิจกรรมด้านการคุ้มครองผู้บริโภคเพื่อจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการคุ้มครองผู้บริโภคในท้องถิ่น
4) ดำเนินการจัดตั้งคณะกรรมการกลุ่มคุ้มครองผู้บริโภค		X	คัดเลือกอาสาสมัครที่มีความเหมาะสม โดยวิธีการทางประชาธิปไตย เพื่อให้ได้คณะกรรมการกลุ่มคุ้มครองผู้บริโภค

มาตรฐานและตัวชี้วัด	ระดับของตัวชี้วัด		คำอธิบายตัวชี้วัด
	ขั้นพื้นฐาน	ขั้นพัฒนา	
3.1.3 สนับสนุนหรือจัดให้มีการส่งเสริมการทำกิจกรรมของกลุ่มผู้บริโภครวม			
1) ดำเนินการส่งเสริมการทำกิจกรรมของกลุ่มผู้บริโภครวม		X	ดำเนินการสนับสนุนหรือจัดให้มีการทำกิจกรรมของกลุ่มที่จัดตั้งขึ้น เพื่อเป็นการเสริมสร้างศักยภาพของผู้บริโภค ซึ่งอาจอยู่ในฐานะของพี่เลี้ยง หรือร่วมทำงานเป็นคณะกรรมการก็ได้ โดยกลุ่มผู้บริโภครวมมีกิจกรรมร่วมกัน
3.1.4 สนับสนุนหรือจัดให้มีการจัดตั้งกลุ่มเครือข่ายผู้บริโภครวม			
1) ดำเนินการประชาสัมพันธ์ให้ผู้นำชุมชนตลอดจนประชาชนได้เห็นความสำคัญของการตั้งกลุ่มเครือข่ายผู้บริโภครวม		X	ส่งเสริมและให้ข้อมูลเพื่อให้ประชาชนเห็นความสำคัญของการรวมกลุ่มเครือข่ายผู้บริโภครวม
2) สนับสนุนให้มีการประชุมเพื่อจัดตั้งเครือข่ายผู้บริโภครวมอย่างเป็นทางการ		X	สนับสนุนให้เกิดการประชุมอย่างเรียบร้อย ทุกคนมีส่วนร่วมเพื่อจัดตั้งเครือข่ายผู้บริโภครวม

มาตรฐานและตัวชี้วัด	ระดับของตัวชี้วัด		คำอธิบายตัวชี้วัด
	ขั้นพื้นฐาน	ขั้นพัฒนา	
3) ดำเนินการคัดเลือกผู้ประสานกลุ่มหรือคณะกรรมการกลุ่มเครือข่ายผู้บริโภค		X	สนับสนุนให้ประชาชนมีผู้ประสานงานภายในกลุ่มในรูปแบบของคณะกรรมการและประชาชนเป็นสมาชิกของกลุ่มเพื่อช่วยกันสอดส่องดูแลรักษาสิทธิและผลประโยชน์ของกลุ่มในด้านการคุ้มครองผู้บริโภค
3.1.5 สนับสนุนหรือจัดให้มีการทำกิจกรรมของกลุ่มเครือข่ายผู้บริโภค			
1) ดำเนินการให้ข้อเสนอแนะแก่กรรมการและสมาชิกในกลุ่มเครือข่ายริเริ่มจัดทำกิจกรรม		X	ดำเนินการส่งเสริมสนับสนุนการทำกิจกรรมของกลุ่มเครือข่ายที่จัดตั้งขึ้นในฐานะของพี่เลี้ยง ซึ่งกิจกรรมต่างๆ เป็นกิจกรรมที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสมาชิกเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภค
2) ดำเนินการเป็นที่ปรึกษาให้คำแนะนำเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมและอำนวยความสะดวก		X	ดำเนินการส่งเสริมสนับสนุนการทำกิจกรรมของกลุ่มเครือข่ายที่จัดตั้งขึ้นในฐานะของพี่เลี้ยงที่ให้คำปรึกษาคำแนะนำและอำนวยความสะดวกตามความเหมาะสม

มาตรฐานและตัวชี้วัด	ระดับของตัวชี้วัด		คำอธิบายตัวชี้วัด
	ขั้นพื้นฐาน	ขั้นพัฒนา	
3.1.6 สนับสนุนหรือจัดให้มีการติดตามประเมินผลการทำงานของกลุ่มและเครือข่ายผู้บริหารโลก			
1) มีแผนปฏิบัติงานติดตามและประเมินผลการทำงานของกลุ่มและเครือข่ายผู้บริหารโลก		X	ดำเนินการวางแผนการติดตามและประเมินผลการทำงานของกลุ่มและเครือข่ายผู้บริหารโลก
2) มีรายงานการติดตามและประเมินผลการทำงานของกลุ่มและเครือข่ายผู้บริหารโลก		X	ดำเนินการจัดทำรายงานการติดตามและประเมินผลการทำงานของกลุ่มและเครือข่ายผู้บริหารโลกเสนอผู้เกี่ยวข้อง

มาตรฐานและตัวชี้วัด	ระดับของตัวชี้วัด		คำอธิบายตัวชี้วัด
	ขั้นพื้นฐาน	ขั้นพัฒนา	
3.2 ด้านการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์การคุ้มครองผู้บริโภค			
3.2.1 ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลของประชาชนเพื่อวางแผนเผยแพร่ประชาสัมพันธ์			
1) มีการจัดเก็บข้อมูลของกลุ่มเป้าหมาย	X		ดำเนินการเก็บข้อมูลของประชาชนในพื้นที่เพื่อใช้ประกอบการวางแผนและเตรียมการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์การคุ้มครองผู้บริโภค (ดูรายละเอียดในบทที่ 2 เรื่องการปฏิบัติงานการคุ้มครองผู้บริโภคขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น)
2) มีการประมวลผลข้อมูลที่จัดเก็บมาและสรุปเป็นฐานข้อมูล	X		ดำเนินการประมวลผลข้อมูลที่จัดเก็บมา และจัดทำเป็นรายงานสรุปและฐานข้อมูลเพื่อให้ง่ายต่อการสืบค้น

มาตรฐานและตัวชี้วัด	ระดับของตัวชี้วัด		คำอธิบายตัวชี้วัด
	ขั้นพื้นฐาน	ขั้นพัฒนา	
3.2.2 ดำเนินการให้มีสื่อประชาสัมพันธ์ การคุ้มครองผู้บริโภค			
1) มีการติดต่อประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อขอรับการสนับสนุนสื่อประชาสัมพันธ์	X		มีการขอรับการสนับสนุนสื่อจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา สำนักชั่งตวงวัด เป็นต้น (ดูรายละเอียดในบทที่ 2 เรื่อง การปฏิบัติงานการคุ้มครองผู้บริโภคขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น)
2) มีการออกแบบและผลิตสื่อประชาสัมพันธ์ของตนเอง โดยรวมถึงการจัดจ้างผู้ออกแบบและผลิตสื่อให้		X	มีการออกแบบและผลิตสื่อประชาสัมพันธ์ของตนเอง ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจดำเนินการเอง กรณีที่มีความพร้อม หรืออาจจัดจ้างหน่วยงานที่มีความสามารถเข้ามาดำเนินการ

มาตรฐานและตัวชี้วัด	ระดับของตัวชี้วัด		คำอธิบายตัวชี้วัด
	ขั้นพื้นฐาน	ขั้นพัฒนา	
3.2.3 ดำเนินการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์การคุ้มครองผู้บริโภค			
1) มีการวางแผนการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์การคุ้มครองผู้บริโภค	X		ก่อนการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้มีการวางแผนการเผยแพร่โดยคำนึงถึงความเหมาะสมกับช่วงเวลา การปฏิบัติภารกิจอื่นๆ ซึ่งอาจใช้วิธีการบูรณาการภารกิจเข้ามาร่วมด้วยก็ได้
2) มีการติดตามประเมินผลการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์การคุ้มครองผู้บริโภค		X	มีการติดตามประเมินผลการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์การคุ้มครองผู้บริโภคโดยใช้วิธีการออกแบบสอบถามความคิดเห็นผู้ที่รับข้อมูลเรื่องการคุ้มครองผู้บริโภคหรืออาจจะใช้วิธีการสัมภาษณ์ร่วมด้วย
3) มีการจัดทำรายงานการติดตามประเมินผลการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์		X	จัดทำสรุปรายงานการติดตามประเมินผลการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์เสนอผู้เกี่ยวข้อง (ดูรายละเอียดในบทที่ 2 เรื่องการปฏิบัติงานการคุ้มครองผู้บริโภคขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น)

มาตรฐานและตัวชี้วัด	ระดับของตัวชี้วัด		คำอธิบายตัวชี้วัด
	ขั้นพื้นฐาน	ขั้นพัฒนา	
3.3 ด้านการตรวจสอบติดตามประเมินผลการคุ้มครองผู้บริโภค			
3.3.1 สนับสนุนหรือจัดให้มีการดำเนินการตรวจสอบติดตามประเมินผลการคุ้มครองผู้บริโภค			
1) สนับสนุนหรือจัดให้มีการวางแผนการตรวจสอบติดตามประเมินผลการคุ้มครองผู้บริโภค	X		องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการประชุมร่วมกันเพื่อวางแผนการตรวจสอบติดตามประเมินผลการคุ้มครองผู้บริโภค โดยคำนึงถึงองค์ประกอบต่างๆ เช่น ระยะเวลา งบประมาณ ประสิทธิภาพและประสิทธิภาพด้านการคุ้มครองผู้บริโภคในพื้นที่ที่รับผิดชอบ เป็นต้น
2) สนับสนุนหรือจัดให้มีการดำเนินการตามแผนการตรวจสอบติดตามประเมินผลการคุ้มครองผู้บริโภค		X	จัดสรรผู้รับผิดชอบการตรวจสอบติดตามประเมินผลการคุ้มครองผู้บริโภคเพื่อดำเนินการตามแผนที่วางไว้
3) สนับสนุนหรือจัดให้มีการจัดทำรายงานการตรวจสอบติดตามประเมินผลการคุ้มครองผู้บริโภค		X	ดำเนินการจัดทำรายงานการตรวจสอบติดตามประเมินผลการคุ้มครองผู้บริโภค ซึ่งรายงานนี้จะนำเสนอต่อคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อไป

มาตรฐานและตัวชี้วัด	ระดับของตัวชี้วัด		คำอธิบายตัวชี้วัด
	ขั้นพื้นฐาน	ขั้นพัฒนา	
3.4. ด้านการปฏิบัติหน้าที่ของนายตรวจชั่งตวงวัด			
3.4.1 สนับสนุนหรือจัดให้มีการดำเนินการ ออกปฏิบัติงานสำรวจตรวจสอบ เครื่องชั่งตวงวัดและสินค้าหีบห่อ			
1) สนับสนุนหรือจัดให้มีการวางแผน ปฏิบัติงานสำรวจตรวจสอบเครื่องชั่งตวงวัดและสินค้าหีบห่อ	X		องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประชุมร่วมกันเพื่อจัดทำ แผนปฏิบัติงานสำรวจตรวจสอบ เครื่องชั่งตวงวัดและสินค้าหีบห่อ
2) เข้าสำรวจตรวจสอบเครื่องชั่งตวงวัด และสินค้าหีบห่อโดยต้องปฏิบัติตาม พ.ร.บ.มาตราชั่งตวงวัด พ.ศ. 2542 และการให้คำรับรองเครื่องชั่งตวงวัด ชั้นหลัง	X		นายตรวจชั่งตวงวัดเข้าสำรวจ ตรวจสอบเครื่องชั่งตวงวัดและ สินค้าหีบห่อโดยต้องปฏิบัติตาม พ.ร.บ.มาตราชั่งตวงวัด พ.ศ. 2542
3) มีการติดตามและประเมินผล ประสิทธิภาพการทำงานของ นายตรวจชั่งตวงวัด		X	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้อง จัดให้มีการประเมินผลการทำงาน ของนายตรวจชั่งตวงวัดอย่างน้อย ปีละ 1 ครั้ง

บทที่ 4

แนวทางการปฏิบัติตามมาตรฐานและตัวชี้วัด ด้านการคุ้มครองผู้บริโภค

การปฏิบัติงานตามมาตรฐานและตัวชี้วัดด้านการคุ้มครองผู้บริโภค ในบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ควรเป็นไปในทิศทางเดียวกันโดยให้ดำเนินการตามมาตรฐานและตัวชี้วัดด้านการคุ้มครองผู้บริโภคที่กำหนดไว้ในบทที่ 3 ทั้ง 4 ด้าน คือ

- 1) ด้านการเสริมสร้างศักยภาพและการสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วมของผู้บริโภค
- 2) ด้านการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์การคุ้มครองผู้บริโภค
- 3) ด้านการตรวจสอบติดตามประเมินผลการคุ้มครองผู้บริโภค
- 4) ด้านการปฏิบัติหน้าที่ของนายตรวจซึ่งดวงวัด

ซึ่งทั้ง 4 ด้านนั้นทางองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องปฏิบัติให้ได้อย่างน้อยที่สุดตามตัวชี้วัดขั้นพื้นฐาน ส่วนตัวชี้วัดขั้นพัฒนาขึ้นอยู่กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะพิจารณาดำเนินการตามศักยภาพ ความจำเป็น และความเหมาะสมของแต่ละท้องถิ่น

โดยการดำเนินงานทั้ง 4 ด้านดังกล่าว มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

- 1) การแต่งตั้งคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือมอบหมายภารกิจด้านการคุ้มครองผู้บริโภคให้กับคณะกรรมการที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ทำงานเชิงบูรณาการในภารกิจต่างๆ ที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน
- 2) การจัดทำแผนแม่บทด้านการคุ้มครองผู้บริโภค
- 3) การนำเสนอแผนแม่บทด้านการคุ้มครองผู้บริโภคต่อเวทีประชาคมเพื่อรับฟังความคิดเห็น
- 4) การบรรจุแผนแม่บทด้านการคุ้มครองผู้บริโภคเข้าในแผนพัฒนาท้องถิ่น
- 5) การดำเนินการตามแผนแม่บทด้านการคุ้มครองผู้บริโภค
- 6) การจัดทำรายงานต่อคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือคณะกรรมการบูรณาการ
- 7) การติดตามและประเมินผลการดำเนินงานด้านการคุ้มครองผู้บริโภค

สำหรับรายละเอียดการดำเนินการและแนวทางการปฏิบัติในแต่ละขั้นตอน มีดังนี้

4.1 การแต่งตั้งคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งในเบื้องต้นควรประกอบไปด้วย

1. นายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	ประธานกรรมการ
2. ประธานสภาท้องถิ่น	กรรมการ
3. รองนายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	กรรมการ
4. ผู้แทนหน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง	กรรมการ
5. ผู้นำชุมชนหรือผู้แทนประชาคม	กรรมการ
6. ผู้แทนชมรม/สมาคมด้านการคุ้มครองผู้บริโภค	กรรมการ
7. ผู้แทนกลุ่มผู้ประกอบการ	กรรมการ
8. นิติกร	กรรมการ
9. ปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	กรรมการและเลขานุการ
10. เจ้าพนักงาน/เจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย*	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

*เจ้าพนักงาน/เจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย หมายถึง บุคลากรที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่งตั้งให้ทำหน้าที่ดูแลงานด้านการคุ้มครองผู้บริโภค ทั้งนี้หากเป็นภารกิจของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาให้เตรียมความพร้อมของเจ้าหน้าที่ตามขั้นตอนดังนี้

*1) เสนอชื่อพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อให้สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา ดำเนินการแต่งตั้งให้เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

*2) พนักงานเจ้าหน้าที่ที่ได้รับการแต่งตั้งตามข้อ 1) ต้องเข้ารับการอบรมจากสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา

*3) อำนาจหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ให้เป็นไปตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

* หมายเหตุ : การปฏิบัติตามข้อ 1) – 3) อยู่ระหว่างการแก้ไขกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา

ในภารกิจของสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคให้เตรียมความพร้อมของเจ้าหน้าที่ตามขั้นตอนดังนี้

1) พนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ารับการฝึกอบรมความรู้และเทคนิควิธีที่ส่วนกลาง (สคบ.)

2) ดำเนินการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ความรู้แก่ประชาชนในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของตนผ่านทางสื่อวิทยุ สื่อสิ่งพิมพ์ หอกระจายข่าวอย่างต่อเนื่อง

แต่ถ้าเป็นภารกิจของสำนักชั่งตวงวัด กรมการค้าภายใน ให้มีการแต่งตั้งนายตรวจชั่งตวงวัด เพื่อให้มีอำนาจตามพระราชบัญญัติมาตราชั่งตวงวัด พ.ศ. 2542 (แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่2) พ.ศ. 2549) คือ

1) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่งเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้พื้นฐาน เช่น ด้านช่าง ด้านวิศวกรรม เป็นต้น เข้ารับการฝึกอบรมกับสำนักชั่งตวงวัด กรมการค้าภายใน เพื่อทำหน้าที่เป็นนายตรวจชั่งตวงวัด

2) สำนักชั่งตวงวัด กรมการค้าภายใน พิจารณาแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ผ่านการอบรมเพื่อทำหน้าที่เป็นนายตรวจชั่งตวงวัด

3) นายตรวจชั่งตวงวัดปฏิบัติหน้าที่การออกตรวจเครื่องชั่งตวงวัด ตามแผนปฏิบัติงาน/ หรือเมื่อได้รับคำร้องเรียนภายใต้พระราชบัญญัติมาตราชั่งตวงวัด พ.ศ. 2542 (แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่2) พ.ศ. 2549)

ในการแต่งตั้งคณะกรรมการฯ ทางองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีการเชิญผู้เชี่ยวชาญของท้องถิ่นเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการ ซึ่งผู้เชี่ยวชาญควรประกอบด้วยกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค กรรมการด้านอาหารและยา และกรรมการด้านการชั่งตวงวัด

ทั้งนี้ จำนวนคณะกรรมการอาจเพิ่มหรือลดได้ตามความจำเป็นและความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่ง

แต่หากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดที่ยังไม่มีความพร้อมหรือยังไม่มีศักยภาพด้านการคุ้มครองผู้บริโภค ให้มอบหมายภารกิจที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองผู้บริโภค ให้คณะกรรมการที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่งตั้งให้ทำงานเชิงบูรณาการในภารกิจต่างๆ ที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน รับผิดชอบภารกิจด้านการคุ้มครองผู้บริโภคได้

คณะกรรมการทั้ง 2 รูปแบบที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่งตั้งขึ้นมีอำนาจหน้าที่ดังนี้

1) กำหนดนโยบายด้านการคุ้มครองผู้บริโภค ให้สอดคล้องกับนโยบายของประเทศของจังหวัด และของพื้นที่

2) พิจารณาแผนแม่บทด้านการคุ้มครองผู้บริโภค

3) รับทราบผลการดำเนินงานและให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

4) ติดตามประเมินผลการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

4.2 การจัดทำแผนแม่บทด้านการคุ้มครองผู้บริโภค

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการจัดทำแผนแม่บทด้านการคุ้มครองผู้บริโภค โดยแผนแม่บทควรมีระยะเวลา 3-5 ปี โดยพิจารณาจากนโยบายแนวทางที่คณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนด ในส่วนของการจัดทำแผนแม่บทด้านการคุ้มครองผู้บริโภคนั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจดำเนินการได้ 3 แนวทาง ได้แก่

(1) จัดจ้างสถาบันการศึกษาที่มีความเชี่ยวชาญด้านการคุ้มครองผู้บริโภค ดำเนินการจัดทำแผนแม่บทด้านการคุ้มครองผู้บริโภค

(2) ส่งเจ้าหน้าที่เข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการจัดทำแผนแม่บทด้านการคุ้มครองผู้บริโภค หรือการจัดการฝึกอบรมให้ความรู้ในการจัดทำแผนด้านการคุ้มครองผู้บริโภคให้แก่เจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้เจ้าหน้าที่สามารถจัดทำแผนฯ ได้เอง

(3) องค์กรบริหารส่วนตำบลหรือเทศบาลภายในจังหวัดรวมกลุ่มกันเพื่อทำโครงการจัดทำแผนแม่บทด้านการคุ้มครองผู้บริโภค โดยขอรับการสนับสนุนการดำเนินงานจากองค์กรบริหารส่วนจังหวัดเพื่อให้องค์กรบริหารส่วนจังหวัดเป็นผู้ประสานงานและอำนวยความสะดวกในการจัดทำแผนพัฒนาการคุ้มครองผู้บริโภค

4.3 การนำเสนอแผนแม่บทด้านการคุ้มครองผู้บริโภคต่อเวทีประชาคมเพื่อรับฟังความคิดเห็น

ภายหลังจากที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการจัดทำแผนแม่บทด้านการคุ้มครองผู้บริโภคเสร็จสิ้นแล้ว องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องดำเนินการจัดรับฟังความคิดเห็นจากชาวบ้าน โดยการนำเสนอผ่านเวทีประชาคมเพื่อรับฟังความคิดเห็น และเสนอผลการรับฟังความคิดเห็นต่อคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือคณะกรรมการบูรณาการ

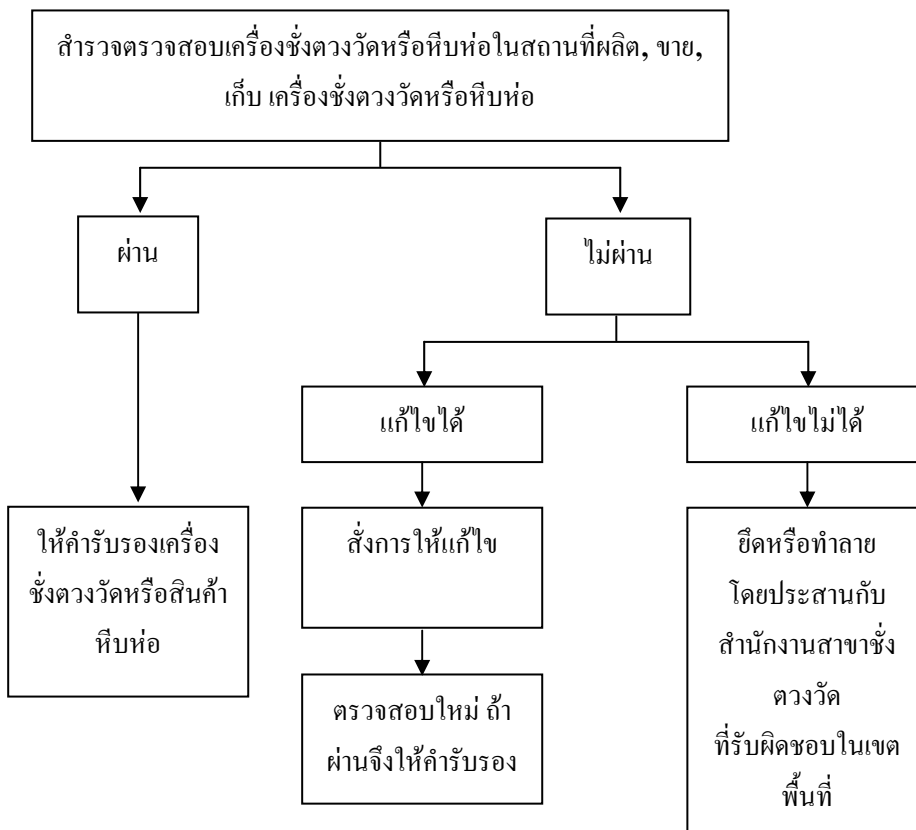
4.4 การบรรจุแผนแม่บทด้านการคุ้มครองผู้บริโภคไว้ในแผนพัฒนาท้องถิ่น

แผนแม่บทด้านการคุ้มครองผู้บริโภคที่ได้รับความเห็นชอบจากเวทีประชาคมและคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือคณะกรรมการบูรณาการแล้ว ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบรรจุแผนแม่บทด้านการคุ้มครองผู้บริโภคไว้ในแผนพัฒนาท้องถิ่น

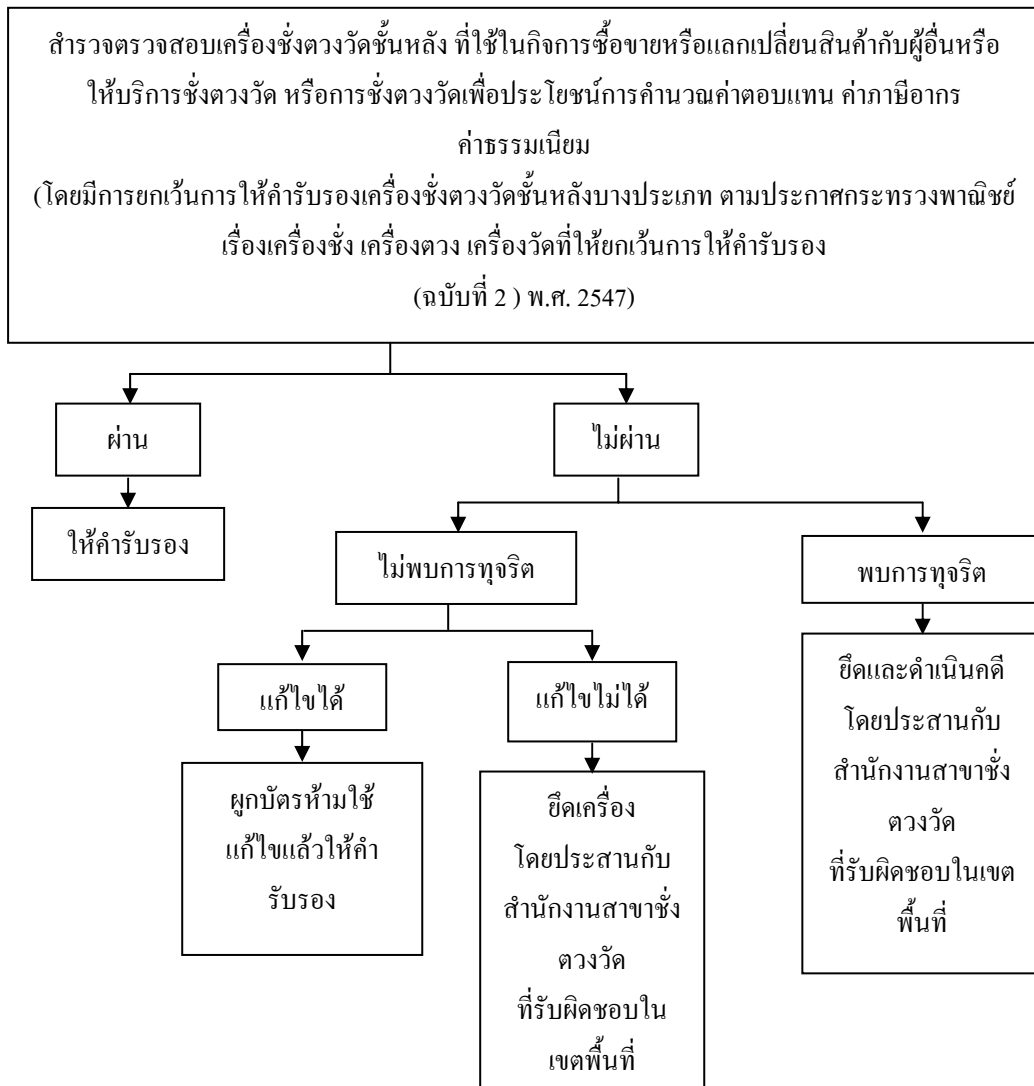
4.5 การดำเนินการตามแผนแม่บทด้านการคุ้มครองผู้บริโภค

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดำเนินการตามแผนแม่บทด้านการคุ้มครองผู้บริโภค โดยมีการพิจารณาคัดเลือกโครงการตามความสำคัญและกรอบงบประมาณ ในส่วนของการดำเนินการตามภารกิจด้านการปฏิบัติหน้าที่ของนายตรวจชั่งตวงวัดมีขั้นตอนการปฏิบัติงานที่แตกต่างจากภารกิจอื่นๆ ซึ่งรายละเอียดของการปฏิบัติงานของนายตรวจชั่งตวงวัดสามารถดำเนินการตามแผนภูมิ (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ง) ดังนี้

**แผนภูมิการสำรวจตรวจสอบเครื่องชั่งตวงวัดหรือหีบห่อ
ในสถานที่ผลิต,ขาย,เก็บ เครื่องชั่งตวงวัดหรือหีบห่อ**

แผนภูมิการสำรวจตรวจสอบเครื่องชั่งตวงวัดชั้นหลัง

แผนภูมิการตรวจค้นสถานที่หรือยานพาหนะ

ตรวจค้นสถานที่หรือยานพาหนะใดๆ ที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการ
กระทำความผิด ตาม พ.ร.บ.มาตราซั้งตวงวัด พ.ศ. 2542 หรือตาม
ประมวลกฎหมายอาญามาตรา 270 , 271

ถ้าพบความผิดให้ยึดหรืออายัดและดำเนินคดีต่อไป
โดยประสานกับสำนักงานสาขาซั้งตวงวัดที่รับผิดชอบในเขตพื้นที่

**ตัวอย่างภาพเครื่องซั้งประเภทเครื่องซั้งสปริง
ที่ได้มีการดำเนินการตรวจสอบ**

ภาพที่ 1 ภาพเครื่องซั้งที่ยังไม่มีการติดสติ๊กเกอร์
ว่าได้รับการตรวจรับรองเครื่องซั้งจากนายตรวจซั้งตวงวัด

ภาพที่ 2 ภาพเครื่องชั่งที่ได้รับการตรวจรับรองเครื่องชั่งชั้นแรก และติดสติ๊กเกอร์ว่าเครื่องชั่งมีมาตรฐานเที่ยงตรงถูกต้องจากสำนักชั่งตวงวัด

ภาพที่ 3

ภาพที่ 4

ภาพที่ 3-4 ภาพด้านข้างของเครื่องชั่งที่ได้รับการตรวจรับรองเครื่องชั่งชั้นแรกแล้ว

ภาพที่ 5 ภาพเครื่องหมายคำรับรอง (ตราครุฑ)
ซึ่งนำไปตอกลงบนเครื่องชั่งเมื่อผ่านการตรวจรับรองแล้ว
ส่วนใหญ่จะประทับไว้ที่หน้าปิด หรือคันชั่ง

เครื่องชั่งสปริงจะประทับไว้ทั้งหมด 10 จุด เพื่อป้องกันการแก้ไขส่วนที่เปิดออกได้เพื่อทำการแก้ไข
ภายในซึ่งปรับไว้ถูกต้องดีแล้วให้มีน้ำหนักผิดไปจากเดิม ถ้าผู้ใช้เครื่องเปิดฝาปะกับข้างเพื่อแก้ไขจะ
สังเกตได้จากตราครุฑที่ประทับป้องกันไว้จะชำรุดเสียหายหรือถูกทำลายทำให้ง่ายต่อการพิสูจน์ว่าเครื่อง
ชั่งได้ถูกผู้ใช้แก้ไขภายใน

ภาพที่ 6 ภาพค้อนน้ำหนักแบบมาตรา
เครื่องมือชั่งตวงวัดในการทดสอบน้ำหนักเครื่องชั่ง

ภาพที่ 7

ภาพที่ 8

ภาพที่ 7-8 ภาพการเทียบค้ำน้ำหนักบนเครื่องชั่ง
ซึ่งนายตรวจจะดำเนินการเทียบน้ำหนักจากน้อยไปหามาก

4.6 การจัดทำรายงานเสนอคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

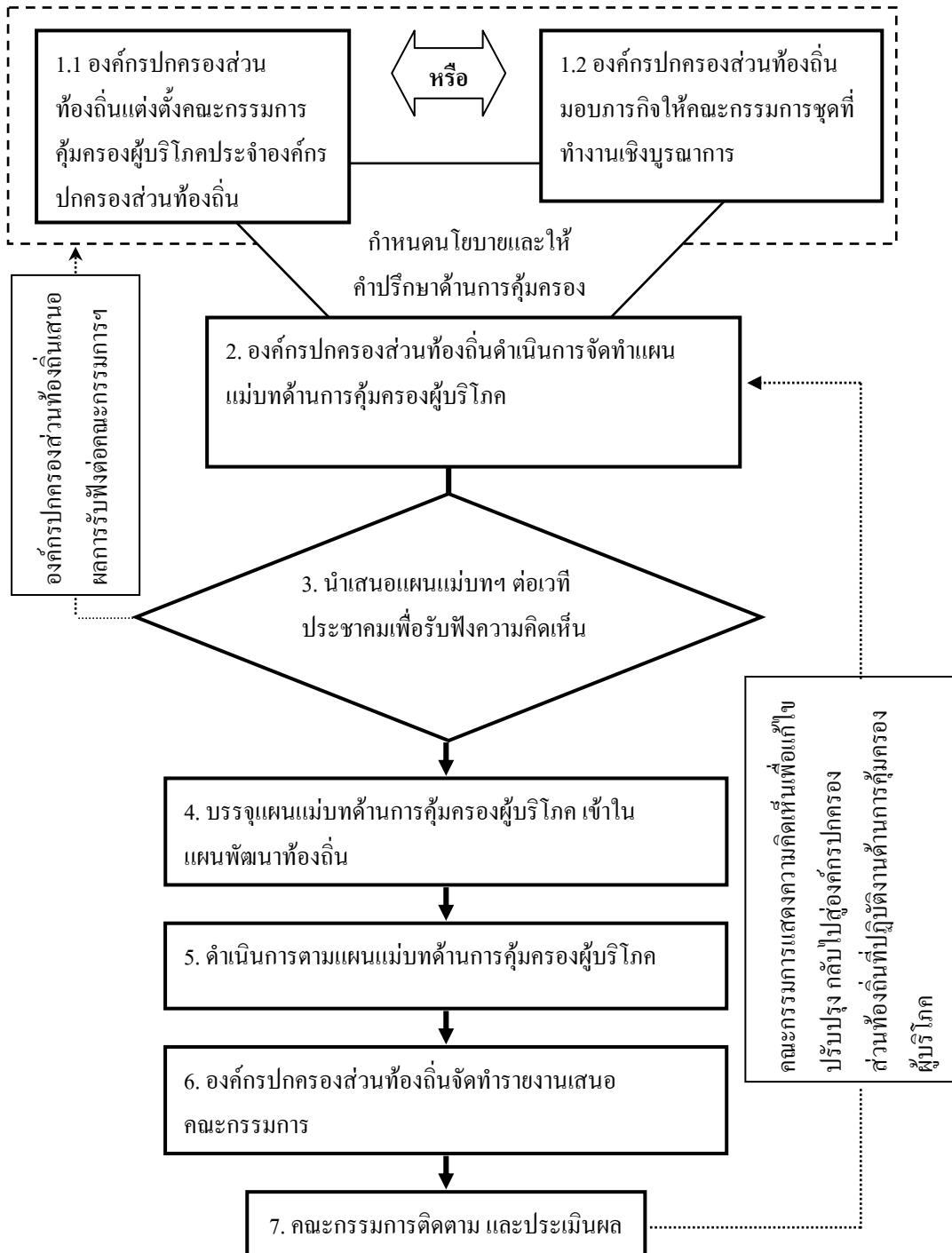
ภายหลังจากดำเนินการตามแผนงานเพื่อการคุ้มครองผู้บริโภค โครงการด้านการคุ้มครองผู้บริโภคแล้ว องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องรวบรวมข้อมูลการดำเนินงานต่างๆ จัดทำเป็นรายงานเสนอต่อคณะกรรมการฯ

4.7 การติดตามและประเมินผลการดำเนินงานด้านการคุ้มครองผู้บริโภค

คณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทำหน้าที่ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานด้านการคุ้มครองผู้บริโภค โดยมีขั้นตอนดังนี้

- 1) พิจารณารายงานการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และ/หรือ คณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดำเนินการติดตามและประเมินผลโดยการสังเกต สัมภาษณ์ หรือสัมภาษณ์
- 2) คณะกรรมการเสนอความคิดเห็นเพื่อการแก้ไขปรับปรุงหรือการพัฒนาด้านการคุ้มครองผู้บริโภคต่อไป

แผนภูมิการปฏิบัติงานด้านการคุ้มครองผู้บริโภค

บรรณานุกรม

- กองวิชาการ สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา.(2541).โครงการประเมินผลการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ กทม.ตามพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. 2522 เพื่อดูแลมาตรฐานอาหาร ณ สถานที่จำหน่าย. กรุงเทพมหานคร.
- กองส่งเสริมงานคุ้มครองผู้บริโภค โภคภัณฑ์สุขภาพในส่วนภูมิภาคและท้องถิ่น.(2548).การศึกษา ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล เกี่ยวกับการมอบอำนาจงานคุ้มครอง ผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพตาม พ.ร.บ.อาหาร พ.ศ. 2522 .กรุงเทพมหานคร: สำนักงาน คณะกรรมการอาหารและยา.
- กองส่งเสริมงานคุ้มครองผู้บริโภค โภคภัณฑ์สุขภาพในส่วนภูมิภาคและท้องถิ่น.(2547).หนังสือ ประกอบการอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องการเตรียมความพร้อมรองรับการแต่งตั้งเป็นพนักงาน เจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติยา พ.ศ. 2510 ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (กทม.). กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา.
- นันทวัฒน์ บรมานันท์.(2544).การปกครองส่วนท้องถิ่นกับการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม.กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน.
- นันทวัฒน์ บรมานันท์.(2547).การปกครองส่วนท้องถิ่นตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (พ.ศ.2540).กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน.
- พรชัย รัชมิแพทย์.(2541).หลักกฎหมายการปกครองท้องถิ่นไทย.กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- สำนักงานคณะกรรมการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น.(2546).คู่มือการปฏิบัติงาน ด้านการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น.สำนักงานปลัดสำนัก นายกรัฐมนตรี.กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี.
- สำนักงานคณะกรรมการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น.(2546).คู่มือการปฏิบัติงาน ตามแผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น งาน ชั่ง ตวง วัด .กรุงเทพมหานคร: กรมการค้าภายใน.
- สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค.(2548).สคบ.กับการคุ้มครองผู้บริโภค.กรุงเทพมหานคร: ชวนพิมพ์
- สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา.(2548).คู่มือโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่องการเตรียมความพร้อมการปฏิบัติหน้าที่ตาม พ.ร.บ.อาหาร พ.ศ. 2522 .กรุงเทพมหานคร.

ภาคผนวก ก

พระราชบัญญัติต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองผู้บริโภค

- พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๒๒
(แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๑)
- พระราชบัญญัติมาตราชั่งตวงวัด พ.ศ. ๒๕๔๒
(แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕)

พระราชบัญญัติ

คุ้มครองผู้บริโภค

พ.ศ. ๒๕๒๒

(แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๑)

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๓๐ เมษายน พ.ศ. ๒๕๒๒

เป็นปีที่ ๓๔ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้บริโภค

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ทำหน้าที่รัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๒๒”

มาตรา ๒^(๑) พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

“ซื้อ” หมายความว่า รวมถึง เช่า เช่าซื้อ หรือ ได้มาไม่ว่าด้วยประการใดๆ โดยให้ค่าตอบแทนเป็นเงินหรือผลประโยชน์อย่างอื่น

“ขาย” หมายความว่า รวมถึง ให้เช่า ให้เช่าซื้อ หรือจัดหาให้ไม่ว่าด้วยประการใดๆ โดยเรียกค่าตอบแทนเป็นเงินหรือผลประโยชน์อย่างอื่น ตลอดจนการเสนอหรือการชักชวนเพื่อการดังกล่าวด้วย

“สินค้า” หมายความว่า สิ่งของที่ผลิตหรือมีไว้เพื่อขาย

“บริการ” หมายความว่า การรับจัดทำกรงาน การให้สิทธิใดๆ หรือการให้ใช้หรือให้ประโยชน์ในทรัพย์สินหรือกิจการใดๆ โดยเรียกค่าตอบแทนเป็นเงินหรือผลประโยชน์อื่นแต่ไม่รวมถึงการจ้างแรงงานตามกฎหมายแรงงาน

“ผลิต” หมายความว่า ทำ ผสม ปูรง ประกอบ ประดิษฐ์ หรือแปรสภาพและหมายความรวมถึง การเปลี่ยนรูป การตัดแปลง การคัดเลือก หรือการแบ่งบรรจุ

“ผู้บริโภค”^(๒) หมายความว่า ผู้ซื้อหรือผู้ได้รับบริการจากผู้ประกอบธุรกิจหรือผู้ซึ่งได้รับการเสนอหรือการชักชวนจากผู้ประกอบธุรกิจเพื่อให้ซื้อสินค้าหรือรับบริการ และหมายความรวมถึงผู้ใช้สินค้าหรือผู้ได้รับบริการจากผู้ประกอบธุรกิจโดยชอบ แม้มิได้เป็นผู้เสียค่าตอบแทนก็ตาม

“ผู้ประกอบธุรกิจ” หมายความว่า ผู้ขาย ผู้ผลิตเพื่อขาย ผู้ส่งหรือนำเข้ามาในราชอาณาจักรเพื่อขาย หรือผู้ซื้อเพื่อขายต่อซึ่งสินค้า หรือผู้ให้บริการ และหมายความรวมถึงผู้ประกอบกิจการ โฆษณาด้วย

“ข้อความ” หมายความว่า รวมถึงการกระทำที่ปรากฏด้วยตัวอักษร ภาพ ภาพยนตร์ แสง เสียง เครื่องหมายหรือการกระทำอย่างใด ๆ ที่ทำให้บุคคลทั่วไปสามารถเข้าใจความหมายได้

“โฆษณา” หมายความว่า การกระทำไม่ว่าโดยวิธีใดๆ ให้ประชาชนเห็นหรือทราบข้อความเพื่อประโยชน์ในทางการค้า

“สื่อโฆษณา” หมายความว่า สิ่งที่ใช้เป็นสื่อในการโฆษณา เช่น หนังสือพิมพ์สิ่งพิมพ์ วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ ไปรษณีย์โทรเลข โทรศัพท์ หรือป้าย

“ฉลาก” หมายความว่า รูป รอยประดิษฐ์ กระจายหรือสิ่งอื่นใดที่ทำให้ปรากฏข้อความเกี่ยวกับสินค้าซึ่งแสดงไว้ที่สินค้าหรือภาชนะบรรจุหรือหีบห่อบรรจุสินค้า หรือสอดแทรกหรือรวมไว้กับสินค้า หรือภาชนะบรรจุหรือหีบห่อบรรจุสินค้าและหมายความรวมถึงเอกสารหรือคู่มือสำหรับใช้ประกอบกับสินค้า ป้ายที่ติดตั้งหรือแสดงไว้ที่สินค้าหรือภาชนะบรรจุหรือหีบห่อบรรจุสินค้านั้น

“สัญญา”^(๓) หมายความว่า ความตกลงกันระหว่างผู้บริโภคและผู้ประกอบธุรกิจเพื่อซื้อและขายสินค้าหรือให้และรับบริการ

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค

“กรรมการ” หมายความว่า กรรมการคุ้มครองผู้บริโภค

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติราชการตามพระราชบัญญัตินี้

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔ ผู้บริโภคมีสิทธิได้รับความคุ้มครองดังต่อไปนี้

(๑) สิทธิที่จะได้รับข่าวสารรวมทั้งคำพรรณนาคุณภาพที่ถูกต้องและเพียงพอเกี่ยวกับสินค้าหรือบริการ

(๒) สิทธิที่จะมีอิสระในการเลือกหาสินค้าหรือบริการ

(๓) สิทธิที่จะได้รับความปลอดภัยจากการใช้สินค้าหรือบริการ

(๓ ทวิ)^(๔) สิทธิที่จะได้รับความเป็นธรรมในการทำสัญญา

(๔) สิทธิที่จะได้รับการพิจารณาและชดเชยความเสียหาย

ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายว่าด้วยกรณัั้นๆ หรือพระราชบัญญัติบัญญัติไว้

มาตรา ๕ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจดังต่อไปนี้

(๑) นับ ชั่ง ตวง วัด ตรวจสอบสินค้า และเก็บหรือนำสินค้าในปริมาณพอสมควรไปเป็นตัวอย่างเพื่อทำการทดสอบโดยไม่ต้องชำระราคาสินค้านั้น ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนด

(๒) ค้น ยึด หรืออายัดสินค้า ภาชนะหรือหีบห่อบรรจุสินค้าฉลากหรือเอกสารอื่นที่ไม่เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้เพื่อประโยชน์ในการดำเนินคดีในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้

(๓) เข้าไปในสถานที่หรือยานพาหนะใดๆ เพื่อตรวจสอบการผลิตสินค้า การขายสินค้าหรือบริการ รวมทั้งตรวจสอบสมุดบัญชี เอกสารและอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องของผู้ประกอบธุรกิจในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้

(๔) มีหนังสือเรียกให้บุคคลใดๆ มาให้ถ้อยคำ หรือส่งเอกสารและหลักฐานที่จำเป็นเพื่อประกอบการพิจารณาของพนักงานเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องอำนวยความสะดวกตามสมควร

มาตรา ๖ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๕ (๓) ถ้าไม่เป็นการเร่งด่วนให้พนักงานเจ้าหน้าที่แจ้งเป็นหนังสือให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานที่หรือยานพาหนะนั้นทราบล่วงหน้าตามสมควรก่อน และให้กระทำการต่อหน้าผู้ครอบครองสถานที่หรือยานพาหนะ หรือถ้าเจ้าของหรือผู้ครอบครองไม่อยู่ในที่นั้น ก็ให้กระทำต่อหน้าบุคคลอื่นอย่างน้อยสองคนซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ร้องขอมาเป็นพยานการค้นตามมาตรา ๕ (๒) ให้พนักงานเจ้าหน้าที่กระทำได้เฉพาะเวลาระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตก

มาตรา ๗ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องแสดงบัตรประจำตัวเมื่อผู้ที่เกี่ยวข้องร้องขอบัตรประจำตัวของพนักงานเจ้าหน้าที่ ให้เป็นไปตามแบบที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๘ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ และออกกฎกระทรวงเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้น เมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑

คณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค

มาตรา ๙^(๕) ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค” ประกอบด้วยนายกรัฐมนตรี เป็นประธานกรรมการ เลขาธิการนายกรัฐมนตรี ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปลัดกระทรวงพาณิชย์ ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม ปลัดกระทรวงคมนาคม เลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยา และผู้ทรงคุณวุฒิอีกไม่เกินแปดคนซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งเป็นกรรมการ และเลขาธิการคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค เป็นกรรมการและเลขานุการ

มาตรา ๑๐ คณะกรรมการมีอำนาจและหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (๑) พิจารณาเรื่องราวร้องทุกข์จากผู้บริโภคที่ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย อันเนื่องมาจากการกระทำของผู้ประกอบธุรกิจ
- (๒) ดำเนินการเกี่ยวกับสินค้าที่อาจเป็นอันตรายแก่ผู้บริโภคตามมาตรา ๓๖
- (๓) แจ้งหรือโฆษณาข่าวสารเกี่ยวกับสินค้าหรือบริการที่อาจก่อให้เกิดความเสียหาย หรือเสื่อมเสียแก่สิทธิของผู้บริโภค ในการนี้จะระบุชื่อสินค้าหรือบริการ หรือชื่อของผู้ประกอบธุรกิจด้วยก็ได้
- (๔) ให้คำปรึกษาและแนะนำแก่คณะกรรมการเฉพาะเรื่อง และพิจารณาวินิจฉัย การอุทธรณ์คำสั่งของคณะกรรมการเฉพาะเรื่อง
- (๕) วางระเบียบเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการเฉพาะเรื่องและ คณะอนุกรรมการ
- (๖) สอดส่องเร่งรัดพนักงานเจ้าหน้าที่ ส่วนราชการ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ ให้ปฏิบัติตามอำนาจและหน้าที่ที่กฎหมายกำหนด ตลอดจนเร่งรัดพนักงานเจ้าหน้าที่ให้ดำเนินคดี ในความผิดเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิของผู้บริโภค
- (๗) ดำเนินคดีเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิของบริโภคที่คณะกรรมการเห็นสมควร หรือมีผู้ร้องขอตามมาตรา ๓๕
- (๘) รับรองสมาคมตามมาตรา ๔๐

(๘) เสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับนโยบายและมาตรการในการคุ้มครองผู้บริโภค และพิจารณาให้ความเห็นในเรื่องใดๆ ที่เกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภคตามที่คณะรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีมอบหมาย

(๑๐) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่มีกฎหมายกำหนดไว้ให้เป็นอำนาจและหน้าที่ของคณะกรรมการ

ในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา นี้ คณะกรรมการอาจมอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคเป็นผู้ปฏิบัติการหรือเตรียมข้อเสนอแนะยังคณะกรรมการเพื่อพิจารณาคำเนินการต่อไปได้

มาตรา ๑๑ ให้กรรมการซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้ง อยู่ในตำแหน่งคราวละสามปี กรรมการที่พ้นจากตำแหน่งอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้

มาตรา ๑๒ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามมาตรา ๑๑ กรรมการซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) คณะรัฐมนตรีให้ออก

(๔) เป็นบุคคลล้มละลาย

(๕) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(๖) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

ในกรณีที่กรรมการพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ คณะรัฐมนตรีอาจแต่งตั้งผู้อื่นเป็นกรรมการแทนได้ และให้ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งแทนอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการซึ่งตนแทน

ในกรณีที่คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งกรรมการเพิ่มขึ้นในระหว่างที่กรรมการซึ่งแต่งตั้งไว้แล้วยังมีวาระอยู่ในตำแหน่ง ให้ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งให้เป็นกรรมการเพิ่มขึ้นอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการที่ได้รับแต่งตั้งไว้แล้ว

มาตรา ๑๓ ในการประชุมคณะกรรมการ ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อยู่ในที่ประชุม ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การประชุมคณะกรรมการทุกคราวต้องมีกรรมการมาประชุม ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา ๑๔ ให้มีคณะกรรมการเฉพาะเรื่อง ดังต่อไปนี้

(๑) คณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณา

(๒) คณะกรรมการว่าด้วยฉลาก

(๓)^(b) คณะกรรมการว่าด้วยสัญญา

คณะกรรมการเฉพาะเรื่อง ประกอบด้วยกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในเรื่องที่เกี่ยวข้องตามที่คณะกรรมการแต่งตั้งขึ้น มีจำนวนไม่น้อยกว่าเจ็ดคนแต่ไม่เกินสิบสามคน

กรรมการเฉพาะเรื่อง อยู่ในตำแหน่งคราวละสองปี และให้นำมาตรา ๑๑ วรรคสอง และมาตรา ๑๒ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

คณะกรรมการเฉพาะเรื่อง มีอำนาจและหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้และตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

มาตรา ๑๕ คณะกรรมการและคณะกรรมการเฉพาะเรื่อง จะแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่คณะกรรมการหรือคณะกรรมการเฉพาะเรื่องมอบหมายก็ได้

มาตรา ๑๖ การประชุมของคณะกรรมการเฉพาะเรื่องและคณะอนุกรรมการให้นำมาตรา ๑๓ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๑๗ คณะกรรมการและคณะกรรมการเฉพาะเรื่องมีอำนาจสั่งให้บุคคลหนึ่งบุคคลใดส่งเอกสารหรือข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่มีผู้ร้องทุกข์หรือเรื่องอื่นใดที่เกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิของผู้บริโภคมาพิจารณาได้ ในการนี้จะเรียกบุคคลที่เกี่ยวข้องมาชี้แจงด้วยก็ได้

มาตรา ๑๘ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ คณะกรรมการหรือคณะกรรมการเฉพาะเรื่องต้องให้โอกาสแก่ผู้ถูกกล่าวหาหรือสงสัยว่ากระทำการอันเป็นการละเมิดสิทธิของผู้บริโภคเพื่อชี้แจงข้อเท็จจริงและแสดงความคิดเห็นตามสมควร เว้นแต่ในกรณีที่จำเป็นและเร่งด่วน

การกำหนดหรือการออกคำสั่งในเรื่องใดตามพระราชบัญญัตินี้ ให้คณะกรรมการหรือคณะกรรมการเฉพาะเรื่องคำนึงถึงความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นแก่ทั้งผู้บริโภคและผู้ประกอบธุรกิจ และในกรณีที่เห็นสมควรคณะกรรมการหรือคณะกรรมการเฉพาะเรื่องจะกำหนดเงื่อนไขหรือวิธีการชั่วคราวในการบังคับให้เป็นไปตามการกำหนดหรือการออกคำสั่งนั้นก็ได้

มาตรา ๑๕^[๑] ให้จัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคขึ้นในสำนักนายกรัฐมนตรี ให้มีเลขาธิการคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคมีอำนาจหน้าที่ควบคุมดูแลโดยทั่วไปและรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค และจะให้มีรองเลขาธิการและผู้ช่วยเลขาธิการเป็นผู้ช่วยปฏิบัติราชการด้วยก็ได้

มาตรา ๒๐ ให้สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคมีอำนาจและหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) รับเรื่องราวร้องทุกข์จากผู้บริโภคที่ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายอันเนื่องมาจากการกระทำของผู้ประกอบธุรกิจ เพื่อเสนอต่อคณะกรรมการ

(๒) ติดตามและสอดส่องพฤติกรรมของผู้ประกอบธุรกิจ ซึ่งกระทำการใดๆ อันมีลักษณะเป็นการละเมิดสิทธิของผู้บริโภค และจัดให้มีการทดสอบหรือพิสูจน์สินค้าหรือบริการใดๆ ตามที่เห็นสมควร และจำเป็นเพื่อคุ้มครองสิทธิของผู้บริโภค

(๓) สนับสนุนหรือทำการศึกษาและวิจัยปัญหาเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภคร่วมกับสถาบันการศึกษาและหน่วยงานอื่น

(๔) ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการศึกษาแก่ผู้บริโภคในทุกระดับการศึกษาเกี่ยวกับความปลอดภัยและอันตรายที่อาจได้รับจากสินค้าหรือบริการ

(๕) ดำเนินการเผยแพร่วิชาการ และให้ความรู้และการศึกษาแก่ผู้บริโภคเพื่อสร้างนิสัยในการบริโภคที่เป็นการส่งเสริมผลานามัย ประหยัด และใช้ทรัพยากรของชาติให้เป็นประโยชน์มากที่สุด

(๖) ประสานงานกับส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการควบคุมส่งเสริม หรือกำหนดมาตรฐานของสินค้าหรือบริการ

(๗) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่คณะกรรมการหรือคณะกรรมการเฉพาะเรื่องมอบหมาย

หมวด ๒

การคุ้มครองผู้บริโภค

มาตรา ๒๑^[๑] ในกรณีที่กฎหมายว่าด้วยการใดได้บัญญัติเรื่องใดไว้โดยเฉพาะแล้วให้บังคับตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยการนั้น และให้นำบทบัญญัติในหมวดนี้ไปใช้บังคับได้เท่าที่ไม่ซ้ำหรือขัดกับบทบัญญัติดังกล่าว เว้นแต่

(๑) ในกรณีที่มีความจำเป็นเพื่อประโยชน์แก่ผู้บริโภคเป็นส่วนรวม หากปรากฏว่าเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจตามกฎหมายดังกล่าวยังมิได้มีการดำเนินการหรือดำเนินการยังไม่ครบขั้นตอนตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น และมีได้ออกคำสั่งเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภคตามกฎหมายดังกล่าวภายในเก้าสิบวัน

นับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งจากคณะกรรมการเฉพาะเรื่องหรือคณะกรรมการ ให้คณะกรรมการเฉพาะเรื่องหรือคณะกรรมการเสนอเรื่องให้นายกรัฐมนตรีพิจารณาออกคำสั่งตามความในหมวดนี้ได้

(๒) ในกรณีตาม (๑) ถ้ามีความจำเป็นเร่งด่วนอันมิอาจปล่อยให้เนิ่นช้าต่อไปได้ให้คณะกรรมการเฉพาะเรื่องหรือคณะกรรมการเสนอเรื่องให้นายกรัฐมนตรีพิจารณาออกคำสั่งตามความในหมวดนี้ได้โดยไม่ต้องมีหนังสือแจ้งหรือรอให้ครบกำหนดเก้าสิบวันตามเงื่อนไขใน (๑)

ในกรณีที่กฎหมายดังกล่าวมิได้มีบทบัญญัติให้อำนาจแก่เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจตามกฎหมายออกคำสั่งเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภคตามที่บัญญัติในหมวดนี้ ให้คณะกรรมการเฉพาะเรื่องมีอำนาจออกคำสั่งตามความในหมวดนี้ เว้นแต่ในกรณีที่กฎหมายดังกล่าวมีเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจตามกฎหมายอยู่แล้วคณะกรรมการอาจมอบอำนาจให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจตามกฎหมายว่าด้วยการนั้นๆ ใช้อำนาจตามพระราชบัญญัตินี้แทนคณะกรรมการเฉพาะเรื่องได้

การมอบอำนาจให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจตามกฎหมายว่าด้วยการนั้นๆ ตามวรรคสอง ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ส่วนที่ ๑

การคุ้มครองผู้บริโภคในด้านการโฆษณา

มาตรา ๒๒ การโฆษณาจะต้องไม่ใช่ข้อความที่เป็นการไม่เป็นธรรมต่อผู้บริโภคหรือใช้ข้อความที่อาจก่อให้เกิดผลเสียต่อสังคมเป็นส่วนรวม ทั้งนี้ ไม่ว่าข้อความดังกล่าวนั้นจะเป็นข้อความที่เกี่ยวกับแหล่งกำเนิด สภาพ คุณภาพหรือลักษณะของสินค้าหรือบริการ ตลอดจนการส่งเสริม การจัดหา หรือการใช้สินค้าหรือบริการข้อความดังต่อไปนี้ ถือว่าเป็นข้อความที่เป็นการไม่เป็นธรรมต่อผู้บริโภคหรือเป็นข้อความที่อาจก่อให้เกิดผลเสียต่อสังคมเป็นส่วนรวม

(๑) ข้อความที่เป็นเท็จหรือเกินความจริง

(๒) ข้อความที่จะก่อให้เกิดความเข้าใจผิดในสาระสำคัญเกี่ยวกับสินค้าหรือบริการ ไม่ว่าจะกระทำโดยใช้หรืออ้างอิงรายงานทางวิชาการสถิติ หรือสิ่งใดสิ่งหนึ่งอันไม่เป็นความจริงหรือเกินความจริง หรือไม่ก็ตาม

(๓) ข้อความที่เป็นการสนับสนุนโดยตรงหรือโดยอ้อมให้มีการกระทำผิดกฎหมายหรือศีลธรรม หรือนำไปสู่ความเสื่อมเสียในวัฒนธรรมของชาติ

(๔) ข้อความที่จะทำให้เกิดความแตกแยกหรือเสื่อมเสียความสามัคคีในหมู่ประชาชน

(๕) ข้อความอย่างอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ข้อความที่ใช้ในการโฆษณาที่บุคคลทั่วไปสามารถรู้ได้ว่าเป็นข้อความที่ไม่อาจเป็นความจริงได้โดยแน่แท้ ไม่เป็นข้อความที่ต้องห้ามในการโฆษณาตาม (๑)

มาตรา ๒๓ การโฆษณาจะต้องไม่กระทำด้วยวิธีการอันอาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพ ร่างกาย หรือจิตใจ หรืออันอาจก่อให้เกิดความรำคาญแก่ผู้บริโภค ทั้งนี้ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๒๔ ในกรณีที่คณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณาเห็นว่าสินค้าใดอาจเป็นอันตรายแก่ผู้บริโภคและคณะกรรมการว่าด้วยฉลากได้กำหนดให้สินค้านั้นเป็นสินค้าที่ควบคุมฉลากตามมาตรา ๓๐ ให้คณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณามีอำนาจออกคำสั่งดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดให้การโฆษณานั้นต้องกระทำไปพร้อมกับคำแนะนำหรือคำเตือนเกี่ยวกับวิธีใช้หรืออันตราย ตามเงื่อนไขที่คณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณากำหนด ทั้งนี้ โดยคณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณาจะกำหนดเงื่อนไขให้แตกต่างกันสำหรับการโฆษณาที่ใช้สื่อโฆษณาต่างกันได้

(๒) จำกัดการใช้สื่อโฆษณาสำหรับสินค้านั้น

(๓) ห้ามการโฆษณาสินค้านั้น

ความใน (๒) และ (๓) ให้นำมาใช้บังคับแก่การโฆษณาที่คณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณาเห็นว่าการใช้หรือประโยชน์ของสินค้านั้นขัดต่อนโยบายทางสังคมศีลธรรมหรือวัฒนธรรมของชาติด้วย

มาตรา ๒๕ ในกรณีที่คณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณาเห็นว่าสินค้าหรือบริการใดของผู้บริโภคจำเป็นต้องทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสภาพ ฐานะ และรายละเอียดอย่างอื่นเกี่ยวกับผู้ประกอบการด้วย คณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณามีอำนาจกำหนดให้การโฆษณาสินค้าหรือบริการนั้นต้องให้ข้อเท็จจริงดังกล่าวตามที่คณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณาที่กำหนดได้

มาตรา ๒๖ ในกรณีที่คณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณาเห็นว่าข้อความในการโฆษณาโดยทางสื่อโฆษณาใด สมควรแจ้งให้ผู้บริโภคทราบว่าข้อความนั้นเป็นข้อความที่มีความมุ่งหมายเพื่อการโฆษณา คณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณามีอำนาจกำหนดให้การโฆษณาโดยทางสื่อโฆษณานั้นต้องมีถ้อยคำชี้แจงกำกับให้ประชาชนทราบว่าข้อความดังกล่าวเป็นการโฆษณาได้ ทั้งนี้ คณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณาจะกำหนดเงื่อนไขอย่างไรก็ต้องปฏิบัติตามก็ได้

มาตรา ๒๗ ในกรณีที่คณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณาเห็นว่า การโฆษณาใดฝ่าฝืนมาตรา ๒๒ มาตรา ๒๓ มาตรา ๒๔ (๑) หรือมาตรา ๒๕ ให้คณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณามีอำนาจออกคำสั่งอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างดังต่อไปนี้

(๑) ให้แก้ไขข้อความหรือวิธีการในการโฆษณา

(๒) ห้ามการใช้ข้อความบางอย่างที่ปรากฏในการโฆษณา

(๓) ห้ามการโฆษณาหรือห้ามใช้วิธีการนั้นในการโฆษณา

(๔) ให้โฆษณาเพื่อแก้ไขความเข้าใจผิดของผู้บริโภคที่อาจเกิดขึ้นแล้วตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณากำหนด

ในการออกคำสั่งตาม (๔) ให้คณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณากำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการโดยคำนึงถึงประโยชน์ของผู้บริโภคประกอบกับความสุจริตใจในการกระทำของผู้กระทำการโฆษณา

มาตรา ๒๘ ในกรณีที่คณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณามีเหตุอันควรสงสัยว่าข้อความใดที่ใช้ในการโฆษณาเป็นเท็จหรือเกินความจริงตามมาตรา ๒๒ วรรคสอง (๑) ให้คณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณามีอำนาจออกคำสั่งให้ผู้กระทำการโฆษณาพิสูจน์เพื่อแสดงความจริงได้

ในกรณีที่ผู้กระทำการโฆษณาอ้างรายงานทางวิชาการ ผลการวิจัย สถิติการรับรองของสถาบันหรือบุคคลอื่นใด หรือยืนยันข้อเท็จจริงอันใดอันหนึ่งในการโฆษณา ถ้าผู้กระทำการโฆษณาไม่สามารถพิสูจน์ได้ว่าข้อความที่ใช้ในการโฆษณาเป็นความจริงตามที่กล่าวอ้าง ให้คณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณามีอำนาจออกคำสั่งตามมาตรา ๒๗ ได้ และให้ถือว่าผู้กระทำการโฆษณารู้หรือควรได้รู้ว่าข้อความนั้นเป็นความเท็จ

มาตรา ๒๙ ผู้ประกอบธุรกิจผู้ใดสงสัยว่าการโฆษณาของตนจะเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ ผู้ประกอบธุรกิจผู้นั้นอาจขอให้คณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณาพิจารณาให้ความเห็นในเรื่องนั้นก่อนทำการโฆษณาได้ ในกรณีนี้คณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณาจะต้องให้ความเห็นและแจ้งให้ผู้ขอทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่คณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณาได้รับคำขอ ถ้าไม่แจ้งภายในกำหนดระยะเวลาดังกล่าว ให้ถือว่าคณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณาให้ความเห็นชอบแล้ว

การขอความเห็นและคำปฎิเสธในการให้ความเห็นให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณากำหนด คำปฎิเสธที่ได้รับให้นำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน

การให้ความเห็นของคณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณาตามวรรคหนึ่ง ไม่ถือว่าเป็นการตัดอำนาจของคณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณาที่จะพิจารณาวินิจฉัยใหม่เป็นอย่างอื่นเมื่อมีเหตุอันสมควร

การใดที่ได้กระทำไปตามความเห็นของคณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณาที่ให้ตามวรรคหนึ่ง มิให้ถือว่ากระทำการนั้นเป็นความผิดทางอาญา

ส่วนที่ ๒

การคุ้มครองผู้บริโภคในด้านฉลาก

มาตรา ๓๐^[๕] ให้สินค้าที่ผลิตเพื่อขายโดยโรงงานตามกฎหมายว่าด้วยโรงงานและสินค้าที่สั่งหรือนำเข้ามาในราชอาณาจักรเพื่อขายเป็นสินค้าที่ควบคุมฉลาก

ความในวรรคหนึ่ง ไม่ใช้บังคับกับสินค้าที่คณะกรรมการว่าด้วยฉลากกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ในกรณีที่ปรากฏว่ามีสินค้าที่อาจก่อให้เกิดอันตรายแก่สุขภาพ ร่างกาย หรือจิตใจ เนื่องในการใช้สินค้าหรือโดยสภาพของสินค้านั้น หรือมีสินค้าที่ประชาชนทั่วไปใช้เป็นประจำ ซึ่งการกำหนดฉลากของสินค้านั้นจะเป็นประโยชน์แก่ผู้บริโภคในการที่จะทราบข้อเท็จจริงในสาระสำคัญเกี่ยวกับสินค้านั้น แต่สินค้านั้นดังกล่าวไม่เป็นสินค้าที่ควบคุมฉลากตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการว่าด้วยฉลากมีอำนาจกำหนดให้สินค้านั้นเป็นสินค้าที่ควบคุมฉลากได้ โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๓๑^[๖] ฉลากของสินค้าที่ควบคุมฉลาก จะต้องมียกยัดดังต่อไปนี้

(๑) ใช้ข้อความที่ตรงต่อความจริงและไม่มีข้อความที่อาจก่อให้เกิดความเข้าใจผิดในสาระสำคัญเกี่ยวกับสินค้า

(๒) ต้องระบุข้อความดังต่อไปนี้

- (ก) ชื่อหรือเครื่องหมายการค้าของผู้ผลิตหรือของผู้นำเข้าเพื่อขายแล้วแต่กรณี
- (ข) สถานที่ผลิตหรือสถานที่ประกอบธุรกิจนำเข้า แล้วแต่กรณี
- (ค) ระบุข้อความที่แสดงให้เห็นเข้าใจได้ว่าสินค้านั้นคืออะไร ในกรณีที่ป็นสินค้านำเข้า ให้ระบุชื่อประเทศที่ผลิตด้วย

(๓) ต้องระบุข้อความอันจำเป็น ได้แก่ ราคา ปริมาณ วิธีใช้ ข้อแนะนำ คำเตือน วัน เดือน ปีที่หมดอายุในกรณีเป็นสินค้าที่หมดอายุได้ หรือกรณีอื่น เพื่อคุ้มครองสิทธิของผู้บริโภค ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะกรรมการว่าด้วยฉลากกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ให้ผู้ประกอบธุรกิจซึ่งเป็นผู้ผลิตเพื่อขายหรือผู้ส่งหรือผู้นำเข้ามาในราชอาณาจักร เพื่อขายซึ่งสินค้าที่ควบคุมฉลาก แล้วแต่กรณี เป็นผู้จัดทำฉลากก่อนขายและฉลากนั้นต้องมีข้อความดังกล่าวในวรรคหนึ่ง ในการนี้ ข้อความตามวรรคหนึ่ง (๒) และ (๓) ต้องจัดทำตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการว่าด้วยฉลากกำหนด โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๓๒ การกำหนดข้อความของฉลากตามมาตรา ๓๑ ต้องไม่เป็นการบังคับให้ผู้ประกอบธุรกิจต้องเปิดเผยความลับทางการผลิต เว้นแต่ข้อความดังกล่าวจะเป็นสิ่งจำเป็นที่เกี่ยวกับสุขภาพอนามัยและความปลอดภัยของผู้บริโภค

มาตรา ๓๓ เมื่อคณะกรรมการว่าด้วยฉลากเห็นว่าฉลากใดไม่เป็นไปตามมาตรา ๓๑ คณะกรรมการว่าด้วยฉลากมีอำนาจสั่งให้ผู้ประกอบธุรกิจเลิกใช้ฉลากดังกล่าวหรือดำเนินการแก้ไขฉลากนั้นให้ถูกต้อง

มาตรา ๓๔ ผู้ประกอบธุรกิจผู้ใดสงสัยว่าฉลากของตนจะเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่เป็นไปตามมาตรา ๓๑ ผู้ประกอบธุรกิจผู้นั้นอาจขอให้คณะกรรมการว่าด้วยฉลากพิจารณาให้ความเห็นในฉลากนั้นก่อนได้ ในกรณีนี้ให้นำมาตรา ๒๕ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๓๕ เพื่อประโยชน์ในการควบคุมและการตรวจสอบการประกอบธุรกิจเกี่ยวกับสินค้าที่ควบคุมฉลาก รัฐมนตรีมีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนดให้ผู้ประกอบธุรกิจในสินค้าดังกล่าวต้องจัดทำและเก็บรักษาบัญชีเอกสารและหลักฐานเพื่อให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทำการตรวจสอบได้

วิธีจัดทำและเก็บรักษาบัญชี เอกสารและหลักฐานตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ส่วนที่ ๒ ทวิ

การคุ้มครองผู้บริโภคในด้านสัญญา^(๑)

มาตรา ๓๕ ทวิ ในการประกอบธุรกิจขายสินค้าหรือให้บริการใด ถ้าสัญญาซื้อขายหรือสัญญาให้บริการนั้นมีกฎหมายกำหนดให้ต้องทำเป็นหนังสือ หรือที่ตามปกติประเพณีทำเป็นหนังสือ คณะกรรมการว่าด้วยสัญญามีอำนาจกำหนดให้การประกอบธุรกิจขายสินค้าหรือให้บริการนั้นเป็นธุรกิจที่ควบคุมสัญญาได้

ในการประกอบธุรกิจที่ควบคุมสัญญา สัญญาที่ผู้ประกอบธุรกิจทำกับผู้บริโภคจะต้องมีลักษณะดังต่อไปนี้

(๑) ใช้ข้อสัญญาที่จำเป็นซึ่งหากมิได้ใช้ข้อสัญญาเช่นนั้น จะทำให้ผู้บริโภคเสียเปรียบผู้ประกอบธุรกิจเกินสมควร

(๒) ห้ามใช้ข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรมต่อผู้บริโภค

ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และรายละเอียดที่คณะกรรมการว่าด้วยสัญญากำหนด และเพื่อประโยชน์ของผู้บริโภคเป็นส่วนรวม คณะกรรมการว่าด้วยสัญญาจะให้ผู้ประกอบธุรกิจจัดทำสัญญาตามแบบที่คณะกรรมการว่าด้วยสัญญากำหนดก็ได้

การกำหนดตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา

มาตรา ๓๕ ตริ เมื่อคณะกรรมการว่าด้วยสัญญากำหนดให้สัญญาของการประกอบธุรกิจที่ควบคุมสัญญาต้องใช้ชื่อสัญญาใด หรือต้องใช้ชื่อสัญญาใดโดยมีเงื่อนไขในการใช้ชื่อนั้นด้วยตามมาตรา ๓๕ ทวิ แล้ว ถ้าสัญญานั้นไม่ใช่ชื่อสัญญาดังกล่าวหรือใช้ชื่อสัญญาดังกล่าวแต่ไม่เป็นไปตามเงื่อนไข ให้ถือว่าสัญญานั้นใช้ชื่อสัญญาดังกล่าวหรือใช้ชื่อสัญญาดังกล่าวตามเงื่อนไขนั้น แล้วแต่กรณี

มาตรา ๓๕ จัตวา เมื่อคณะกรรมการว่าด้วยสัญญากำหนดให้สัญญาของการประกอบธุรกิจที่ควบคุมสัญญาต้องไม่ใช่ชื่อสัญญาใดตามมาตรา ๓๕ ทวิ แล้ว ถ้าสัญญานั้นใช้ชื่อสัญญาดังกล่าว ให้ถือว่าสัญญานั้นไม่มีชื่อสัญญาเช่นนั้น

มาตรา ๓๕ เบญจ คณะกรรมการว่าด้วยสัญญาที่มีอำนาจกำหนดให้การประกอบธุรกิจขายสินค้าหรือให้บริการอย่างใดอย่างหนึ่ง เป็นธุรกิจที่ควบคุมรายการในหลักฐานการรับเงิน ได้

ในการประกอบธุรกิจที่ควบคุมรายการในหลักฐานการรับเงิน หลักฐานการรับเงินจะต้องมีลักษณะ ดังต่อไปนี้

(๑) มีรายการและใช้ชื่อความที่จำเป็น ซึ่งหากมิได้มีรายการหรือมิได้ใช้ชื่อความเช่นนั้นจะทำให้ผู้บริโภคเสียเปรียบผู้ประกอบธุรกิจเกินสมควร

(๒) ห้ามใช้ชื่อความที่ไม่เป็นธรรมต่อผู้บริโภค

ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และรายละเอียดที่คณะกรรมการว่าด้วยสัญญากำหนด

การกำหนดตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา

มาตรา ๓๕ ฉ เมื่อคณะกรรมการว่าด้วยสัญญากำหนดให้หลักฐานการรับเงินของการประกอบธุรกิจที่ควบคุมรายการในหลักฐานการรับเงินต้องใช้ชื่อความใด หรือต้องใช้ชื่อความใด โดยมิมีเงื่อนไขในการใช้ชื่อนั้นด้วย หรือต้องไม่ใช่ชื่อความใดตามมาตรา ๓๕ เบญจ แล้ว ให้นำมาตรา ๓๕ ตริ และมาตรา ๓๕ จัตวา มาใช้บังคับแก่หลักฐานการรับเงินดังกล่าวโดยอนุโลม

มาตรา ๓๕ สัตต ในกรณีที่ผู้ประกอบธุรกิจขายสินค้าหรือให้บริการ โดยให้คำมั่นว่าจะทำสัญญารับประกันให้ไว้แก่ผู้บริโภค สัญญาดังกล่าวต้องทำเป็นหนังสือลงลายมือชื่อของผู้ประกอบธุรกิจหรือผู้แทน และต้องส่งมอบสัญญานั้นแก่ผู้บริโภคพร้อมกับการส่งมอบสินค้าหรือให้บริการ

ถ้าสัญญาตามวรรคหนึ่งทำเป็นภาษาต่างประเทศต้องมีคำแปลภาษาไทยกำกับไว้ด้วย

มาตรา ๓๕ อัญญา ผู้ประกอบธุรกิจมีหน้าที่ส่งมอบสัญญาที่มีข้อสัญญาหรือมีข้อสัญญาและแบบถูกต้องตามมาตรา ๓๕ ทวิ หรือส่งมอบหลักฐานการรับเงินที่มีรายการและข้อความถูกต้องตามมาตรา ๓๕ เบญจ ให้แก่ผู้บริโภคภายในระยะเวลาที่เป็นทางปฏิบัติตามปกติสำหรับการประกอบธุรกิจประเภทนั้นๆ หรือภายในระยะเวลาที่คณะกรรมการว่าด้วยสัญญากำหนด โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา สุดแต่ระยะเวลาใดจะถึงก่อน

มาตรา ๓๕ นว ผู้ประกอบธุรกิจผู้ใดสงสัยว่าแบบสัญญาหรือแบบหลักฐานการรับเงินของตนจะเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ ผู้ประกอบธุรกิจผู้นั้นอาจขอให้คณะกรรมการว่าด้วยสัญญาให้ความเห็นในแบบสัญญาหรือแบบหลักฐานการรับเงินนั้นก่อนได้ ในกรณีนี้ให้นำมาตรา ๒๕ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ส่วนที่ ๓

การคุ้มครองผู้บริโภคโดยประการอื่น

มาตรา ๓๖ เมื่อมีเหตุอันควรสงสัยว่าสินค้าใด อาจเป็นอันตรายแก่ผู้บริโภค คณะกรรมการอาจสั่งให้ผู้ประกอบธุรกิจดำเนินการทดสอบหรือพิสูจน์สินค้านั้นได้ ถ้าผู้ประกอบธุรกิจไม่ดำเนินการทดสอบหรือพิสูจน์สินค้าหรือดำเนินการล่าช้า โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร คณะกรรมการจะจัดให้มีการพิสูจน์โดยผู้ประกอบธุรกิจเป็นผู้เสียค่าใช้จ่ายก็ได้

ถ้าผลจากการทดสอบหรือพิสูจน์ปรากฏว่าสินค้านั้นอาจเป็นอันตรายแก่ผู้บริโภค และกรณีไม่อาจป้องกันอันตรายที่จะเกิดจากสินค้านั้นได้โดยการกำหนดฉลากตามมาตรา ๓๐ หรือตามกฎหมายอื่น ให้คณะกรรมการมีอำนาจสั่งห้ามขายสินค้านั้น และถ้าเห็นสมควรจะสั่งให้ผู้ประกอบธุรกิจเปลี่ยนแปลงสินค้านั้นภายใต้เงื่อนไขตามที่คณะกรรมการกำหนดก็ได้ ในกรณีที่สินค้านั้นไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ หรือเป็นที่สงสัยว่าผู้ประกอบธุรกิจจะเก็บสินค้านั้นไว้เพื่อขายต่อไป คณะกรรมการมีอำนาจสั่งให้ผู้ประกอบธุรกิจทำลายหรือจะจัดให้มีการทำลายโดยผู้ประกอบธุรกิจเป็นผู้เสียค่าใช้จ่ายก็ได้

ในกรณีจำเป็นและเร่งด่วน ถ้าคณะกรรมการมีเหตุที่น่าเชื่อว่าสินค้าใดอาจเป็นอันตรายแก่ผู้บริโภค ให้คณะกรรมการมีอำนาจสั่งห้ามขายสินค้านั้นเป็นการชั่วคราวจนกว่าจะได้มีการทดสอบหรือพิสูจน์สินค้าตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง

การสั่งห้ามขายสินค้าตามวรรคสองและวรรคสาม ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๓๗ (ยกเลิก)^[๑๒]

มาตรา ๓๘ (ยกเลิก)^(๑๓)

มาตรา ๓๘ ในกรณีที่คณะกรรมการเห็นสมควรเข้าดำเนินคดีเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิของผู้บริโภค หรือเมื่อได้รับคำร้องจากผู้บริโภคที่ถูกละเมิดสิทธิ ซึ่งคณะกรรมการเห็นว่า การดำเนินคดีนั้นจะเป็นประโยชน์แก่ผู้บริโภคเป็นส่วนรวม คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งพนักงานอัยการ โดยความเห็นชอบของอธิบดีกรมอัยการ หรือข้าราชการในสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคซึ่งมีคุณวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางนิติศาสตร์ เป็นเจ้าหน้าที่คุ้มครองผู้บริโภคเพื่อให้มีหน้าที่ดำเนินคดีแพ่งและคดีอาญาแก่ผู้กระทำการละเมิดสิทธิของผู้บริโภคในศาล และเมื่อคณะกรรมการได้แจ้งไปยังกระทรวงยุติธรรมเพื่อแจ้งให้ศาลทราบแล้ว ให้เจ้าหน้าที่คุ้มครองผู้บริโภคมีอำนาจดำเนินคดีตามที่คณะกรรมการมอบหมายได้

ในการดำเนินคดีในศาล ให้เจ้าหน้าที่คุ้มครองผู้บริโภคมีอำนาจฟ้องเรียกทรัพย์สิน หรือค่าเสียหายให้แก่ผู้บริโภคที่ร้องขอได้ด้วย และในการนี้ให้ได้รับยกเว้นค่าฤชาธรรมเนียมทั้งปวง

มาตรา ๔๐ สมาคมใดมีวัตถุประสงค์ในการคุ้มครองผู้บริโภคหรือต่อต้านการแข่งขันอันไม่เป็นธรรมทางการค้า และข้อบังคับของสมาคมดังกล่าวในส่วนที่เกี่ยวกับคณะกรรมการ สมาชิก และวิธีการดำเนินการของสมาคมเป็นไปตามเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง สมาคมนั้นอาจยื่นคำขอให้คณะกรรมการรับรองเพื่อให้สมาคมนั้นมีสิทธิและอำนาจฟ้องตามมาตรา ๔๑ ได้

การยื่นคำขอตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

การรับรองสมาคมตามวรรคหนึ่ง ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๔๑ ในการดำเนินคดีที่เกี่ยวกับการละเมิดสิทธิของผู้บริโภคให้สมาคมที่คณะกรรมการรับรองตามมาตรา ๔๐ มีสิทธิในการฟ้องคดีแพ่ง คดีอาญาหรือดำเนินกระบวนการพิจารณาใดๆ ในคดีเพื่อคุ้มครองผู้บริโภคได้ และให้มีอำนาจฟ้องเรียกค่าเสียหายแทนสมาชิกของสมาคมได้ ถ้ามีหนังสือมอบหมายให้เรียกค่าเสียหายแทนจากสมาชิกของสมาคม

ในการดำเนินคดีตามวรรคหนึ่ง มิให้สมาคมถอนฟ้อง เว้นแต่ศาลจะอนุญาตเมื่อศาลเห็นว่าการถอนฟ้องนั้นไม่เป็นผลเสียต่อการคุ้มครองผู้บริโภคเป็นส่วนรวมสำหรับคดีแพ่งเกี่ยวกับการเรียกค่าเสียหายแทนสมาชิกของสมาคมการถอนฟ้องหรือการพิพากษาในกรณีที่คู่ความตกลงหรือประนีประนอมยอมความกัน จะต้องมีหนังสือแสดงความยินยอมของสมาชิกผู้มอบหมายให้เรียกค่าเสียหายแทนมาแสดงต่อศาลด้วย

มาตรา ๔๒ นอกจากต้องปฏิบัติตามบทบัญญัติในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์และกฎหมายอื่นแล้ว สมาคมที่คณะกรรมการรับรองตามมาตรา ๔๐ ต้องปฏิบัติตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

เมื่อปรากฏว่าสมาคมที่คณะกรรมการรับรองตามมาตรา ๔๐ สมาคมใดไม่ปฏิบัติตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด หรือเมื่อมีพฤติการณ์ปรากฏว่าสมาคมนั้นดำเนินการเพื่อฟ้องคดีโดยไม่สุจริต ให้คณะกรรมการมีอำนาจเพิกถอนการรับรองสมาคมนั้นได้

การเพิกถอนการรับรองสมาคมใดตามมาตรา นี้ ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ในกรณีที่สมาคมซึ่งถูกเพิกถอนการรับรองตามมาตรา นี้ได้ฟ้องคดีไว้ต่อศาลและคดีนั้นยังค้างอยู่ในการพิจารณาของศาล ให้ศาลสั่งจำหน่ายคดีนั้นเสีย

หมวด ๓

การอุทธรณ์

มาตรา ๔๓ ในกรณีที่ผู้ได้รับคำสั่งของคณะกรรมการเฉพาะเรื่องตามมาตรา ๒๗ หรือมาตรา ๒๘ วรรคสอง ไม่พอใจคำสั่งดังกล่าว ให้มีสิทธิอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการได้

มาตรา ๔๔ การอุทธรณ์ตามมาตรา ๔๓ ให้ยื่นต่อคณะกรรมการภายในสิบวันนับแต่วันที่ผู้อุทธรณ์ได้รับทราบคำสั่งของคณะกรรมการเฉพาะเรื่อง

หลักเกณฑ์และวิธีการยื่นอุทธรณ์ และวิธีพิจารณาอุทธรณ์ ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

การอุทธรณ์คำสั่งตามวรรคหนึ่ง ย่อมไม่เป็นการทุเลาการบังคับตามคำสั่งของคณะกรรมการเฉพาะเรื่อง เว้นแต่คณะกรรมการจะสั่งเป็นอย่างอื่นเป็นการชั่วคราวก่อนการวินิจฉัยอุทธรณ์

คำวินิจฉัยของคณะกรรมการให้เป็นที่สุด

หมวด ๔

บทกำหนดโทษ

มาตรา ๔๕ ผู้ใดขัดขวางหรือไม่อำนวยความสะดวก ไม่ให้ถ้อยคำ หรือไม่ส่งเอกสารหรือหลักฐานแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งปฏิบัติตามมาตรา ๕ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือนหรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๔๖ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการหรือคณะกรรมการเฉพาะเรื่องตามมาตรา ๑๗ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๔๗^(๔๔) ผู้ใดโดยเจตนาก่อให้เกิดความเข้าใจผิดในแหล่งกำเนิด สภาพ คุณภาพ ปริมาณ หรือสาระสำคัญประการอื่นอันเกี่ยวกับสินค้าหรือบริการ ไม่ว่าจะเป็นอย่างตนเองหรือผู้อื่น โฆษณาหรือใช้ฉลากที่มีข้อความอันเป็นเท็จ หรือข้อความที่รู้หรือควรรู้อยู่แล้วว่าอาจก่อให้เกิดความเข้าใจผิด เช่นว่านั้น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าผู้กระทำความผิดตามวรรคหนึ่งกระทำความผิดซ้ำอีก ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๔๘^(๔๕) ผู้ใดโฆษณาโดยใช้ข้อความตามมาตรา ๒๒ (๓) หรือ (๔) หรือข้อความตามที่กำหนดในกฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา ๒๒ (๕) หรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๒๓ มาตรา ๒๔ มาตรา ๒๕ หรือมาตรา ๒๖ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินสามหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๔๙ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการว่าด้วยฉลาก โฆษณาซึ่งสั่งตามมาตรา ๒๓ หรือมาตรา ๒๔ วรรคสอง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๕๐^(๔๖) ถ้าการกระทำตามมาตรา ๔๗ มาตรา ๔๘ หรือมาตรา ๔๙ เป็นการกระทำของเจ้าของสื่อโฆษณา หรือผู้ประกอบการโฆษณา ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษเพียงกึ่งหนึ่งของโทษที่บัญญัติไว้สำหรับความผิดนั้น

มาตรา ๕๑ ถ้าการกระทำความผิดตามมาตรา ๔๗ มาตรา ๔๘ มาตรา ๔๙ หรือมาตรา ๕๐ เป็นความผิดต่อเนื่อง ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษปรับวันละไม่เกินหนึ่งหมื่นบาทหรือไม่เกินสองเท่าของค่าใช้จ่ายที่ใช้สำหรับการโฆษณานั้น ตลอดระยะเวลาที่ยังฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตาม

มาตรา ๕๒^(๔๗) ผู้ใดขายสินค้าที่ควบคุมฉลากตามมาตรา ๓๐ โดยไม่มีฉลากหรือมีฉลากแต่ฉลากหรือการแสดงฉลากนั้นไม่ถูกต้อง หรือขายสินค้าที่มีฉลากที่คณะกรรมการว่าด้วยฉลากสั่งเลิกใช้ตามมาตรา ๓๓ ทั้งนี้ โดยรู้หรือควรรู้อยู่แล้วว่าการไม่มีฉลากหรือการแสดงฉลากดังกล่าวนี้ไม่ถูกต้องตามกฎหมาย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าการกระทำตามวรรคหนึ่งเป็นการกระทำของผู้ผลิตเพื่อขาย หรือผู้ส่งหรือนำเข้ามาในราชอาณาจักรเพื่อขาย ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๕๓ ผู้ประกอบธุรกิจผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการว่าด้วยฉลากซึ่งสั่งตามมาตรา ๓๓ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๕๔^[๑๘] ผู้ได้รับจ้างทำจลาจลที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมาย หรือรับจ้างติดตริงจลาจลที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมายกับสินค้า โดยรู้หรือควรรู้อยู่แล้วว่าจลาจลดังกล่าวนั้นไม่ถูกต้องตามกฎหมาย ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองหมื่นบาท

มาตรา ๕๕ ผู้ประกอบธุรกิจผู้ใดไม่ปฏิบัติตามกฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา ๓๕ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท

มาตรา ๕๖ ผู้ประกอบธุรกิจผู้ใด ขายสินค้าที่คณะกรรมการสั่งห้ามขายเพราะสินค้านั้นอาจเป็นอันตรายแก่ผู้บริโภคตามมาตรา ๓๖ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือนหรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าผู้ประกอบธุรกิจนั้นเป็นผู้ผลิตเพื่อขายหรือเป็นผู้ส่งหรือนำเข้ามาในราชอาณาจักรเพื่อขาย ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินห้าแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๕๗^[๑๙] ผู้ประกอบธุรกิจผู้ใดไม่ส่งมอบสัญญาที่มีข้อสัญญาหรือมีข้อสัญญาและแบบถูกต้องตามมาตรา ๓๕ ทวิ หรือไม่ส่งมอบหลักฐานการรับเงินที่มีรายการและข้อความถูกต้องตามมาตรา ๓๕ เบญจ ให้แก่ผู้บริโภคภายในระยะเวลาตามมาตรา ๓๕ อัฐฐ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ผู้ประกอบธุรกิจผู้ใด ส่งมอบหลักฐานการรับเงิน โดยลงจำนวนเงินมากกว่าที่ผู้บริโภคจะต้องชำระและได้รับเงินจำนวนนั้นไปจากผู้บริโภคแล้วต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับตั้งแต่ห้าร้อยบาทถึงหนึ่งหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าตนได้ใช้ความระมัดระวังตามสมควรในการประกอบธุรกิจเช่นนั้นแล้ว

มาตรา ๕๘ ทวิ^[๒๐] ผู้ประกอบธุรกิจผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๓๕ สัตต ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๕๙ ผู้ใดกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ภายในสถานที่ประกอบธุรกิจของผู้ประกอบธุรกิจและการกระทำนั้นเป็นไปเพื่อประโยชน์ของผู้ประกอบธุรกิจ ให้สันนิษฐานว่าผู้ประกอบธุรกิจเป็นผู้กระทำความผิดด้วยเว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าตนไม่สามารถคาดหมายได้ว่าบุคคลนั้นจะกระทำความผิดแม้จะใช้ความระมัดระวังตามสมควรแล้ว

มาตรา ๕๙ ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดซึ่งต้องรับโทษตามพระราชบัญญัตินี้เป็นนิติบุคคล กรรมการหรือผู้จัดการหรือผู้รับผิดชอบในการดำเนินการของนิติบุคคลนั้นต้องรับโทษตามที่กฎหมายกำหนดสำหรับความผิดนั้นๆ ด้วยเว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าตนมิได้มีส่วนในการกระทำความผิดของนิติบุคคลนั้น

มาตรา ๖๐ ผู้ใดโดยเจตนาทุจริต ใช้ จ้าง วาน ยุง หรือดำเนินการให้สมาคมที่คณะกรรมการรับรองตามมาตรา ๔๐ ฟ้องร้องผู้ประกอบธุรกิจคนใดเป็นคดีแพ่งหรือคดีอาญาต่อศาล เพื่อกลั่นแกล้งผู้ประกอบธุรกิจนั้นให้ได้รับความเสียหาย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๖๑ ผู้ใดเปิดเผยข้อเท็จจริงใดเกี่ยวกับกิจการของผู้ประกอบธุรกิจอันเป็นข้อเท็จจริงที่ตามปกติวิสัยของผู้ประกอบธุรกิจจะพึงสงวนไว้ไม่เปิดเผย ซึ่งตนได้มาหรือล่วงรู้เนื่องจากการปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ เว้นแต่เป็นการเปิดเผยในการปฏิบัติราชการหรือเพื่อประโยชน์ในการสอบสวน หรือการพิจารณาคดี

ผู้ใดได้มาหรือล่วงรู้ข้อเท็จจริงใดจากบุคคลตามวรรคหนึ่งเนื่องในการปฏิบัติราชการหรือการสอบสวนหรือการพิจารณาคดี แล้วเปิดเผยข้อเท็จจริงนั้นในประการที่น่าจะเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใดต้องระวางโทษเช่นเดียวกัน

มาตรา ๖๒ บรรดาความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ คณะกรรมการมีอำนาจเปรียบเทียบได้ และในการนี้ให้คณะกรรมการมีอำนาจมอบหมายให้คณะกรรมการเฉพาะเรื่องหรือคณะอนุกรรมการพนักงานสอบสวนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ ดำเนินการเปรียบเทียบได้โดยจะกำหนดหลักเกณฑ์ในการเปรียบเทียบหรือเงื่อนไขประการใดๆ ให้แก่ผู้ได้รับมอบหมายตามที่เห็นสมควรด้วยก็ได้

ภายใต้บังคับของบทบัญญัติตามวรรคหนึ่งในการสอบสวนถ้าพนักงานสอบสวนพบว่าบุคคลใดกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ และบุคคลนั้นยินยอมให้เปรียบเทียบ ให้พนักงานสอบสวนส่งเรื่องมายังคณะกรรมการหรือผู้ซึ่งคณะกรรมการมอบหมายให้มีอำนาจเปรียบเทียบตามวรรคหนึ่งภายในเจ็ดวัน นับแต่วันที่ผู้นั้นแสดงความยินยอมให้เปรียบเทียบ

เมื่อผู้กระทำความผิดได้เสียค่าปรับตามที่เปรียบเทียบแล้ว ให้ถือว่าคดีเลิกกันตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

ส. โทตระกิตย์

รองนายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากปัจจุบันนี้การเสนอสินค้าและบริการต่างๆ ต่อประชาชนนับวันแต่จะเพิ่มมากขึ้นผู้ประกอบการค้าและผู้ประกอบการธุรกิจโฆษณาได้นำวิชาการในทางการตลาดและการโฆษณามาใช้ในการส่งเสริมการขายสินค้าและบริการ ซึ่งการกระทำดังกล่าวทำให้ผู้บริโภคตกอยู่ในฐานะที่เสียเปรียบ เพราะผู้บริโภคไม่อยู่ในฐานะที่ทราบภาวะตลาด และความจริงที่เกี่ยวกับคุณภาพและราคาของสินค้าและบริการต่างๆ ได้อย่างถูกต้องทันทั่วทั้งที่ นอกจากนั้นในบางกรณี แม้จะมีกฎหมายให้ความคุ้มครองสิทธิของผู้บริโภคโดยการกำหนดคุณภาพและราคาของสินค้าและบริการอยู่แล้วก็ตาม แต่การที่ผู้บริโภคแต่ละรายจะไปฟ้องร้องดำเนินคดีกับผู้ประกอบการค้าหรือผู้ประกอบการโฆษณาเมื่อมีการละเมิดสิทธิของผู้บริโภค ย่อมจะเสียเวลาและค่าใช้จ่ายเป็นการไม่คุ้มค่า และผู้บริโภคจำนวนมากไม่อยู่ในฐานะที่จะสะดวกและเสียค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีได้ และในบางกรณีก็ไม่อาจจะจับหรือยับยั้งการกระทำที่จะเกิดความเสียหายแก่ผู้บริโภคได้ทันทั่วทั้งที่ สมควรจะมีกฎหมายให้ความคุ้มครองสิทธิของผู้บริโภคเป็นการทั่วไป โดยกำหนดหน้าที่ของผู้ประกอบการค้าและผู้ประกอบการโฆษณาต่อผู้บริโภค เพื่อให้ความเป็นธรรมตามสมควรแก่ผู้บริโภค ตลอดจนจัดให้มีองค์กรของรัฐที่เหมาะสมเพื่อตรวจตรา ดูแล และประสานงานการปฏิบัติงานของส่วนราชการต่างๆ ในการให้ความคุ้มครองผู้บริโภค จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้ขึ้น

พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑^[๒๑]

มาตรา ๒๐ ให้คณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งมีอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าจะได้มีคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๒๑ ในระหว่างที่บทบัญญัติมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัตินี้ยังมีใช้บังคับ ให้อำนาจหน้าที่ของเลขาธิการคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค และของสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค สำนักนายกรัฐมนตรีตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้เป็นอำนาจหน้าที่ของผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค หรือของสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๒๒ แล้วแต่กรณี

มาตรา ๒๒ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๒๒ ในส่วนที่เกี่ยวกับองค์ประกอบของคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคและการบริหารงานคุ้มครองผู้บริโภค อันได้แก่ การตรวจตรา กำกับดูแล และประสานงานการปฏิบัติงานของส่วนราชการต่างๆ ในการให้ความคุ้มครองแก่ผู้บริโภค ยังไม่เหมาะสม และโดยที่ในปัจจุบันปรากฏว่ามีผู้บริโภคเป็นจำนวนมากยังไม่ได้รับการคุ้มครองสิทธิตามที่กฎหมายเฉพาะว่าด้วยการนั้นๆ บัญญัติไว้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนมีผู้บริโภคเป็นจำนวนมากร้องเรียนว่าไม่ได้รับความเป็นธรรมในการทำสัญญากับผู้ประกอบธุรกิจมากขึ้น สมควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติดังกล่าวเพื่อปรับปรุงองค์ประกอบของคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค ปรับปรุงองค์การบริหารงานคุ้มครองผู้บริโภค คือ สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคให้ดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค และปรับปรุงอำนาจของคณะกรรมการเฉพาะเรื่องและคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคในการเสนอเรื่องให้นายกรัฐมนตรีพิจารณาออกคำสั่งเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภค ตามพระราชบัญญัตินี้ได้ในกรณีจำเป็น หรือรีบด่วนให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ตลอดจนเพิ่มบทบัญญัติกำหนดสิทธิและการคุ้มครองสิทธิของผู้บริโภคที่จะได้รับความเป็นธรรมในการทำสัญญาไว้ โดยเฉพาะ และทั้งเป็นการสมควรปรับปรุงอัตราโทษเกี่ยวกับการกระทำความผิดในเรื่องการโฆษณาและฉลากให้เหมาะสมยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติโอนอำนาจหน้าที่และกิจการบริหารบางส่วนของสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี สำนักนายกรัฐมนตรี ไปเป็นของสำนักคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค สำนักนายกรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๑^[๒๒]

มาตรา ๓ ให้โอนอำนาจหน้าที่ของสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี สำนักนายกรัฐมนตรีและของเจ้าหน้าที่สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี สำนักนายกรัฐมนตรี เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค ไปเป็นของสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค สำนักนายกรัฐมนตรี หรือของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคสำนักนายกรัฐมนตรี แล้วแต่กรณี

มาตรา ๔ ให้โอนบรรดากิจการ ทรัพย์สิน สิทธิ หนี้ ข้าราชการ ลูกจ้าง และเงินงบประมาณของสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี สำนักนายกรัฐมนตรี เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค ไปเป็นของสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคสำนักนายกรัฐมนตรี

มาตรา ๕ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากได้มีการยกฐานะสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ให้มีฐานะเทียบเท่ากรม สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๑ ในการนี้สมควรโอนบรรดาอำนาจหน้าที่ กิจการ ทรัพย์สิน สิทธิ หนี้ ข้าราชการ ลูกจ้าง และเงินงบประมาณของสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค ไปเป็นของสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค สำนักนายกรัฐมนตรี จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

-
- [๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๘๖/ตอนที่ ๗๒/ฉบับพิเศษ หน้า ๒๐/๔ พฤษภาคม ๒๕๒๒
 - [๒] มาตรา ๓ นิยามคำว่า “ผู้บริโภค” แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๑
 - [๓] มาตรา ๓ นิยามคำว่า “สัญญา” เพิ่มโดยพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๑
 - [๔] มาตรา ๔ (๓ ทวิ) แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๑
 - [๕] มาตรา ๕ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๑
 - [๖] มาตรา ๑๔ (๓) เพิ่มโดยพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๑
 - [๗] มาตรา ๑๕ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๑
 - [๘] มาตรา ๒๑ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๑
 - [๙] มาตรา ๓๐ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๑
 - [๑๐] มาตรา ๓๑ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๑
 - [๑๑] ส่วนที่ ๒ ทวิ การคุ้มครองผู้บริโภคในด้านสัญญา มาตรา ๓๕ ทวิ ถึงมาตรา ๓๕ นว เพิ่มโดยพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๑
 - [๑๒] มาตรา ๓๗ ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๑
 - [๑๓] มาตรา ๓๘ ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๑
 - [๑๔] มาตรา ๔๗ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๑
 - [๑๕] มาตรา ๔๘ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๑
 - [๑๖] มาตรา ๕๑ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๑
 - [๑๗] มาตรา ๕๒ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๑
 - [๑๘] มาตรา ๕๔ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๑

- [๑๕] มาตรา ๕๗ วรรคหนึ่ง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๑
- [๒๐] มาตรา ๕๗ ทวิ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๑
- [๒๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๕/ตอนที่ ๑๕ ก/หน้า ๑/๒๔ มีนาคม ๒๕๔๑
- [๒๒] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๕/ตอนที่ ๑๕ ก/หน้า ๑๓/๒๔ มีนาคม ๒๕๔๑

พระราชบัญญัติ

มาตราซึ่งดวงวัด

พ.ศ. ๒๕๔๒

(แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕)

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๗ เมษายน พ.ศ. ๒๕๔๒

เป็นปีที่ ๕๔ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยมาตราซึ่งดวงวัด

พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๕ ประกอบกับมาตรา ๓๑ มาตรา ๓๕ มาตรา ๔๘ และมาตรา ๕๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติมาตราซึ่งดวงวัด พ.ศ. ๒๕๔๒”

มาตรา ๒^(๑) พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิก

(๑) พระราชบัญญัติมาตราซึ่งดวงวัด พระพุทธศักราช ๒๔๖๖

(๒) พระราชบัญญัติมาตราซึ่งดวงวัด แก้ไขเพิ่มเติม พระพุทธศักราช ๒๔๗๖

(๓) พระราชบัญญัติมาตราซึ่งดวงวัด พ.ศ. ๒๔๖๖ แก้ไขเพิ่มเติม พระพุทธศักราช ๒๔๗๗

(๔) ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๓๑ ลงวันที่ ๓๐ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๑๕

(๕) พระราชบัญญัติมาตราซึ่งดวงวัด (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๒๖

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“มาตราชั่งตวงวัด” หมายความว่า หน่วยที่กำหนดให้ผู้ชั่งขนาดหรืออัตราเทียบส่วนใด ๆ ของปริมาณต่างๆ

“เครื่องชั่งตวงวัด” หมายความว่า เครื่องชั่ง เครื่องตวง และเครื่องวัด

“เครื่องชั่ง” หมายความว่า เครื่องสำหรับใช้ชั่งแสดงน้ำหนัก และให้หมายความรวมถึง ต่อมน้ำหนักที่ใช้ในการชั่งและส่วนประกอบของเครื่องชั่งที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

“เครื่องตวง” หมายความว่า เครื่องที่มีลักษณะเป็นภาชนะสำหรับใช้ตวงแสดงปริมาตรของสิ่งของ และให้หมายความรวมถึงส่วนประกอบของเครื่องตวงที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

“เครื่องวัด” หมายความว่า เครื่องสำหรับใช้วัดแสดงปริมาณหรือหน่วยของสิ่งใดๆ แต่ไม่ใช่เครื่องชั่งหรือเครื่องตวง และให้หมายความรวมถึงส่วนประกอบของเครื่องวัดที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

“การให้บริการชั่ง ตวงหรือวัด” หมายความว่า การประกอบธุรกิจรับทำการชั่ง ตวงหรือวัดสินค้าของผู้อื่นเพื่อประโยชน์ในการซื้อขายหรือแลกเปลี่ยนสินค้าที่มีลักษณะการประกอบธุรกิจตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

“สินค้าหีบห่อ” หมายความว่า สินค้าที่ได้บรรจุหรือมีสิ่งหุ้มห่อซึ่งเจตนาจะซื้อ ขายหรือจำหน่ายกันตามปริมาณที่บรรจุหรือหุ้มห่อไว้แล้ว ไม่ว่าจะซื้อ ขายหรือจำหน่ายสิ่งที่ใช้บรรจุหรือหุ้มห่อด้วยหรือไม่ก็ตาม

“ผู้บรรจุ” หมายความว่า ผู้ผลิตสินค้าหีบห่อ และให้หมายความรวมถึงผู้นำเข้ามาในราชอาณาจักรหรือผู้แบ่งบรรจุซึ่งสินค้าหีบห่อ แต่ทั้งนี้ไม่รวมถึงผู้แบ่งขายหรือจำหน่ายสินค้าจากสิ่งที่ใช้บรรจุหรือหุ้มห่อโดยมีเจตนามิให้เป็นสินค้าหีบห่ออีกต่อไป

“สำนักงานกลาง” หมายความว่า สำนักงานกลางชั่งตวงวัด

“สำนักงานสาขา” หมายความว่า สำนักงานสาขาของสำนักงานกลาง

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ข้าราชการพลเรือนซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

“นายตรวจชั่งตวงวัด”^(๒) หมายความว่า ข้าราชการพลเรือนหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

“อธิบดี” หมายความว่า อธิบดีกรมการค้าภายใน*

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่และนายตรวจซึ่งตวงวัด ออกกฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมไม่เกินอัตราท้ายพระราชบัญญัตินี้กับกำหนดกิจการอื่นและออกประกาศตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ กฎกระทรวงและประกาศนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑

บททั่วไป

มาตรา ๖ ให้จัดตั้งสำนักงานกลางซึ่งตวงวัดขึ้นในกรมการค้าภายใน* กระทรวงพาณิชย์ โดยมีอธิบดีกรมการค้าภายใน*เป็นผู้บังคับบัญชาและรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของสำนักงาน และมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (๑) เก็บรักษาแบบมาตราซึ่งตวงวัด
- (๒) ออกหนังสือรับรองการประกอบธุรกิจและใบอนุญาต
- (๓) ตรวจสอบและให้คำรับรองเครื่องซึ่งตวงวัด
- (๔) จัดทะเบียนเครื่องหมายเฉพาะตัว
- (๕) ปฏิบัติการอื่นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๗ รัฐมนตรีมีอำนาจจัดตั้งสำนักงานสาขาขึ้นในท้องที่ที่เห็นสมควรและจะให้มีเขตอำนาจตลอดถึงท้องที่อื่นด้วยก็ได้

รัฐมนตรีจะกำหนดให้สำนักงานสาขามีอำนาจหน้าที่ตามมาตรา ๖ ทั้งหมดหรือบางส่วนก็ได้ การจัดตั้งสำนักงานสาขตามวรรคหนึ่งและการกำหนดอำนาจหน้าที่ตามวรรคสอง ให้ทำเป็นประกาศโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๘ เครื่องซึ่งและเครื่องตวงที่อยู่ในบังคับแห่งพระราชบัญญัตินี้ ได้แก่ เครื่องซึ่งและเครื่องตวงทุกชนิด เว้นแต่เครื่องซึ่งและเครื่องตวงที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดให้ยกเว้น

เครื่องวัดที่อยู่ในบังคับแห่งพระราชบัญญัตินี้ ได้แก่ เครื่องวัดที่รัฐมนตรีกำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๙ การชั่ง การตวงและการวัดทั้งปวง ให้ใช้มาตราซึ่งตวงวัดในระบบเมตริกหรือในระบบประเพณีที่เทียบเข้าหาระบบเมตริกตามที่กำหนดในบัญชีท้ายพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๑๐ ในการซื้อขายหรือจำหน่ายสินค้าใดๆ ในท้องที่ใด ถ้ารัฐมนตรีเห็นสมควรให้ใช้มาตราซึ่งตวงวัดเฉพาะในระบบเมตริกตามมาตรา ๙ หรือให้กระทำโดยการชั่ง การตวงหรือการวัด อย่างไรก็ดี ให้อำนาจประกาศกำหนด

ประกาศตามวรรคหนึ่ง ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหกสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๑๑ ในกรณีที่ต้องใช้มาตราข้างตวงวัดในระบบอื่นนอกจากที่กำหนดในมาตรา ๘ หรือในกรณีที่ต้องใช้เครื่องชั่งตวงวัดอย่างอื่นนอกจากที่กำหนดในกฎกระทรวงตามมาตรา ๑๖ สำหรับในทางวิชาชีพหรือในทางวิทยาศาสตร์ ให้ใช้มาตราข้างตวงวัดในระบบนั้นหรือให้ใช้เครื่องชั่งตวงวัดนั้นได้เมื่อรัฐมนตรีหรือผู้ซึ่งรัฐมนตรีมอบหมายอนุญาต

หมวด ๒ แบบมาตราชั่งตวงวัด

มาตรา ๑๒ เครื่องชั่งตวงวัดต้องได้รับการตรวจสอบความเที่ยงกับแบบมาตราชั่งตวงวัดตามพระราชบัญญัตินี้

แบบมาตราชั่งตวงวัดตามวรรคหนึ่ง ให้เรียกชื่อย่อว่า “แบบมาตรา” และแบ่งออกเป็นแบบมาตราชั้นหนึ่ง แบบมาตราชั้นสอง และแบบมาตราชั้นสาม

แบบมาตราชั้นหนึ่ง ได้แก่ แบบมาตราที่สำนักงานมาตราชั่งตวงวัดระหว่างประเทศกำหนดให้ใช้หรือรับรองความเที่ยงแล้ว

แบบมาตราชั้นสอง ได้แก่ แบบมาตราที่ได้ตรวจสอบความเที่ยงกับแบบมาตราชั้นหนึ่งแล้ว

แบบมาตราชั้นสาม ได้แก่ แบบมาตราที่ได้ตรวจสอบความเที่ยงกับแบบมาตราชั้นสองแล้ว

มาตรา ๑๓ ให้รัฐมนตรีจัดให้มีแบบมาตราชั้นหนึ่งไว้สำหรับใช้ตรวจสอบความเที่ยงของแบบมาตราชั้นสอง

ในกรณีที่ไม่อาจจัดหาแบบมาตราชั้นหนึ่งชนิดใดได้ ให้รัฐมนตรีจัดให้มีแบบมาตราชั้นหนึ่งชนิดนั้นขึ้นได้ตามที่เห็นสมควร และให้ถือว่าแบบมาตราที่รัฐมนตรีจัดให้มีขึ้นนั้นเป็นแบบมาตราชั้นหนึ่ง

มาตรา ๑๔ ให้สำนักงานกลางจัดให้มีแบบมาตราชั้นสองไว้สำหรับใช้ตรวจสอบความเที่ยงของแบบมาตราชั้นสาม

มาตรา ๑๕ ให้สำนักงานกลางและสำนักงานสาขาจัดให้มีแบบมาตราชั้นสามไว้สำหรับใช้ตรวจสอบความเที่ยงของเครื่องชั่งตวงวัด

หมวด ๓
เครื่องชั่งตวงวัด

มาตรา ๑๖ ให้รัฐมนตรีกำหนดชนิดและลักษณะของเครื่องชั่งตวงวัด และรายละเอียดวัสดุที่ใช้ผลิตเครื่องชั่งตวงวัดในกฎกระทรวง

มาตรา ๑๗ ผู้ใดจะประกอบธุรกิจในการผลิต นำเข้า ขาย ซ่อมเครื่องชั่งตวงวัดหรือให้บริการชั่งตวงหรือวัด ต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในกฎกระทรวง และต้องแจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ณ สำนักงานกลางหรือสำนักงานสาขาตามแบบที่กำหนดในกฎกระทรวง

เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้รับแจ้งตามวรรคหนึ่งและตรวจสอบว่าถูกต้องตามที่กำหนดในกฎกระทรวงแล้ว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ออกหนังสือรับรองการประกอบธุรกิจตามแบบที่กำหนดในกฎกระทรวงให้แก่ผู้แจ้งภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง

ในกรณีที่การแจ้งเป็นไปโดยไม่ถูกต้อง ให้พนักงานเจ้าหน้าที่แจ้งให้แก้ไขให้ถูกต้องภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่พนักงานเจ้าหน้าที่ได้รับแจ้ง ถ้าผู้แจ้งไม่แก้ไขให้ถูกต้องภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ผู้แจ้งได้รับแจ้งจากพนักงานเจ้าหน้าที่ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจออกคำสั่งให้การแจ้งตามวรรคหนึ่งเป็นอันสิ้นสุด

ในกรณีที่ผู้แจ้งได้แก้ไขให้ถูกต้องภายในเวลาที่กำหนดตามวรรคสาม ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ออกหนังสือรับรองการประกอบธุรกิจให้แก่ผู้แจ้งภายในสามวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งที่ถูกต้อง

ผู้ได้รับหนังสือรับรองการประกอบธุรกิจต้องเสียค่าธรรมเนียมในการประกอบธุรกิจตามอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๑๘ ในกรณีที่หนังสือรับรองการประกอบธุรกิจสูญหายหรือถูกทำลาย ให้ผู้ประกอบธุรกิจยื่นคำขอรับใบแทนหนังสือรับรองการประกอบธุรกิจภายในสิบห้าวันนับแต่วันทราบการสูญหายหรือถูกทำลาย

มาตรา ๑๙ ผู้ประกอบธุรกิจต้องแสดงหนังสือรับรองการประกอบธุรกิจหรือใบแทนหนังสือรับรองการประกอบธุรกิจไว้ในที่เปิดเผยซึ่งเห็นได้ง่าย ณ สถานที่ผลิต สำนักงานนำเข้า สถานที่ขาย สถานที่ซ่อมเครื่องชั่งตวงวัด หรือสถานที่ให้บริการชั่งตวงหรือวัด แล้วแต่กรณีเว้นแต่อยู่ในระหว่างการขอรับใบแทนหนังสือรับรองการประกอบธุรกิจตามมาตรา ๑๘

มาตรา ๒๐ ในกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่มีคำสั่งตามมาตรา ๑๗ วรรคสาม ถ้าผู้ที่ได้รับคำสั่งไม่พอใจคำสั่งดังกล่าว ผู้นั้นมีสิทธิอุทธรณ์เป็นหนังสือต่อรัฐมนตรีภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ทราบคำสั่ง

ให้รัฐมนตรีวินิจฉัยอุทธรณ์ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับอุทธรณ์แล้วแจ้งคำวินิจฉัยเป็นหนังสือไปยังผู้อุทธรณ์

คำวินิจฉัยของรัฐมนตรีให้เป็นที่สุด

มาตรา ๒๑ ผู้ประกอบธุรกิจต้องประกอบกิจการให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๒๒ ให้ผู้ประกอบธุรกิจในการให้บริการชั่ง ตวงหรือวัดออกหนังสือแสดงผลการชั่งการตวงหรือการวัดให้แก่ผู้ขอรับบริการชั่ง ตวงหรือวัดทุกครั้ง ในหนังสือดังกล่าวให้มีลายมือชื่อผู้ควบคุมการชั่งการตวงหรือการวัด พร้อมทั้งระบุวัน เวลาและสถานที่ที่ทำการชั่ง ตวงหรือวัดด้วย

มาตรา ๒๓ อธิบดีมีอำนาจประกาศกำหนดข้อปฏิบัติในการบำรุงรักษาเครื่องชั่งตวงวัด และการให้บริการชั่ง ตวงหรือวัด เพื่อให้ผู้ประกอบธุรกิจการให้บริการชั่ง ตวงหรือวัดหรือผู้ควบคุมการชั่ง การตวงหรือการวัดถือปฏิบัติ

ในกรณีที่มีการปฏิบัติผิดข้อปฏิบัติตามวรรคหนึ่ง ให้อธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายสั่งเป็นหนังสือให้ทำการแก้ไขหรือปฏิบัติให้ถูกต้องภายในเวลาที่กำหนด

มาตรา ๒๔ ห้ามมิให้ผู้ประกอบธุรกิจในการขายเครื่องชั่งตวงวัดขายหรือจำหน่ายเครื่องชั่งตวงวัดที่ไม่มีการให้คำรับรองตามมาตรา ๓๐ หรือที่คำรับรองสิ้นอายุแล้วตามมาตรา ๓๑ เว้นแต่เครื่องชั่งตวงวัดที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดให้ยกเว้นการให้คำรับรองตามมาตรา ๒๕ วรรคสอง

มาตรา ๒๕ ในการซื้อขายหรือแลกเปลี่ยนสินค้ากับผู้อื่น หรือการให้บริการชั่ง ตวงหรือวัด หรือการใช้เครื่องชั่งตวงวัดเพื่อประโยชน์ในการคำนวณค่าตอบแทน ค่าภาษีอากรและค่าธรรมเนียม ห้ามมิให้ผู้ใช้ใดใช้เครื่องชั่งตวงวัดที่ไม่มีการให้คำรับรองตามมาตรา ๓๐ หรือที่คำรับรองสิ้นอายุแล้วตามมาตรา ๓๑ ไม่ว่าจะเป็เครื่องชั่งตวงวัดที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดให้ยกเว้นการให้คำรับรองตามมาตรา ๒๕ วรรคสอง หรือไม่ก็ตาม

รัฐมนตรีมีอำนาจประกาศกำหนดข้อปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้เครื่องชั่งตวงวัดเพื่อให้ผู้ใช้เครื่องชั่งตวงวัดถือปฏิบัติ

มาตรา ๒๖ ความเที่ยงของเครื่องชั่งตวงวัดที่ใช้ในกิจการตามมาตรา ๒๕ ต้องอยู่ภายในอัตราเพื่อเหลือเผื่อขาดตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๒๗ ในกรณีที่มีการเคลื่อนย้ายเครื่องชั่งตวงวัดชนิดติดตริงอยู่กับที่ตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา และเป็นเครื่องชั่งตวงวัดที่มีการให้คำรับรองแล้ว ให้ผู้ครอบครองเครื่องชั่งตวงวัดมีหนังสือแจ้งต่อสำนักงานกลางหรือสำนักงานสาขาภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ติดตั้งเสร็จ เพื่อให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบความเที่ยงของเครื่องชั่งตวงวัดนั้นใหม่

มาตรา ๒๘ ในกรณีที่ผู้ผลิต ผู้นำเข้า ผู้ขาย ผู้ซ่อมเครื่องชั่งตวงวัดหรือผู้ให้บริการชั่ง ตวงหรือวัด เปลี่ยนแปลงสถานที่ผลิต สำนักงานนำเข้า สถานที่ขาย สถานที่ซ่อมเครื่องชั่งตวงวัดหรือสถานที่ให้บริการชั่ง ตวงหรือวัด หรือมีสถานที่ผลิต สำนักงานนำเข้า สถานที่ขาย สถานที่ซ่อมเครื่องชั่งตวงวัด

หรือสถานที่ให้บริการซึ่ง ตวงหรือวัดหลายแห่ง ต้องแจ้งการเปลี่ยนแปลงหรือการประกอบกิจการ สำหรับสถานที่หรือสำนักงานนั้นๆ ทุกแห่ง

ในกรณีที่ผู้ผลิต ผู้นำเข้า ผู้ขาย ผู้ซ่อมเครื่องชั่งตวงวัดหรือผู้ให้บริการชั่งตวงวัดมีสถานที่ เก็บเครื่องชั่งตวงวัด ณ สถานที่อื่นนอกจากสถานที่ผลิต สำนักงานนำเข้า สถานที่ขาย สถานที่ซ่อมเครื่อง ชั่งตวงวัดหรือสถานที่ให้บริการชั่ง ตวงหรือวัด ต้องแจ้งสถานที่เก็บนั้นด้วยทุกแห่ง

หมวด ๔

การให้คำรับรอง

มาตรา ๒๕ เครื่องชั่งตวงวัดต้องได้รับการตรวจสอบและได้รับคำรับรองของพนักงาน เจ้าหน้าที่

บทบัญญัติในวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับแก่เครื่องชั่งตวงวัดที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดให้ยกเว้น การให้คำรับรอง

มาตรา ๓๐ การตรวจสอบเครื่องชั่งตวงวัด ให้ดำเนินการโดยตรวจสอบเทียบกับแบบมาตรา เมื่อตรวจสอบเห็นว่าถูกต้องตามพระราชบัญญัตินี้ และกฎกระทรวงที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้แล้ว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ให้คำรับรอง

การให้คำรับรองให้กระทำโดยวิธีดังนี้

(๑) ประทับหรือแสดงเครื่องหมายคำรับรองของสำนักงานกลางหรือสำนักงานสาขาที่ เครื่องชั่งตวงวัด และออกหนังสือสำคัญแสดงการให้คำรับรองประจำเครื่องชั่งตวงวัดทุกเครื่อง

(๒) ในกรณีเครื่องชั่งตวงวัดซึ่งโดยสภาพไม่สามารถประทับหรือแสดงเครื่องหมายคำรับรอง ได้ หรือเมื่อประทับหรือแสดงเครื่องหมายคำรับรองแล้วจะทำให้เกิดความเสียหายแก่เครื่องชั่งตวงวัดนั้น จะออกหนังสือสำคัญแสดงการให้คำรับรองอย่างเดียวก็นำได้

ในกรณีที่เครื่องชั่งตวงวัดซึ่งใช้ด้วยกันเป็นชุด จะออกหนังสือสำคัญแสดงการให้คำรับรอง รวมกันเป็นฉบับเดียวก็นำได้

หนังสือสำคัญแสดงการให้คำรับรองจะเป็นแถบผนึกติดไว้ที่เครื่องชั่งตวงวัดก็ได้

เครื่องหมายคำรับรองและหนังสือสำคัญแสดงการให้คำรับรองตามวรรคสองให้เป็นไปตาม แบบที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๓๑ เพื่อประโยชน์ในการพิจารณาให้คำรับรอง อธิบดีอาจขอให้ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ องค์การของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือสำนักงาน หรือองค์การซึ่งตั้งวงวัดของรัฐต่างประเทศหรือระหว่างประเทศ ตรวจสอบเครื่องซึ่งตั้งวงวัด และให้คำรับรองได้ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกำหนด และให้ถือว่าเป็นการตรวจสอบเทียบกับแบบมาตรฐานและการให้คำรับรองตามมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง

มาตรา ๓๒ คำรับรองเครื่องซึ่งตั้งวงวัดมีสองอย่าง คำรับรองสำหรับเครื่องซึ่งตั้งวงวัดที่ยังไม่เคยให้คำรับรองมาก่อนให้เรียกว่าคำรับรองชั้นแรก คำรับรองซ้ำภายหลังการให้คำรับรองชั้นแรกแล้วให้เรียกว่าคำรับรองชั้นหลัง การให้คำรับรองชั้นแรกและการให้คำรับรองชั้นหลังนั้นความเที่ยงของเครื่องซึ่งตั้งวงวัด ต้องอยู่ในอัตราเพื่อเหลือเพื่อขาดตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

รัฐมนตรีมีอำนาจกำหนดในกฎกระทรวงห้ามการให้คำรับรองชั้นหลังสำหรับเครื่องซึ่งตั้งวงวัดชนิดใดก็ได้

มาตรา ๓๓ คำรับรองสำหรับเครื่องซึ่งตั้งวงวัดชนิดใดให้มีอายุเท่าใดให้กำหนดในกฎกระทรวง ในการให้คำรับรอง ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ประทับหรือแสดงวันสิ้นอายุของคำรับรองไว้ที่เครื่องซึ่งตั้งวงวัด และที่หนังสือสำคัญแสดงการให้คำรับรองสำหรับเครื่องซึ่งตั้งวงวัดนั้น

มาตรา ๓๔ ให้ผู้ประกอบการธุรกิจต่อไปนี้ นำเครื่องซึ่งตั้งวงวัดมาให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบ เพื่อให้คำรับรองตามมาตรา ๓๐ ภายในกำหนดเวลาตามมาตรา ๓๖

- (๑) ผู้ผลิตเครื่องซึ่งตั้งวงวัด เว้นแต่กรณีผลิตเพื่อการส่งออกตามมาตรา ๖๕
- (๒) ผู้นำเข้าเครื่องซึ่งตั้งวงวัดที่ไม่มีการให้คำรับรอง
- (๓) ผู้ขายเครื่องซึ่งตั้งวงวัดที่ได้เครื่องซึ่งตั้งวงวัดที่ไม่มีการให้คำรับรองมาไว้ในครอบครอง
- (๔) ผู้ซ่อมเครื่องซึ่งตั้งวงวัด

มาตรา ๓๕ ผู้ใดนำเครื่องซึ่งตั้งวงวัดที่มีใช้ เป็นเครื่องซึ่งตั้งวงวัดที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดให้ยกเว้นตามมาตรา ๒๕ วรรคสอง เข้ามาในราชอาณาจักร ก่อนรับมอบเครื่องซึ่งตั้งวงวัดนั้น ไปจากพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากรต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

ในกรณีที่รัฐมนตรีเห็นสมควร จะประกาศกำหนดให้ผู้นำเครื่องซึ่งตั้งวงวัดใดเข้ามาในราชอาณาจักร โดยไม่ต้องปฏิบัติตามวรรคหนึ่งก็ได้

มาตรา ๓๖ การขอให้ตรวจสอบเครื่องซึ่งตั้งวงวัดเพื่อให้คำรับรองตามมาตรา ๓๔ ให้ยื่นคำขอต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ณ สำนักงานกลางหรือสำนักงานสาขา

ในกรณีตามมาตรา ๓๔ (๑) และ (๒) ให้ยื่นคำขอก่อนนำเครื่องซึ่งดวงวัดออกจำหน่าย แต่อย่างช้าต้องไม่เกินสามสิบวันนับแต่วันที่ผลิตหรือรับมอบไปจากพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร

ในกรณีตามมาตรา ๓๔ (๓) ให้ยื่นคำขอก่อนนำเครื่องซึ่งดวงวัดออกจำหน่ายแต่อย่างช้า ต้องไม่เกินสามสิบวันนับแต่วันที่ได้เครื่องซึ่งดวงวัดมาไว้ในครอบครอง

ในกรณีตามมาตรา ๓๔ (๔) ให้ยื่นคำขอก่อนส่งมอบเครื่องซึ่งดวงวัดให้เจ้าของ หรือก่อนนำเครื่องซึ่งดวงวัดออกจำหน่าย แต่อย่างช้าต้องไม่เกินสามสิบวันนับแต่วันซ่อมเสร็จ

ระยะเวลาที่กำหนดในมาตรานี้ ให้อธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายมีอำนาจขยายได้ตามความจำเป็นเมื่อมีคำขอ

มาตรา ๓๗ ผู้ครอบครองเครื่องซึ่งดวงวัดที่ไม่มีการให้คำรับรองต้องยื่นคำขอให้ทำการตรวจสอบเครื่องซึ่งดวงวัดเพื่อให้คำรับรองต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ณ สำนักงานกลางหรือสำนักงานสาขา ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้เครื่องซึ่งดวงวัดมาไว้ในครอบครอง

ระยะเวลาที่กำหนดในวรรคหนึ่ง ให้อธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายมีอำนาจขยายได้ตามความจำเป็นเมื่อมีคำขอ

มาตรา ๓๘ ในกรณีเครื่องซึ่งดวงวัดที่จะต้องตรวจสอบติดตรงกับที่หรือยากแก่การเคลื่อนย้าย หรือมีจำนวนมาก ผู้ยื่นคำขอจะขอให้พนักงานเจ้าหน้าที่ไปตรวจสอบนอกสถานที่สำนักงานกลางหรือสำนักงานสาขาก็ได้ โดยเสียค่าทำการให้แก่พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานตามอัตราที่กำหนด ในกฎกระทรวง และจ่ายค่าพาหนะเดินทางให้แก่พนักงานเจ้าหน้าที่เท่าที่จำเป็นและใช้จ่ายไปจริง

มาตรา ๓๙ ในกรณีที่ปรากฏว่าเครื่องซึ่งดวงวัดใดที่ขอให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบเพื่อให้คำรับรอง เป็นเครื่องซึ่งดวงวัดที่ไม่ถูกต้องตามพระราชบัญญัตินี้หรือกฎกระทรวงที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่เห็นว่าพอจะแก้ไขให้ถูกต้องได้ ให้สั่งให้ผู้ยื่นคำขอทำการแก้ไขให้ถูกต้องแล้ว ตรวจสอบใหม่

ในกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่เห็นว่าเครื่องซึ่งดวงวัดนั้นไม่สามารถแก้ไขให้ถูกต้องได้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจทำลายเครื่องซึ่งดวงวัดนั้น หรือทำอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อมิให้เครื่องซึ่งดวงวัดนั้นใช้ได้ต่อไป ถ้าเครื่องซึ่งดวงวัดนั้นมีเครื่องหมายคำรับรองประทับหรือแสดงอยู่แล้ว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจทำลายเครื่องหมายคำรับรองหรือประทับเครื่องหมายแสดงว่าคำรับรองเดิมใช้ไม่ได้แล้ว

เครื่องหมายแสดงว่าคำรับรองเดิมใช้ไม่ได้แล้ว ให้กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๔๐ ให้ผู้ผลิต ผู้นำเข้าหรือผู้ซ่อมเครื่องซึ่งดวงวัดมีเครื่องหมายเฉพาะตัว และให้ประทับหรือแสดงเครื่องหมายนั้นไว้ที่เครื่องซึ่งดวงวัดก่อนขอให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบเพื่อให้คำรับรอง

ในกรณีที่เครื่องซึ่งดวงวัดซึ่งโดยสภาพไม่สามารถประทับหรือแสดงเครื่องหมายเฉพาะตัวได้ หรือเมื่อประทับหรือแสดงเครื่องหมายเฉพาะตัวแล้ว จะทำให้เกิดความเสียหายแก่เครื่องซึ่งดวงวัดนั้น การประทับหรือแสดงเครื่องหมายดังกล่าวจะกระทำด้วยวิธีอื่นแทนก็ได้

การประทับหรือแสดงเครื่องหมายเฉพาะตัวตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้เป็นไปตามระเบียบของสำนักงานกลาง

เครื่องหมายเฉพาะตัวตามวรรคหนึ่ง ให้จดทะเบียนไว้ที่สำนักงานกลางหรือสำนักงานสาขา ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง และห้ามมิให้สำนักงานกลางและสำนักงานสาขา รับจดทะเบียนเครื่องหมายเฉพาะตัวที่เหมือนหรือคล้ายกับเครื่องหมายเฉพาะตัวที่บุคคลอื่นได้แจ้งไว้ก่อนแล้วหรือที่มีลักษณะต้องห้ามตามที่อธิบดีประกาศกำหนด

มาตรา ๔๑ ผู้ผลิตหรือผู้ซ่อมเครื่องซึ่งดวงวัดจะขออนุญาตต่ออธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมาย เพื่อให้ผู้ผลิตหรือผู้ซ่อมเป็นผู้ตรวจสอบและให้คำรับรองเครื่องซึ่งดวงวัดที่ตนผลิตหรือซ่อมก็ได้

การขออนุญาตและการออกใบอนุญาตให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนด ในกฎกระทรวง โดยในกฎกระทรวงดังกล่าวให้กำหนดเวลาในการพิจารณาอนุญาตไว้ด้วย

มาตรา ๔๒ ผู้รับใบอนุญาตตามมาตรา ๔๑ ต้องตรวจสอบและให้คำรับรองเครื่องซึ่งดวงวัด ที่ตนผลิตหรือซ่อมตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่สำนักงานกลางกำหนด

มาตรา ๔๓ ใบอนุญาตให้ใช้ได้ภายในระยะเวลาที่ระบุไว้ในใบอนุญาต แต่ต้องไม่เกินคราวละห้าปีนับแต่วันออกใบอนุญาต ถ้าผู้รับใบอนุญาตประสงค์จะขอต่ออายุใบอนุญาต ให้ยื่นคำขอก่อนใบอนุญาตสิ้นอายุ เมื่อได้ยื่นคำขอแล้วให้ทำการตามใบอนุญาตต่อไปได้จนกว่าอธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายจะสั่งไม่ต่ออายุใบอนุญาตนั้น

การขอต่ออายุใบอนุญาตและการอนุญาตให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๔๔ ในกรณีที่อธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายไม่ออกใบอนุญาต หรือสั่งไม่ต่ออายุใบอนุญาต ผู้ขอรับใบอนุญาตหรือผู้ขอต่ออายุใบอนุญาตมีสิทธิอุทธรณ์เป็นหนังสือต่อรัฐมนตรีภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือของอธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายแจ้งการไม่ออกใบอนุญาตหรือสั่งไม่ต่ออายุใบอนุญาต

คำวินิจฉัยของรัฐมนตรีให้เป็นที่สุด

ก่อนมีคำวินิจฉัยอุทธรณ์ในกรณีสั่งไม่ต่ออายุใบอนุญาต รัฐมนตรีมีอำนาจสั่งอนุญาตให้ทำการตามใบอนุญาตไปพลางก่อนได้เมื่อมีคำขอของผู้อุทธรณ์

มาตรา ๔๕ ใบอนุญาตให้ใช้ได้เฉพาะตัวผู้รับใบอนุญาต

มาตรา ๔๖ ผู้รับใบอนุญาตผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้หรือตามเงื่อนไขในการอนุญาตที่กำหนดในกฎกระทรวง อธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายมีอำนาจสั่งพักใช้ใบอนุญาตมีกำหนดครั้งละไม่เกินเก้าสิบวัน

มาตรา ๔๗ ผู้รับใบอนุญาตผู้ใดต้องคำพิพากษาของศาลถึงที่สุดว่าได้กระทำความผิดตามมาตรา ๓๔ หรือฝ่าฝืนคำสั่งพักใช้ใบอนุญาต อธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายมีอำนาจสั่งเพิกถอนใบอนุญาตได้

ผู้ถูกสั่งเพิกถอนใบอนุญาตจะขอรับใบอนุญาตอีกไม่ได้จนกว่าจะพ้นกำหนดสองปีนับแต่วันที่ถูกสั่งเพิกถอนใบอนุญาต

มาตรา ๔๘ คำสั่งพักใช้ใบอนุญาตและคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาต ให้ทำเป็นหนังสือแจ้งให้ผู้รับใบอนุญาตทราบ ในกรณีที่ไม่มีพบตัวผู้รับใบอนุญาตหรือผู้รับใบอนุญาตไม่ยอมรับคำสั่ง ให้ปิดคำสั่งดังกล่าวไว้ในที่เปิดเผยซึ่งเห็นได้ง่าย ณ สถานที่ผลิตหรือซ่อมเครื่องชั่งตวงวัดของผู้รับใบอนุญาต และให้ถือว่าผู้รับใบอนุญาตได้ทราบคำสั่งนั้นแล้วตั้งแต่วันที่ปิดคำสั่ง

มาตรา ๔๙ ผู้ถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตตามมาตรา ๔๖ หรือเพิกถอนใบอนุญาตตามมาตรา ๔๗ มีสิทธิอุทธรณ์เป็นหนังสือต่อรัฐมนตรีภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ทราบคำสั่ง รัฐมนตรีมีอำนาจสั่งให้ยกอุทธรณ์หรือแก้ไขคำสั่งของอธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายได้

คำวินิจฉัยของรัฐมนตรีให้เป็นที่สุด

ก่อนมีคำวินิจฉัยอุทธรณ์ รัฐมนตรีมีอำนาจสั่งอนุญาตให้ทำการตามใบอนุญาตไปพลางก่อนได้เมื่อมีคำขอของผู้อุทธรณ์

มาตรา ๕๐ ถ้าใบอนุญาตสูญหายหรือถูกทำลายในระหว่างที่ใบอนุญาตยังไม่สิ้นอายุ ให้ผู้รับใบอนุญาตยื่นคำขอรับใบแทนใบอนุญาตภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ทราบการสูญหายหรือถูกทำลายดังกล่าว

การขอรับใบแทนใบอนุญาตและการออกใบแทนใบอนุญาตให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๕๑ ผู้รับใบอนุญาตต้องแสดงใบอนุญาตหรือใบแทนใบอนุญาตไว้ในที่เปิดเผยซึ่งเห็นได้ง่าย ณ สถานที่ผลิตหรือซ่อมเครื่องชั่งตวงวัดของผู้รับใบอนุญาตเว้นแต่อยู่ในระหว่างการขอรับใบแทนใบอนุญาตตามมาตรา ๕๐

หมวด ๕

อำนาจหน้าที่ของนายตรวจชั่งตวงวัด

มาตรา ๕๒ ในการปฏิบัติหน้าที่ให้นายตรวจชั่งตวงวัดมีอำนาจ

(๑) เข้าไปในสถานที่ผลิต สถานที่ขาย หรือสถานที่เก็บเครื่องชั่งตวงวัดหรือสินค้าหีบห่อชนิดที่รัฐมนตรีกำหนดให้ผู้บรรจุต้องปฏิบัติตามมาตรา ๖๒ ในระหว่างเวลาทำการเพื่อตรวจสอบเครื่องชั่งตวงวัดหรือสินค้าหีบห่อนั้น

(๒) เข้าไปในสถานที่ใดๆ เพื่อตรวจสอบเครื่องชั่งตวงวัดที่ใช้ในกิจการดังระบุไว้ในมาตรา ๒๕

(๓) ค้นสถานที่หรือยานพาหนะใดๆ ที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ หรือที่เป็นความผิดตามมาตรา ๒๗๐ หรือมาตรา ๒๗๑ แห่งประมวลกฎหมายอาญา ในเวลาระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตก หรือในเวลาทำการงาน และกรณีมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าหากเนิ่นช้ากว่าจะเอาหมายค้นมาได้จะมีการชักย้าย ซุกซ่อน หรือทำลายเครื่องชั่งตวงวัด หรือสินค้าหีบห่อที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด และการค้นในเวลาดังกล่าวข้างต้นยังไม่แล้วเสร็จจะกระทำต่อไปก็ได้

(๔) ยึดหรืออายัดเครื่องชั่งตวงวัดหรือสินค้าหีบห่อที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดที่บัญญัติไว้ใน (๓)

ในการปฏิบัติหน้าที่ตาม (๑) (๒) (๓) และ (๔) นายตรวจชั่งตวงวัดจะนำข้าราชการหรือลูกจ้างในสำนักงานกลางหรือสำนักงานสาขาไปช่วยปฏิบัติงานด้วยก็ได้

มาตรา ๕๓ เครื่องชั่งตวงวัดที่ยึดหรืออายัดไว้ตามมาตรา ๕๒ (๔) หากปรากฏว่าไม่จำเป็นต้องใช้เป็นพยานหลักฐานในการดำเนินคดี ให้สำนักงานกลางหรือสำนักงานสาขาส่งคืนหรือถอนการอายัดเครื่องชั่งตวงวัดนั้นภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ยึดหรืออายัด

เครื่องชั่งตวงวัดที่ยึดไว้ตามวรรคหนึ่ง ถ้าพนักงานอัยการสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดี หรือศาลไม่พิพากษาให้รับและผู้เป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครองมิได้ขอรับคืนภายในกำหนดหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันที่มิคำสั่งเด็ดขาด ไม่ฟ้องคดีหรือวันที่มีคำพิพากษาถึงที่สุด แล้วแต่กรณี ให้ตกเป็นของกรมการค้าภายใน*และให้จัดการตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด

เครื่องชั่งตวงวัดที่อายัดไว้ตามวรรคหนึ่ง ถ้าพนักงานอัยการสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดีหรือศาลไม่พิพากษาให้รับ ให้นายตรวจชั่งตวงวัดถอนการอายัดโดยมิชักช้า

มาตรา ๕๔ สินค้าหีบห่อที่ยึดหรืออายัดไว้ตามมาตรา ๕๒ (๔) นายตรวจจังหวัดมีอำนาจสั่งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองแก้ไขหีบห่อนั้นให้ถูกต้อง หรือจะสั่งให้ทำลายหีบห่อของสินค้านั้นแล้วคืนสินค้าให้แก่เจ้าของหรือผู้ครอบครองก็ได้

ในกรณีที่เจ้าของหรือผู้ครอบครองไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของนายตรวจจังหวัดตามวรรคหนึ่ง นายตรวจจังหวัดมีอำนาจทำลายหีบห่อของสินค้านั้น แล้วคืนสินค้าให้แก่เจ้าของหรือผู้ครอบครอง โดยเจ้าของหรือผู้ครอบครองเป็นผู้เสียค่าใช้จ่ายในการคืนสินค้านั้นแต่ในกรณีทำลายหีบห่อแล้ว ถ้าสินค้านั้นโดยสภาพไม่อาจคืนได้จะแจ้งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองถ่ายสินค้าจากหีบห่อนั้นแล้วนำสินค้าคืนไปภายในเวลาที่กำหนดแต่ต้องไม่น้อยกว่าสามสิบวันนับแต่วันที่แจ้ง หากเจ้าของหรือผู้ครอบครองไม่ปฏิบัติตาม ให้สินค้านั้นตกเป็นของกรมการค้าภายใน* และให้จัดการตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด

มาตรา ๕๕ เครื่องชั่งตวงวัดหรือสินค้าหีบห่อที่ยึดไว้ตามมาตรา ๕๒ (๔) ถ้าขณะยึดไม่ปรากฏเจ้าของหรือผู้ครอบครองและไม่มีผู้ใดมาแสดงตนเป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครองภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ยึด ให้ตกเป็นของกรมการค้าภายใน* และให้จัดการตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด

มาตรา ๕๖ สินค้าหีบห่อที่ยึดไว้ตามมาตรา ๕๒ (๔) ถ้าเป็นของเสียหายหรือถ้าเก็บรักษาไว้จะเป็นการเสี่ยงต่อความเสียหาย หรือจะเสียค่าใช้จ่ายในการเก็บรักษาเกินสมควร อธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายจะจัดการขายหรือจำหน่ายสินค้าหีบห่อนั้นก่อนถึงกำหนดตามมาตรา ๕๕ ก็ได้ ได้เงินเป็นจำนวนสุทธิเท่าใดให้ยึดไว้แทนสินค้าหีบห่อนั้น

การขายหรือจำหน่ายสินค้าหีบห่อตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด

มาตรา ๕๗ ในกรณีที่นายตรวจจังหวัดตรวจพบเครื่องชั่งตวงวัดที่ไม่ถูกต้องตามพระราชบัญญัตินี้หรือกฎกระทรวงที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ หรือเครื่องชั่งตวงวัดที่ความเที่ยงของเครื่องผิดเกินอัตราเพื่อเหลือเพื่อขาดตามที่กำหนดในกฎกระทรวง นายตรวจจังหวัดมีอำนาจทำลายเครื่องหมายคำรับรองและทำเครื่องหมายห้ามใช้เครื่องชั่งตวงวัดนั้นจนกว่าจะได้มีการแก้ไขให้ถูกต้อง และนำไปให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบเพื่อให้คำรับรองใหม่ หรือยึดเครื่องชั่งตวงวัดนั้นแล้วนำส่งสำนักงานกลางหรือสำนักงานสาขา

เครื่องชั่งตวงวัดที่ยึดไว้ตามวรรคหนึ่ง หรือเครื่องชั่งตวงวัดที่ไม่ปรากฏเจ้าของหรือผู้ครอบครอง หากเจ้าของหรือผู้ครอบครองมิได้ร้องขอรับคืนภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ยึด ให้เครื่องชั่งตวงวัดนั้นตกเป็นของกรมการค้าภายใน* และให้จัดการตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด หากเจ้าของหรือผู้ครอบครองมาขอรับเครื่องชั่งตวงวัดนั้นคืนภายในกำหนด ให้สำนักงานกลางหรือสำนักงานสาขาคืนเครื่องชั่งตวงวัดให้แก่เจ้าของหรือผู้ครอบครองเพื่อนำไปแก้ไขให้ถูกต้อง ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และ

วิธีการที่อธิบดีกำหนด แต่ถ้าสำนักงานกลางหรือสำนักงานสาขาพิจารณาเห็นว่าเครื่องชั่งตวงวัดนั้นไม่สามารถแก้ไขให้ถูกต้องได้หรือมีสภาพไม่สมควรจะใช้เป็นเครื่องชั่งตวงวัดต่อไป ก็ให้ตกเป็นของกรมการค้าภายใน*และให้จัดการตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด

มาตรา ๕๘ ในการปฏิบัติหน้าที่ของนายตรวจชั่งตวงวัดตามมาตรา ๕๒ ให้บุคคลซึ่งเกี่ยวข้องอำนวยความสะดวกตามสมควร

มาตรา ๕๙ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ นายตรวจชั่งตวงวัดต้องแสดงบัตรประจำตัวต่อบุคคลซึ่งเกี่ยวข้อง

บัตรประจำตัวนายตรวจชั่งตวงวัด ให้เป็นไปตามแบบที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๖๐ ในการปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ ให้นายตรวจชั่งตวงวัดเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา ๖๑ เพื่อประโยชน์ในการจับกุมและปราบปรามผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ให้นายตรวจชั่งตวงวัดเป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

หมวด ๖

สินค้าหีบห่อ

มาตรา ๖๒ รัฐมนตรีมีอำนาจประกาศกำหนดชนิดของสินค้าหีบห่อที่ผู้บรรจุต้อง

(๑) แสดงปริมาณของสินค้าที่หีบห่อ

(๒) แสดงปริมาณของสินค้าตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนด หรือ

(๓) บรรจุสินค้าตามปริมาณที่กำหนด

ประกาศตามวรรคหนึ่ง ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา และให้มีผลใช้บังคับนับแต่วันที่รัฐมนตรีกำหนด แต่ต้องไม่น้อยกว่าหกสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๖๓ การแสดงปริมาณของสินค้าตามมาตรา ๖๒ หรือที่ผู้บรรจุแสดงไว้ที่หีบห่อ ต้องแสดงให้ถูกต้องตรงกับปริมาณของสินค้าในหีบห่อ

การแสดงปริมาณของสินค้าที่หีบห่อโดยคลาดเคลื่อนไม่เกินอัตราเพื่อเหลือเพื่อขาดตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด ให้ถือว่าเป็นการแสดงปริมาณที่ถูกต้อง

มาตรา ๖๔ บรรดาสินค้าหีบห่อที่นำเข้ามาในราชอาณาจักรที่แสดงปริมาณของสินค้าตามมาตราชั่งตวงวัดของต่างประเทศ ผู้นำเข้าต้องแสดงปริมาณของสินค้าตามมาตราชั่งตวงวัด

ตามพระราชบัญญัตินี้ และตามวิธีการและอัตราเปรียบเทียบมาตรฐานชั่งตวงวัดของต่างประเทศกับมาตรฐานชั่งตวงวัดตามพระราชบัญญัตินี้ที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

การแสดงปริมาณของสินค้าตามวรรคหนึ่ง ให้กระทำก่อนรับมอบสินค้าไปจากพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร เว้นแต่อธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายจะอนุญาตให้กระทำภายหลังตามวิธีการและเงื่อนไขที่กำหนด

หมวด ๓

เครื่องชั่งตวงวัดเพื่อการส่งออก

มาตรา ๖๕ ผู้ผลิตเครื่องชั่งตวงวัดเพื่อการส่งออกไปนอกราชอาณาจักรต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการผลิตและการส่งออกซึ่งรัฐมนตรีประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา

บรรดาเครื่องชั่งตวงวัดที่ผลิตเพื่อการส่งออกตามวรรคหนึ่ง ให้ได้รับการยกเว้นการให้คำรับรองตามที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้ แต่ผู้ผลิตจะนำเครื่องชั่งตวงวัดดังกล่าวมาให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบเพื่อให้คำรับรองก็ได้

หมวด ๔

บทกำหนดโทษ

มาตรา ๖๖ ผู้ใดใช้มาตราชั่งตวงวัดอื่นนอกจากที่กำหนดในมาตรา ๕ ในการซื้อ ขายหรือจำหน่ายสินค้า ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท

มาตรา ๖๗ ผู้ใดใช้มาตราชั่งตวงวัด หรือทำการชั่งตวงวัดในการซื้อขายหรือจำหน่ายสินค้า โดยไม่ปฏิบัติตามประกาศของรัฐมนตรีตามมาตรา ๑๐ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท

มาตรา ๖๘ ผู้ใดประกอบธุรกิจตามมาตรา ๑๗ โดยไม่มีหนังสือรับรองการประกอบธุรกิจ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๖๙ ผู้ประกอบธุรกิจผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๑๘ หรือมาตรา ๑๙ หรือผู้รับใบอนุญาตผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๕๐ หรือมาตรา ๕๑ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท

มาตรา ๑๐ ผู้ใดฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๒๑ มาตรา ๒๔ หรือมาตรา ๒๘ หรือผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๒๕ วรรคหนึ่ง หรือไม่ปฏิบัติตามประกาศของรัฐมนตรีตามมาตรา ๒๕ วรรคสอง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๑ ในการประกอบธุรกิจการให้บริการซึ่ง ดวงหรือวัด ถ้าผู้ประกอบการธุรกิจไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๒๒ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท

มาตรา ๑๒ ในการประกอบธุรกิจการให้บริการซึ่ง ดวงหรือวัด ตามมาตรา ๑๑ ผู้ใดออกหนังสือแสดงผลการซึ่ง ดวงหรือวัดอันเป็นเท็จเพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๓ ผู้ครอบครองเครื่องซึ่งดวงวัดชนิดติดตรึงอยู่กับที่ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๒๓ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท

มาตรา ๑๔ ผู้ใด

(๑) ปลอมแปลงหรือแก้ไขเครื่องหมายคำรับรองหรือหนังสือสำคัญแสดงการให้คำรับรองของสำนักงานกลางหรือสำนักงานสาขา

(๒) นำเครื่องหมายคำรับรองของสำนักงานกลางหรือสำนักงานสาขาจากเครื่องซึ่งดวงวัดเครื่องหนึ่งไปใช้กับเครื่องซึ่งดวงวัดอีกเครื่องหนึ่ง หรือ

(๓) ลบเครื่องหมายของพนักงานเจ้าหน้าที่ที่แสดงว่าเครื่องหมายคำรับรองเดิมใช้ไม่ได้แล้ว ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปี และปรับไม่เกินสองแสนแปดหมื่นบาท

มาตรา ๑๕ ผู้ใดกระทำการใดๆ เพื่อให้เครื่องซึ่งดวงวัดที่มีการให้คำรับรองตามมาตรา ๓๐ แสดงน้ำหนัก ปริมาตร ปริมาณ หรือหน่วยใดๆ ผิดไปจากที่ได้รับการตรวจสอบความเที่ยงกับแบบมาตราเกินอัตราเพื่อเหลือเพื่อขาดตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี และปรับไม่เกินหนึ่งแสนสองหมื่นบาท

มาตรา ๑๖ ผู้ใดโดยรู้ว่าได้มีการกระทำแก่เครื่องซึ่งดวงวัดอันเป็นความผิดตามมาตรา ๑๔ หรือมาตรา ๑๕

(๑) ขายหรือจำหน่ายหรือมีไว้เพื่อขายหรือจำหน่ายซึ่งเครื่องซึ่งดวงวัดนั้น หรือ

(๒) ใช้หรือมีไว้เพื่อใช้ซึ่งเครื่องซึ่งดวงวัดนั้นในกิจการตามมาตรา ๒๕ วรรคหนึ่ง

ต้องระวางโทษตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๔ หรือมาตรา ๑๕ แล้วแต่กรณี

มาตรา ๓๗ ผู้รับใบอนุญาตตามมาตรา ๔๑ ผู้ใด นำเครื่องหมายคำรับรองหรือหนังสือสำคัญ แสดงการให้คำรับรองของสำนักงานกลางหรือสำนักงานสาขาที่รับไปจากพนักงานเจ้าหน้าที่ไปใช้ เพื่อให้การรับรองในระหว่างถูกพักใช้ใบอนุญาตหรือถูกเพิกถอนใบอนุญาต ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน หนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๓๘ ผู้รับใบอนุญาตตามมาตรา ๔๑ ผู้ใด นำเครื่องหมายคำรับรองหรือหนังสือสำคัญ แสดงการให้คำรับรองของสำนักงานกลางหรือสำนักงานสาขาที่รับไปจากพนักงานเจ้าหน้าที่ไปใช้กับ เครื่องชั่งตวงวัดที่ตนเองมิได้ผลิตหรือซ่อม ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๓๙ ผู้ใดใช้หรือมีเครื่องชั่งตวงวัดไว้เพื่อใช้ในการกิจการตามมาตรา ๒๕ วรรคหนึ่ง โดย รู้ว่าเครื่องชั่งตวงวัดนั้นมีความเที่ยงผิดเกินอัตราเพื่อเหลือเพื่อขาดตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๔๐ ผู้ใด

(๑) ถอน ทำลาย ทำให้เสียหายซึ่งเครื่องหมายหรือสิ่งอื่นใดที่นายตรวจชั่งตวงวัดทำไว้ เพื่อแสดงการยึดหรืออายัดตามมาตรา ๕๒ (๔) หรือ

(๒) ถอน ทำลาย ทำให้เสียหายซึ่งเครื่องหมายห้ามใช้เครื่องชั่งตวงวัดที่นายตรวจชั่งตวงวัด ทำไว้ตามมาตรา ๕๗ วรรคหนึ่ง เว้นแต่จะกระทำโดยได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่แล้ว

ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๔๑ ผู้ประกอบธุรกิจในการผลิต นำเข้า ขาย หรือซ่อมเครื่องชั่งตวงวัดผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๓๔ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๔๒ ผู้ซึ่งเกี่ยวข้องกับผู้ใดไม่อำนวยความสะดวกตามสมควรแก่นายตรวจชั่งตวงวัด ซึ่งปฏิบัติการตามหน้าที่ตามมาตรา ๕๘ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท

มาตรา ๔๓ ผู้บรรจุผู้ใดฝ่าฝืนประกาศของรัฐมนตรีที่กำหนดตามมาตรา ๖๒ ต้องระวางโทษ จำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๔๔ ผู้บรรจุผู้ใดบรรจุสินค้าหีบห่อ โดยรู้ว่าปริมาณของสินค้าที่บรรจุในหีบห่อ ไม่ถูกต้องตามที่แสดงไว้ซึ่งน่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นหรือประชาชนต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน หนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๔๕ ผู้ใดขายหรือจำหน่ายหรือมิไว้เพื่อขายหรือจำหน่ายซึ่งสินค้าหีบห่อที่แสดงปริมาณไว้ โดยรู้ว่าปริมาณของสินค้าที่บรรจุในหีบห่อไม่ถูกต้องตามที่แสดงไว้ซึ่งน่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้อื่น หรือประชาชน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๘๖ ผู้ใดขายหรือมีไว้เพื่อขายซึ่งสินค้าหีบห่อที่ไม่มีการแสดงปริมาณของสินค้าตามมาตรา ๖๒ (๑) หรือมาตรา ๖๔ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท

มาตรา ๘๗ ผู้นำเข้าผู้ใดไม่ปฏิบัติตามวิธีการแสดงปริมาณของสินค้าและอัตราเปรียบเทียบที่รัฐมนตรีกำหนดตามมาตรา ๖๔ วรรคหนึ่ง หรือไม่ปฏิบัติตามวิธีการหรือเงื่อนไขที่อธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายกำหนดตามมาตรา ๖๔ วรรคสอง ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท

มาตรา ๘๘ ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดซึ่งต้องรับโทษตามพระราชบัญญัตินี้เป็นนิติบุคคล กรรมการผู้จัดการ ผู้จัดการ หรือผู้แทนของนิติบุคคลนั้น ต้องรับโทษตามที่บัญญัติไว้สำหรับความผิดนั้นๆ ด้วย เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าตนมิได้รู้เห็นหรือยินยอมในการกระทำความผิดของนิติบุคคลนั้น

มาตรา ๘๙ ถ้าเจ้าพนักงานต่อไปนี้จะเห็นว่าผู้ต้องหาไม่ควรได้รับโทษถึงจำคุก หรือไม่ควรถูกฟ้องร้อง สำหรับความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ที่มีโทษปรับสถานเดียว หรือที่มีโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ให้มีอำนาจเปรียบเทียบดังนี้

(๑) อธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมาย สำหรับความผิดที่เกิดในกรุงเทพมหานคร

(๒) ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือผู้ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมาย สำหรับความผิดที่เกิดในจังหวัดอื่น

เมื่อผู้ต้องหาได้ชำระเงินค่าปรับตามจำนวนที่เปรียบเทียบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่เปรียบเทียบ ให้ถือว่าคดีเลิกกันตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ถ้าผู้ต้องหาไม่ยินยอมตามที่เปรียบเทียบ หรือเมื่อยินยอมแล้วไม่ชำระเงินค่าปรับภายในกำหนดเวลาตามวรรคสอง ให้ดำเนินคดีต่อไป

มาตรา ๙๐ ในกรณีที่นายตรวจซึ่งตรวจวัดเป็นผู้จับกุมผู้ต้องหาในความผิดที่เปรียบเทียบได้ตามพระราชบัญญัตินี้ และผู้ต้องหายินยอมให้เปรียบเทียบ ถ้าผู้ต้องหาหรือผู้มีประโยชน์เกี่ยวข้องร้องขอ อธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายหรือผู้ว่าราชการจังหวัดหรือผู้ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมาย แล้วแต่กรณี จะปล่อยผู้ต้องหาชั่วคราวในระหว่างรอการเปรียบเทียบหรือรอการชำระเงินค่าปรับ โดยมีประกัน หรือมีประกันและหลักประกันก็ได้ ทั้งนี้ ให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๙๑ ในกรณีที่พนักงานสอบสวนพบว่าผู้ใดกระทำความผิดที่เปรียบเทียบได้ตามพระราชบัญญัตินี้ และผู้นั้นยินยอมให้เปรียบเทียบ ให้พนักงานสอบสวนส่งเรื่องให้อธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมาย หรือผู้ว่าราชการจังหวัดหรือผู้ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมายแล้วแต่กรณี ภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ผู้นั้นแสดงความยินยอมให้เปรียบเทียบ และให้นำมาตรา ๙๐ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๕๒ บรรดากฎกระทรวง ประกาศ ระเบียบ และคำสั่งที่ออกตามบทกฎหมายที่ให้ยกเลิกตามมาตรา ๑ แห่งพระราชบัญญัตินี้ ให้คงใช้ได้ต่อไปเพียงเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ จนกว่าจะได้มีกฎกระทรวง ประกาศ ระเบียบหรือคำสั่งที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๕๓ บรรดาเครื่องชั่งตวงวัดที่มีการให้คำรับรองแล้วตามพระราชบัญญัติมาตราชั่งตวงวัด พระพุทธศักราช ๒๔๖๖ ให้ถือว่ามีการให้คำรับรองตามพระราชบัญญัตินี้

บรรดาอาชญาบัตรที่ออกตามพระราชบัญญัติมาตราชั่งตวงวัด พระพุทธศักราช ๒๔๖๖ ให้ถือเป็นหนังสือรับรองการประกอบธุรกิจตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕๔ ผู้ใดประกอบธุรกิจการให้บริการชั่งตวงหรือวัดตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๗ อยู่แล้วในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ถ้าประสงค์จะประกอบธุรกิจดังกล่าวต่อไป ให้แจ้งการประกอบธุรกิจตามมาตรา ๑๗ ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ และเมื่อได้แจ้งการประกอบธุรกิจแล้วให้ถือว่าผู้นั้นได้รับหนังสือรับรองการประกอบธุรกิจตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

ชวน หลีกภัย

นายกรัฐมนตรี

อัตราค่าธรรมเนียม

(๑) การประกอบธุรกิจ			
(ก) การผลิต	เครื่องชั่ง	ปีละ	๔,๐๐๐ บาท
	เครื่องตวง	ปีละ	๒,๐๐๐ บาท
	เครื่องวัด	ปีละ	๒,๐๐๐ บาท
(ข) การนำเข้า	เครื่องชั่ง	ปีละ	๘,๐๐๐ บาท
	เครื่องตวง	ปีละ	๔,๐๐๐ บาท
	เครื่องวัด	ปีละ	๔,๐๐๐ บาท
(ค) การขาย	เครื่องชั่ง	ปีละ	๑,๐๐๐ บาท
	เครื่องตวง	ปีละ	๕๐๐ บาท
	เครื่องวัด	ปีละ	๕๐๐ บาท
(ง) การซ่อม	เครื่องชั่ง	ปีละ	๑,๐๐๐ บาท
	เครื่องตวง	ปีละ	๕๐๐ บาท
	เครื่องวัด	ปีละ	๕๐๐ บาท
(จ) การให้บริการชั่ง		ปีละ	๑,๐๐๐ บาท
(ฉ) การให้บริการตวง		ปีละ	๕๐๐ บาท
(ช) การให้บริการวัด		ปีละ	๕๐๐ บาท
(๒) การตรวจสอบและการให้คำรับรองขั้นแรก			
	เครื่องชั่ง		
(ก) เครื่องชั่ง			
	แสดงน้ำหนักไม่เกิน ๒๐ กิโลกรัม	เครื่องละ	๒๐๐ บาท
	แสดงน้ำหนักเกิน ๒๐ กิโลกรัม		
	แต่ไม่เกิน ๑๐๐ กิโลกรัม	เครื่องละ	๕๐๐ บาท
	แสดงน้ำหนักเกิน ๑๐๐ กิโลกรัม		
	แต่ไม่เกิน ๒,๐๐๐ กิโลกรัม	เครื่องละ	๑,๐๐๐ บาท
	แสดงน้ำหนักเกิน ๒,๐๐๐ กิโลกรัม		
	แต่ไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ กิโลกรัม	เครื่องละ	๓,๐๐๐ บาท
	แสดงน้ำหนักเกิน ๑๐,๐๐๐ กิโลกรัม	เครื่องละ	๑๐,๐๐๐ บาท

(ข) ตู้มน้ำหนักและตู้มถ่วง			
น้ำหนักไม่เกิน ๑ กิโลกรัม	ตู้มโลหะ	๕๐	บาท
น้ำหนักเกิน ๑ กิโลกรัม			
แต่ไม่เกิน ๑๐ กิโลกรัม	ตู้มโลหะ	๑๐๐	บาท
น้ำหนักเกิน ๑๐ กิโลกรัม	ตู้มโลหะ	๒๐๐	บาท
เครื่องตวง			
แสดงปริมาตรไม่เกิน ๑๐๐ ลิตร	เครื่องโลหะ	๕๐	บาท
แสดงปริมาตรเกิน ๑๐๐ ลิตร			
แต่ไม่เกิน ๑,๐๐๐ ลิตร	เครื่องโลหะ	๕๐๐	บาท
แสดงปริมาตรเกิน ๑,๐๐๐ ลิตร			
ให้เรียกเก็บ ๑,๐๐๐ ลิตรแรก ๕๐๐ บาท			
๑,๐๐๐ ลิตรต่อไป ๑,๐๐๐ ลิตรละ ๑๐๐ บาท			
เศษของ ๑,๐๐๐ ลิตร ให้คิดเท่ากับ			
๑,๐๐๐ ลิตร แต่เมื่อรวมกันแล้วไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาท			
เครื่องวัด			
(ก) เครื่องวัดความยาว			
แสดงความยาวไม่เกิน ๑๐ เมตร	เครื่องโลหะ	๕๐	บาท
แสดงความยาวเกิน ๑๐ เมตร	เครื่องโลหะ	๒๐๐	บาท
(ข) เครื่องวัดปริมาตร	เครื่องโลหะ	๕,๐๐๐	บาท
(ค) เครื่องวัดอย่างอื่น	เครื่องโลหะ	๓,๐๐๐	บาท
(๓) การตรวจสอบและการให้คำรับรองชั้นหลัง ร้อยละห้าสิบของค่าธรรมเนียมตาม (๒)			
(๔) การตรวจสอบความเที่ยงของเครื่องชั่งตวงวัด เท่ากับค่าธรรมเนียมตาม (๒)			
(๕) การออกหนังสือรายงานผลการตรวจสอบ			
ความเที่ยงของเครื่องชั่งตวงวัด	ฉบับละ	๑,๐๐๐	บาท
(๖) ใบอนุญาตให้ผู้ผลิตหรือผู้ซ่อม			
เป็นผู้ตรวจสอบและให้คำรับรอง	ปีละ	๑๐,๐๐๐	บาท
(๗) การต่ออายุใบอนุญาต เท่ากับค่าธรรมเนียมการออกใบอนุญาต			
(๘) การออกใบแทนใบอนุญาต	ฉบับละ	๑๐๐	บาท

บัญชีมาตราซึ่งตวงวัดตามมาตรา ๕

ก. มาตราซึ่งตวงวัดในระบบเมตริก

(๑) หน่วยมูลฐานของความยาวให้เป็นเมตร คือ ความยาวของทางเดินของแสงในสุญญากาศในช่วงเวลา ๑ ใน ๒๙๙,๗๙๒,๔๕๘ ของหนึ่งวินาที
ให้จำนวนหน่วยของความยาวเป็นดังต่อไปนี้

ชื่อ	อัตรา	อักษรย่อ
กิโลเมตร	เท่ากับ พันเมตร	กม.
เฮกโตเมตร	เท่ากับ ร้อยเมตร	ฮม.
เดคาเมตร	เท่ากับ สิบเมตร	คคม.
เมตร	เท่ากับ หนึ่งเมตร	ม.
เดซิเมตร	เท่ากับ หนึ่งในสิบของหนึ่งเมตร	คม.
เซนติเมตร	เท่ากับ หนึ่งในร้อยของหนึ่งเมตร	ซม.
มิลลิเมตร	เท่ากับ หนึ่งในพันของหนึ่งเมตร	มม.
ไมโครเมตร	เท่ากับ หนึ่งในล้านของหนึ่งเมตร	มคม.

(๒) หน่วยของพื้นที่ให้เป็นตารางเมตร คือ พื้นที่ตารางเหลี่ยมมีด้านกว้างยาวด้านละหนึ่งเมตร

ให้จำนวนหน่วยของพื้นที่เป็นดังต่อไปนี้

ชื่อ	อัตรา	อักษรย่อ
ตารางกิโลเมตร	เท่ากับ ล้านตารางเมตร	กม.๒
ตารางเฮกโตเมตร	เท่ากับ หมื่นตารางเมตร	ฮม.๒
ตารางเดคาเมตร	เท่ากับ ร้อยตารางเมตร	คคม.๒
ตารางเมตร	เท่ากับ หนึ่งตารางเมตร	ม.๒
ตารางเดซิเมตร	เท่ากับ หนึ่งในร้อยของหนึ่งตารางเมตร	คม.๒
ตารางเซนติเมตร	เท่ากับ หนึ่งในหมื่นของหนึ่งตารางเมตร	ซม.๒
ตารางมิลลิเมตร	เท่ากับ หนึ่งในล้านของหนึ่งตารางเมตร	มม.๒

(๓) หน่วยของปริมาตรให้เป็นลูกบาศก์เมตร คือ ปริมาตรที่บรรจุอยู่ในลูกบาศก์ มีด้านกว้างยาวและสูงด้านละหนึ่งเมตร

ให้จำนวนหน่วยของปริมาตรเป็นดังต่อไปนี้

ชื่อ	อัตรา	อักษรย่อ
ลูกบาศก์กิโลเมตร	เท่ากับ พันล้านลูกบาศก์เมตร	กม.๓
ลูกบาศก์เฮกโตเมตร	เท่ากับ ล้านลูกบาศก์เมตร	ฮม.๓
ลูกบาศก์เดคาเมตร	เท่ากับ พันลูกบาศก์เมตร	ดกม.๓
ลูกบาศก์เมตร	เท่ากับ หนึ่งลูกบาศก์เมตร	ม.๓
ลูกบาศก์เดซิเมตร	เท่ากับ หนึ่งในพันของหนึ่งลูกบาศก์เมตร	ดม.๓
ลูกบาศก์เซนติเมตร	เท่ากับ หนึ่งในล้านของหนึ่งลูกบาศก์เมตร	ซม.๓
ลูกบาศก์มิลลิเมตร	เท่ากับ หนึ่งในพันล้านของหนึ่งลูกบาศก์เมตร	มม.๓

(๔) หน่วยของความจุให้เป็นลิตร คือ ปริมาตรของน้ำบริสุทธิ์หนักหนึ่งกิโลกรัม ณ อุณหภูมิ ๔ องศาเซลเซียส เมื่อความกดบรรยากาศปกติ

ให้จำนวนหน่วยของความจุเป็นดังต่อไปนี้

ชื่อ	อัตรา	อักษรย่อ
กิโลลิตร	เท่ากับ พันลิตร	กล.
เฮกโตลิตร	เท่ากับ ร้อยลิตร	ฮล.
เดคาลิตร	เท่ากับ สิบลิตร	ดคล.
ลิตร	เท่ากับ หนึ่งลิตร	ล.
เดซิลิตร	เท่ากับ หนึ่งในสิบของหนึ่งลิตร	ดล.
เซนติลิตร	เท่ากับ หนึ่งในร้อยของหนึ่งลิตร	ซล.
มิลลิลิตร	เท่ากับ หนึ่งในพันของหนึ่งลิตร	มล.

เพื่อประโยชน์ในการแสดงปริมาตรให้ถือว่าหนึ่งลิตรเท่ากับหนึ่งลูกบาศก์เดซิเมตร

(๕) หน่วยมูลฐานของมวลสารให้เป็นกิโลกรัม คือ มวลสารซึ่งเท่ากับมวลสารแบบประจําระหว่างประเทศของกิโลกรัม

ให้จําแนกหน่วยของมวลสารเป็นดังต่อไปนี้

ชื่อ	อัตรา	อักษรย่อ
เมตริกตัน	เท่ากับ พันกิโลกรัม	ต.
เมตริกควินตัน	เท่ากับ ร้อยกิโลกรัม	ควต.
กิโลกรัม	เท่ากับ หนึ่งกิโลกรัม	กก.
เฮกโตกรัม	เท่ากับ หนึ่งในสิบของหนึ่งกิโลกรัม	ฮก.
เดคากรัม	เท่ากับ หนึ่งในร้อยของหนึ่งกิโลกรัม	ดกก.
กรัม	เท่ากับ หนึ่งในพันของหนึ่งกิโลกรัม	ก.
เดซิกรัม	เท่ากับ หนึ่งในหมื่นของหนึ่งกิโลกรัม	ดก.
เซนติกรัม	เท่ากับ หนึ่งในแสนของหนึ่งกิโลกรัม	ชก.
มิลลิกรัม	เท่ากับ หนึ่งในล้านของหนึ่งกิโลกรัม	มก.
ไมโครกรัม	เท่ากับ หนึ่งในพันล้านของหนึ่งกิโลกรัม	มกก.

เพื่อประโยชน์ในการแสดงน้ำหนัก ให้ถือว่าจําแนกหน่วยของมวลสารแห่งสิ่งใดเป็นจําแนกหน่วยของน้ำหนักแห่งสิ่งนั้น

(๖) หน่วยมูลฐานของเวลาให้เป็นวินาที คือ ระยะเวลาเท่ากับ ๘,๖๔๒,๖๓๑,๗๗๐ คาบของการแผ่รังสีที่สมนัยกับการเปลี่ยนระดับไฮเปอร์ไฟน์สองระดับของอะตอมซีเซียม-๑๓๓ ในสถานะพื้นฐาน

(๗) หน่วยมูลฐานของกระแสไฟฟ้าให้เป็นแอมแปร์ คือ ปริมาณของกระแสไฟฟ้าซึ่งถ้ารักษาให้คงที่อยู่ในตัวนำสองเส้นที่มีความยาวอนันต์ มีพื้นที่ภาคตัดขวางกลมเล็กมากจนไม่จําเป็นต้องคำนึงถึง และวางอยู่คู่ขนานห่างกันหนึ่งเมตรในสุญญากาศแล้ว จะทำให้เกิดแรงระหว่างตัวนำทั้งสองเท่ากับ 2×10^{-๗} นิวตัน ต่อความยาวหนึ่งเมตร

(๘) หน่วยมูลฐานของอุณหภูมิทางเทอร์โมไดนามิกส์ให้เป็นเคลวิน ซึ่งเท่ากับ ๑ ใน 273.15 ของอุณหภูมิทางเทอร์โมไดนามิกส์ของจุดสามสถานะของน้ำ

หน่วยเคลวินให้ใช้สำหรับแสดงช่วงอุณหภูมิ หรือความแตกต่างของอุณหภูมิด้วย

ในกิจการทั้งปวง ให้ใช้หน่วยอุณหภูมิเป็นองศาเซลเซียสได้

อุณหภูมิเป็นองศาเซลเซียสเท่ากับอุณหภูมิทางเทอร์โมไดนามิกส์ลบด้วย 273.15

(๕) หน่วยมูลฐานของปริมาณสารให้เป็นโมล คือ ปริมาณสารของระบบที่ประกอบด้วยองค์ประกอบมูลฐาน ซึ่งมีจำนวนเท่ากับจำนวนอะตอมใน ๐.๐๑๒ กิโลกรัม ของคาร์บอน-๑๒ เมื่อใช้โมลต้องระบุองค์ประกอบมูลฐาน ซึ่งอาจจะเป็นอะตอมโมเลกุล ไอออนอิเล็กตรอน อนุภาคอื่นๆ หรือกลุ่มของอนุภาคตามที่กำหนด

(๑๐) หน่วยมูลฐานของความเข้มแห่งการส่องสว่างให้เป็นแคนเดลา คือ ความเข้มแห่งการส่องสว่าง ในทิศทางที่กำหนดให้ของแหล่งกำเนิด ซึ่งแผ่รังสีเอกรงค์ด้วยความถี่ 540×10^{12} เฮิรตซ์ และมีความเข้มแผ่รังสีในทิศทางนั้นเท่ากับ ๑ ใน ๖๘๓ วัตต์ ต่อสเตอเรเดียน

ข. มาตราชั่งตวงวัดในระบบประเพณีที่เทียบเข้าหาระบบเมตริก

(๑) หน่วยของความยาว

ชื่อ	อัตรา	อักษรย่อ
เส้น	ให้เท่ากับ สี่สิบเมตร	ศ.
วา	ให้เท่ากับ สองเมตร	ว.
ศอก	ให้เท่ากับ หนึ่งในสองของหนึ่งเมตร	ศ.
คืบ	ให้เท่ากับ หนึ่งในสี่ของหนึ่งเมตร	ค.

(๒) หน่วยของพื้นที่

ชื่อ	อัตรา	อักษรย่อ
ไร่	ให้เท่ากับ พันหกร้อยตารางเมตร	ร.
งาน	ให้เท่ากับ สี่ร้อยตารางเมตร	ง.
ตารางวา	ให้เท่ากับ สี่ตารางเมตร	ว๒

(๓) หน่วยของความจุ

ชื่อ	อัตรา	อักษรย่อ
เกวียนหลวง	ให้เท่ากับ สองพันลิตร	กว.
บั้งหลวง	ให้เท่ากับ พันลิตร	บ.
สัดหลวง	ให้เท่ากับ ยี่สิบลิตร	ส.
ทะนานหลวง	ให้เท่ากับ หนึ่งลิตร	ท.

(๔) หน่วยของน้ำหนัก

ชื่อ	อัตรา	อักษรย่อ
หาบหลวง	ให้เท่ากับ หกสิบกิโลกรัม	ห.
ซั่งหลวง	ให้เท่ากับ หกร้อยกรัม	ซ.
กระตหลวง	ให้เท่ากับ หนึ่งเมตริกกระตหรือยี่สิบเซนติกรัม	กร.
กระตหลวง	ให้ใช้สำหรับอัตราอื่นเท่านั้น	

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่พระราชบัญญัติมาตราซึ่งดวงวัด พระพุทธศักราช ๒๕๖๖ ได้ใช้บังคับมานานแล้ว แม้ว่าจะมีการแก้ไขเพิ่มเติมหลายครั้ง แต่บทบัญญัติ บางประการ ยังไม่เหมาะสมกับสภาวะการณปัจจุบัน สมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยมาตราซึ่งดวงวัด เสียใหม่ เพื่อลดมาตรการควบคุมของรัฐมาเป็นการกำกับดูแลให้ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ที่เหมาะสม อันเป็น การส่งเสริมและให้ความเป็นธรรมแก่ผู้ประกอบการธุรกิจเกี่ยวกับเครื่องชั่งดวงวัดมากยิ่งขึ้น รวมทั้งเพื่อ ส่งเสริมผู้ประกอบการในการผลิตเครื่องชั่งดวงวัดเพื่อการส่งออกป้อนกราชอาณาจักร จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

*พระราชกฤษฎีกาแก้ไขบทบัญญัติให้สอดคล้องกับการโอนอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการให้เป็นไปตาม พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ พ.ศ. ๒๕๔๕^[๓]

มาตรา ๘๕ ในพระราชบัญญัติมาตราซึ่งดวงวัด พ.ศ.๒๕๔๒ ให้แก้ไขคำว่า “กรมทะเบียน การค้า” เป็น “กรมการค้าภายใน” และคำว่า “อธิบดีกรมทะเบียนการค้า” เป็น “อธิบดีกรมการค้าภายใน”

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชกฤษฎีกาฉบับนี้ คือ โดยที่พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ ได้บัญญัติให้จัดตั้งส่วนราชการขึ้นใหม่โดยมีภารกิจใหม่ ซึ่งได้มีการตราพระราช กฤษฎีกาโอนกิจการบริหารและอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม นั้นแล้ว และเนื่องจากพระราชบัญญัติดังกล่าวได้บัญญัติให้โอนอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการ รัฐมนตรีผู้ดำรงตำแหน่งหรือผู้ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในส่วนราชการเดิมมาเป็นของส่วนราชการใหม่ โดยให้มี การแก้ไขบทบัญญัติต่างๆ ให้สอดคล้องกับอำนาจหน้าที่ที่โอนไปด้วย ฉะนั้น เพื่ออนุวัติให้เป็นไปตามหลักการ ที่ปรากฏในพระราชบัญญัติและพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว จึงสมควรแก้ไขบทบัญญัติของกฎหมายให้สอดคล้อง กับการโอนส่วนราชการ เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องมีความชัดเจนในการใช้กฎหมายโดยไม่ต้องไปค้นหาในกฎหมาย โอนอำนาจหน้าที่ว่าตามกฎหมายใดได้มีการโอนภารกิจของส่วนราชการหรือผู้รับผิดชอบตามกฎหมายนั้น

ไปเป็นของหน่วยงานใดหรือผู้ใดแล้ว โดยแก้ไขบทบัญญัติของกฎหมายให้มีการเปลี่ยนชื่อส่วนราชการ รัฐมนตรีผู้ดำรงตำแหน่งหรือผู้ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ของส่วนราชการให้ตรงกับการโอนอำนาจหน้าที่ และเพิ่มผู้แทน ส่วนราชการในคณะกรรมการให้ตรงตามภารกิจที่มีการตัดโอนจากส่วนราชการเดิมมาเป็นของส่วนราชการใหม่ รวมทั้งตัดส่วนราชการเดิมที่มีการยุบเลิกแล้ว ซึ่งเป็นการแก้ไขให้ตรงตามพระราชบัญญัติและพระราชกฤษฎีกา ดังกล่าว จึงจำเป็นต้องตราพระราชกฤษฎีกานี้

พระราชบัญญัติมาตราซึ่งดวงวัด (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่แผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอน การกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนดให้ถ่ายโอนภารกิจในการเป็นนายตรวจ ชั่งตวงวัดให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยมาตราซึ่งดวงวัด ให้รัฐมนตรีมีอำนาจแต่งตั้งพนักงานส่วนท้องถิ่นเป็นนายตรวจชั่งตวงวัดได้ จึงจำเป็นต้องตรา พระราชบัญญัตินี้

[๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๖/ตอนที่ ๒๕ ก/หน้า ๑๑/๒๑ เมษายน ๒๕๔๒

[๒] มาตรา ๔ นิยามคำว่า “นายตรวจชั่งตวงวัด”แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติมาตราซึ่งดวงวัด (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕

[๓] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๕/ตอนที่ ๑๐๒ ก/หน้า ๖๖/๘ ตุลาคม ๒๕๔๕

ภาคผนวก ข

ตัวอย่างเนื้อหาสาระของสื่อการประชาสัมพันธ์

- สาระนำรู้ด้านอาหาร

1. อาหารหมายถึงอะไร

ว่าตาม พระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. 2522 ระบุว่า อาหารหมายถึง ของกินหรือเครื่องค้ำจุนชีวิตซึ่งได้แก่ วัตถุทุกชนิดที่กิน ดื่ม อม หรือนำเข้าสู่ร่างกายไม่ว่าด้วยวิธีใดๆ หรือในรูปลักษณะใดๆ แต่ไม่รวมถึงยา หรือวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตประสาท หรือยาเสพติดให้โทษ แม้แต่วัตถุที่มุ่งหมายสำหรับใช้หรือใช้เป็นส่วนผสมในการผลิตอาหาร รวมถึงวัตถุเจือปนอาหาร สี และเครื่องปรุงแต่งกลิ่นรส ก็จัดเป็นอาหารตามกฎหมาย

กลุ่มอาหารมี 4 กลุ่มได้แก่

กลุ่มที่ 1 คือ อาหารควบคุมเฉพาะ เป็นอาหารที่มีความเสี่ยงต่อสุขภาพสูง หากผลิตออกมาไม่ได้คุณภาพมาตรฐานตามที่ประกาศกระทรวงสาธารณสุขกำหนดไว้ อาหารกลุ่มนี้จะมีทั้งสิ้น 17 รายการ เช่น น้ำบริโภคในภาชนะที่ปิดสนิท น้ำแข็ง นม ไอศกรีม เป็นต้น

กลุ่มที่ 2 คือ อาหารที่กำหนดคุณภาพหรือมาตรฐาน อาหารกลุ่มนี้มีการกำหนดคุณภาพมาตรฐานเช่นเดียวกับอาหารกลุ่ม 1 แต่การขออนุญาตจะมีความเข้มงวดน้อยกว่าอาหารกลุ่ม 1 มีทั้งสิ้น 31 รายการ เช่น น้ำปลา น้ำส้มสายชู ซา กาแฟ เป็นต้น

กลุ่มที่ 3 คือ อาหารที่ต้องมีฉลาก เป็นอาหารที่กำหนดข้อความรายละเอียดที่ต้องแจ้งบนฉลากเพื่อเป็นข้อมูลแก่ผู้บริโภคในการเลือกซื้อ อาหารกลุ่มนี้มี 14 รายการ เช่น หมากฝรั่งและลูกอม และผลิตภัณฑ์จากเนื้อสัตว์ เป็นต้น

กลุ่มที่ 4 ได้แก่ อาหารทั่วไป คืออาหารนอกเหนือจากอาหาร 3 กลุ่มข้างต้น ซึ่งในปัจจุบันนี้เฉพาะฉลากของอาหารกลุ่ม 1-3 เท่านั้น ที่มีการแสดงเลขสารบนอาหารในเครื่องหมาย ออ.

2. สารที่ห้ามใช้ในอาหาร

พระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. 2522 ได้กำหนดวัตถุที่ห้ามใช้ในอาหารขึ้น ซึ่งวัตถุที่ห้ามใช้ในอาหาร ได้แก่ บอแรกซ์ ไนโตรฟูราโซน ฟอร์มาลดีไฮด์ สารละลายฟอร์มาลดีไฮด์และพาราฟอร์มาลดีไฮด์ กรดซาลิซิลิก กรดบอริก เมทิลแอลกอฮอล์หรือเมทานอล น้ำมันพืชที่ผ่านกรรมวิธีเติมโบรมีน เป็นต้น นอกจากนี้แล้วกฎหมายยังกำหนดให้อาหาร บางชนิดเป็นอาหารที่ห้ามผลิต นำเข้า หรือจำหน่าย หรือใช้

เป็นส่วนผสมในอาหาร ยกตัวอย่าง เช่น คัสซีน ซึ่งให้ความหวานแทนน้ำตาล กรดซัคคารามิกและเกลือของกรดซัคคารามิก ยกเว้น เกลือของกรดซัคคารามิกที่เป็น โซเดียมซัคคาราเมต เนื้อโค และผลิตภัณฑ์ที่ได้จากโคที่มีแหล่งกำเนิดจากประเทศที่มีความเสี่ยงจากการเกิดโรควัวบ้า ปลาปักเป้าหรืออาหารที่มีเนื้อปลาปักเป้าเป็นส่วนผสม เป็นต้น หากสงสัยว่าอาหารชนิดใดลึกลับใส่วัตถุที่ห้ามใช้ในอาหาร หรือ มีผู้ใดลักลอบผลิต จำหน่าย อาหารที่กฎหมายห้ามผลิต นำเข้า หรือจำหน่าย ก็ร้องเรียนแจ้งเบาะแสที่ 1556

3. วันผลิต วันหมดอายุของอาหาร ดูอย่างไร

ผลิตภัณฑ์อาหารที่เรากินจะหมดอายุเมื่อไร ?

ต้องดูข้อมูลที่ระบุอยู่ตรงภาชนะบรรจุอาหาร อาหารที่เก็บไว้ได้ไม่เกิน 90 วัน ที่ฉลากจะบอกให้ทราบถึงวันหมดอายุของอาหารนั้น โดยมีข้อความ คำว่า “หมดอายุ” กำกับไว้ให้เราทราบ อ่านตัวเลขที่ระบุไว้ก็ทราบว่าผลิตภัณฑ์ที่เราซื้อนั้นหมดอายุเมื่อไร แต่หากพบคำว่า “ควรบริโภคก่อน” หรือ “Best Before” หรือคำว่า “Exp.” อยู่บนฉลากผลิตภัณฑ์ มีความหมายเดียวกับวันหมดอายุ

4. เลือกเนื้อสัตว์ต้องหัดสังเกต

การเลือกซื้อเนื้อสัตว์อย่างเนื้อหมู เนื้อวัว ปลา กุ้ง หอย เป็ด ไก่ มาประกอบอาหาร ควรเลือกเนื้อสัตว์ที่สดจริง ๆ ซึ่งมีวิธีการเลือกซื้ออาหารสดแต่ละชนิดแตกต่างกัน เช่น

1. เนื้อหมูจะต้องสีชมพูอ่อน นุ่ม ผิวเป็นมัน เนื้อแน่น ถ้าเห็นสีแดงเข้มคือเนื้อหมูแก่ และต้องไม่มีกลิ่นเหม็นเน่า ไม่ขำเลือด หรือเป็นเมือก ดูอย่าให้มีเม็ดสาquinเนื้อหมูด้วย
2. เนื้อวัวจะมีสีแดงสด กดแล้วไม่ชุ่ม ไม่มีกลิ่นเหม็นเน่า ไม่ขำเลือดหรือเป็นเมือกกลิ่นรวมถึงไม่มีเม็ดสาquinเนื้อเหมือนกัน
3. ถ้าซื้อเป็ดและไก่ ให้เลือกผิวตึง ไม่เหี่ยวขุ่น ไม่ซีดหรือมีจำเขียว โดยเฉพาะตรงใต้ปีก ขา ส่วนตรงลำคอที่ต่อกับลำตัวต้องไม่มีสีคล้ำ ลูกตาไม่ลึกนูน และไม่มีกลิ่นเหม็นด้วย
4. ปลาต้องเลือกปลาที่มีเหงือกสีแดงสด ตาใส ไม่ขำเลือด และตาไม่ขุ่นเป็นสีเทา เนื้อแน่น กดแล้วไม่เป็นรอยนูนอยู่นาน ไม่มีกลิ่นเหม็นเน่า
5. กุ้ง ต้องเลือกที่หัวกุ้งติดแน่นกับตัว เนื้อแน่นครีและหางเป็นมันสีสดใส ไม่มีกลิ่นเหม็น
6. หอย ถ้าเป็นหอยแมลงภู่ หอยนางรม หอยดัลป์ ควรเลือกซื้อตัวที่ปากหุบแน่น ปิดอ้า บางเวลา ถ้าเราไปแตะจะหุบสนิททันที ถ้าเปลือกอ้าตลอดเวลาแสดงว่าหอยตายแล้ว
7. ปู ควรเขย่าตัวปูดู ปูที่สดจะต้องไม่มีเสียงเหมือนมีน้ำขังอยู่ เวลากดตัวไม่ยุบลง

5. วิธีเลือกผักและผลไม้

ต้องเลือกผักที่ใบมีรูพรุนเป็นรอยกัดแทะของหนอนและแมลงบ้าง และพยายามเลือกผักประเภทกินใบจะปลอดภัยกว่าผักประเภทกินหัว เพราะมีสารพิษตกค้างน้อยกว่า สำหรับ ผลไม้ ควรเลือกซื้อผลไม้ที่มีมดขึ้นตามกิ่งและผล ถ้าเป็นไปได้ก็ควรเลือกผักและผลไม้ที่มีการรับรองจากทางราชการ เช่น กรมวิชาการเกษตร หรือกรมส่งเสริมการเกษตร ก็จะทำให้เราเชื่อมั่นได้มากขึ้น

6. มาทำความรู้จักกับฉลากโภชนาการ

ฉลากโภชนาการ ก็คือ ฉลากอาหารที่มีการแสดงข้อมูลโภชนาการของอาหารนั้นไว้บนฉลาก โดยแสดงอยู่ในรูปของกรอบสี่เหลี่ยมซึ่งระบุว่า “ข้อมูลโภชนาการ” หรือที่ภาษาอังกฤษเรียกว่า “Nutrition Facts” โดยผลิตภัณฑ์อาหารสำเร็จรูปหรือกึ่งสำเร็จรูปบางชนิด จะมีการแสดงฉลากโภชนาการให้ผู้บริโภคทราบไว้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาเลือกบริโภคอาหารให้เหมาะสมกับความต้องการ หรือเหมาะกับภาวะทางโภชนาการของร่างกายตนเอง ซึ่งจะช่วยลดปัญหาโรคร้ายไข้เจ็บที่มีสาเหตุมาจากการรับประทานอาหาร หรือที่เรียกว่า “ภาวะโภชนาการไม่สมดุล” ลงได้ ดังนั้นเวลาเลือกซื้ออาหารสำเร็จรูปหรือกึ่งสำเร็จรูปมารับประทานก็อย่าลืมอ่านข้อมูลโภชนาการ เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีกว่า

7. อาหารอะไรบ้างที่ต้องแสดงฉลากโภชนาการ

เมื่อเห็นผลิตภัณฑ์อาหารที่จำหน่ายในท้องตลาด เชื่อว่าหลายคนคงเกิดคำถามขึ้นมาในใจว่าทำไมถึงพบฉลากโภชนาการในผลิตภัณฑ์อาหารบางประเภทเท่านั้น เหตุที่เป็นเช่นนั้นก็เนื่องจากกฎหมายไม่ได้บังคับให้ผลิตภัณฑ์อาหารทุกชนิดต้องแสดงฉลากโภชนาการ ให้แสดงเฉพาะผลิตภัณฑ์อาหารที่มีการกล่าวอ้างถึงสารอาหารเท่านั้น เช่น โฆษณาว่ามีแคลเซียมสูง ไขมันต่ำ เสริมวิตามิน หรือผลิตภัณฑ์อาหารที่มีการใช้คุณค่า หรือระบุกลุ่มผู้บริโภคในการส่งเสริมการขาย เช่น บำรุงร่างกาย ทำให้สดใสแข็งแรง สำหรับเด็ก หรือ สำหรับผู้บริหาร เป็นต้น การกล่าวอ้างเช่นนี้กฎหมายบังคับให้ต้องแสดงฉลากโภชนาการ ส่วนผลิตภัณฑ์อาหารที่ไม่อยู่ในข่ายต้องแสดงฉลากโภชนาการ ก็สามารถแสดงฉลากโภชนาการได้โดยสมัครใจ แต่ต้องแสดงให้ถูกต้อง ตามรูปแบบที่ อย. กำหนดไว้

8. วิธีอ่านฉลากโภชนาการให้เข้าใจ

แม้จะรู้จักหน้าตา และความสำคัญของฉลากโภชนาการ แต่ผู้บริโภคส่วนหนึ่งยังอ่านไม่เป็น และไม่เข้าใจว่าควรจะเริ่มที่ไหนก่อน อันที่จริงวิธีการอ่านไม่ยากอย่างที่คิด เพียงแค่เข้าใจความหมายของหนึ่งหน่วยบริโภค ซึ่งจะหมายถึงปริมาณที่ผู้ผลิตแนะนำให้กินหรือดื่มต่อครั้ง เช่น ถ้าพบผลิตภัณฑ์นมระบุว่า หนึ่งหน่วยบริโภคเท่ากับ 1 แก้ว (200 มิลลิลิตร) หมายความว่าถ้าเรดื่มนม 1 แก้ว (200 มิลลิลิตร) เราก็จะได้รับสารอาหารตามที่ระบุภายใต้หัวข้อ “คุณค่าทางโภชนาการต่อหนึ่งหน่วยบริโภค”

ซึ่งจะทำให้ผู้อ่านเข้าใจได้ทันทีว่าตนเองจะได้รับสารอาหารเป็นจำนวนทั้งสิ้นกี่กรัม และสารอาหารที่ได้รับนั้นคิดเป็นร้อยละเท่าไรของปริมาณที่แนะนำให้รับประทานต่อวัน หากเข้าใจเช่นนี้แล้วก็สามารถนำความเข้าใจดังกล่าวมาเลือกบริโภคอาหารได้

9. ปริมาณสารอาหารที่แนะนำให้บริโภคต่อวัน

ปัจจุบันคนไทยเรามีปัญหาสุขภาพจากโรคเรื้อรังกันมาก ไม่ว่าจะเป็นโรคเบาหวาน โรคความดันโลหิตสูง โรคหัวใจและหลอดเลือด โรคอ้วน ฯลฯ ซึ่งส่วนหนึ่งมาจากการบริโภคสารอาหารบางชนิดเกินปริมาณที่แนะนำให้บริโภคต่อวัน เพื่อหลีกเลี่ยงการเกิดปัญหา ดังกล่าว กระทรวงสาธารณสุขจึงได้แนะนำให้คนไทยอายุตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไป ที่มีความต้องการพลังงานวันละ 2,000 กิโลแคลอรี ควรบริโภคไขมันไม่เกิน 65 กรัมต่อวัน สำหรับโคเลสเตอรอล ควรได้รับไม่เกิน 300 มิลลิกรัมต่อวัน นอกจากนี้ยังได้แนะนำให้บริโภคคาร์โบไฮเดรตประมาณ 300 กรัมต่อวัน และใยอาหาร 25 กรัมต่อวัน สำหรับโซเดียมนั้นควรบริโภคให้น้อยกว่า 2,400 มิลลิกรัมต่อวัน ซึ่งข้อมูลนี้จะถูกระบุอยู่ในกรอบข้อมูลโภชนาการรูปแบบเต็ม พร้อมด้วยข้อมูลที่ทำให้ผู้บริโภคทราบว่าเมื่อกินอาหารตามปริมาณที่แนะนำไว้ใน “หนึ่งหน่วยบริโภค” แล้วจะได้รับสารอาหารอะไรในปริมาณเท่าใด และคิดเป็นร้อยละเท่าไรของปริมาณที่แนะนำให้บริโภคต่อวัน ทำให้สามารถคาดคะเนการบริโภคอาหารไม่ให้เกินจากปริมาณที่แนะนำให้บริโภคได้ ดังนั้นก่อนบริโภคอาหารสำเร็จรูปและกึ่งสำเร็จรูปจึงควรใช้ประโยชน์จากข้อมูลโภชนาการบนฉลากให้เต็มที่ ทั้งนี้เพื่อสุขภาพที่ดีของตัวคุณเอง

10. เลือกขนมให้เด็กอย่างไร ได้ประโยชน์คุ้ม

ปัญหาเรื่องขนมเด็กไม่ใช่เรื่องเล็กๆ อีกต่อไปแล้วเมื่อเด็กไทยวันนี้มีขนมเป็นแหล่งพลังงานถึงหนึ่งในสี่ อาจด้วยอิทธิพลของโฆษณา กับภาชนะบรรจุที่สวยงาม ตลอดจนรสชาติขนมที่อร่อย จึงจูงใจเด็กให้ซื้อกิน ส่งผลให้เด็กไทยอ้วน และมีภาวะสุขภาพที่ไม่ดี เช่น ขาดสารอาหาร ฟันผุ ท้องผูก ฯลฯ เพราะขนมเด็กมักจะประกอบไปด้วยแป้งที่ขัดสีจนฟอกขาว และมีน้ำตาลสูง มีกากใยอาหารน้อย เมื่อเด็กกินขนมเข้าไปแล้วจะอึดง่าย พอถึงอาหารมื้อหลักก็จะกินได้น้อย ผู้ปกครองจึงควรต้องจัดวินัยในการกินให้เด็ก โดยปลูกฝังให้เด็กกินขนมเป็นมือ ไม่กินพร่ำเพรื่อ ใส่ใจต่อการอธิบายให้เด็กเห็นถึงข้อเท็จจริงว่าเหตุใดถึงไม่ควรกินขนมมากเกินไป สอนให้รู้จักเลือกกินอาหารที่มีประโยชน์ ส่งเสริมให้เด็กออกกำลังกายแทนการนั่งหน้าจอโทรทัศน์ดูโฆษณา หรือ เล่นเกม รวมทั้งประพฤติตนเป็นแบบอย่างแก่เด็กโดยการอ่านฉลากดูข้อมูลส่วนประกอบของอาหาร วันเดือนปีที่ผลิต และ/หรือหมดอายุ ตลอดจนรู้จักเปรียบเทียบข้อมูลโภชนาการก่อนตัดสินใจเลือกซื้ออาหารทุกครั้ง ซึ่งการสอนให้เด็กเลือกอาหารโดยอ่านข้อมูลเหล่านี้ ก็จะช่วยให้เด็กได้รับขนมที่ได้ประโยชน์คุ้มค่าต่อสุขภาพมากขึ้น

- สาระนำรู้ด้านยา

1. หลักในการซื้อขาย

ข้อที่ 1 ต้องเลือกซื้อยาจากร้านขายยาที่ได้รับอนุญาตถูกต้อง มีการแสดงป้ายระบุว่าเป็นร้านขายยาประเภทใด รวมถึงมีป้ายที่ระบุชื่อเภสัชกร ตลอดจนเวลาทำการแสดงที่ร้านอย่างเด่นชัด และที่สำคัญควรซื้อยาจากร้านที่มีเภสัชกรเป็นผู้จำหน่ายยาให้เอง โดยการสังเกตจากใบประกอบวิชาชีพของเภสัชกรที่แขวนไว้บริเวณร้านว่าข้อมูลตรงกับผู้จำหน่ายยาหรือไม่ ถ้าจะให้มั่นใจยิ่งขึ้นควรเลือกซื้อยาจากร้านขายยาที่แสดงป้าย “ร้านยาคุณภาพ”

ข้อที่ 2 ควรเลือกซื้อยาจากร้านที่จัดวางยาในตู้หรือบนชั้นวางที่สะอาด ยาไม่อยู่ในที่ร้อนจัดหรืออับชื้น เพราะอาจทำให้ยาเสียก่อนถึงวันหมดอายุได้

ข้อที่ 3 หากเภสัชกรจ่ายยาใส่ซองพลาสติก ควรให้เภสัชกรระบุชื่อยา สรรพคุณในการรักษา วันผลิตหรือวันสิ้นอายุของยา และค่าเดือนที่ควรทราบบนซองยาด้วย แต่หากได้รับยาที่บรรจุอยู่ในภาชนะบรรจุสำเร็จรูป ควรตรวจสอบฉลากและเอกสารกำกับยาให้มีข้อมูลที่ชัดเจนและครบถ้วน อาทิ เลขทะเบียนตำรับยา วันเดือนปีที่ผลิตยา ฯลฯ ถ้าฉลากลบเลือนหรือฉีกขาดก็ไม่ควรซื้อ

ข้อที่ 4 ควรศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับยาที่ได้รับ โดยตรวจสอบคู่มือชื่อยา ส่วนประกอบ และสรรพคุณต่าง ๆ บนฉลาก เพื่อให้แน่ใจว่าได้รับยาที่ตรงกับอาการป่วย และสามารถช้ยาได้อย่างถูกต้อง หากมีข้อสงสัยควรสอบถามเภสัชกรทันที

ข้อที่ 5 ควรสังเกตวันหมดอายุบนฉลากยาด้วย โดยยาแผนปัจจุบันทุกชนิดจะต้องระบุวันที่ยาหมดอายุบนฉลาก ในกรณีที่เป็ยยาแผนโบราณ หากไม่มีวันหมดอายุแสดงบนฉลากยา ให้สังเกตวันเดือนปีที่ผลิตยาแทน โดยยาเม็ดไม่ควรผลิตเกิน 3 ปี ถ้าเป็นยาน้ำควรเป็นยาที่ผลิตไม่เกิน 2 ปี และสังเกตลักษณะของยาที่ได้รับว่าผิดปกติหรือไม่ เช่น ถ้าเป็นยาน้ำใสหรือยาหยอดตาต้องไม่ตกตะกอน ยาน้ำแขวนตะกอนต้องเขย่าให้เข้าเป็นเนื้อเดียวกันได้ง่าย หากเป็นยาเม็ด ต้องไม่มีรอยร้าว รอยแตก หรือรอยบิ่นที่เม็ดยา

2. ฉลากยาและเอกสารกำกับยาคำคัญไฉน

สาเหตุที่ยาทุกชนิดทุกประเภทจำเป็นต้องมีฉลากและเอกสารกำกับยาคือข้อมูลที่ฉลากก็เพราะว่าฉลากและเอกสารกำกับยาเหล่านี้คือแหล่งข้อมูลสำคัญที่จะแนะนำให้ผู้บริโภคใช้เพื่อใช้ประกอบการในการช้ยา เช่น ทำให้ผู้บริโภคช้ยาอย่างถูกต้อง หรือส่วนประกอบของยา ซึ่งจะช่วยให้ผู้บริโภคสามารถหลีกเลี่ยงจากตัวยาที่แพ้ หรือหลีกเลี่ยงการช้ยาซ้ำซ้อน อันเป็นสาเหตุของการช้ยาเกินขนาดที่อาจจะเป็นอันตรายได้ การรู้วันที่ผลิต วันหมดอายุ จะช่วยให้หลีกเลี่ยงอันตรายจากการช้ยาที่เสื่อมคุณภาพได้

ข้อห้ามใช้และคำเตือน จะทำให้ทราบว่า ควรระมัดระวังการใช้ยาอย่างไร เช่น หากมีโรคตับ หรือโรคไต ไม่ควรใช้ยาใด เป็นต้น เลขทะเบียนตำรับยาที่แสดงบนฉลากจะทำให้ทราบว่า ยานั้นได้ผ่านการตรวจสอบและอนุญาตจากสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาแล้วว่ามีผลทางการรักษาจริง สำหรับคำว่า ยาอันตราย หรือ ยาควบคุมพิเศษ ที่ระบุบนฉลากยาจะบอกระดับอันตรายของยาที่เราต้องระมัดระวังในการใช้ยาดังกล่าวว่าจะอยู่ในความดูแลของแพทย์หรือเภสัชกร ในส่วนของชื่อและที่ตั้งของผู้ผลิต / นำสั่ง หรือผู้แทนจำหน่ายนั้น หลายท่านอาจจะเห็นว่าไม่สำคัญ แต่จริง ๆ แล้ว กรณีที่เกิดปัญหาเกี่ยวกับยาของบริษัทนั้นๆ ผู้บริโภคสามารถที่จะร้องเรียนได้ถูกต้อง โดยระบุเลขที่หรือครั้งที่ผลิตของยานั้นไปด้วย จะช่วยให้การตรวจสอบทำได้รวดเร็วขึ้น ฉลากยาจึงเป็นข้อมูลที่นอกจากจะช่วยรักษาประโยชน์และให้ความปลอดภัยแก่ผู้บริโภคแล้ว ยังเป็นแหล่งที่เราสามารถจะศึกษาหาความรู้ด้านยาด้วยการอ่านฉลากทุกครั้งก่อนซื้อยาและการอ่านเอกสารกำกับยาก่อนใช้ยา

3. การใช้ยาที่ถูกต้อง

หลักในการใช้ยาที่ถูกต้อง ควรต้องเริ่มจากการใช้ยาให้ถูกโรค ก่อนใช้ยาควรต้องรู้ว่าตนเองเป็นโรคอะไร หรือเจ็บป่วยอย่างไร เพื่อให้ได้รับยาที่มีสรรพคุณตรงกับโรคหรืออาการที่เจ็บป่วยอยู่ และควรต้องรู้ด้วยว่ายานั้นเหมาะกับบุคคลประเภทใด เนื่องจากยาบางชนิดอาจใช้ได้กับคนบางกลุ่มเท่านั้น เช่น ยาคุมกำเนิด จะใช้เฉพาะกับสตรี ยาบางกลุ่มห้ามใช้กับผู้ที่ เป็นโรคตับ ไต ฯลฯ จากนั้นควรสังเกตต่อว่ายาที่ได้รับมานั้นใช้อย่างไร เช่น ใช้กิน หรือ ใช้ทา ภู นวด ปัด แปะ หรือเหน็บทวาร เมื่อจะใช้ยาควรต้องอ่านและปฏิบัติตามข้อแนะนำที่ระบุไว้บนฉลากหรือเอกสารกำกับยา เพื่อจะได้ใช้อย่างถูกวิธี ถูกขนาด เพราะยาแต่ละชนิดจะมีวิธีใช้ และขนาดการใช้ ที่แตกต่างกัน เช่น ยาเม็ดลดกรดต้องเคี้ยวให้ละเอียดก่อนกลืน ยาน้ำต้องเขย่าขวดโดยกลับขวดขึ้นลงก่อนรินยา ส่วนขนาดการใช้จะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับชนิดของยาและคนที่ใช้ยาว่าเป็นเด็ก หรือผู้ใหญ่ และไม่ควรใช้ช้อนกาแฟ หรือช้อนกินอาหารตวงยา เพราะจะได้ขนาดยาที่ไม่ถูกต้อง แต่ควรใช้ช้อนตวงยา ซึ่งมักมีอยู่ในกล่องยา เพื่อจะได้ขนาดยาที่ถูกต้อง สำหรับช่วงระยะเวลาในการกินยาก็มีส่วนสำคัญต่อประสิทธิภาพของยาเช่นกัน การกินยาให้ถูกเวลาจึงเป็นสิ่งที่ควรปฏิบัติ หากเป็นยาก่อนอาหาร ให้กินก่อนอาหาร 30 นาที ยาหลังอาหาร ควรกินหลังอาหาร 15-30 นาที ยกเว้นยาบางชนิดที่มีผลระคายเคืองต่อกระเพาะอาหารต้องกินหลังอาหารทันที หรืออาจจะกินพร้อมอาหารก็ได้ ยาก่อนนอนให้กินก่อนนอนตอนกลางคืนเพียงครั้งเดียว โดยกินหลังจากผ่านมือเย็นไปแล้วไม่ต่ำกว่า 4 ชั่วโมง สุดท้ายควรให้ความสำคัญต่อการใช้ยาตามจำนวนครั้งที่แพทย์หรือเภสัชกรระบุไว้ด้วย เนื่องจากยาบางประเภท เช่น ยาปฏิชีวนะต้องกิน

ต่อเนื่องให้ครบกำหนด มิเช่นนั้นอาจทำให้เชื้อคือยาได้ ซึ่งหลักปฏิบัติทั้งหมดที่กล่าวมานั้นล้วนเป็นสิ่งจำเป็นในการใช้ยาที่ถูกต้อง เพื่อให้ได้ประโยชน์จากสรรพคุณของยาอย่างเต็มประสิทธิภาพทั้งสิ้น

4. อันตรายจากการใช้ยา

ในขณะที่ยาเป็นความหวังในการบำบัด บรรเทา อาการเจ็บป่วยของทุกคน แต่ก็มีอันตรายที่ซ่อนเร้นอยู่เช่นเดียวกัน อย่างไรก็ตามอันตรายเหล่านี้ส่วนใหญ่จะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อผู้ใช้ไม่ใส่ใจถึงวิธีการใช้ยาที่ถูกต้อง อันตรายจากการใช้ยาที่พบบ่อยๆ ก็คืออาการที่เกิดจากการแพ้ยา มักเกิดกับผู้ที่มิประวัติแพ้ยาชนิดหนึ่งมาก่อน โดยยาที่มีการแพ้ส่วนใหญ่จะเป็นยาปฏิชีวนะต่างๆ คนที่แพ้ยาไม่มากก็อาจมีอาการผื่นคัน ลมพิษหรือผื่นแดงขึ้นตามร่างกาย บางคนอาจมีหน้าบวม ริมฝีปากบวม แต่ผู้ที่มีอาการแพ้ปานกลางจะใจสั่น แน่นหน้าอก คลื่นไส้ อาเจียน ในรายที่มีอาการแพ้รุนแรงอาจมีอาการช็อกหมดสติ ชีพจรเต้นผิดปกติและอาจเสียชีวิตได้ ดังนั้นหากมีอาการดังกล่าวควรต้องแจ้งให้แพทย์หรือเภสัชกรทราบทุกครั้ง เพื่อหลีกเลี่ยงยาที่แพ้ อาการคือยาก็เป็นอีกอาการหนึ่งที่พบบ่อยๆ โดยทั่วไปจะพบการคือยาที่เกิดจากการใช้ยาปฏิชีวนะไม่ครบตามระยะเวลาที่กำหนด เนื่องจากคนส่วนใหญ่เมื่อกินยาแล้วรู้สึกดีขึ้นมักจะหยุดกินยาทันที ทำให้เชื้อโรคที่เหลืออยู่พัฒนาตัวเองขึ้นมากลายเป็นเชื้อโรคที่คือยา เมื่อรักษาด้วยยาชนิดนี้ในครั้งต่อไปจะไม่ค่อยได้ผลอีกแล้ว ต้องใช้ยาที่แรงขึ้นกว่าเดิม นอกจากนี้แล้วการได้รับยาที่มีตัวยาซ้ำซ้อน ก็เกิดอันตรายได้เช่นกัน ทำให้ได้รับยาเกินความจำเป็น ซึ่งจะเกิดขึ้นในกรณีที่ใช้ชื่อยามาใช้เอง ดังนั้น ก่อนใช้ยาจึงควรดูส่วนประกอบในยาแต่ละชนิดด้วยว่าซ้ำกันหรือไม่

5. วิธีสังเกตยาเสื่อมคุณภาพ

ยาที่เสื่อมสภาพเราจะสังเกตได้ว่าลักษณะ สี กลิ่น และรส ของยาจะเปลี่ยนไปจากเดิม อย่างยาน้ำที่ควรต้องใส มีสีหรือกลิ่นเหมือนตอนเริ่มผลิต ถ้าเกิดตกตะกอน ก็แปลว่าใช้ไม่ได้แล้ว ถ้าเป็นยาเม็ดที่เสื่อมคุณภาพก็จะมีรอยร้าว หรือรอยแตกที่เม็ดยา หรือผลึกที่ผิวของเม็ดยา หรือสามารถสังเกตได้จากผงยาหรือเศษของยาเม็ดที่ก้นขวด สำหรับยาแคปซูลที่เสื่อมคุณภาพ เปลือกของยาจะนิ่มและติดกัน บางครั้งจะแข็งและแตกเมื่อกดเพียงเบาๆ ถ้าเป็นยาน้ำแขวนตะกอนอย่างยาลดกรดในกระเพาะอาหาร ถ้าเขย่าขวดแล้วยาไม่รวมเข้าเป็นเนื้อเดียวกัน ก็ไม่ควรกิน

6. ซื้อยาอย่างไรไม่ให้เจอยาปลอม

ควรเลือกซื้อยาจากร้านขายยาที่ได้รับอนุญาตถูกต้องตามกฎหมาย หรือซื้อจาก “ร้านยาคุณภาพ” ซึ่งเป็นร้านขายยาที่สภาเภสัชกรรมให้การรับรอง ที่สำคัญควรซื้อเฉพาะยาที่มีการแสดงฉลากภาษาไทย โดยฉลากยาทั่วไปต้องมีการแสดงข้อมูลของเลขทะเบียนตำรับยา ชื่อยา วันเดือนปีที่ผลิตยา

และวันเดือนปีที่ยาสิ้นอายุของผู้ผลิตหรือนำเข้ายาและจังหวัดที่ตั้งของสถานที่ผลิตหรือนำเข้ายา หากเป็นยาที่นำเข้ามาจากต่างประเทศ ต้องระบุชื่อผู้ผลิตยา ชื่อเมือง และประเทศที่ตั้งของสถานที่ผลิตยาด้วย ตลอดจนมีเลขที่หรืออักษรแสดงครั้งที่ผลิต ปริมาณของยาที่บรรจุ ระบุไว้บนฉลากด้วย เมื่อใดสงสัยว่า ยาที่ใช้เป็นยาปลอม เช่น กินแล้ว ไม่เกิดผลในการรักษา หรือ มีอาการข้างเคียง ก็ไม่ควร ใช้นั่นเอง ควรปรึกษาแพทย์หรือเภสัชกร

7. โฆษณายาลักษณะอย่างไรควรระวัง

ถ้าเป็นโฆษณาทางโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ หรือสิ่งพิมพ์อื่น เช่น แผ่นพับ ใบปลิว หากตรวจ ไม่พบเลขอนุญาตโฆษณาในสื่อโฆษณาดังกล่าว ก็ไม่ควรเชื่อโฆษณานั้นเด็ดขาด สำหรับสื่อวิทยุ อาจยากต่อการตรวจสอบสักหน่อย เพราะมักไม่มีการแจ้งเลขอนุญาตโฆษณาเผยแพร่ให้ผู้ฟังได้ยิน แต่หากลักษณะของการโฆษณามีการโอ้อวดว่าสามารถรักษาโรค เช่น เบาหวาน โรคเมะเร็ง อัมพาต วัณโรค โรคทางสมอง หัวใจ ตับ ม้าม ไต หรือระบุว่าช่วยเสริมสมรรถภาพทางเพศ สามารถรักษาป้องกัน โรคหรือความเจ็บป่วยได้อย่างศักดิ์สิทธิ์ หายขาด ตลอดจนมีการโฆษณาด้วยการ ลดแลกแจกแถม จูงใจ ให้ซื้อ หรือรับรองผลของสรรพคุณในรูปแบบของบทสัมภาษณ์ผู้มีประสบการณ์การใช้ยามาแนะนำ / รับรอง / ยกย่องเกี่ยวกับผลการใช้ยา ก็ควรต้องระวังอย่าไปหลงเชื่อ เนื่องจากกฎหมายไม่อนุญาต ให้กระทำการโฆษณาในลักษณะดังกล่าว

ภาคผนวก ก

คณะกรรมการสุขภาพระดับพื้นที่ (กสพ.)

คณะอนุกรรมการจัดทำแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และแผนปฏิบัติการ ได้มีมติ เมื่อวันที่ 9 พฤศจิกายน 2543 ณ ทำเนียบรัฐบาลในประเด็นการถ่ายโอน ด้านสุขภาพดังนี้

1. การถ่ายโอนงานด้านสุขภาพจะถ่ายโอนไปยังคณะกรรมการสุขภาพระดับพื้นที่ (กสพ.) โดยกรอบหลักให้เป็นการถ่ายโอนไปให้เขตพื้นที่ระดับจังหวัด หรือจัดให้มีเขตพื้นที่การถ่ายโอน ที่มีขนาดย่อมลงมากกว่าจังหวัดได้หากมีความจำเป็น ทั้งนี้คณะกรรมการสุขภาพระดับพื้นที่ (กสพ.) ประกอบด้วยผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนส่วนราชการ ผู้บริหารวิชาชีพ ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้แทนภาคประชาสังคมที่จะเข้ามาทำหน้าที่ร่วมกัน

2. อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสุขภาพระดับพื้นที่ (กสพ.) คือ อำนาจหน้าที่ในการ กำหนดนโยบายแผนพัฒนาสุขภาพของพื้นที่และแผนความต้องการทรัพยากรรวมทั้งการกำหนด หลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการบริการภายใต้เกณฑ์มาตรฐานกลางของประเทศที่กำหนดโดยกระทรวง สาธารณสุข กำกับดูแล การตรวจสอบ ตลอดจนการประเมินผลการดำเนินงานด้านสุขภาพในระดับพื้นที่ หรือจังหวัดนั้นๆ ด้วย ตามที่กำหนดไว้ในแผนการกระจายอำนาจฯ

3. คณะกรรมการสุขภาพระดับพื้นที่ (กสพ.) มีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาถ่ายโอนภารกิจ ที่เห็นว่าสามารถถ่ายโอนให้ท้องถิ่นปฏิบัติเองได้ในท้องถิ่น โดยโอนให้ องค์กรบริหารส่วนตำบล หรือ เทศบาล และอยู่ภายใต้การกำกับของคณะกรรมการสุขภาพระดับพื้นที่ (กสพ.) เช่น งานส่งเสริมสุขภาพ หรืองานป้องกัน โรคบางเรื่องรวมทั้งงานรักษาพยาบาลหรือการฟื้นฟูสภาพอย่างง่ายและงานด้าน สาธารณสุขมูลฐาน เป็นต้น

4. สำหรับสถานบริการจะถ่ายโอนไปเป็นพวง (เครือข่ายที่ประกอบด้วยสถานพยาบาล 3 ระดับ) โดยงานบริการสุขภาพที่ต้องใช้เทคนิคในวิชาชีพ และต้องการระบบส่งต่อ ให้ดำเนินการอยู่ใน ช่วงสถานบริการภายใต้การควบคุมกำกับของคณะกรรมการสุขภาพระดับพื้นที่ โดยยึดหลักให้มีความคล่องตัวและมีอำนาจในการตัดสินใจเพื่อการบริหารงานในพวงบริการ

5. การพัฒนาไปสู่การเป็นองค์กรที่มีการบริหารเป็นอิสระอย่างเต็มรูปแบบภายใต้การกำกับของท้องถิ่น (Local Autonomous Body) คงเป็นเรื่องในระยะยาวที่หากทางกระทรวงสาธารณสุขเห็นว่าน่าจะเป็นโอกาสที่จะเกิดประสิทธิภาพสูงสุด ก็สามารถให้ข้อเสนอมาได้เพื่อพิจารณาในข้อกฎหมายต่อไป

ประเด็นในเรื่องสถานภาพคณะกรรมการสุขภาพระดับพื้นที่ (กสพ.) ควรจะเป็นนิติบุคคลหรือไม่จำเป็นต้องหารือกับฝ่ายกฎหมายก่อนว่าโดยอำนาจหน้าที่แบบนี้ องค์กรนี้ควรจะเป็นอย่างไร เช่น กรณีการทำนิติกรรม โดยคณะกรรมการสุขภาพ เป็นต้น (สำนักนโยบายและแผนสาธารณสุข. 2544 : 1-3)

ภาคผนวก ง

คู่มือ

การปฏิบัติงานของนายตรวจซังตวงวัด

สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

หน้าที่นายตรวจซังตวงวัด

หน้าที่สำคัญของนายตรวจซังตวงวัด คือการออกสำรวจตรวจสอบเครื่องซัง เครื่องตวง และเครื่องวัดที่มหาชนมีไว้ขายไว้ใช้ เพื่อให้เครื่องซังตวงวัดถูกต้อง ตามความประสงค์ของ พ.ร.บ.มาตราซังตวงวัด พ.ศ. 2542 ตลอดจนสำรวจตรวจสอบสินค้าหีบห่อให้แสดงปริมาณของสินค้าตามมาตรา 62 (1) แสดงปริมาณของสินค้าหีบห่อตามหลักเกณฑ์และวิธีที่กำหนดตามมาตรา 62 (2) บรรจุสินค้าหีบห่อตามปริมาณที่กำหนดตามมาตรา 62 (3) และสำรวจสินค้าหีบห่อที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดไว้สำหรับขายหรือจำหน่าย ตลอดจนดูแลให้การขายการผลิต การนำเข้า และการซ่อม เครื่องซัง เครื่องตวง และเครื่องวัด และกฎหมายตาม พ.ร.บ. มาตราซังตวงวัด พ.ศ. 2542 อีกด้วย

โดยก่อนออกสำรวจตรวจสอบนายตรวจซังตวงวัด จะต้องเตรียมแบบมาตราให้เหมาะสม ถูกต้อง และแบบรายงานการตรวจสอบต่างๆ ที่จะต้องใช้ในการตรวจสอบให้ครบถ้วนพร้อมในการปฏิบัติงาน

อำนาจนายตรวจซังตวงวัด

อำนาจนายตรวจซังตวงวัด มีอำนาจตาม พ.ร.บ. มาตราซังตวงวัด 2542 ตั้งแต่มาตรา 52 ถึงมาตรา 61 สรุปได้ดังนี้

- อำนาจเข้าไปสำรวจในสถานที่ผลิต สถานที่ขาย หรือสถานที่เก็บเครื่องซังตวงวัด หรือสินค้า หีบห่อ ในระหว่างเวลาทำการ เพื่อตรวจสอบเครื่องซังตวงวัดหรือสินค้าหีบห่อตามมาตรา 52 (1)
- อำนาจเข้าไปสำรวจสถานที่ เพื่อตรวจสอบเครื่องซังตวงวัดที่ใช้ในกิจการในการซื้อขายหรือแลกเปลี่ยนสินค้ากับผู้อื่น หรือให้บริการ ซัง ตวง วัด หรือในการใช้เครื่องซังตวงวัด เพื่อประโยชน์ในการคำนวณค่าตอบแทน ค่าภาษีอากร และค่าธรรมเนียม ตามมาตรา 52 (2)

3. อำนาจค้นสถานที่ หรือยานพาหนะใดๆ ที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำความผิดตาม พ.ร.บ. มาตรการขังตวงวัด 2542 หรือเป็นความผิดตามมาตรา 270 หรือ 271 แห่ง ป.อาญา ตามมาตรา 52(3)
4. อำนาจยึดหรืออายัดเครื่องขังตวงวัดหรือสินค้าหีบห่อ ที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดตามมาตรา 52(4) และอำนาจยึดตามมาตรา 57
5. อำนาจสั่งให้แก้ไขจัดทำสินค้าหีบห่อให้ถูกต้อง หรือสั่งให้ทำลายหีบห่อของสินค้านั้นแล้วคืนสินค้าให้แก่เจ้าของหรือผู้ครอบครอง ตามมาตรา 54
6. อำนาจผูกบัตรห้ามใช้เครื่องขังตวงวัด ตามมาตรา 57
7. อำนาจในการจับกุมและปราบปราม ตามมาตรา 61
8. อำนาจขอให้บุคคลที่เกี่ยวข้องอำนวยความสะดวก เช่น ขอให้นำเครื่องขังตวงวัด หรือสินค้าหีบห่อ ออกแสดงเพื่อสำรวจ ตามมาตรา 58

อำนาจเข้าไปสำรวจตรวจสอบ ในสถานที่ที่มีเครื่องขังตวงวัดและสินค้าหีบห่อในเวลาสมควร ระหว่างเวลาทำการงาน นายตรวจขังตวงวัดเข้าไปในร้านหรือ โรงงานหรือสถานที่ใดๆ ซึ่งน่าที่จะเป็นที่เก็บที่ผลิต ที่ขายเครื่องขังตวงวัด หรือสินค้าหีบห่อชนิดที่รัฐมนตรีกำหนดตามมาตรา 52 (1) หรือ (2) หรือสำหรับใช้ในการซื้อขาย หรือในทางใดๆ เพื่อสำรวจสิ่งนั้นๆ ตามมาตรา 25

เวลาทำการ เวลาทำการในที่นี้ไม่ได้หมายถึงเวลาทำการในราชการหรือเวลาระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นและพระอาทิตย์ตก แต่หมายถึงเวลาทำการของ โรงงานหรือร้านค้า หรือสถานที่ที่นายตรวจขังตวงวัดเข้าไปทำการสำรวจ

สถานที่เข้าไปทำการสำรวจได้ ได้แก่ โรงงาน ร้านค้าหรือสถานที่ที่นายตรวจขังตวงวัดมีอำนาจเข้าไปสำรวจได้ ต้องปรากฏว่าเป็นสถานที่เก็บเครื่องขังตวงวัด หรือสินค้าหีบห่อที่รัฐมนตรีกำหนด หรือมีไว้สำหรับขายหรือจำหน่าย หรือมีเครื่องขังตวงวัดสำหรับใช้ในทางการค้าขาย หรือในทางใดๆ เพื่อสำรวจสิ่งนั้นๆ ได้ เช่น ร้านค้า โรงงาน โรงสี ร้าน ผู้ผลิต, ส่ง, ขาย, ซ่อมเครื่องขังตวงวัด ตลอดจนกระทั่งเคหะสถานของผู้ประกอบธุรกิจทางขังตวงวัด นายตรวจขังตวงวัดก็มีอำนาจเข้าไปทำการสำรวจได้

สถานที่เข้าไปสำรวจไม่ได้ ได้แก่ เคหะสถานของบุคคลซึ่งมิใช่เป็นผู้ประกอบธุรกิจทางขังตวงวัด หรือมิใช่เป็นพ่อค้าหรือผู้ซื้อขาย เว้นแต่จะมีหมายค้นที่ศาลเป็นผู้ออกให้เพื่อเข้าไปในสถานที่ดังกล่าวเพื่อทำการตรวจสอบและค้น

หมายค้น จะออกให้ได้ก็เฉพาะต่อเมื่อได้รับหลักฐาน อันพอเห็นได้ในชั้นแรกว่ามีการกระทำผิดเกิดขึ้น ตาม พ.ร.บ. มาตราซังตวงวัด นี้ หรือ ตามมาตรา 270 หรือ 271 แห่งประมวลกฎหมายอาญา ทั้งนี้เป็นไปตาม มาตรา 52(3) แห่ง พ.ร.บ. มาตราซังตวงวัด

อำนาจขอให้ให้นำเครื่องซังตวงวัดหรือสินค้าหีบห่อออกแสดงเพื่อสำรวจ เมื่อนายตรวจซังตวงวัดเข้าไปสำรวจในร้านค้า โรงงานหรือสถานที่ใดๆ นายตรวจซังตวงวัดจะต้องแสดงบัตรประจำตัวต่อบุคคลซึ่งเกี่ยวข้อง ตามมาตรา 59

ก่อนที่นายตรวจซังตวงวัดจะเข้าไปสำรวจในร้านค้า โรงงาน หรือสถานที่ใดๆ นายตรวจซังตวงวัดมีอำนาจขอให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอำนวยความสะดวกตามสมควร โดยขอให้นำเครื่องซังตวงวัดหรือสินค้าหีบห่อ ออกแสดงเพื่อการสำรวจได้ ตามมาตรา 58

ดังนั้น ในการสำรวจแม้พบเพียงผู้ครอบครอง เช่น ผู้ยืม ผู้รับฝากเครื่องซังตวงวัดหรือสินค้าหีบห่อนายตรวจซังตวงวัดมีอำนาจขอให้ผู้ครอบครองนั้นนำเครื่องซังตวงวัดหรือสินค้าหีบห่อที่มีอยู่ในความครอบครองของตนออกมาเพื่อการสำรวจได้

อำนาจค้นสถานที่หรือยานพาหนะ การค้นตาม พ.ร.บ. มาตราซังตวงวัด โดยหลักแล้วจะต้องมีหมายค้น ซึ่งศาลจะเป็นผู้ออกหมายค้นให้นายตรวจซังตวงวัดเข้าทำการค้นทุกกรณี ทั้งนี้เป็นไปตามหลักกฎหมายรัฐธรรมนูญ มาตรา 31 และมาตรา 35 และในพระราชบัญญัตินี้ กำหนดไว้ตามมาตรา 52(3) ให้นายตรวจซังตวงวัดเข้าทำการตรวจค้นโดยไม่ต้องมีหมายค้นได้ ในกรณีดังต่อไปนี้

1. ในกรณีมีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำผิดตามพระราชบัญญัตินี้เกิดขึ้น และ
2. เป็นความผิดตามมาตรา 270 หรือ มาตรา 271 แห่งประมวลกฎหมายอาญา และกรณีมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่า หากเน้นซังกว่าจะเอาหมายค้นมาได้จะมีการขักย้าย ซุกซ่อน หรือทำลายเครื่องซังตวงวัดหรือสินค้าหีบห่อที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด และ
3. การค้นในเวลาดังกล่าวข้างต้นยังไม่แล้วเสร็จ จะกระทำการค้นต่อไปโดยไม่ต้องมีหมายค้นก็ให้ทำได้

ดังนั้น การตรวจค้น โดยไม่มีหมายจะต้องเข้าองค์ประกอบทั้ง 3 ประการข้างต้น

คำว่า “เลหะสถาน” หมายความว่า ที่ซึ่งใช้เป็นที่อยู่อาศัย เช่น เรือน โรงเรือ หรือแพซึ่งคนอยู่อาศัย และให้หมายความรวมถึงบริเวณของที่ซึ่งใช้เป็นที่อยู่อาศัยนั้นด้วยจะมีรั้วล้อมหรือไม่ก็ตาม

อย่างไรก็ตาม การค้นตามพระราชบัญญัตินี้ แม้จะเป็นกฎหมายพิเศษที่ให้อำนาจค้นไว้ แต่ก็มิใช่บัญญัติเรื่องการค้นไว้ จึงต้องนำเอาวิธีการค้นตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาใช้ค้นหาที่จะใช้ได้ เช่น ในการค้นเจ้าพนักงานต้องพยายามมิให้มีการเสียหายและกระจัด

กระจายเท่าที่จะกระทำได้ ถ้าเป็นการค้นในที่ซึ่งมีใช้สาธารณสถาน (สาธารณสถาน หมายถึง สถานที่ใดๆ ซึ่งประชาชนที่มีความชอบธรรมที่จะเข้าไปได้) ก่อนลงมือค้นเจ้าพนักงานผู้ค้นต้องแสดงความบริสุทธิ์เสียก่อน และให้ยื่นต่อหน้าผู้ครอบครองสถานที่ หรือบุคคลใดในครอบครัวของผู้นั้น หรือถ้าหากบุคคลดังกล่าวนั้น ไม่ได้ก็ให้ยื่นต่อหน้าบุคคลอื่นอย่างน้อย 2 คน ซึ่งได้ขอร้องมาเป็นพยาน และให้ผู้ค้นบันทึกรายละเอียดแห่งการค้น และสิ่งของที่ค้นได้นั้นต้องมี

1. บัญชีรายละเอียด
2. บันทึกการค้น
3. บัญชีสิ่งของ

ให้อ่านให้ผู้ครอบครองสถานที่ บุคคลในครอบครัวหรือพยานแล้วแต่กรณี แล้วให้ผู้นั้นลงลายมือชื่อรับรองไว้ เป็นต้น

การเข้าไปสำรวจและการเข้าไปค้นนั้น ก่อนเข้าไปนายตรวจซึ่งตวงวัดจะต้องแสดงบัตรประจำตัวนายตรวจซึ่งตวงวัด ตามพระราชบัญญัติมาตราซึ่งตวงวัด พ.ศ. 2542 ให้เจ้าของหรือผู้ดูแลร้านค้า โรงงาน หรือสถานที่ใดๆ นั้น เพื่อการสำรวจหรือเพื่อการค้นด้วยเสมอไป

อำนาจยึดหรืออายัดหรือทำลาย อำนาจของนายตรวจซึ่งตวงวัดในการยึดและอายัดนั้น ตามพระราชบัญญัติระบุไว้ ดังนี้

ตามมาตรา 52(4) เมื่อนายตรวจซึ่งตวงวัดได้รับหลักฐานว่ามีการกระทำความผิดในเรื่องเครื่องซึ่งตวงวัดหรือสินค้าหีบห่อตาม พ.ร.บ. นี้ หรือที่เป็นความผิดตามมาตรา 270 หรือ 271 แห่งประมวลกฎหมายอาญา นายตรวจซึ่งตวงวัดก็มีอำนาจยึดหรืออายัดเครื่องซึ่งตวงวัดหรือสินค้าหีบห่อนั้นเสียก็ได้

ตามมาตรา 57 เครื่องซึ่งตวงวัดที่นายตรวจซึ่งตวงวัดเห็นว่าไม่ถูกต้องตามพระราชบัญญัติมาตราซึ่งตวงวัด นายตรวจซึ่งตวงวัดมีอำนาจยึดได้และเมื่อยึดแล้วให้นำส่งสำนักงานกลาง หรือสาขาซึ่งตวงวัด หรือเครื่องซึ่งตวงวัดที่ไม่ปรากฏเจ้าของหรือผู้ครอบครอง หากเจ้าของหรือผู้ครอบครองมิได้ร้องขอรับคืนภายในเวลาที่กฎหมายกำหนด เครื่องซึ่งตวงวัดนั้นก็ให้ตกเป็นของกรมการค้าภายใน หากมาขอรับคืนภายในกำหนดก็ให้คืนเครื่องซึ่งตวงวัดเพื่อนำไปแก้ไขให้ถูกต้องเสียก่อน หรือในกรณีที่ไม่สามารถซ่อมได้ หรือกฎหมายมิให้ซ่อมแก่เครื่องซึ่งตวงวัดใดก็ให้ตกเป็นของกรมการค้าภายใน

เครื่องที่ไม่ถูกต้องตามพระราชบัญญัติ เช่น

1. เครื่องที่ไม่ได้ใช้มาตราเมตริก (ตามมาตรา 9 และ มาตรา 66)
2. เครื่องที่ไม่มีเครื่องหมายคำรับรอง (ตามมาตรา 30)

3. เครื่องที่มีเครื่องหมายคำรับรองแล้วแต่เครื่องนั้นได้ถูกนายตรวจชั่งตวงวัดทำลายเครื่องหมายคำรับรอง และทำเครื่องหมายห้ามใช้เครื่องชั่งตวงวัดไว้ (ตามมาตรา 57)
4. เครื่องที่เกี่ยวข้องกับความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ โดยไม่มีเจตนาทุจริตจะดำเนินการยึด หรือผูกบัตรห้ามใช้
5. เครื่องที่ชำรุด น้ำหนักไม่เที่ยงตรงหรือไม่แน่นอน (ยึด หรือ ผูกบัตรห้ามใช้)
6. เครื่องชั่งที่ตรวจสอบตามมาตรา 30 แล้วมีความผิดเกินอัตราเพื่อเหลือเพื่อขาด

อำนาจสั่งให้แก้ไขสินค้าหีบห่อหรือทำลายหีบห่อของสินค้า มาตรา 54 สินค้าหีบห่อที่นายตรวจชั่งตวงวัดได้ยึดหรืออายัด ไว้ตามมาตรา 52(4) นายตรวจชั่งตวงวัดจะสั่งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองสินค้านั้น ดำเนินการจัดทำแก้ไขหีบห่อสินค้านั้นให้ถูกต้อง หรือจะสั่งให้ทำลายหีบห่อสินค้านั้น แล้วคืนสินค้าให้แก่เจ้าของหรือผู้ครอบครองก็ได้

ถ้าเจ้าของหรือผู้ครอบครองไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของนายตรวจชั่งตวงวัด นายตรวจชั่งตวงวัดมีอำนาจทำลายหีบห่อของสินค้านั้น แล้วคืนสินค้าให้แก่เจ้าของหรือผู้ครอบครอง โดยให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองเป็นผู้เสียค่าใช้จ่าย

อำนาจผูกบัตรห้ามใช้ (ตามมาตรา 57) เมื่อนายตรวจชั่งตวงวัดพบเครื่องชั่งตวงวัดที่ไม่ถูกต้องตามความประสงค์ของ พ.ร.บ. หรือกฎกระทรวงแทนที่จะยึด นายตรวจชั่งตวงวัดจะผูกบัตรห้ามใช้ และทำลายเครื่องหมายคำรับรองเสียก็ได้ เครื่องที่ผูกบัตรห้ามใช้นั้นต้องเป็นเครื่องที่ผิดโดยสภาพการใช้งานไม่ได้เกิดจากการทุจริต และเครื่องนั้นสามารถแก้ไขให้ถูกต้องได้

หลักปฏิบัติของนายตรวจชั่งตวงวัดเกี่ยวกับ การผูกบัตรห้ามใช้ การยึด และการดำเนินคดี

การพิจารณาผูกบัตรห้ามใช้

1. เป็นเครื่องชั่งตวงวัดที่ได้ผ่านการตรวจสอบให้คำรับรองถูกต้องแล้ว และยังคงอยู่เรียบร้อย
2. น้ำหนักหรือปริมาณที่แสดงออกผิดน้ำหนักหรือปริมาณที่เป็นจริง ทั้งนี้โดยเกิดจากสภาพความชำรุดของตัวเครื่องเอง มิได้มีการกระทำส่อไปในทางทุจริตแต่อย่างใด
3. เครื่องนั้นๆ สามารถที่จะจัดการซ่อมให้เที่ยงตรงถูกต้องได้
4. ไม่ปรากฏหลักฐานว่าได้มีการกระทำโดยทุจริตให้เครื่องนั้นผิดน้ำหนักหรือปริมาณไป และไม่มีการผูกบัตรห้ามใช้ไว้

การพิจารณายึด

1. เครื่องที่มีได้มีตราเครื่องหมายคำรับรอง โดยถูกต้อง และมีไว้ครอบครองโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย
2. เครื่องที่แสดงน้ำหนักหรือปริมาณผิดจากน้ำหนักหรือปริมาณที่แท้จริง แต่ไม่ปรากฏหลักฐานว่าได้มีการแก้ไขโดยทุจริต และไม่อาจจะผูกบัตรห้ามใช้ได้ เช่น เครื่องวัด เครื่องตวง หรือตุ้มน้ำหนัก เตอร์พอยส์, ตุ้มน้ำหนัก และเครื่องชั่งชนิดสปริง เพราะห้ามตรวจให้คำรับรองชั้นหลัง
3. เครื่องที่แสดงน้ำหนักหรือปริมาณผิดจากน้ำหนักหรือปริมาณที่แท้จริง แต่ไม่ปรากฏหลักฐานว่าได้มีการแก้ไขโดยทุจริต และเครื่องนั้นไม่อาจจะจัดการซ่อมให้เที่ยงตรงถูกต้องได้
4. เครื่องที่แสดงน้ำหนักหรือปริมาณผิดจากน้ำหนักหรือปริมาณที่แท้จริง และไม่ปรากฏเจ้าของหรือผู้ครอบครอง
5. เครื่องที่ใช้ในการซื้อขายแต่ไม่มีเครื่องหมายคำรับรอง และไม่ปรากฏตัวผู้เป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครอง
6. เครื่องที่มีไว้ในครอบครองโดยมิชอบด้วยกฎหมาย เช่น มีเครื่องชั่งตวงวัดไว้ในลักษณะเพื่อขายโดยมิได้เป็นผู้ถือใบอนุญาตประกอบธุรกิจ
7. เครื่องที่ชำรุด ไม่อาจซ่อมให้ใช้ได้

การพิจารณาดำเนินคดี

1. กระทำให้เครื่องชั่งตวงวัดนั้นไม่เที่ยงตรงและไม่ถูกต้องตามกฎหมายโดยเจตนาทุจริต เช่น แก้ไข ดัดแปลงเครื่องฯ ให้แสดงน้ำหนักหรือปริมาณผิดจากน้ำหนักหรือปริมาณที่แท้จริงปลอมแปลงเครื่องหมายคำรับรอง
2. ใช้เครื่องชั่งตวงวัดที่ผิดไม่ถูกต้องตาม พ.ร.บ. ชั่งตวงวัด ในพาณิชย์กิจโดยเจตนาทุจริต
3. มีหลักฐานปรากฏชัดเจนว่าได้มีเจตนาฝ่าฝืนกระทำความผิดตามกฎหมายชั่งตวงวัด เช่น ทำการนำเข้า ทำ ซ่อม ขาย เครื่องชั่งตวงวัด โดยมีได้เป็นผู้ถือใบอนุญาตประกอบธุรกิจให้กระทำการนั้น
4. มีเจตนาขายเครื่องชั่งตวงวัดที่ไม่มีเครื่องหมายคำรับรองตามกฎหมาย

การพิสูจน์ตรวจสอบเครื่องชั่งของกลาง

ชีวิตของคนเรามีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกับการซื้อขายสินค้าเป็นประจำวัน ไม่ใช่ในฐานะผู้ซื้อและผู้ขายอย่างใดอย่างหนึ่งตั้งแต่เกิดจนตายในที่สุด ฉะนั้นจึงเกิดประเพณีการซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้าและสิ่งที่ต้องการระหว่างกัน โดยการคำนวณมูลค่าสิ่งของและราคาให้สมดุลกัน สิ่งที่เห็นเป็นสื่อกลางในการนี้คือ การใช้เครื่องชั่ง เครื่องตวง เครื่องวัด ซึ่งเห็นว่าเป็นความเป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย

สำหรับประเทศไทยนั้นอยู่ในสภาวะเดียวกัน กล่าวคือ ได้มีการใช้เครื่องชั่งตวงวัดมาเป็นเวลานานแล้วเรียกว่า มาตรการประเพณี มาตรการประเพณีของประเทศไทยนี้ แม้จะอยู่ในท้องที่เดียวกันก็ยังไม่เท่ากัน ต่างคนต่างใช้มีขนาดและสัดส่วนแตกต่างกันออกไปทำให้เกิดความสับสนในการซื้อขายเนื่องจากการใช้เครื่องชั่งตวงวัดและวิธีประเพณีเหล่านี้ไม่ได้กำหนดมาตรฐานที่แน่นอนไว้เป็นสมานรูปในปีพุทธศักราช 2466 พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทรงพระราชดำริเห็นว่า ระบบเมตริกนั้นได้ใช้กันแพร่หลายนานาประเทศแล้วสมควรจะนำมาใช้ภายในพระราชอาณาจักรได้ โดยให้รวมจำนวนหน่วยที่เป็นประเพณีบางอย่าง ซึ่งได้ดัดแปลงเข้าวิธีเมตริกแล้วเพิ่มขึ้นเท่าที่จำเป็น จึงมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าให้ตราพระราชบัญญัติมาตรการชั่งตวงวัด พระพุทธศักราช 2466 ขึ้นใช้ภายในประเทศ

ในปัจจุบันใช้ พ.ร.บ. มาตรการชั่งตวงวัด พ.ศ. 2542 ซึ่งตาม พ.ร.บ. มีบทลงโทษสำหรับผู้ที่ใช้เครื่องชั่งตวงวัดที่เอาเปรียบผู้อื่นในทางการค้า ซึ่งมีโทษจำคุกและปรับโทษสูงสุดคือจำคุกไม่เกิน 7 ปี และปรับไม่เกิน 280,000 บาท หรือโทษที่สามารถเปรียบเทียบปรับได้คือ จำคุกไม่เกิน 6 เดือน ปรับไม่เกิน 20,000 บาท โดยให้อำนาจอธิบดีกรมการค้าภายใน หรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมาย เหตุที่ต้องมีบทลงโทษไว้

เช่นนี้ เพราะเห็นว่าในการซื้อขายสินค้ามักจะมีการเอาเปรียบกันระหว่างผู้ซื้อกับผู้ขายดังกล่าวแล้ว ทั้งนี้ สุดแต่ว่าฝ่ายใดจะได้ประโยชน์ก็พยายามใช้กลวิธีในการชั่ง การตวง การวัด ให้เป็นคุณแก่ตนเอง มากที่สุด ทางราชการจึงต้องเข้าไปสอดส่อง กำกับ ดูแลบุคคลดังกล่าวเพื่อประโยชน์ต่อผู้บริโภค มิให้เกิดการถูกเอาเปรียบก่อให้เกิดความเป็นธรรมในสังคม

เครื่องชั่งของกลาง

ตามพระราชบัญญัติมาตราชั่งตวงวัดมีบทลงโทษดังกล่าวข้างต้น การปฏิบัติตามหน้าที่จึงมีความจำเป็นที่จะต้องเข้าไปเกี่ยวข้องกับในฐานะพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติกรตามกฎหมาย คอยสอดส่องดูแลการใช้เครื่องชั่งของพ่อค้ากับประชาชนให้เป็นไปโดยถูกต้อง จึงต้องใช้อำนาจกระทำต่อผู้กระทำความผิดด้านการจับกุมดำเนินคดีแก่ผู้เอาเปรียบในทางการค้า ในกรณีนี้จึงจำเป็นต้องยึดเครื่องชั่งของกลางใช้เป็นพยานเป็นหลักฐานในการดำเนินคดีด้วย เครื่องชั่งที่ยึดมานี้เรียกว่า “ของกลาง” ซึ่งจะมีเจ้าหน้าที่สองฝ่ายดำเนินการ คือ

1. นายตรวจชั่งตวงวัด มีอำนาจและหน้าที่ตามพระราชบัญญัติมาตราชั่งตวงวัด สามารถดำเนินการจับกุมผู้ใช้เครื่องชั่งตวงวัดที่ทุจริต โดยกล่าวหาว่าผิดตาม พ.ร.บ. ชั่งตวงวัด หรือ “ใช้หรือมีเครื่องชั่งตวงวัดไว้เพื่อใช้เอาเปรียบในทางการค้าตาม ป.อาญา มาตรา 270” นายตรวจจะจับกุมหรือแจ้งให้เจ้าหน้าที่ตำรวจช่วยจับกุมดำเนินคดีให้เจ้าหน้าที่ตำรวจจับกุมผู้ถูกกล่าวหาพร้อมด้วยของกลางส่งพนักงานสอบสวนเพื่อดำเนินคดีตามกฎหมายในชั้นแรกนายตรวจจะทำหลักฐานการกล่าวหา และบันทึกรายงานนายตรวจว่าเครื่องชั่งของกลางนั้นผิดไปจากสภาพความเป็นจริงอย่างไร รวมทั้งผลผลิตของพิศอก อัตราของเครื่องนั้นๆ เพื่อเป็นหลักฐานในการดำเนินคดีขั้นหนึ่งก่อน พนักงานสอบสวน มักเข้าใจผิดว่าหลักฐานต่างๆ ที่นายตรวจส่งมอบไว้นั้นเป็นรายงานพิศอกของกลาง และไม่ส่งไปให้เจ้าหน้าที่ของสำนักชั่งตวงวัดทำการพิศอกอีก ซึ่งถือว่าเป็นการเข้าใจผิดเพราะการปฏิบัติดังกล่าว เป็นช่องทางให้ผู้ถูกกล่าวหาตกเป็นข้อต่อสู้ว่านายตรวจชั่งตวงวัดจับเองและพิศอกของกลางเองผู้ถูกกล่าวหาจะได้รับความเป็นธรรม อย่างไรก็ตามในกรณีเช่นนี้ก่อให้เกิดผลเสียหายแก่การดำเนินคดีได้

ฉะนั้น พนักงานสอบสวนควรส่งของกลางไปให้เจ้าหน้าที่ของสำนักชั่งตวงวัดที่ไม่เกี่ยวข้องกับคดีพิศอกของกลางอีกชั้นหนึ่ง จึงจะเป็นหลักฐานเพียงพอที่จะดำเนินคดีกับผู้ถูกกล่าวหา หากของกลางมีจำนวนมากหรือเป็นเครื่องขนาดใหญ่เคลื่อนที่ไม่ได้ พนักงานสอบสวนจะขอให้ส่งนายตรวจชั่งตวงวัดไปทำการพิศอกตามสถานที่ที่ต้องการได้

2. เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง ซึ่งได้แก่เจ้าหน้าที่ตำรวจจับกุมเอง หรือประชาชนแจ้งให้เจ้าหน้าที่ตำรวจจับกุม โดยกล่าวหาตาม ป.อาญา มาตรา 270 ว่า “ใช้เครื่องชั่งเอาเปรียบในทางการค้า”

เจ้าหน้าที่ตำรวจจะจับผู้ถูกกล่าวหาพร้อมเครื่องซั้งของกลางส่งพนักงานสอบสวน ในกรณีนี้ เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้จับกุมจะไม่มีรายงานผลพิดของเครื่องซั้งเป็นหน้าที่ของพนักงานสอบสวนจะต้องส่งเครื่องนั้นๆ ไปให้สำนักชั่งตวงวัดทำการพิสูจน์ เพื่อใช้เป็นหลักฐานในการดำเนินคดีต่อไป

เจ้าหน้าที่ผู้พิสูจน์ของกลาง

เจ้าหน้าที่ผู้พิสูจน์เครื่องซั้งตวงวัดของกลางถือว่าเป็นเจ้าหน้าที่ผู้เชี่ยวชาญของสำนักฯ ไม่ได้ขึ้นทะเบียนไว้กับศาลเหมือนผู้เชี่ยวชาญในสาขาอื่นๆ ผู้เชี่ยวชาญในเรื่องนี้จึงต้องมีคุณสมบัติเป็นที่ยอมรับของศาลด้วย ศาลเคยถามพยานว่ารับราชการในกองนี้เป็นเวลานานเท่าใด ทำหน้าที่อะไรบ้าง ผู้เป็นพยานจะต้องชี้แจงให้ศาลทราบ

ชนิดเครื่องซั้งของกลาง

ตามพระราชบัญญัติมาตราชั่งตวงวัดแบ่งเครื่องซั้งออกเป็นหลายประเภท คือ เครื่องซั้งที่ใช้สำหรับชั่งรวมทั้งตม้น้ำหนัก แต่ละประเภทแบ่งออกเป็นหลายชนิด เช่น เครื่องซั้งชนิดสปริง เครื่องซั้งไม่อัตโนมัติแสดงค่าเองไม่ได้ เครื่องซั้งไม่อัตโนมัติแสดงค่าเองได้ เครื่องซั้งอัตโนมัติ (เครื่องซั้งบรรจุ) เป็นต้น ในที่นี้จะขอพูดถึงเครื่องซั้งที่ใช้ในพาณิชย์กิจและกิจการเกี่ยวเนื่องกับประชาชนส่วนใหญ่เท่านั้น เช่น เครื่องซั้งสปริง (เครื่องซั้งชนิดที่ 6) และเครื่องซั้งไม่อัตโนมัติแสดงค่าเองไม่ได้ (ซั้ง 4) เครื่องซั้งทั้งสองชนิดดังกล่าวนี้เกี่ยวเนื่องกับการซื้อขายเป็นประจำวันอยู่ตลอดเวลาและมีการจับกุมการดำเนินคดีเป็นจำนวนมาก

หลักเกณฑ์การพิสูจน์เครื่องซั้งของกลาง

การตรวจสอบเครื่องซั้งของกลางที่พนักงานสอบสวนทำการตรวจพิสูจน์เพื่อเป็นหลักฐานในการดำเนินคดี หรือที่นายตรวจชั่งตวงวัดจับกุมมาดำเนินคดี มีหลักเกณฑ์การตรวจ 3 ประการ คือ

1. ตรวจสอบสภาพของเครื่องซั้งของกลาง
2. ตรวจสอบกับแบบมาตรา
3. การวินิจฉัยเครื่องซั้งของกลาง

1. การตรวจสอบสภาพของเครื่องซั้งของกลาง

ได้กล่าวไว้ในตอนต้นแล้วว่า เจ้าหน้าที่ผู้พิสูจน์ของกลางหรือนายตรวจชั่งตวงวัดนั้นได้ผ่านงานด้านตรวจสอบให้คำรับรอง และการสำรวจตรวจสอบมาเป็นเวลานานพอสมควร ทั้งนี้เพื่อที่

จะารู้ได้เห็นว่าเครื่องซั้วตวงวัดที่ตรวจสอบให้คำรับรองที่ถูกต้องนั้นมีสภาพเป็นอย่างไร ต่างกับเครื่องที่ใช้แล้วอย่างไรบ้าง

โดยทั่วไปแล้วเครื่องซั้วตวงวัดที่ถูกต้องมีสภาพเหมือนกันอยู่หลายอย่าง ได้แก่

1. เครื่องหมายเฉพาะตัวของผู้ผลิต
2. เลขลำดับประจำเครื่องที่เจ้าหน้าที่ออกให้กับเจ้าของเครื่องหมาย
3. พิกัดกำลังของเครื่องซั้ว

สิ่งเหล่านี้ผู้ผลิตจะต้องประทับไว้ในที่เห็นง่ายและชัดเจน เครื่องซั้วบางอย่างในเครื่องเดียวกันอาจประทับเครื่องหมายดังกล่าวไว้ในที่หลายแห่งที่เห็นว่ายากออกจากกันได้ เช่น เครื่องซั้วอาจประทับไว้ที่หน้าปิด คันซั้ว ถาดซั้ว ขอห้อย เป็นต้น เพื่อจะได้ทราบว่าส่วนที่ถอดออกจากกันได้ส่วนใดใช้กับเครื่องใดเป็นการป้องกันไม่ให้สับเปลี่ยนกันโดยไม่รู้ หรือสับเปลี่ยนด้วยเจตนาทุจริต

ในกรณีที่เครื่องซั้วที่ไม่อาจประทับหรือแสดงเครื่องหมายรับรองของสำนักงานกลางหรือสำนักงานสาขาได้เพราะอาจจะทำให้เกิดความเสียหาย จะออกหนังสือสำคัญแสดงการให้คำรับรอง และจะทำเป็นแถบติดไว้ที่เครื่องนั้นก็ได้ แต่เครื่องหมายรับรองและหนังสือสำคัญแสดงการให้คำรับรองให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง (ในกรณีนี้กฎกระทรวงตาม พ.ร.บ. มาตราซั้วตวงวัด 2542 ยังไม่ออกมาใช้)

ตราเครื่องหมายรับรอง (ตราขอบนอกของครุฑ)

พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ตรวจสอบให้คำรับรองจะประทับตราเครื่องหมายรับรอง (ตราครุฑ) ลงบนเครื่องซั้วตวงวัดนั้นๆ ทุกเครื่อง เพื่อแสดงว่าได้ผ่านการตรวจสอบจากพนักงานเจ้าหน้าที่ถูกต้องแล้วผู้ใช้สามารถนำไปใช้ในพาณิชย์กิจ หรือกิจการต่อเนื่องกับผู้อื่นได้โดยถูกต้องตามกฎหมาย

ตราเครื่องหมายรับรองนี้ จะประทับไว้ในที่ซึ่งจะมองเห็นได้ง่ายและชัดเจน ส่วนใหญ่จะประทับไว้ที่หน้าปิด หรือคันซั้ว ตราครุฑ ซึ่งเป็นตราเครื่องหมายรับรอง นอกจากจะประทับไว้เพื่อแสดงว่าเครื่องซั้วได้ผ่านการตรวจสอบให้คำรับรองถูกต้องแล้วก็ตาม พนักงานเจ้าหน้าที่ยังประทับตราครุฑไว้ที่อื่นอีกด้วย เช่น

เครื่องซั้วชนิดซั้วสปริงจะประทับไว้หลายจุด เหตุผลที่ต้องประทับตราไว้มากมายเช่นนั้นเพื่อป้องกันการแก้ไขส่วนที่เปิดออกได้ เพื่อทำการแก้ไขภายในซึ่งปรับไว้ถูกต้องดีแล้ว ให้มีน้ำหนักผิดไปจากเดิม

ถ้าผู้ใช้เครื่องเปิดฝาปะกับข้างเพื่อแก้ไข ถ้าเป็นการกระทำโดยเจตนาทำให้น้ำหนักผิดไปจากที่ได้ตรวจสอบความเที่ยงไว้แล้วก็จะมีความผิดตามกฎหมาย จะสังเกตได้ตราครุฑที่ประทับป้องกันไว้ จะชำรุดเสียหายหรือถูกทำลาย ทำให้ง่ายต่อการพิสูจน์ว่าเครื่องชั่งได้ถูกผู้ใช้แก้ไขภายใน

เครื่องชั่งของกลางส่วนใหญ่ มักจะเป็นเครื่องชั่งเก่าที่ใช้มาแล้วเป็นเวลานาน มีน้อยมากที่จะเป็นเครื่องใหม่ ผู้พิสูจน์นอกจากจะดูความเรียบร้อยดังกล่าวแล้วยังต้องตรวจดูอีกว่าส่วนใดของเครื่องชำรุดเสื่อมสภาพอีกบ้าง โดยเฉพาะส่วนสำคัญของเครื่องที่ทำให้ผิดเพี้ยนอัตราไปจากที่กฎหมายกำหนด ถ้าเป็นเครื่องชั่งตัวเครื่องชั่งอาจถูกรื้อ เป็นรู ซึ่งเกิดจากสนิมทำให้ตัวเครื่องชั่งรับน้ำหนักได้ไม่เต็มที่ ลักษณะเหล่านี้ล้วนทำให้เครื่องชั่งผิดน้ำหนักไปจากความเป็นจริงได้ ผู้พิสูจน์จะต้องบันทึกไว้โดยละเอียดเพื่อประกอบในการวินิจฉัยชี้ขาด

2. ตรวจสอบกับแบบมาตรา

เมื่อตรวจสอบสภาพและบันทึกรายงานของเครื่องไว้เรียบร้อยแล้ว ผู้พิสูจน์จะต้องนำเครื่องชั่งทำการทดสอบกับแบบมาตราอีกครั้งหนึ่ง เพื่อสอบน้ำหนักว่าผิดไปจากที่ผิดอัตราเล็กน้อยเท่าใด ผลผิดที่สอบกับแบบมาตรานี้จะสอดคล้องกับสภาพของเครื่อง ในที่นี้จะยกตัวอย่างเฉพาะเครื่องชั่งชนิดที่ 6 เท่านั้น ซึ่งเป็นเครื่องที่นิยมใช้กันมากที่สุดเนื่องจากสะดวกนำติดตัวได้ง่าย ราคาไม่แพง เครื่องชั่งชนิดนี้มีการจับกุมดำเนินคดีมากที่สุด ซึ่งเห็นว่าเป็นตัวอย่างที่เข้าใจง่ายและสามารถนำไปใช้กับความผิดเครื่องชั่งชนิดอื่นได้อีกด้วย มีวิธีการดังนี้

2.1 ก่อนการวางค้ำน้ำหนักแบบมาตราบนถาดชั่งให้ดูเข็มชี้ขึ้นหมายมาตราที่หน้าปิดของเครื่องชั่ง ซึ่งบันทึกไว้แล้วในรายละเอียดของการตรวจสอบสภาพ

2.2 เข็มชี้ขึ้นหมายมาตราอยู่ตรงศูนย์หรือเบนเลขศูนย์ไปทางน้ำหนักขาดหรือน้ำหนักเกินอย่างไร ถ้าเข็มไม่ตรงศูนย์เบนไปทางใดทางหนึ่ง การที่จะรู้ว่าน้ำหนักขาดหรือเกินไปเท่าใดให้ทำการเพิ่มหรือทอนน้ำหนักด้วยการวางค้ำน้ำหนักลงบนถาดชั่ง

ถ้าเข็มเบนเลขศูนย์ไปทางน้ำหนักเกินให้วางค้ำน้ำหนักที่ขนาดต่างๆ ลงจนเห็นว่าเข็มชี้ตรงขึ้นหมายมาตราศูนย์และให้นับจำนวนค้ำที่วางว่ามีน้ำหนักเท่าใด น้ำหนักที่นับได้คือน้ำหนักเกิน

ในทำนองเดียวกันถ้าเข็มเบนเลขศูนย์ไปทางน้ำหนักขาด ให้ใส่ค้ำน้ำหนักจนเข็มชี้ที่ขึ้นหมายมาตราใหญ่ ซึ่งอาจจะเป็น 100 กรัม หรือขึ้น 500 กรัม ก็ได้ เมื่อเข็มชี้ขึ้นหมายมาตราตรงขึ้นหมายดังกล่าวแล้ว ให้อ่านจากค้ำน้ำหนักส่วนที่ทอนออกว่าน้ำหนักเท่าใด เช่น นำค้ำน้ำหนักย่อยลงไปบนถาดที่ 1 กิโลกรัม เข็มจะชี้ไม่ตรงน้ำหนักที่ 1 กิโลกรัม ก็ให้เอาค้ำย่อยออกมาจนเข็มชี้ที่ 1 กิโลกรัมพอดี แล้วให้นับจำนวนค้ำย่อยว่า น้ำหนักขาดไปจำนวนเท่าใด

2.3 ผู้พิสูจน์ไม่ควรอ่านจากขีดขึ้นหมายเลข เพราะการอ่านเช่นนั้นอาจผิดพลาดได้

2.4 เมื่อเห็นว่าเข็มชี้ขึ้นหมายเลขบนเลขศูนย์ไปทางน้ำหนักเกินหรือน้ำหนักขาดไปจำนวนเท่าใดแล้วให้ทำการทดสอบน้ำหนักขึ้นอื่นๆ ต่อไปจนกระทั่งเต็มพิกัดกำลังและแต่ละชั้นที่ทำการทดสอบจะต้องจดรายละเอียดที่สอบน้ำหนักได้ไว้ในรายงานพิสูจน์ว่าน้ำหนักที่ทำการชั่งนั้นขาดหรือเกินไปจำนวนขึ้นละเท่าใด

2.5 ถ้าแต่ละชั้นน้ำหนักขาดหรือเกินจำนวนเท่าๆ กัน จะจดรายละเอียดไว้เพียงชั้นเดียว เช่น 1 กิโลกรัม – 3 กิโลกรัม น้ำหนักจะขาดหรือเกินเท่ากัน

2.6 เมื่อสอบพบชั้นที่มีน้ำหนักเปลี่ยนแปลงจากชั้นแรก แล้วจุดชั้นที่น้ำหนักเปลี่ยนแปลงนั้นไว้จะทำการตรวจสอบลักษณะนี้จนกระทั่งเต็มพิกัดกำลัง

2.7 การทดสอบดังกล่าวนี้ควรจะทำหลายๆ ครั้ง จนแน่ใจว่าถูกต้องจริง ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่ทั้งสองฝ่าย

2.8 การดูเข็มชี้ขึ้นหมายเลขให้ดูปลายเข็ม ให้ตั้งฉากกับระดับสายตา มิฉะนั้นจะทำให้การอ่านคลาดเคลื่อน

2.9 อัตราเพื่อเหลือเพื่อขาดคืออัตราอนุญาตให้เครื่องชั่งตวงวัดทุกชนิดมีผลผิดได้ไม่เกินอัตราที่กฎหมายกำหนด สำหรับเครื่องที่ใช้แล้วอนุญาตให้ได้ไม่เกินสองเท่าของการให้คำรับรองชั้นแรก

3. การวินิจฉัยเครื่องชั่งของกลาง

เมื่อได้ผ่านการตรวจสอบสภาพของเครื่องชั่งและสอบเทียบกับแบบมาตราแล้ว จะถึงขั้นการพิจารณาเพื่อชี้ขาดว่า สาเหตุใดเครื่องชั่งจึงผิดสภาพและพิกัดอัตราไปจากความเป็นจริงเช่นนั้น จะต้องหาเหตุผลแวดล้อมมาประกอบเพื่อให้สอดคล้อง มิฉะนั้นการพิสูจน์ของกลางจะขาดเหตุผล

หลักเกณฑ์การวินิจฉัยเครื่องชั่งของกลาง

หลักเกณฑ์การวินิจฉัย 4 ประการ คือ

1. เครื่องชั่งผิดเนื่องจากสภาพการใช้งาน
2. เครื่องชั่งผิดเนื่องจากการดูแลรักษาผิดวิธี
3. เครื่องชั่งผิดเพราะเป็นเครื่องเก่า ชำรุด ใช้มานาน
4. เครื่องชั่งผิดเนื่องจากการทุจริต

1. เครื่องชั่งผิดเนื่องจากสภาพการใช้งาน เครื่องชั่งที่ผิบน้ำหนัก ในกรณีนี้ส่วนใหญ่เกิดจากการใช้ชั่งของที่มีน้ำ เช่น ผักสด กุ้ง ปลา เป็นต้น หรือของแฉะ เช่น ผักดอก ของดอง เกลือ ฯลฯ เมื่อได้รับความชื้นจะทำให้ชิ้นส่วนของเครื่องชั่งผุกร่อน โดยเฉพาะสปริงภายในเกิดสนิม ซึ่งเป็นส่วนสำคัญของเครื่อง เมื่อเกิดสนิมแล้วจะทำให้น้ำหนักไม่ถูกต้อง น้ำหนักจะเกินหรือขาดในช่วงใดสามารถเปิดฝาปะกับข้างดูจะเห็นได้ชัดเจน

2. เครื่องชั่งผิดเนื่องจากการดูแลรักษาผิดวิธี จากความสำคัญผิ น้ำหนักของเครื่องชั่งส่วนใหญ่คิดว่าเครื่องชั่งนั้นควรจะได้มีการดูแลรักษาให้อยู่ในสภาพดีจะใช้งานได้นานๆ จึงใช้น้ำมันหล่อลื่นหยอดลงภายในตัวเครื่องหรือจะใช้จาระบีชโลมทาชิ้นส่วนของเครื่องชั่ง แต่หารู้ไม่ว่าน้ำมันหล่อลื่นหรือจาระบีเป็นสิ่งที่ทำให้ผิหรือละอองจากวัตถุไปติดกันชิ้นส่วนที่ทาไว้ มีผลทำให้เครื่องชั่งผิ น้ำหนักไม่แน่นอนทำให้ผิได้ทั้งน้ำหนักขาดหรือน้ำหนักเกิน

3. เครื่องชั่งผิดเพราะเป็นเครื่องเก่า ชำรุด ใช้งานนาน เครื่องชั่งเก่าที่มีน้ำหนักไม่ถูกต้องส่วนมากสภาพชำรุดใช้งานไม่ได้ เช่น ตัวเครื่องผุเกิดสนิมกัดกร่อน ชิ้นหมยมาตรที่หน้าปัดลางเลือน แต่ผู้ใช้อยู่พยายามให้อยู่เพราะเห็นว่าเป็นเครื่องชั่งอยู่ โดยไม่รู้ว่เครื่องชั่งของตนนั้นได้เปรียบหรือเสียเปรียบอย่างไร เครื่องชั่งนี้ถ้าถูกเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองจับกุมดำเนินคดี พนักงานสอบสวนจะส่งไปให้สำนักชั่งตวงวัดทำการพิสูจน์ ผู้พิสูจน์จะต้องตรวจสอบตามหลักเกณฑ์ดังกล่าวแล้วเมื่อถึงขั้นชี้ขาดจะต้องชี้แจงไปว่าการที่เครื่องชั่งมีน้ำหนักผิไปเช่นนี้ เป็นเพราะเครื่องเก่าชำรุด

4. เครื่องชั่งผิดเนื่องจากการทุจริต ต้องพิจารณาว่าผู้ใช้เครื่องรายใดมีเจตนาทุจริตหรือไม่ ต้องตรวจสอบสภาพทั่วๆ ไปของเครื่องชั่งก่อนว่ามีกรแก้ไขเปลี่ยนแปลงผิไปจากน้ำหนักเดิมหรือไม่ อย่างไรบ้าง มีร่องรอยการแก้ไขหรือไม่ ตรวจสอบจากการวางค้มน้ำหนักแบบมาตราคู้ว่าน้ำหนักผิ อย่อย่างไรหรือเกิดจากการกระทำของผู้ใช้

วิธีการทุจริตเกี่ยวกับเครื่องชั่ง

การทุจริตในการใช้เครื่องชั่งเพื่อเอาเปรียบผู้อื่นมีอยู่หลายอย่ เช่น

1. ทุจริตด้วยวิธีการชั่ง
2. ทุจริตโดยการอ่านค่าน้ำหนักผิ
3. ทำการแก้ไขเครื่องชั่ง ให้ผิผิที่ค้ดอัตราไปจากเดิม

1. **ทุจจริตด้วยวิธีการชั่ง** ผู้ใช้ไม่จำเป็นต้องแก้ไขเครื่องชั่งแต่อย่างใด อาศัยความน้อยฉล พลิกแพลงในการชั่งให้ขาดจำนวนจากความเป็นจริง เช่น ชั่งเนื้อสุกรขาย 1 กิโลกรัม แต่ผู้ซื้อได้รับของ ไปเพียง 800 กรัม หรือ 900 กรัม การกระทำดังกล่าวนี้เรียกว่าทุจจริตด้วยวิธีการชั่ง

2. **ทุจจริตโดยการอ่านค่าน้ำหนักผิด** กรณีนี้ขอยกตัวอย่าง ชาวไร่ชาวนานำผลผลิตไปขาย ยังแหล่งรับซื้อ ผู้ซื้อจะทำการชั่งและชานน้ำหนักเอง เช่น ชั่งสินค้าได้ 80 กิโลกรัม เมื่ออ่านน้ำหนัก จะบอกว่า 70 หรือ 75 กิโลกรัม ขาดจากความเป็นจริงไปทุกครั้งที่ชานบอคน้ำหนัก

การฉ้อฉลด้วยวิธีการดังกล่าว เป็นตัวอย่างในเรื่องที่ผู้ซื้อและเกษตรกรผู้ขายจะต้องรู้เท่าทัน เล่ห์เหลี่ยมของพ่อค้า เพื่อเป็นการช่วยพิทักษ์ผลประโยชน์ของตนเอง บางรายรู้ว่าถูกโกงก็ยังเข้าใจผิด คิดว่าเครื่องชั่ง โกง เมื่อแจ้งให้เจ้าหน้าที่จับกุมดำเนินคดี ถึงขั้นที่มีการพิสูจน์ของกลางก็ปรากฏว่า เครื่องชั่งถูกต้อง

ถ้าพบว่า ใช้วิธีการอ่านค่าน้ำหนักผิดแบบนี้ ผู้จับกุมจะต้องยึดเครื่องชั่งและสินค้าที่ใช้ชั่ง มาเป็นวัตถุพยานด้วย สำหรับวัตถุพยานหากเป็นของสดประเภทที่ปล่อยไว้อาจแห้งได้ เช่น หมู เนื้อ ผักสด ฯลฯ ผู้จับกุมต้องรีบนำไปให้สำนักงานกลางชั่งตวงวัดหรือสาขาทันที ผู้พิสูจน์จะต้องรีบ ดำเนินการพิสูจน์และคืนวัตถุพยานให้พนักงานสอบสวนเพื่อไปดำเนินการต่อไป

3. **ทำการแก้ไขเครื่องชั่ง ให้ผิดเพี้ยนอัตราไปจากเดิม** ในที่นี้จะกล่าวเฉพาะวิธีการแก้ไข บางอย่างสำหรับเครื่องชั่งที่สำคัญ บางชนิดที่มีการทุจจริตกันมากซึ่งมีหลักชื่ออยู่หลายประการ โดยเฉพาะ ประชาชนที่ขาดความสนใจในเรื่องนี้ยากที่จะรู้ ทั้งนี้เนื่องจากการแก้ไขภายในตัวเครื่องชั่ง ไม่อาจ มองเห็นได้ จะยกตัวอย่างให้เห็นในเครื่องชั่งบางชนิด เช่น

3.1 **เครื่องชั่งชนิดที่ 4** (เครื่องชั่งอัตโนมัติแสดงค่าเองไม่ได้) ได้แก่ เครื่องชั่งขนาดใหญ่ วางกับพื้นมี 4 ล้อ เครื่องแบบนี้มีการทุจจริตด้วยวิธีดังนี้

วิธีตั้งค่าน้ำหนักไม่ตรง หรือวางเครื่องชั่งไม่ให้ได้ระดับ

เพิ่มหรือลดน้ำหนักที่เป็นขอห้อยรับค้อนน้ำหนัก

สังเกตที่ปลายคานชั่งจะไม่ตรงศูนย์ในช่องสี่เหลี่ยม น้ำหนักจะขาดหรือเกินเท่ากับ จำนวนที่ปลายคานชั่งไม่ตรงศูนย์

ด้วยการเพิ่มหรือลดน้ำหนักที่ค้อนถ่วง (ค้อนเคาน์เตอร์พอยต์) โดยเอาตะกั่วที่อยู่ ในรูออกหรือเพิ่มเข้าไป หรือฝนเนื้อเหล็กที่ค้อนถ่วงออก การกระทำดังกล่าวนี้ผู้ทุจจริตได้รับประโยชน์ มากเนื่องจากอัตราค้อนถ่วงมีอัตราส่วน 1 ต่อ 100

ด้วยวิธีถอดสกรูออกแกนล้อ เพื่อให้แกนล้อ ไปดันแทนชั่งน้ำหนักจะกดไม่ลง

ด้วยวิธีถอดคอมมิวดตัวใดตัวหนึ่งออกหรือฝนคอมมิวดให้คอมมิวดเปลี่ยนทาง

3.2 เครื่องซ่งชนิดที่ 6 (เครื่องซ่งสปริง) ได้แก่ ซ่งสปริง นิยมใช้กันมากและมีการทจริตมากเช่นเดียวกัน เรื่องการทจริตไม่อาจเขียนได้ทั้งหมดจะเขียนเท่าที่จำเป็น และเป็นทีสังเกตุในการพิสูจน์ของกลางบางอย่าง เท่านั้น เช่น

3.2.1 โดยการหมุนขอเกี่ยวสปริง เป็นการเพิ่มหรือลดน้ำหนักร วิธีการคือ เปิดฝาประกบข้างแล้วหมุนขอเกี่ยวสปริงให้เพิ่มหรือลดน้ำหนักรตามทีต้องการ ให้สังเกตุตรครุฑทีฝาประกบข้างจะมีรอยบุบสลายเมื่อคลายตะปูวางออกฝาประกบข้างก็จะหลุดคิดออกมาได้ง่าย

3.2.2 โดยเปลี่ยนหน้าปิดเครื่องซ่ง จากเครื่องหนึ่งไปใช้กับอีกเครื่องหนึ่ง ผลทีออกมา จะได้น้ำหนักรที่ซ่งได้ต่างกันมาก ทั้งนี้เนื่องจากสปริงภายในตัวเครื่องไม่ได้เปลี่ยนตามไปด้วยการยึดตัวของสปริงจะคงทีในพิกักกำลังเดิม ถ้าเปิดดูภายในจะเห็นเส้นลวดของสปริงต่างขนาดกันกับพิกักกำลังทีหน้าปิด

3.2.3 ด้วยการนำสปริงอื่นมาหมุนแกนรับน้ำหนักรทีอยู่ภายใน อาจจะทำรารงสปริงให้เลื่อนไปมา เช่น เมื่อต้องการใช้จะยกตัวเครื่องซ่งไปด้านหลัง สปริงจะเลื่อนมารับแกนรับน้ำหนักรซ่งเมื่อเลิกใช้จะยกตัวเครื่องให้สปริงเลื่อนกลับทันทึ จะกลายเป็นเครื่องซ่งทีมีน้ำหนักรถูกต้องให้สังเกตุตรครุฑทีฝาประกบด้านข้างจะมีรอยบุบสลาย เมื่อยกเครื่องไปมาจะได้ยินเสียงเคลื่อนทีของสปริงทีทำหนุไว้

3.2.4 ใช้แท่งเหล็กติดไว้ทีกากบาทใต้ถาดซ่ง

3.2.5 ใช้เชือกหรือยาง เป็นเครื่องช่วยดึงบั้ง

3.2.6 ใช้ถาดซ่งหลายใบทีมีน้ำหนักรต่างกัน โดยให้ผูซื่อเลือกสินค้าใสถาดแล้วนำไปซ่ง เป็นต้น

การเปิดดูกลไกภายใน

ผูพิสูจน์อาจทำการเปิดฝาประกบด้านข้างเพื่อดูชิ้นส่วนภายใน ทั้งนี้เนื่องจากเครื่องซ่งบางเครื่องเมื่อผ่านการตรวจสภาพและทดสอบกับแบบมาตราแล้ว ไม่สามารถวินิจฉัยได้ว่าเครื่องซ่งทีมีสภาพและน้ำหนักรคลาดเคลื่อนไปเช่นนั้น เป็นเพราะเหตุใดถ้าไม่เปิดดูก็ไม่อาจวินิจฉัยได้

แบบรายงานพิสูจน์ของกลาง

วิธีเขียนรายละเอียดผลการพิสูจน์ เพื่อกรอกข้อความลงแบบพิมพ์รายงานพิสูจน์ของกลาง มีพอสังเขป ดังนี้

บรรทัดที่ 1 ให้เขียนว่าเป็นเครื่องชนิดใด เช่น ถ้าเป็นเครื่องชนิดที่ 6 หน้าปิด ถัดไป คำว่า ยี่ห้อที่เป็นเลขที่ยี่ห้อของพนักงานสอบสวน ถ้าไม่มี ก็ดีให้เขียนว่าส่งตามหนังสือนำส่งที่..... ลงวันที่.....

บรรทัดที่ 2 ผู้ต้องหา...พนักงานสอบสวนจะแจ้งรายชื่อผู้ต้องหา ในหนังสือนำส่ง

บรรทัดที่ 3 ผู้ขอให้พิสูจน์ ส่วนมากเป็นพนักงานสอบสวนของสถานตำรวจนครบาล หรือสถานตำรวจภูธรอำเภอและจังหวัดต่างๆ ส่งมาพิสูจน์

บรรทัดที่ 4 สถานที่อยู่ของพนักงานสอบสวนที่ส่งเครื่องมาพิสูจน์

ผลของการพิสูจน์

บรรทัดที่ 5 โดยตรวจลักษณะ ให้กรอกรายละเอียดเครื่องซึ่งของกลางลงในบรรทัดนี้ เช่น ถ้าเป็นเครื่องซึ่งก็ให้เขียนว่า “เป็นเครื่องชนิดที่ 6 แบบหน้าปิด พิกัดกำลัง 7 กิโลกรัม” เครื่องหมายส่วนตัว ก หมายเลขประจำเครื่อง 1234-40 มีตราเครื่องหมายคำรับรองแล้วถ้าไม่มีก็บอกว่า “ไม่มีตราเครื่องหมายคำรับรอง”

บรรทัดที่ 6 ผิดอย่างไร ให้เขียนลักษณะการตรวจสภาพของเครื่องซึ่งส่วนที่ผิดไปจากที่ตรวจสอบให้คำรับรองไว้เดิม ลงในช่องนี้ว่ามีอะไรบ้าง เช่น

- เข็มเบนเลขศูนย์ไปทางน้ำหนักเกินหรือน้ำหนักขาดก่อนทำการชั่ง
- ถาดชั่งหมายเลข
- ตราครุฑเครื่องหมายคำรับรอง ชำรุดหรือไม่อย่างไร
- ฝาประกบข้างชำรุด เปิดฝาประกบข้างออกได้

บรรทัดที่ 7 โดยสอบกับแบบมาตรา บรรทัดนี้หมายความว่า ผู้ทำหน้าที่พิสูจน์โดยนำแบบมาตราของทางราชการ ซึ่งเป็นค้อนน้ำหนักมาทำการทดสอบกับเครื่องซึ่งของกลาง

ตัวอย่าง

สอบน้ำหนัก 1 กิโลกรัม น้ำหนักขาด 20 กรัม

สอบน้ำหนัก 2 กิโลกรัม น้ำหนักขาด 100 กรัม

สอบน้ำหนัก 3 กิโลกรัม ถึง 7 กิโลกรัม น้ำหนักขาด 120 กรัม เท่ากันทุกชิ้น

ก็ให้เขียนในบรรทัดเดียวกัน

(1 กิโลกรัม เท่ากับ 1000 กรัม)

การที่วงเล็บ (1 กิโลกรัม เท่ากับ 1000 กรัม) เพื่อให้พนักงานสอบสวนทราบว่าน้ำหนักขาดจากความเป็นจริงเปรียบเทียบกับ 1 กิโลกรัม เป็นจำนวนมากน้อยเพียงใด ควรจะดำเนินการกับผู้ต้องหาอย่างไรต่อไป

บรรทัดที่ 8 เหตุผลในช่องนี้เป็นช่องสำคัญที่ผู้พิสูจน์ของกลางจะแสดงความคิดเห็นเพื่อชี้ขาดว่าการที่น้ำหนักเครื่องชั่งผิดพลาดเคลื่อนไปจากความเป็นจริงเพราะอะไร เกิดจากสภาพของการใช้งานหรือเครื่องชั่งชำรุด หรือสภาพของเครื่องชั่งเก่าใช้งานมานาน หรือเกิดจากการเจตนาทุจริตแก้ไขส่วนใดส่วนหนึ่งของเครื่องชั่ง ถ้าผู้ใช้เครื่องชั่งนี้ใช้ชั่งซื้อหรือขายผู้ซื้อหรือผู้ขายจะได้เปรียบหรือเสียเปรียบอย่างไร เป็นต้น ขึ้นอยู่กับของกลางนั้นจะคือน้ำหนักขาดหรือน้ำหนักเกิน

ผู้พิสูจน์ จะต้องพิสูจน์ด้วยเจตนาบริสุทธิ์ไม่คำนึงถึงว่าจะใช้ชั่งซื้อหรือชั่งขาย ใครจะได้เปรียบหรือเสียเปรียบ เป็นเรื่องข้อเท็จจริงตามเหตุผลแวดล้อม พร้อมทั้งลงชื่อในใบรายงานพิสูจน์นั้นไว้เป็นหลักฐานแล้วทำสำเนาไว้ เมื่อถึงความจำเป็นที่จะต้องไปเป็นพยานศาลจะได้ประโยชน์จากสำเนา

บัตรพิสูจน์ของกลาง

เมื่อพิสูจน์ของกลางและทำรายงานพิสูจน์เสร็จแล้ว จะต้องบันทึกรายละเอียดโดยย่อของรายงานไว้ในบัตรพิสูจน์ของกลางด้วย

ตัวอย่างบัตรด้านหน้า	ตัวอย่างบัตรด้านหลัง
เครื่องชั่งชนิดที่ 6	เครื่องชั่งนี้ผิดกฎหมาย คือ
พิกัดกำลัง 7 กก.	ก่อนชั่งเข็มเบนเลขศูนย์ 200 กรัม
เครื่องหมาย	ทดสอบน้ำหนักแบบมาตรา
หมายเลข	คือน้ำหนักฝ่ายน้อย 200 กรัม
ราย นาย ก แซ่เฮง	ทำให้ผู้ขายสินค้าได้เปรียบผู้ซื้อสินค้า
จำนวน 1 ราย	เป็นน้ำหนักจำนวน 200 กรัม
ผู้ขอให้พิสูจน์ พนักงานสอบสวน	วันที่.....พ.ศ.....
สภ.อ. สภ.ต.	ชื่อผู้พิสูจน์
จังหวัด	

เมื่อเขียนบัตรลงชื่อเสร็จแล้ว ให้นำบัตรนี้ร้อยลวดผูกติดไว้กับตัวเครื่องซึ่งของกลางและใช้ตะกั่วบีบตราห้ามใช้ของนายตรวจนั้นไว้เป็นหลักฐาน

การสอบสวนเพิ่มเติมและเป็นพยานศาล

ในบางครั้งเมื่อพิสูจน์ของกลางและส่งคืนพนักงานสอบสวนแล้ว พนักงานสอบสวนหรืออัยการต้องการทราบข้อเท็จจริงหรือไม่เข้าใจถ้อยคำในรายงานพิสูจน์จะกลับมาทำการสอบสวนเพิ่มเติม ผู้พิสูจน์จะต้องให้ความร่วมมือชี้แจงข้อเท็จจริงหรือข้อสงสัยทั้งปวง ให้พนักงานสอบสวนบันทึกเพิ่มเติมขั้นสุดท้าย เมื่ออัยการเห็นว่าหลักฐานเพียงพอก็จะส่งฟ้องศาลตามที่ถูกกล่าวหา

เมื่อคดีได้ถึงศาลแล้ว บางครั้งผู้พิสูจน์ของกลางจะต้องไปเป็นพยานตามหมายศาลด้วย ในการนี้พยานจะต้องถูกทนายความของผู้ต้องหาซักค้าน จึงจำเป็นจะต้องไปพบอัยการเจ้าของคดีก่อน เพื่อซักซ้อมข้อเท็จจริงในการต่อสู้คดีในชั้นศาล

ตัวอย่างการเขียนรายงานพิสูจน์ของกลาง

รายงานพิสูจน์ของกลาง

เครื่อง ชั่ง ชนิดที่ 6 ยี่ห้อ.....
 ผู้ต้องหา นายรักชัง ใจดี
 ผู้ขอให้พิสูจน์ พนักงานสอบสวน สน., สกอ., สกต.
 สถานีตำรวจ สน., สกอ., สกต. จังหวัด.....

ผลของการพิสูจน์

โดยตรวจลักษณะ เป็นเครื่องชั่ง ชนิดที่ 6 พิกัดกำลัง 35 กิโลกรัม หมายเลขประจำเครื่อง 0008-26 เครื่องหมายส่วนตัว ม เป็นเครื่องชั่งแบบหน้าปิดเดียว (หน้าเอียง) ใน 1 กิโลกรัม มีขีดต่ำสุด (ชั้นหมายมาตราต่ำสุด) เท่ากับ 100 กรัม

ผิดอย่างไร ผิดตามกฎหมายดังนี้
 1. ไม่มีเครื่องหมายคำรับรอง
 2. เข็มของเครื่องชั่งเบนเลข 0 (ศูนย์) ไปทางน้ำหนักขาด (ผิคน้ำหนักทางฝายน้อย) เท่ากับ 200 กรัม

โดยสอบกับแบบมาตรา ก่อนทำการตรวจสอบน้ำหนักกับแบบมาตรา เข็มของเครื่องชั่งเบนเลข 0 (ศูนย์) ไปทางน้ำหนักขาด เท่ากับ 200 กรัม

สอบที่ชั้น	1 กิโลกรัม	น้ำหนักชั่งได้เท่ากับ	800 กรัม	น้ำหนักขาดเท่ากับ	200 กรัม
" 5 "	"	"	4,800	"	200 กรัม
" 10 "	"	"	9,800	"	200 กรัม
" 20 "	"	"	19,800	"	200 กรัม
" 30 "	"	"	29,800	"	200 กรัม

หมายเหตุ เครื่องชั่งนี้ถ้าผู้ขายได้ทำการชั่งสินค้า (เงาะ) จะทำให้ผู้ขายได้เปรียบผู้ซื้อถึง 200 กรัม ตามที่ได้พิสูจน์ตรวจสอบข้างต้นแล้วนั้น

สำนักงาน.....มาตราชั่งตวงวัด จังหวัด.....

เจ้าพนักงานชั่งตวงวัดผู้พิสูจน์.....

วันที่.....

ตัวอย่างการเขียนบัตรพิสูจน์ของกลาง

รายงานพิสูจน์	บัตรพิสูจน์ของกลาง
เครื่องซึ่งนี้ผิดกฎหมาย คือ-.....	เครื่อง..... ซึ่ง..... ชนิดที่ 6.....
ก่อนซึ่งเพิ่มเบนเลขศูนย์ 200 กรัม.....	พิกัดกำลัง..... 35 กิโลกรัม.....
เมื่อสอบน้ำหนักด้วยแบบมาตรา ผิด.....	รายของ..... นายรักซึ่ง ใช้ดี.....
น้ำหนักฝายน้อย = 200 กรัม..... จำหน่ายผลไม้ (เงาะ).....
ทำให้ผู้ขายสินค้าได้เปรียบผู้ซื้อสินค้า..... จำนวน 1 ราย.....
เป็นจำนวนน้ำหนักถึง 200 กรัม.....	ผู้ขอให้พิสูจน์ พนักงานสอบสวน สน.....
วันที่..... พ.ศ.....	สภ.อ..... สภ.ต. จังหวัด.....
.....
.....
เจ้าพนักงานซึ่งตรวจวัด	ระวางให้บัตรติดอยู่กับเครื่องเสมอ

ตัวอย่างการเขียนบัตรห้ามใช้

บัตรห้ามใช้
นาม..... นายรักซึ่ง ใช้ดี.....
ชื่อ..... รับซื้อข้าวเปลือก.....
ถนน..... นนทบุรี.....
ตำบล..... บางกระสอบ.....
อำเภอ..... เมือง.....
จังหวัด..... นนทบุรี.....
เครื่อง..... ซึ่ง..... ชนิดที่ 4..... พิกัดกำลัง 500 กก.....
ผิดอย่างไร..... ชำรุด..... ผิดน้ำหนักทั้งทางฝ้าย.....
..... น้อยและทางฝ้ายมาก..... ไม่นั่นนอน.....
.....
วันที่.....
นายตรวจ.....

ตัวอย่างการเขียนใบยึดเครื่องชั่งตวงวัด

ใบยึดเครื่องชั่งตวงวัด

ข้าพเจ้านายตรวจมาตราชั่งตวงวัด ได้ยึดเครื่องชั่ง ของ นายรักชั่ง ใจดี
 ร้านยี่หื้อ ขายเงาะ ตำบล บางกะสอ อำเภอ เมือง
 จังหวัด นนทบุรี ไว้ดังต่อไปนี้

เครื่อง	จำนวน	พิกัดฐาน
ชั่ง ชนิดที่ 6 พิกัดกำลัง 35 กก. หมายเลขประจำเครื่อง 0008-26 เครื่องหมายส่วนตัว (ม)	1 เครื่อง	ชำรุด มีน้ำหนักผิดทั้งฝ่ายมากและผิด น้ำหนักทางฝายน้อย ไม่นั่นอน ยึดส่ง สนง. กลาง

เมื่อวันที่.....เดือน.....พ.ศ. 25.....

.....

นายตรวจมาตราชั่งตวงวัด

ตัวอย่างบันทึกการตรวจค้นและจับกุม

บันทึกการจับกุม

สถานที่บันทึก.....ที่ว่าการอำเภอเมืองนครราชสีมา.....
วันที่ 30 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2544

บันทึกนี้จัดทำขึ้นเพื่อเป็นหลักฐานแสดงว่า

วันนี้ 20 พฤษภาคม 2544 เวลาประมาณ 15.30 น. นายตรวจซึ่งตวงวัดตามพระราชบัญญัติมาตราซึ่งตวงวัด พ.ศ. 2542 โดย นาย ก และนาย ข ได้ร่วมกันทำการจับกุมตัวผู้ต้องหา จำนวน 1 คน คือ นาง ก พร้อมของกลางจำนวน 1 รายการ ได้แก่ เครื่องชั่งสปริง เหตุเกิดที่ ตลาดเทศบาล 5 หมู่ที่ ถนน อำเภอ/เขต เมือง ตำบล/แขวง ในเมือง จังหวัด นครราชสีมา โดยกล่าวหาว่า ตามมาตรา 79 พ.ร.บ. ซึ่งตวงวัดใช้หรือมีเครื่องชั่งไว้เพื่อใช้ในกิจการตามมาตรา 25 วรรคหนึ่ง โดยรู้ว่าเครื่องชั่งตวงวัดมีความเที่ยงผิดเกินอัตราเพื่อเหลือเพื่อขาดตามที่กำหนดในกฎกระทรวง (ระวางโทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือปรับไม่เกิน 20,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ สามารถเปรียบเทียบปรับได้)

และได้แจ้งข้อกล่าวหาให้ทราบแล้วทุกประการ พร้อมสอบถามผู้ต้องหา นาง ก ให้การว่ารับสารภาพตามที่กล่าวหา

อันเป็นการให้การด้วยความเต็มใจ ไม่มีผู้ใดจงใจ ให้คำมั่นสัญญา ชูเชื้อ หลอกหลวงหรือโดยมิชอบด้วยประการอื่นใด

ส่วนของกลางได้ทำการ ยึด อายัดไว้ ณ สถานที่ สำนักงานสาขาซึ่งตวงวัด เขต 2-6 นครราชสีมา

โดยให้อยู่ในความดูแลรับผิดชอบของ สนง. สาขาซึ่งตวงวัดเขต 2-6 นครราชสีมา ซึ่งได้ตรวจดูและรับว่าเป็นการถูกต้องแล้ว

อนึ่ง ในการจับกุมครั้งนี้ นายตรวจซึ่งตวงวัดและผู้ร่วมทำการจับมิได้บังคับ ชูเชื้อหรือเรียก รับยอมจะรับทรัพย์สินหรือทรัพย์สินอื่นใดมาเป็นประโยชน์ส่วนตนหรือผู้อื่น อีกทั้งมิได้ทำให้ผู้ใดได้รับ

อันตราขายแก่กายหรือจิตใจ และมีได้ทำให้ทรัพย์สินของผู้ต้องหาและบริวารสูญหาย เสียหาย เสื่อมค่า หรือไร้ค่าแต่ประการใด

อ่านให้ผู้ต้องหาฟังโดยละเอียดแล้ว ขอมรับว่าบันทึกนี้ถูกต้องตามความจริงทุกประการ จึงลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐานต่อหน้าพยาน

ลงชื่อ.....ผู้ต้องหา

(.....นาง ค.....)

ลงชื่อ.....ผู้กล่าวหา

(.....)

ลงชื่อ.....ผู้จับกุม

(.....นาย ก.....)

ลงชื่อ.....ผู้จับกุม

(.....ต.....)

ได้รับบันทึกจับกุม
พร้อมรายงานนายตรวจไว้แล้ว

ลงชื่อ.....ผู้จับกุม

(.....ร.....)

(.....นาย บ.....)

ปลัดอำเภอเมืองนครราชสีมา

(กรณีผู้ว่ามอบอำนาจให้ปลัดอำเภอเป็นผู้ปรับ) ลงชื่อ.....ผู้จับกุม/บันทึก/อ่าน

(.....นาย ข.....)

ลงชื่อ.....พยาน

(.....นาย ฉ.....)

ปรับ 1,000 บาท

ใบเสร็จรับเงิน เล่มที่ 385049

ลงชื่อ.....พยาน

เลขที่ 52

(.....นาย ง.....)

ตัวอย่างการเขียนรายงานนายตรวจ

รายงานนายตรวจ

วันที่ 30 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2544

ข้าพเจ้าได้ตรวจร้าน หรือโรงงานทำการ.....ขายผลไม้.....
ของ.....นาง ค.....ยี่ห้อ.....ตลาดสดเทศบาล.....เลขที่.....
ถนน.....ตำบล.....ในเมือง.....อำเภอ.....เมือง.....
จังหวัด.....นครราชสีมา.....ถืออาชญาบัตรเลขที่.....
หรือถือสำเนาอาชญาบัตรของ.....ได้พบเครื่องที่อยู่ในร้านหรือโรงงาน ดังรายการ
ต่อไปนี้

รายละเอียดเครื่องที่ผิด

เครื่อง	ชนิด	พิกัดกำลัง	เลขประจำเครื่อง	ผิดอย่างไร
ชั่ง	สปริง	7 กก.	011-15277-42 เครื่องหมายส่วนตัว 	เป็นเครื่องชั่งสองหน้ามีเข็มเพียงหน้าเดียว ก่อนทำการชั่ง เข็มเบนเลขศูนย์ทางน้ำหนักขาด 100 ก. สอบชั้น 1 กก. น้ำหนักชั่งได้เท่ากับ 800 ก. น้ำหนักขาด = 200 ก. " 2 " " 1800 ก. " = 200 ก. " 3 " " 2800 ก. " = 200 ก. " 4 " " 3800 ก. " = 200 ก. " 7 " " 6800 ก. " = 200 ก. 1 กิโลกรัม เท่ากับ 1000 ก. เครื่องชั่งนี้เมื่อใช้ชั่งขายผู้ขายจะ ได้เปรียบผู้ซื้อตามน้ำหนักที่ขาดดังกล่าว

ข้าพเจ้ารับทราบว่านายตรวจมาตราชั่งตวงวัด
ได้มาตรวจและบิบตราห้ามใช้เครื่องชั่งของข้าพเจ้า
คือ

.....
ดำเนินคดี

รวม.....1.....เครื่องจริง

ลงชื่อ..... ก.....

30 /พ.ค. / 2544

.....

นายตรวจ

ตัวอย่างการเขียนการเปรียบเทียบปรับ

บันทึกการเปรียบเทียบปรับ

คดีเปรียบเทียบปรับที่ ที่ว่าการอำเภอเมืองนครราชสีมา
วันที่ 30 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2544

คดีระหว่าง นาย ก และ นาย ข ผู้กล่าวหา
นาง ค ผู้กล่าวหา

ฐานความผิด ตามมาตรา 79 พ.ร.บ. ชั่งตวงวัด ใช้หรือมีเครื่องชั่งตวงวัดไว้เพื่อ
ใช้ในกิจการตามมาตรา 25 วรรคหนึ่ง โดยรู้ว่าเครื่องชั่งตวงวัดมีความ
เที่ยงผิดเกินอัตราเพื่อเหลือเพื่อขาดตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

เมื่อวันที่ 30 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2544 เวลาประมาณ 15.30 น.
นายตรวจชั่งตวงวัด ตามพระราชบัญญัติมาตราชั่งตวงวัด พ.ศ. 2542 ได้กล่าวหาว่า นาง ค
กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติมาตราชั่งตวงวัด พ.ศ. 2542 เหตุเกิดที่ ตลาดเทศบาล 5
หมู่ที่ - ถนน - อำเภอ/เขต เมืองนครราชสีมา ตำบล/แขวง
ในเมือง จังหวัด นครราชสีมา มีผู้ต้องหาชื่อ นาง ค อายุ 28 ปี
เชื้อชาติ ไทย สัญชาติ ไทย อาชีพ ค้าขาย อยู่บ้านเลขที่ 196
หมู่ที่ 7 ถนน - อำเภอ เมือง ตำบล/แขวง หัวทะเล
จังหวัด นครราชสีมา ถือบัตรประจำตัว - เลขที่ -
ออกโดย - วันที่ออกบัตร วันหมดอายุ
ชื่อบิดา นาย ส ชื่อมารดา นาง ค และได้แจ้ง
ข้อกล่าวหาให้ทราบแล้วทุกประการ พร้อมสอบถามผู้ต้องหาให้การว่า ให้การรับสารภาพตลอดข้อหา

เนื่องจากความผิดตามพระราชบัญญัติมาตราซึ่งดวงวัด พ.ศ. 2542 ดังกล่าวเป็นความผิดที่เปรียบเทียบปรับได้ และผู้ต้องหายินยอมให้เปรียบเทียบปรับ โดยผู้ทำการเปรียบเทียบปรับได้ทำการเปรียบเทียบปรับให้ผู้ต้องหาชำระเงินค่าปรับจำนวน 10,000.- บาท (หนึ่งหมื่นบาทถ้วน) ซึ่งผู้ต้องหาได้ยินยอมตามที่มีการเปรียบเทียบปรับและชำระเงินค่าปรับไว้ถูกต้องแล้ว เป็นอันถือว่าคดีเลิกกันตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

บันทึกนี้ได้อ่านได้ฟังแล้วรับรองว่าถูกต้องตามความจริงทุกประการ จึงได้ลงลายมือชื่อไว้เป็นสำคัญ

ลงชื่อ.....ผู้กล่าวหา

(..... นาย ก.....)

ลงชื่อ.....ผู้ต้องหา

(..... นาง ค.....)

ลงชื่อ.....ผู้ทำการเปรียบเทียบ

(..... นาย บ.....)

ลงชื่อ.....ผู้ทำการ/อ่าน

(..... นางสาว อุ.....)

ได้รับเงินค่าปรับจำนวน 10,000.- บาท (หนึ่งหมื่นบาทถ้วน) ตามใบเสร็จรับเงินเล่มที่ 385049 เลขที่ 52 ลงวันที่ 30 พฤษภาคม 2544 ไว้แล้ว

ลงชื่อ.....พนักงานเจ้าหน้าที่

(..... นาย บ.....)

การตรวจสอบให้คำรับรองเครื่องชั่งสปริง

อัตราเพื่อเหลือเผื่อขาด

อัตราเพื่อเหลือเผื่อขาดสำหรับการให้คำรับรองชั้นแรกและการตรวจสอบ ตามเกณฑ์ของพิกัดกำลังและค่าชั้นหมายมาตราตรวจรับรองของเครื่องชั่งสปริงทั้งฝ่ายมากและฝ่ายน้อย ให้เป็นไปตามตารางดังต่อไปนี้

พิกัดกำลัง	ค่าชั้นหมาย มาตราตรวจ รับรอง (e)	พิกัดกำลัง ต่ำสุด (Min) ไม่น้อยกว่า	น้ำหนักที่ใช้ทดสอบ	อัตราเพื่อเหลือเผื่อ ขาดสำหรับการให้ คำรับรอง (+)	อัตราเพื่อเหลือเผื่อ ขาดสำหรับการ ตรวจสอบ (+)
3 กก.	10 ก.	100 ก.	ไม่เกิน 0.5 กก. เกิน 0.5 กก. ขึ้นไป	5 ก. 10 ก.	8 ก. 15 ก.
7 กก.	20 ก.	200 ก.	ไม่เกิน 1 กก. เกิน 1 กก. ขึ้นไป	10 ก. 20 ก.	15 ก. 30 ก.
15 กก.	50 ก.	500 ก.	ไม่เกิน 2.5 กก. เกิน 2.5 กก. ขึ้นไป	25 ก. 50 ก.	38 ก. 75 ก.
20 กก.	50 ก.	500 ก.	ไม่เกิน 2.5 กก. เกิน 2.5 กก. ขึ้นไป	25 ก. 50 ก.	38 ก. 75 ก.
35 กก.	100 กก.	1 กก.	ไม่เกิน 5 กก. เกิน 5 กก. ขึ้นไป	50 ก. 100 ก.	75 ก. 150 ก.
60 กก.	200 กก.	2 กก.	ไม่เกิน 10 กก. เกิน 10 กก. ขึ้นไป	100 ก. 200 ก.	150 ก. 300 ก.

- เครื่องชั่งสปริงที่มีพิกัดกำลังไม่เกิน 1 กิโลกรัม ให้ถือว่าเป็นเครื่องชั่งซึ่งมีชั้นความเที่ยง
ชั้นสี่

การหาค่าผลผิดของเครื่องชั่งสปริง

โดยส่วนมากเครื่องชั่งสปริงจัดเป็นเครื่องชั่งที่มีส่วนแสดงค่าแบบอนาล็อก โดยมีเข็มชี้ค่าเคลื่อนที่บนหน้าปัดแสดงตัวเลขอย่างต่อเนื่องเพื่อแสดงค่าน้ำหนัก การหาค่าผลผิด (ค่าอนาล็อก (P) หรือค่าที่เครื่องชั่งแสดงจริง) ของเครื่องชั่งสปริง หาได้ 2 วิธี ดังนี้

1. โดยการอ่านค่าเครื่องชั่งแสดงโดยตรง

1.1 เมื่อวางน้ำหนักทดสอบ (L) ที่แน่นอนค่าหนึ่ง และเข็มชี้ค่าเคลื่อนที่แสดงค่าน้ำหนักให้อ่านค่าน้ำหนักที่เครื่องชั่งแสดง เป็น P (ในกรณีที่เข็มชี้ค่าอยู่ระหว่างช่องชั้นหมายมาตราให้ประมาณค่าน้ำหนักระหว่างช่องให้แม่นยำที่สุด)

1.2 ค่าผลผิดของเครื่องชั่ง (E) ที่น้ำหนักทดสอบใดๆ ได้ จากสมการ

$$E = P - L$$

2. โดยการเติมน้ำหนักทดสอบเสริม (ΔL)

2.1 เมื่อชั่งน้ำหนักทดสอบแน่นอนค่าหนึ่ง เครื่องชั่งแสดงค่าใดๆ และเข็มชี้ค่าแสดงค่าน้ำหนักระหว่างช่องชั้นหมายมาตรา

2.2 เติมน้ำหนักเสริมครั้งละ 0.1 e จนกระทั่งเข็มชี้ค่าเคลื่อนที่ไปทับชั้นหมายมาตราที่อยู่ใกล้ที่สุด (เต็มช่องชั้นหมายมาตรา) ให้อ่านค่าน้ำหนักที่เครื่องชั่งแสดงเป็นค่า P และค่าน้ำหนักทดสอบทั้งหมด L (ค่าน้ำหนักทดสอบรวมกับน้ำหนักเสริมทั้งหมด)

2.3 ค่าผลผิด E ของเครื่องชั่ง หาได้จาก

$$E = P - L$$

การดำเนินการก่อนการทดสอบ

1. วางเครื่องชั่งบนแท่นตรวจสอบที่ได้ตั้งระดับอย่างถูกต้องแล้ว
2. ปรับตั้งเข็มชี้ของเครื่องชั่งให้ตรงตำแหน่งศูนย์ทั้งสองด้าน แล้ววางน้ำหนักทดสอบที่มีค่าเท่ากับ พิกัดกำลังสูงสุดของเครื่องชั่ง ไม่น้อยกว่า 3 ครั้ง จากนั้นปรับตั้งศูนย์ใหม่ให้ตรงทั้งสองด้านอีกครั้ง
3. ตุ่มน้ำหนักที่ใช้ในการทดสอบต้องได้รับการสอบเทียบจากสำนักชั่งตวงวัด และระยะเวลาการสอบเทียบไม่เกิน 1 ปี

หลักการทดสอบ

1. การทดสอบความสามารถในการทำซ้ำได้ (Repeatability test)

1.1 หลักเกณฑ์การทดสอบ

- (1) การทดสอบให้แบ่งการชั่งออกเป็น 2 ชุด
ชุดที่หนึ่ง : ใช้น้ำหนักทดสอบเท่ากับหรือใกล้เคียงครึ่งหนึ่งของพิคัดกำลังสูงสุดของเครื่องชั่ง (0.5 Max)
ชุดที่สอง : ใช้น้ำหนักทดสอบเท่ากับหรือใกล้เคียงพิคัดกำลังสูงสุดของเครื่องชั่ง (Max) โดยแต่ละชุดการทดสอบ ให้ชั่งน้ำหนักทดสอบจำนวน 3 ครั้ง
- (2) อ่านค่าน้ำหนักเมื่อการแสดงค่าของเครื่องชั่งอยู่นิ่งแล้ว ในกรณีที่มีค่าเบี่ยงเบนจากศูนย์ระหว่างการชั่งสำหรับแต่ละชุดการทดสอบให้ปรับตั้งเครื่องชั่งมาที่ศูนย์ใหม่
- (3) ค่าแตกต่างของผลการชั่งระหว่างค่าที่มากที่สุดและน้อยที่สุด (ค่าแตกต่างของค่าอนุลอก ($\Delta P = P_{\max} - P_{\min}$)) สำหรับน้ำหนักทดสอบเดียวกัน ต้องไม่มากกว่าค่าสัมบูรณ์ของอัตราเพื่อเหลือเพื่อขาด ($\Delta P \leq MPE$) ของเครื่องชั่งที่น้ำหนักทดสอบนั้นๆ

1.2 วิธีการทดสอบ

- (1) บันทึกข้อมูลของเครื่องชั่งที่เกี่ยวข้องกับการทดสอบลงในตารางทดสอบ เช่น พิคัดกำลังต่ำสุดพิคัดกำลังสูงสุด ฯลฯ
- (2) กำหนดน้ำหนักทดสอบ $\cong 50\%$ ของ Max สำหรับชุดการทดสอบแรก
- (3) วางน้ำหนักทดสอบบนกึ่งกลางแท่นรับน้ำหนัก เมื่อการแสดงค่าหยุดนิ่ง อ่านแล้วบันทึกค่าน้ำหนักเป็น P ทั้งสองด้าน
- (4) ยกน้ำหนักทดสอบออก ถ้าการแสดงค่าของเครื่องชั่งไม่เป็นศูนย์ ให้กดปรับการตั้งค่าศูนย์ใหม่
- (5) ทำตามขั้นตอนที่ (3)-(4) ตามหลักเกณฑ์การทดสอบข้อ (2)
- (6) คำนวณหาค่าความแตกต่างของค่าอนุลอก ΔP จากสมการ $\Delta P = P_{\max} - P_{\min}$ โดยเปรียบเทียบค่า ΔP กับค่า อัตราเพื่อเหลือเพื่อขาด (mpe) ที่น้ำหนักทดสอบนั้น ตามหลักเกณฑ์การทดสอบข้อ (3) บันทึกผลลงในตารางทดสอบ
- (7) กำหนดน้ำหนักทดสอบ $\cong Max$ สำหรับชุดการทดสอบที่สอง
- (8) ทำตามขั้นตอนที่ (3)-(6)
- (9) ประเมินผลการทดสอบว่าเครื่องชั่งผ่านการทดสอบนี้หรือไม่ บันทึกผล

ตัวอย่าง 1 เครื่องชั่งสปริงพิกัดกำลัง 7 กิโลกรัม ค่าขึ้นหมายมาตรฐานตรวจรับรอง (e) 20 กรัม การทดสอบความสามารถในการทำซ้ำได้ ปรากฏผลดังนี้

พิกัดกำลัง	ค่าขึ้นหมายมาตรฐานตรวจรับรอง	น้ำหนักทดสอบ (L)	MPE (Verification)	MPE (Inspection)
7 กก.	20 ก.	ไม่เกิน 1 กก.	10 ก.	15 ก.
		เกิน 1 กก.	20 ก.	30 ก.

1. น้ำหนักทดสอบ (Load) \cong 0.5 Max 3 กก. mpe 20 ก.

$$\Delta P = P_{\max} - P_{\min}$$

จำนวนครั้งที่ชั่ง (No.)	เครื่องชั่งแสดงค่า (ค่าอนุลอก : P) กก.			
	หน้า 1		หน้า 2	
1	3.010		2.998	
2	3.008		2.988	
3	3.015		2.990	
ผลต่างของค่าอนุลอก $\Delta (P)$ กก.	0.007		0.010	
ผลการทดสอบ	✓	ผ่าน	✓	ผ่าน
		ไม่ผ่าน		ไม่ผ่าน

2. น้ำหนักทดสอบทดสอบ (Load) \cong Max 7 กก. MPE 20 ก.

$$\Delta P = P_{\max} - P_{\min}$$

จำนวนครั้งที่ชั่ง (No.)	เครื่องชั่งแสดงค่า (ค่าอนุลอก : P) กก.			
	หน้า 1		หน้า 2	
1	7.018		6.996	
2	7.015		6.986	
3	7.005		6.982	
ผลต่างของค่าอนุลอก (ΔP) กก.	0.013		0.014	
ผลการทดสอบ	✓	ผ่าน	✓	ผ่าน
		ไม่ผ่าน		ไม่ผ่าน

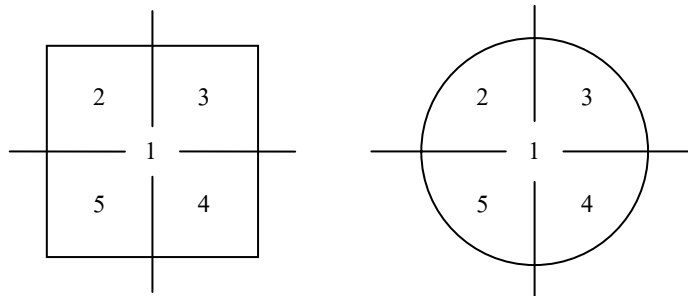
2. การทดสอบเครื่องชั่งในการวางน้ำหนักที่ตำแหน่งต่างๆ (Eccentricity test)

2.1 หลักเกณฑ์การทดสอบ

ในการทดสอบวางน้ำหนักที่ตำแหน่งต่างๆ (Eccentric loading) ความแตกต่างของการแสดงค่าของเครื่องชั่ง ต้องไม่เกินค่าสัมบูรณ์ของอัตราเพื่อเหลือเพื่อขาดของน้ำหนักที่ทดสอบนั้น และการแสดงค่าที่แต่ละตำแหน่งต้องอยู่ภายในอัตราเพื่อเหลือเพื่อขาดนั้นด้วย

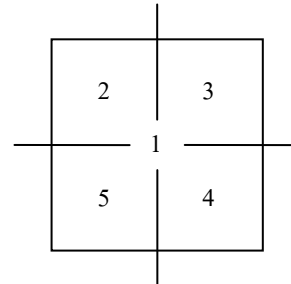
2.2 วิธีการทดสอบ

- (1) ให้แบ่งพื้นที่ของส่วนรับน้ำหนักออกเป็น 4 ส่วน แต่ละส่วนควรมีพื้นที่เท่าๆ กัน และใส่หมายเลขตำแหน่ง ดังรูปข้างล่าง

- (2) ใช้น้ำหนักทดสอบ เท่ากับหรือประมาณ $1/3$ เท่าของพิกัดกำลังสูงสุดของเครื่องชั่ง (Max) นั่นคือใช้น้ำหนักทดสอบเท่ากับ $L = 1/3 * \text{Max}$ วางที่ตำแหน่งที่ 1 หรือ 2 (ในกรณีที่ทดสอบเครื่องชั่งโดยใช้น้ำหนักไม่ทราบค่าต้องวางเริ่มจากตำแหน่งที่ 1)
- (3) บันทึกค่าน้ำหนักทดสอบ L และค่าที่เครื่องชั่งแสดง P
- (4) เอาน้ำหนักทดสอบทั้งหมดออกจากส่วนรับน้ำหนัก
- (5) เปลี่ยนตำแหน่งการวางน้ำหนักทดสอบในลำดับถัดไป และทำตามขั้นตอนที่ (3) และ (4)
- (6) คำนวณหาค่าผลผิด (E) จากสมการ $E = P - L$ และบันทึกผล
- (7) เปรียบเทียบค่าผลผิด (E) ที่แต่ละตำแหน่งกับค่าอัตราเพื่อเหลือเพื่อขาด ซึ่งค่าผลผิดที่แต่ละตำแหน่งต้องไม่มากกว่าอัตราเพื่อเหลือเพื่อขาด
- (8) เปรียบเทียบค่าความแตกต่างของผลผิด ระหว่างตำแหน่งต่างๆ กับค่าอัตราเพื่อเหลือเพื่อขาด โดยค่าความแตกต่างระหว่างตำแหน่งต่างๆ ต้องไม่มากกว่าค่าสัมบูรณ์ของอัตราเพื่อเหลือเพื่อขาดบันทึกผลลงในตารางทดสอบ

ตัวอย่าง 2 เครื่องชั่งสปริง มีค่าขึ้นหมายมาตรฐานตรวจรับรอง 20 กรัม พิกัดกำลังสูงสุด 7 กิโลกรัม การทดสอบเครื่องชั่งในการวางน้ำหนักที่ตำแหน่งต่างๆ ปรากฏผลดังนี้

น้ำหนักทดสอบ (L) Kg	ตำแหน่งที่ว่าง	เครื่องชั่งแสดงค่า (P) (kg)		ค่าผลผิด (E) (kg)		อัตราเพื่อเหลือ เพื่อขาด (mpe) (kg)		
		หน้า 1	หน้า 2	หน้า 1	หน้า 2			
(1/3 Max)	1							
3	2	3.012	2.988	0.012	-0.012	0.020		
	3	3.015	2.985	0.015	-0.015	0.020		
	4	3.018	2.982	0.018	-0.018	0.020		
	5	3.018	2.984	0.018	-0.016	0.020		
ผลการ ทดสอบ	ผลผิดแต่ละตำแหน่งทั้งสองหน้า \leq MPE						✓	ผ่าน
								ไม่ผ่าน
	ผลต่างของผลผิดแต่ละตำแหน่งทั้งสองหน้า \leq MPE						✓	ผ่าน
								ไม่ผ่าน

3. การทดสอบความถูกต้องของการชั่ง (Weighing test)

3.1 หลักเกณฑ์การทดสอบ

- (1) การทดสอบที่จะกล่าวถึงนี้ ใช้เพื่อตัดสินความถูกต้องการทำงานของเครื่องชั่งน้ำหนักทดสอบใดๆ โดยใช้ตุ้มน้ำหนักแบบมาตราใช้งาน (Working standard) ที่ได้รับการสอบเทียบแล้วเท่านั้นเป็นน้ำหนักทดสอบ (L)

- (2) การทดสอบเครื่องชั่งจะใช้น้ำหนักทดสอบหลายค่า โดยเริ่มจากศูนย์ แล้วเพิ่มน้ำหนักเข้าไปตามค่าน้ำหนักทดสอบที่ได้กำหนดไว้ จนกระทั่งถึงพิคัดกำลังสูงสุดของเครื่องชั่ง ในทำนองเดียวกันต้องทอนน้ำหนักทดสอบออกจากเครื่องชั่งกลับมาสู่จุดทดสอบศูนย์อีกครั้ง
- (3) การกำหนดน้ำหนักทดสอบเครื่องชั่งต้องกำหนด อย่างน้อย 5 จุด โดยน้ำหนักที่กำหนดนั้นจะต้องมี Min และ Max ของเครื่องชั่ง และค่าน้ำหนักที่อยู่ใกล้เคียงจุดที่จะทำให้ค่าอัตราเพื่อเหลือเพื่อขาด (mpe) เปลี่ยนแปลงด้วย
- (4) ประเมินผลการทดสอบ โดยเปรียบเทียบค่าผลผิดของเครื่องชั่งกับอัตราเพื่อเหลือเพื่อขาดที่น้ำหนักทดสอบนั้นๆ ว่าเป็นไปตามข้อกำหนดหรือไม่

3.2 วิธีการทดสอบ

- (1) กำหนดน้ำหนักทดสอบ (L) อย่างน้อย 5 ค่า หลักในการเลือกน้ำหนักทดสอบมีดังนี้
 - ก) น้ำหนักทดสอบต้องกำหนดเริ่มจากค่าพิคัดกำลังต่ำสุด (Min) จนถึงพิคัดกำลังสูงสุด (Max) ของเครื่องชั่ง
 - ข) ต้องกำหนดค่าน้ำหนักทดสอบที่อยู่ใกล้เคียงจุดที่จะทำให้ค่าอัตราเพื่อเหลือเพื่อขาด (mpe) เปลี่ยนแปลงด้วย
เมื่อเลือกน้ำหนักทดสอบสำหรับเครื่องชั่งที่เปลี่ยนชั้นหมายมาตราได้ ต้องเลือกน้ำหนักทดสอบที่ครอบคลุมการเปลี่ยนแปลงอัตราเพื่อเหลือเพื่อขาด (mpe) แต่ละช่วงการชั่งย่อยทั้งหมด
- (2) บันทึกค่าน้ำหนักทดสอบให้เป็นค่า L ลงในตารางทดสอบ
- (3) วางน้ำหนักทดสอบโดยเริ่มจาก Min
- (4) เมื่อการแสดงค่าของเครื่องชั่งหยุดนิ่ง อ่านและบันทึกค่าลงในตารางทดสอบโดยให้เป็นค่า P
- (5) เพิ่มน้ำหนักทดสอบในค่าถัดไป จนถึง Max
- (6) ทอนน้ำหนักทดสอบออก จาก Max จนกระทั่งเครื่องชั่งกลับมาที่จุดศูนย์อีกครั้ง
- (7) ค่าผลผิด E ตามสมการ $E = P - L$
- (8) เปรียบเทียบค่าผลผิด E กับค่าอัตราเพื่อเหลือเพื่อขาด (mpe) สำหรับแต่ละน้ำหนักทดสอบ ทั้งช่วงการเพิ่มน้ำหนัก และการทอนน้ำหนัก ว่าเป็นไปตามข้อกำหนดหรือไม่ บันทึกผล

ตัวอย่าง 2 เครื่องชั่งสปริง มีค่าขึ้นหมายมาตราตรวจรับรอง 20 กรัม พิกัดกำลังสูงสุด 7 กิโลกรัม ผลการทดสอบปรากฏดังตารางข้างล่างนี้

1. พิจารณาค่าอัตราเพื่อเหลือเพื่อขาด ได้ดังนี้

พิกัดกำลัง	ค่า e พิกัดกำลังต่ำสุด	น้ำหนักทดสอบ (L)	MPE (Verification)	MPE (Inspection)
7 กก.	20 ก. 200 ก.	ไม่เกิน 1 กก.	10 ก.	15 ก.
		เกิน 1 กก.	20 ก.	30 ก.

2. ผลการทดสอบ

น้ำหนักทดสอบ (L) Kg	เครื่องชั่งแสดงค่า (P) (kg)				ผลผิดของเครื่องชั่ง (E) (kg)				อัตราเพื่อเหลือเพื่อขาด (mpe) (\pm kg)
	หน้า 1		หน้า 2		หน้า 1		หน้า 2		
	↓	↑	↓	↑	↓	↑	↓	↑	
0	0	0.002	0	0.004	0	0.002	0	0.004	0.010
0.200	0.205	0.206	2.002	2.003	0.005	0.006	0.002	0.003	0.010
1.000	1.008	1.010	1.005	1.004	0.008	0.010	0.005	0.004	0.010
2.000	2.012	2.014	2.012	2.012	0.012	0.014	0.012	0.012	0.020
3.000	3.015	3.016	3.012	3.010	0.015	0.016	0.012	0.010	0.020
5.000	5.017	5.018	5.016	5.014	0.017	0.018	0.016	0.014	0.020
7.000	7.019		7.018		0.019		0.018		0.020
ผลการทดสอบ			✓	ผ่านการทดสอบ					
				ไม่ผ่านการทดสอบ					

4. การทดสอบดิสคริมีเนชัน (Discrimination test)

4.1 หลักเกณฑ์การทดสอบ

- (1) อัตราการตอบสนองของเครื่องชั่งในการทดสอบดิสคริมีเนชัน ให้เป็นดังนี้
สำหรับเครื่องชั่งสปริงที่แสดงค่าแบบอนาล็อก
เมื่อเพิ่มหรือลดน้ำหนักที่มีค่าเท่ากับค่าสัมบูรณ์ของอัตราเพื่อเหลือเพื่อขาดของน้ำหนัก
ที่ทดสอบ เครื่องชั่งต้องแสดงค่าเพิ่มขึ้นหรือลดลงไม่น้อยกว่า 0.7 เท่าของน้ำหนัก
ที่เพิ่มขึ้นหรือลดลง
- (2) น้ำหนักที่ใช้ในการทดสอบดิสคริมีเนชัน มี 3 ค่าด้วยกัน คือ
 - น้ำหนักเท่ากับพิกัดกำลังต่ำสุด (Min)
 - 1/2 ของ พิกัดกำลังสูงสุด
 - และพิกัดกำลังสูงสุด (Max)

4.2 วิธีการทดสอบ

- (1) วางน้ำหนักทดสอบที่มีค่าเท่ากับพิกัดกำลังต่ำสุดของเครื่องชั่ง (Min) ลงบนส่วนรับ
น้ำหนักและทำการบันทึกค่าเป็น L
- (2) เมื่อเครื่องชั่งอยู่ในสภาวะสมดุล อ่านค่าและบันทึกผลการชั่งเป็น P_1
- (3) วางน้ำหนักทดสอบพิเศษ (Extra load) มีค่าเท่ากับอัตราเพื่อเหลือเพื่อขาดของน้ำหนัก
ทดสอบ และเมื่อวางน้ำหนักและเอาน้ำหนักออก ต้องทำให้เครื่องชั่งเสถียรสมดุลจน
สังเกตเห็นได้จากชิ้นส่วนแสดงค่า
- (4) อ่านค่าและบันทึกผลการชั่งเป็น P_2
- (5) คำนวณและบันทึกค่าความแตกต่างของการแสดงค่า ($P_2 - P_1$)
- (6) เอาน้ำหนักทดสอบทั้งหมดออกจากส่วนรับน้ำหนัก
- (7) ทำการทดสอบใหม่อีกครั้ง ตามขั้นตอน (1) ถึง (6) แต่เปลี่ยนน้ำหนักทดสอบใหม่ให้มีค่า
เท่ากับ 0.5Max และที่มีค่าเท่ากับ Max ตามลำดับ
- (8) ประเมินผลการทดสอบว่าเป็นไปตามข้อกำหนดหรือไม่ โดยค่าความแตกต่างของ
การแสดงค่า $P_2 - P_1 \geq 0.7 \text{ mpe}$ (0.7 x mpe)

ตัวอย่าง 4 การทดสอบดิสคริเมเนชั่น เครื่องชั่งสปริง มีค่าขึ้นหมายมาตรฐานรับรอง 20 กรัม พิกัดกำลังสูงสุด 7 กิโลกรัม ปรากฏผลดังนี้

น้ำหนักทดสอบ (L) Kg	เครื่องชั่งแสดงค่า (P ₁) (kg)		เพิ่ม Extra load = mpe kg	เครื่องชั่งแสดงค่า (P ₂) kg		P ₂ - P ₁ kg		0.7 *mpe kg
	หน้า 1	หน้า 2		หน้า 1	หน้า 2	หน้า 1	หน้า 2	
0.200	0.202	0.206	0.010	0.214	0.214	0.012	0.008	0.007
3.500	3.508	3.510	0.020	3.526	3.528	0.018	0.018	0.014
7.000	7.018	7.015	0.020	7.035	7.036	0.017	0.019	0.014
ทั้งสองหน้าปัด $P_2 - P_1 \geq 0.7 *mpe$							✓	ผ่าน
								ไม่ผ่าน

5. ตารางทดสอบ

สาขา/หน่วยตรวจเลขที่ :	ผู้ตรวจสอบ :	วันที่ :
------------------------	--------------	----------

แบบตรวจสอบเครื่องชั่งสปริง

ผู้ผลิต: ใบอนุญาตเลขที่ :

เครื่องหมายส่วนตัว: เครื่องหมายการค้า :

ปีที่ผลิต: หมายเลขประจำเครื่อง (ชว):

ผู้ขอรับรอง: ที่อยู่:

.....

ข้อมูลเครื่องชั่ง

ชั้นความเที่ยงเครื่องชั่ง: พิกัดกำลังสูงสุด (Max) :

พิกัดกำลังต่ำสุด (Min) : ค่าขึ้นหมายมาตราตรวจรับรอง (e) :

แบบมาตรา:

ใบรายงานเลขที่: ชั้นความเที่ยง:

สอบเทียบครั้งสุดท้าย :

อัตราเพื่อเหลือเพื่อขาด (MPE):

พิกัดกำลัง	ค่าขึ้นหมายมาตราตรวจรับรอง	น้ำหนักทดสอบ (L)	MPE (Verification)	MPE (Inspection)

1. การตั้งศูนย์ตรงทั้งสองด้าน ผ่าน ไม่ผ่าน

2. ทดสอบความสามารถในการทำซ้ำได้

2.1 น้ำหนักทดสอบ L ประมาณ $0.5 \text{ Max} =$ $\triangle \text{ Pmax} - \text{Pmin}$

จำนวนครั้งที่ชั่ง (No.)	เครื่องชั่งแสดงค่า (ค่าอนุลอก : P) กก.	
	หน้า 1	หน้า 2
1		
2		
3		
ผลต่างของค่าอนุลอก (ΔP)		
ผลการทดสอบ	ผ่าน	ผ่าน
	ไม่ผ่าน	ไม่ผ่าน

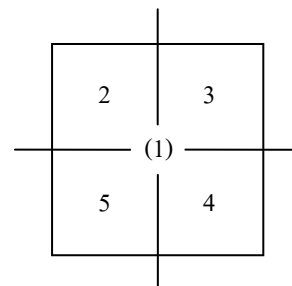
2.2 น้ำหนักทดสอบ L ประมาณ 0.5 Max = $\Delta P_{\max} - P_{\min}$

จำนวนครั้งที่ชั่ง (No.)	เครื่องชั่งแสดงค่า (ค่าอนุลอก : P) กก.	
	หน้า 1	หน้า 2
1		
2		
3		
ผลต่างของค่าอนุลอก (ΔP)		
ผลการทดสอบ	ผ่าน	ผ่าน
	ไม่ผ่าน	ไม่ผ่าน

3. ทดสอบการวางน้ำหนักที่ตำแหน่งต่างๆ (Eccentricity test)

น้ำหนักทดสอบ ประมาณ 1/3 ของ Max =

$$E = P - L$$

น้ำหนักทดสอบ (L) Kg	ตำแหน่งที่วาง	เครื่องชั่งแสดงค่า (P)		ค่าผลผิด (E)		อัตราเพื่อเหลือ เพื่อขาด (mpe)
		หน้า 1	หน้า 2	หน้า 1	หน้า 2	
(1/3 Max)	1					
	2					
	3					
	4					
	5					
ผลการ ทดสอบ	ผลผิดแต่ละตำแหน่งทั้งสองหน้า \leq MPE					ผ่าน
						ไม่ผ่าน
	ผลต่างของผลผิดแต่ละตำแหน่งทั้งสองหน้า \leq MPE					ผ่าน
						ไม่ผ่าน

4. การทดสอบความถูกต้องของการชั่ง (Weighing test)

$$E = P - L$$

น้ำหนัก ทดสอบ (L)	เครื่องชั่งแสดงค่า (P)				ผลผิดของเครื่องชั่ง (E)				อัตราเพื่อเหลือ เผื่อขาด (mpe) (±)
	หน้า 1		หน้า 2		หน้า 1		หน้า 2		
	↓	↑	↓	↑	↓	↑	↓	↑	
ผลการทดสอบ					ผ่านการทดสอบ				
					ไม่ผ่านการทดสอบ				

5. การทดสอบดิสคริมีเนชัน (Discrimination)

น้ำหนัก ทดสอบ (L)	เครื่องชั่งแสดงค่า (P ₁)		เพิ่ม Extra load = mpe	เครื่องชั่งแสดงค่า (P ₂)		P ₂ - P ₁		0.7 *mpe
	หน้า 1	หน้า 2		หน้า 1	หน้า 2	หน้า 1	หน้า 2	
ทั้งสองหน้าปัด $P_2 - P_1 \geq 0.7 *mpe$								ผ่าน
								ไม่ผ่าน

สรุปผลการทดสอบ

ประเมินผลการทดสอบ	ไม่ผ่านการทดสอบข้อ...	การดำเนินการ
เครื่องชั่งผ่านทุกการทดสอบ		
เครื่องชั่งไม่ผ่านทุกการทดสอบ		

การเปรียบเทียบปรับ

ตาม พ.ร.บ. มาตรการขังตวงวัด พ.ศ. 2542

พระราชบัญญัติมาตรการขังตวงวัด พ.ศ. 2542

และพระราชบัญญัติมาตรการขังตวงวัด (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2549

เหตุผล

- เพื่อลดมาตรการควบคุมของรัฐมาเป็นการกำกับดูแลให้ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ที่เหมาะสม อันเป็นการส่งเสริมและให้ความเป็นธรรมแก่ผู้ประกอบการธุรกิจเกี่ยวกับเครื่องขังตวงวัดมากยิ่งขึ้นรวมทั้ง เพื่อส่งเสริมผู้ประกอบการธุรกิจในการผลิตเครื่องขังตวงวัดเพื่อการส่งออกไปนอกราชอาณาจักร

มาตรา 3 ในพระราชบัญญัติมาตรการขังตวงวัด (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2549

“นายตรวจขังตวงวัด” หมายความว่า ข้าราชการพลเรือนหรือพนักงานส่วนท้องถิ่น ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติกรตามพระราชบัญญัตินี้”

อำนาจหน้าที่ของนายตรวจขังตวงวัด

มาตรา 52 ในการปฏิบัติหน้าที่ให้นายตรวจขังตวงวัดมีอำนาจ

(1) เข้าไปในสถานที่ผลิต สถานที่ขาย หรือสถานที่เก็บเครื่องขังตวงวัดหรือสินค้าหีบห่อ ชนิดที่รัฐมนตรีกำหนดให้ผู้บรรจุต้องปฏิบัติตามมาตรา 62 ในระหว่างเวลาทำการเพื่อตรวจสอบเครื่องขังตวงวัดหรือสินค้าหีบห่อนั้น

(2) เข้าไปในสถานที่ใดๆ เพื่อตรวจสอบเครื่องขังตวงวัดที่ใช้ในกิจการดังระบุไว้ในมาตรา 25

(3) ค้นสถานที่หรือยานพาหนะใดๆ ที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ หรือที่เป็นความผิดตามมาตรา 270 หรือมาตรา 271 แห่งประมวลกฎหมายอาญา ในเวลาระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตก หรือในเวลาทำการงาน และกรณีมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่า หากเน้นซักถามจะเอาหมายค้นมาได้จะมีการยกย่าย ชุกซ่อน หรือทำลายเครื่องขังตวงวัด หรือสินค้าหีบห่อที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดและการค้นในเวลาดังกล่าวข้างต้นยังไม่แล้วเสร็จจะกระทำต่อไปก็ได้

(4) ยึดหรืออายัดเครื่องขังตวงวัด หรือสินค้าหีบห่อที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดที่บัญญัติไว้ใน (3)

ในการปฏิบัติหน้าที่ตาม (1) (2) (3) และ (4) นายตรวจซึ่งตรวจวัดจะนำข้าราชการหรือลูกจ้างในสำนักงานกลางหรือสำนักงานสาขาไปช่วยปฏิบัติงานด้วยก็ได้

มาตรา 53 เครื่องซึ่งตรวจวัดที่ยึดหรืออายัดไว้ตามมาตรา 52 (4) หากปรากฏว่าไม่จำเป็นต้องใช้เป็นพยานหลักฐานในการดำเนินคดี ให้สำนักงานกลางหรือสำนักงานสาขาส่งคืนหรือถอนการอายัดเครื่องซึ่งตรวจวัดนั้นภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ยึดหรืออายัด

เครื่องซึ่งตรวจวัดที่ยึดไว้ตามวรรคหนึ่ง ถ้าพนักงานอัยการสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดีหรือศาลไม่พิพากษาให้รับและผู้เป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครองมิได้ขอรับคืนภายในกำหนดหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันที่มิคำสั่งเด็ดขาด ไม่ฟ้องคดีหรือวันที่มีคำพิพากษาถึงที่สุด แล้วแต่กรณี ให้ตกเป็นของกรมการค้าภายในและให้จัดการตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด

เครื่องซึ่งตรวจวัดที่อายัดไว้ตามวรรคหนึ่ง ถ้าพนักงานอัยการสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดี หรือศาลไม่พิพากษาให้รับ ให้นายตรวจซึ่งตรวจวัดถอนการอายัดโดยมิชักช้า

มาตรา 54 สินค้าหีบห่อที่ยึดหรืออายัดไว้ตามมาตรา 52(4) นายตรวจซึ่งตรวจวัดมีอำนาจสั่งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองแก้ไขหีบห่อนั้นให้ถูกต้อง หรือจะสั่งให้ทำลายหีบห่อของสินค้านั้นแล้วคืนสินค้าให้แก่เจ้าของหรือผู้ครอบครองก็ได้

ในกรณีที่เจ้าของหรือผู้ครอบครองไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของนายตรวจซึ่งตรวจวัดตามวรรคหนึ่ง นายตรวจซึ่งตรวจวัดมีอำนาจทำลายหีบห่อของสินค้านั้น แล้วคืนสินค้าให้แก่เจ้าของหรือผู้ครอบครองโดยเจ้าของหรือผู้ครอบครองเป็นผู้เสียค่าใช้จ่ายในการคืนสินค้านั้นแต่ในกรณีทำลายหีบห่อแล้ว ถ้าสินค้านั้นโดยสภาพไม่อาจคืนได้จะแจ้งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองถ่ายสินค้าจากหีบห่อแล้วนำสินค้าคืนไปภายในเวลาที่กำหนดแต่ต้องไม่น้อยกว่าสามสิบวันนับแต่วันที่แจ้ง หากเจ้าของหรือผู้ครอบครองไม่ปฏิบัติตามให้สินค้านั้นตกเป็นของกรมการค้าภายในและให้จัดการตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด

มาตรา 55 เครื่องซึ่งตรวจวัดหรือสินค้าหีบห่อที่ยึดไว้ตามมาตรา 52(4) ถ้าขณะยึดไม่ปรากฏเจ้าของหรือผู้ครอบครองและไม่มีผู้ใดมาแสดงตนเป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครองภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ยึด ให้ตกเป็นของกรมการค้าภายในและให้จัดการตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด

มาตรา 56 สินค้าหีบห่อที่ยึดไว้ตามมาตรา 52(4) ถ้าเป็นของเสียหายหรือถ้าเก็บรักษาไว้จะเป็นการเสี่ยงต่อความเสียหายหรือจะเสียค่าใช้จ่ายในการเก็บรักษาเกินสมควร อธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายจะจัดการขายหรือจำหน่ายสินค้าหีบห่อนั้นก่อนถึงกำหนด ตามมาตรา 55 ก็ได้ ได้เงินเป็นจำนวนสุทธิเท่าใดให้ยึดไว้แทนสินค้าหีบห่อนั้น

การขายหรือจำหน่ายสินค้าหีบห่อตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด

มาตรา 57 ในกรณีที่นายตรวจซ่งตวงวัดตรวจพบเครื่องซ่งตวงวัดที่ไม่ถูกต้องตามพระราชบัญญัตินี้หรือกฎกระทรวงออกตามพระราชบัญญัตินี้ หรือเครื่องซ่งตวงวัดที่มีความเที่ยงของเครื่องผิดเกินอัตราเพื่อเหลือเพื่อขาดตามที่กำหนดในกฎกระทรวง นายตรวจซ่งตวงวัดมีอำนาจทำลายเครื่องหมายคำรับรองและทำเครื่องหมายห้ามใช้เครื่องซ่งตวงวัดนั้นจนกว่าจะได้มีการแก้ไขให้ถูกต้องและนำไปให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบ เพื่อให้คำรับรองใหม่หรือยึดเครื่องซ่งตวงวัดนั้นแล้วนำส่งสำนักงานกลางหรือสำนักงานสาขา

เครื่องซ่งตวงวัดที่ยึดไว้ตามวรรคหนึ่ง หรือเครื่องซ่งตวงวัดที่ไม่ปรากฏเจ้าของหรือผู้ครอบครอง หากเจ้าของหรือผู้ครอบครองมิได้ร้องขอรับคืนภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ยึดให้เครื่องซ่งตวงวัดนั้นตกเป็นของกรมการค้าภายใน และให้จัดการตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด หากเจ้าของหรือผู้ครอบครองมาขอรับเครื่องซ่งตวงวัดนั้นคืนภายในกำหนด ให้สำนักงานกลางหรือสำนักงานสาขาคืนเครื่องซ่งตวงวัดให้แก่เจ้าของหรือผู้ครอบครองเพื่อนำไปแก้ไขให้ถูกต้อง ทั้งนี้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่อธิบดีกำหนด แต่ถ้าสำนักงานกลางหรือสำนักงานสาขาพิจารณาเห็นว่าเครื่องซ่งตวงวัดนั้นไม่สามารถแก้ไขให้ถูกต้องได้หรือมีสภาพไม่สมควรจะใช้เป็นเครื่องซ่งตวงวัดต่อไป ก็ให้ตกเป็นของกรมการค้าภายในและให้จัดการตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด

มาตรา 58 ในการปฏิบัติหน้าที่ของนายตรวจซ่งตวงวัดตามมาตรา 52 ให้บุคคลซึ่งเกี่ยวข้องอำนวยความสะดวกตามสมควร

มาตรา 59 ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ นายตรวจซ่งตวงวัดต้องแสดงบัตรประจำตัวต่อบุคคลซึ่งเกี่ยวข้อง

บัตรประจำตัวนายตรวจซ่งตวงวัด ให้เป็นไปตามแบบที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 60 ในการปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ให้นายตรวจซ่งตวงวัดเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

ประมวลกฎหมายอาญา ความผิดเกี่ยวกับการปกครอง

หมวด 1 ความผิดต่อเจ้าพนักงาน มาตรา 136 – 146

หมวด 2 ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ มาตรา 147 – 166

เป็นบทบัญญัติที่กำหนดขึ้นเพื่อคุ้มครองสิทธิและจำกัดสิทธิของเจ้าพนักงานในการปฏิบัติหน้าที่ราชการ

เปรียบเทียบความผิดและบทกำหนดโทษ

ความผิดต่อเจ้าพนักงาน	ความผิดต่อบุคคลธรรมดา
<p>มาตรา 136 ผู้ใดคูหมีนเจ้าพนักงานซึ่งกระทำการตามหน้าที่ หรือเพราะได้กระทำการตามหน้าที่ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ</p> <p>๑๓๑</p>	<p>มาตรา 393 ผู้ใดคูหมีนผู้อื่นซึ่งหน้า หรือด้วยการโฆษณา ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ</p> <p>๑๓๑</p>
ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ	ความผิดต่อบุคคลธรรมดา
<p>มาตรา 161 ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงาน มีหน้าที่ทำเอกสารกรอกข้อความลงในเอกสารหรือดูแลรักษาเอกสาร กระทำการปลอมเอกสารโดยอาศัยโอกาสที่ตนมีหน้าที่นั้น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี และปรับไม่เกินสองหมื่นบาท</p> <p>๑๓๑</p>	<p>มาตรา 265 ผู้ใดปลอมเอกสารสิทธิหรือเอกสารราชการ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงห้าปี และปรับตั้งแต่หนึ่งพันบาทถึงหนึ่งหมื่นบาท</p> <p>๑๓๑</p>

จากบทบัญญัติข้างต้นดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า เจ้าพนักงานเมื่อได้ปฏิบัติหน้าที่ราชการตามกฎหมายย่อมได้รับการคุ้มครองมากกว่าบุคคลธรรมดา ขณะเดียวกันหากเจ้าพนักงานปฏิบัติหน้าที่ราชการ โดยทุจริต หรือประพฤติมิชอบ กฎหมายได้บัญญัติให้เจ้าพนักงานต้องรับโทษหนักยิ่งกว่าบุคคลธรรมดาเช่นกัน

มาตรา 61 เพื่อประโยชน์ในการจับกุมและปราบปรามผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ให้นายตรวจซึ่งตวงวัดเป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ว่าด้วย จับ ชั่ง จำคุก คั่น และปล่อยชั่วคราว

หมวด 1 จับ ชั่ง จำคุก มาตรา 77-90

หมวด 2 คั่น มาตรา 91-105

หมวด 3 ปล่อยชั่วคราว มาตรา 106-119 ทวิ

จับ

มาตรา 78 พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจจะจับผู้ใด โดยไม่มีหมายจับนั้นไม่ได้ เว้นแต่ในกรณีต่อไปนี้

- (1) เมื่อบุคคลนั้นได้กระทำความผิดซึ่งหน้าตั้งบัญญัติไว้ในมาตรา 80
- (2) เมื่อพบบุคคลนั้นกำลังพยายามกระทำความผิด หรือพบโดยมีพฤติการณ์อันควรสงสัยว่าผู้นั้นจะกระทำความผิด โดยมีเครื่องมือ อาวุธ หรือวัตถุอย่างอื่นอันสามารถอาจใช้ในการกระทำความผิด
- (3) เมื่อมีเหตุอันควรสงสัยว่าผู้นั้นได้กระทำความผิดมาแล้ว และจะหลบหนี
- (4) เมื่อมีผู้ขอให้จับโดยแจ้งว่าบุคคลนั้นได้กระทำความผิด และแจ้งด้วยว่าได้ร้องทุกข์ไว้ตามระเบียบแล้ว เมื่อพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่จับด้วยตนเองไม่ต้องมีหมาย แต่ต้องเป็นในกรณีที่อาจออกหมายจับได้ หรือจับได้ตามประมวลกฎหมายนี้

มาตรา 80 ที่เรียกว่าความผิดซึ่งหน้านั้น ได้แก่ ความผิดซึ่งเห็นกำลังกระทำหรือพบในอาการใดซึ่งแทบจะไม่มีโอกาสสงสัยเลยว่าเขาได้กระทำความผิดมาแล้วสุด ๆ

อย่างไรก็ดี ความผิดอาญาซึ่งระบุไว้ในบัญชีท้ายประมวลกฎหมายนี้ ให้ถือว่าความผิดนั้นเป็นความผิดซึ่งหน้าในกรณี ดังนี้

- (1) เมื่อบุคคลหนึ่งถูกไล่จับตั้งผู้กระทำโดยมีเสียงร้องเอะอะ
- (2) เมื่อพบบุคคลหนึ่งแทบจะทันทีทันใดหลังจากกระทำผิดในถิ่นแคว้นใกล้เคียงกับที่เกิดเหตุขึ้น และมีสิ่งของที่ได้อาจมาจากการกระทำผิด หรือมีเครื่องมือ อาวุธ หรือวัตถุอย่างอื่นอันสันนิษฐานได้ว่าได้ใช้ในการกระทำความผิด หรือมีร่องรอยพิรุณเห็นประจักษ์ที่เสื้อผ้าหรือเนื้อตัวของผู้นั้น

มาตรา 81 จะมีหมายจับหรือไม่ก็ตาม ห้ามมิให้จับ

- (1) ในที่รโหฐาน เว้นแต่จะทำได้ตามบทบัญญัติในประมวลกฎหมายนี้ อันว่าด้วยการค้นในที่รโหฐาน
- (2) ในพระราชวัง หรือในที่ซึ่งพระมหากษัตริย์ พระมเหสี ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ประทับหรืออยู่นอกจากจะได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยก่อน

มาตรา 83 ในการจับนั้น เจ้าพนักงานหรือราษฎรซึ่งทำการจับต้องแจ้งแก่ผู้ที่จะถูกจับนั้นว่าเขาต้องถูกจับแล้วสั่งให้ผู้ถูกจับไปยังที่ทำการของพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจพร้อมด้วยผู้จับ แต่ถ้าจำเป็นก็ให้จับตัวไป

ถ้าบุคคลซึ่งจะถูกจับ ชัดขวาง หรือจะขัดขวางการจับ หรือหลบหนี หรือพยายามจะหลบหนี ผู้ทำการจับมีอำนาจใช้วิธีหรือความป้องกันทั้งหลายเท่าที่เหมาะสมแก่พฤติการณ์แห่งเรื่องในการจับผู้นั้น

มาตรา 84 เจ้าพนักงานหรือราษฎรผู้ทำการจับต้องเอาตัวผู้ถูกจับไปยังที่ทำการของพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจโดยทันที และเมื่อถึงที่นั้นแล้ว ถ้ามีหมายจับก็ให้เอาออกอ่านให้ผู้ถูกจับฟัง ทั้งให้แจ้งเหตุที่จับนั้นด้วย

พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจซึ่งเป็นผู้นำผู้ถูกจับมาส่งนั้น จะควบคุมผู้ถูกจับไว้หรือปล่อยชั่วคราวก็ได้ เมื่อจับโดยมีหมายให้รายงานต่อไปยังเจ้าหน้าที่ซึ่งออกหมายนั้น ถ้าเจ้าหน้าที่ซึ่งออกหมายต้องการตัว ก็ให้จัดการส่งผู้ถูกจับไปให้

ถ้าราษฎรเป็นผู้จับให้บันทึกชื่อ อาชีพ ที่อยู่ของผู้จับอีกทั้งข้อความและพฤติการณ์แห่งการจับนั้นไว้ แล้วให้ผู้จับลงลายมือชื่อกำกับไว้เป็นสำคัญ

ในกรณีที่จำเป็น เจ้าพนักงานหรือราษฎรที่ทำการจับจะจัดการพยาบาลผู้ถูกจับเสียก่อนนำตัวไปส่งตามมาตรานี้ก็ได้

มาตรา 85 เจ้าพนักงานผู้จับหรือรับตัวผู้ถูกจับไว้มีอำนาจค้นตัวผู้ต้องหาและยึดสิ่งของต่าง ๆ ที่อาจใช้เป็นพยานหลักฐานได้

การค้นนั้นจักต้องทำโดยสุภาพ ถ้าค้นผู้หญิงต้องให้หญิงอื่นเป็นผู้ค้น

สิ่งของใดที่ยึดไว้ เจ้าพนักงานมีอำนาจยึดไว้จนกว่าคดีถึงที่สุด เมื่อเสร็จคดีแล้วก็ให้คืนแก่ผู้ต้องหาหรือแก่ผู้อื่นซึ่งมีสิทธิเรียกร้องขอคืนสิ่งของนั้น เว้นแต่ศาลจะสั่งเป็นอย่างอื่น

ควบคุมตัว

มาตรา 86 ห้ามมิให้ใช้วิธีควบคุมผู้ถูกจับเกินกว่าที่จำเป็นเพื่อป้องกันมิให้เขาหนีเท่านั้น

มาตรา 87 ห้ามมิให้ควบคุมผู้ถูกจับเกินกว่าจำเป็นตามพฤติการณ์แห่งคดี

ในกรณีซึ่งเป็นความผิดลหุโทษ หรือความผิดที่มีอัตราโทษไม่สูงกว่าความผิดลหุโทษ จะควบคุมผู้ถูกจับไว้ได้เท่าเวลาที่จะถามคำให้การ และที่จะรู้ตัวว่าเป็นใครและที่อยู่ของเขาอยู่ที่ไหนเท่านั้น

ห้ามมิให้ควบคุมผู้ถูกจับไว้เกินกว่าสี่สิบแปดชั่วโมงนับแต่เวลาที่ผู้ถูกจับมาถึงที่ทำการของพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ แต่มิให้นับเวลาเดินทางตามปกติที่นำตัวผู้ถูกจับมาศาลรวมเข้าในกำหนดเวลาสี่สิบแปดชั่วโมงนั้นด้วย ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นเพื่อทำการสอบสวนหรือมีเหตุจำเป็นอย่างอื่นจะยึดเวลาเกินกว่าสี่สิบแปดชั่วโมงก็ได้ เท่าเหตุจำเป็น ทั้งนี้รวมกันแล้วมิให้เกินเจ็ดวัน

ถ้าเกิดความจำเป็นที่จะควบคุมผู้ถูกจับไว้เกินกว่าเวลาในวรรคก่อนเพื่อให้การสอบสวนเสร็จสิ้นให้ส่งผู้ต้องหามาศาลให้พนักงานอัยการหรือพนักงานสอบสวนยื่นคำร้องต่อศาลขอหมายจับผู้ต้องหานั้นไว้ ให้ศาลสอบถามผู้ต้องหาว่าจะมีข้อคัดค้านประการใดหรือไม่ และศาลอาจเรียกพนักงานอัยการหรือพนักงานสอบสวนมาชี้แจงเหตุจำเป็นหรืออาจเรียกพยานหลักฐานมาเพื่อประกอบการพิจารณาก็ได้

ในกรณีความผิดอาญาที่ได้กระทำลงมีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงไม่เกินหกเดือนหรือปรับไม่เกินห้าร้อยบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ศาลมีอำนาจสั่งขังได้ครั้งเดียวมีกำหนดไม่เกินเจ็ดวัน

ในกรณีความผิดอาญาที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกินกว่าหกเดือน แต่ไม่ถึงสิบปี หรือปรับเกินกว่าห้าร้อยบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ศาลมีอำนาจสั่งขังหลายครั้งติดๆ กันได้ แต่ครั้งหนึ่งต้องไม่เกินสิบสองวัน และรวมกันทั้งหมดต้องไม่เกินสี่สิบแปดวัน

ในกรณีความผิดอาญาที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงตั้งแต่สิบปีขึ้นไป จะมีโทษปรับด้วยหรือไม่ก็ตาม ศาลมีอำนาจสั่งขังหลายครั้งติดๆ กันได้ แต่ครั้งหนึ่งต้องไม่เกินสิบสองวันและรวมกันทั้งหมดต้องไม่เกินแปดสิบสี่วัน

ในกรณีที่ศาลสั่งขังครบสี่สิบแปดวันแล้ว หากพนักงานอัยการหรือพนักงานสอบสวนยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อขอขังต่อไปอีกโดยอ้างเหตุจำเป็น ศาลจะสั่งขังต่อไปได้ก็ต่อเมื่อพนักงานอัยการหรือพนักงานสอบสวนได้แสดงถึงเหตุจำเป็น และนำพยานหลักฐานมาให้ศาลไต่สวนจนเป็นที่พอใจแก่ศาล การไต่สวนชั้นนี้ ผู้ต้องหาจะแต่งตั้งทนายเพื่อแถลงข้อคัดค้านและซักถามพยานก็ได้

ถ้าพนักงานสอบสวนต้องไปทำการสอบสวนในท้องที่อื่น นอกเขตของศาลซึ่งได้สั่งขังผู้ต้องหาไว้ พนักงานสอบสวนจะยื่นคำร้องขอให้โอนการขังไปยังศาลในท้องที่ที่จะต้องไปทำการสอบสวนนั้นก็ได้ เมื่อศาลที่สั่งขังไว้เห็นเป็นการสมควรก็ให้สั่งโอนไป

กั้น

มาตรา 92 ห้ามมิให้กั้นในที่รโหฐาน โดยไม่มีหมายกั้น เว้นแต่พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจเป็นผู้กั้น และในกรณีต่อไปนี้

- (1) เมื่อมีเสียงร้องให้ช่วยมาจากข้างในที่รโหฐาน
 - (2) เมื่อปรากฏความผิดซึ่งหน้ากำลังกระทำลงในที่รโหฐาน
 - (3) เมื่อบุคคลที่ได้กระทำความผิดซึ่งหน้าขณะที่ถูกไล่จับหนีเข้าไปหรือมีเหตุอันแน่นแฟ้นควรสงสัยว่าได้เข้าไปซุกซ่อนตัวอยู่ในที่รโหฐานนั้น
 - (4) เมื่อมีความสงสัยตามสมควรว่าสิ่งของที่ได้มาโดยการกระทำผิดได้ซ่อนหรืออยู่ในนั้น ประกอบทั้ง ต้องมีเหตุอันควรเชื่อว่าการเนิ่นช้ากว่าจะเอาหมายกั้นมาได้สิ่งของนั้นจะถูกโอนย้ายเสียก่อน
 - (5) เมื่อที่รโหฐานนั้นผู้จะต้องถูกจับเป็นเจ้าบ้าน และการจับนั้นมีหมายจับหรือจับตามมาตรา 78
- เมื่อพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่กั้นด้วยตนเองไม่ต้องมีหมายกั้นก็ได้ แต่ต้องเป็นในกรณีที่สามารถออกหมายกั้นหรือค้นได้ตามประมวลกฎหมายนี้

มาตรา 93 ห้ามมิให้ทำการค้นบุคคลใดในที่สาธารณะ เว้นแต่พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจเป็นผู้ค้นในเมื่อมีเหตุอันควรสงสัยว่าบุคคลนั้นมีสิ่งของในความครอบครองเพื่อจะใช้ในการกระทำความผิดหรือซึ่งได้มาโดยการกระทำความผิด หรือซึ่งมีไว้เป็นความผิด

มาตรา 94 ให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจที่ทำการค้นในที่รโหฐาน สั่งเจ้าของหรือคนอยู่ในนั้นหรือผู้รักษาสถานที่ซึ่งจะค้น ให้ยอมให้เข้าไปโดยมิหวงห้ามอีกทั้งให้ความสะดวกตามสมควรทุกประการในอันที่จะจัดการตามหมาย ทั้งนี้ให้พนักงานผู้นั้นแสดงหมายหรือถ้าค้นได้โดยไม่ต้องมีหมายก็ให้แสดงนามและตำแหน่ง

ถ้าบุคคลดังกล่าวในวรรคต้นมิยอมให้เข้าไป เจ้าพนักงานมีอำนาจใช้กำลังเพื่อเข้าไปในกรณีจำเป็น จะเปิดหรือทำลายประตูบ้าน ประตูเรือน หน้าต่าง รั้ว หรือสิ่งกีดขวางอย่างอื่นทำนองเดียวกันนั้นก็ได้

มาตรา 96 การค้นในที่รโหฐานต้องกระทำระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นและตก มีข้อยกเว้นดังนี้

- (1) เมื่อลงมือค้นแต่ในเวลากลางวัน ถ้ายังไม่เสร็จจะค้นต่อไปในเวลากลางคืนก็ได้
- (2) ในกรณีฉุกเฉินอย่างยิ่ง หรือซึ่งมีกฎหมายอื่นบัญญัติให้ค้นได้เป็นพิเศษ จะทำการค้นในเวลากลางคืนก็ได้
- (3) การค้นเพื่อจับผู้ร้ายหรือผู้ร้ายสำคัญจะทำในเวลากลางคืนก็ได้ แต่ต้องมีอนุญาตพิเศษจากอธิบดีกรมตำรวจ หรือข้าหลวงประจำจังหวัด เพื่อการค้นในจังหวัดนั้น ส่วนหัวหน้าในการค้นนั้นต้องเป็นนายอำเภอหรือนายตำรวจซึ่งมียศตั้งแต่ชั้นนายร้อยตำรวจตรีขึ้นไป

การปล่อยชั่วคราว

มาตรา 114 เมื่อจะปล่อยชั่วคราว โดยให้มีประกันและหลักประกันด้วย ก่อนปล่อยตัวไปให้ผู้ร้องขอประกันจัดหาหลักประกันมาดังต้องการ

หลักประกันมี 3 ชนิด คือ

- (1) มีเงินสดมาวาง
- (2) มีหลักทรัพย์อื่นมาวาง
- (3) มีบุคคลมาเป็นหลักประกัน โดยแสดงหลักทรัพย์

ความผิดและบทกำหนดโทษตามพระราชบัญญัติมาตรการขังตวงวัด พ.ศ. 2542

พระราชบัญญัติมาตรการขังตวงวัด พ.ศ. 2542 ได้บัญญัติความผิดและบทกำหนดโทษไว้ใน มาตรา 66-88 และบัญญัติเรื่องการเปรียบเทียบปรับและการปล่อยชั่วคราวไว้ในมาตรา 89-91 โดยให้อธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมาย สำหรับความผิดที่เกิดในกรุงเทพมหานครและผู้ว่าราชการจังหวัดหรือผู้ซึ่งผู้ว่าราชการมอบหมายสำหรับความผิดที่เกิดในจังหวัดอื่นมีอำนาจเปรียบเทียบสำหรับความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ที่มีโทษปรับสถานเดียว หรือที่มีโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ถ้าผู้มีอำนาจเปรียบเทียบข้างต้นเห็นว่าผู้ต้องหาไม่ควรได้รับโทษจำคุก หรือไม่ควรถูกฟ้องร้อง โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ความผิดที่เปรียบเทียบได้

ลำดับที่	ฐานความผิด	บทกำหนดโทษ
1	มาตรา 9 ใช้เครื่องชั่งตวงวัดอื่นนอกจากที่กฎหมายกำหนด	มาตรา 66 ปรับไม่เกิน 5,000 บาท
2	มาตรา 10 ใช้มาตราชั่งตวงวัด หรือทำการชั่งตวงวัดในการซื้อขายหรือจำหน่ายสินค้าโดยไม่ปฏิบัติตามประกาศของรัฐมนตรี	มาตรา 67 ปรับไม่เกิน 5,000 บาท
3	มาตรา 18 ไม่ยื่นคำขอรับใบแทนหนังสือรับรองการประกอบธุรกิจภายใน 15 วัน นับแต่วันทราบการสูญหายหรือถูกทำลาย มาตรา 19 ไม่แสดงหนังสือรับรองการประกอบธุรกิจหรือใบแทนไว้ในที่เปิดเผย มาตรา 50 ไม่ยื่นคำขอรับใบแทนใบอนุญาตภายใน 15 วันนับแต่วันทราบการสูญหายหรือถูกทำลาย มาตรา 51 ไม่แสดงใบอนุญาตหรือใบแทนไว้ในที่เปิดเผย	มาตรา 69 ปรับไม่เกิน 1,000 บาท

ลำดับที่	ฐานความผิด	บทกำหนดโทษ
4	<p><u>มาตรา 21</u> ผู้ประกอบธุรกิจไม่ประกอบธุรกิจให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดกฎกระทรวง</p> <p><u>มาตรา 24</u> ผู้ประกอบธุรกิจในการขายทำการขายหรือจำหน่ายเครื่องชั่งตวงวัดที่ไม่มีการให้คำรับรองหรือคำรับรองสิ้นอายุเว้นที่มีการกำหนดยกเว้น</p> <p><u>มาตรา 25</u> ผู้ใดใช้เครื่องชั่งตวงวัดที่ไม่มีการให้คำรับรองหรือคำรับรองสิ้นอายุในการซื้อขายหรือแลกเปลี่ยนสินค้ากับผู้อื่น หรือการให้บริการชั่ง ตวง วัด หรือการใช้เพื่อประโยชน์ในการคำนวณ ค่าตอบแทน ค่าภาษีอากร และค่าธรรมเนียม</p> <p>ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามประกาศของรัฐมนตรี เรื่อง กำหนดข้อปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้เครื่องชั่งตวงวัด เพื่อให้ผู้ใช้เครื่องชั่งตวงวัดถือปฏิบัติ</p> <p><u>มาตรา 28</u> ผู้ผลิต ผู้นำเข้า ผู้ขาย ผู้ซ่อมแซมเครื่องชั่ง ตวงวัดหรือผู้ให้บริการ ไม่แจ้งการเปลี่ยนแปลงหรือการประกอบกิจการสำหรับสถานที่หรือสำนักงาน นั้นๆ ทุกแห่ง</p>	<p><u>มาตรา 70</u> จำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือปรับไม่เกิน 20,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ</p>
5	<p><u>มาตรา 22</u> ผู้ประกอบธุรกิจในการให้บริการชั่งตวงวัด ไม่ออกหนังสือแสดงผลการชั่งตวงวัดให้แก่ผู้ขอรับบริการ</p>	<p><u>มาตรา 71</u> ปรับไม่เกิน 5,000 บาท</p>
6	<p><u>มาตรา 27</u> ไม่แจ้งการเคลื่อนย้ายเครื่องชั่งตวงวัด ชนิดติดตรึงอยู่กับที่ภายใน 15 วันนับแต่วันที่ติดตั้งเสร็จ เพื่อให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบความเที่ยงของเครื่องชั่งตวงวัดนั้นใหม่</p>	<p><u>มาตรา 73</u> ปรับไม่เกิน 10,000 บาท</p>

ลำดับที่	ฐานความผิด	บทกำหนดโทษ
7	มาตรา 25 ผู้ใดใช้หรือมีเครื่องชั่งตวงวัดเพื่อใช้ในการซื้อขายหรือแลกเปลี่ยนสินค้าหรือการให้บริการหรือการใช้เพื่อประโยชน์ในการคำนวณค่าตอบแทนค่าภาษีอากร และค่าธรรมเนียม โดยรู้ว่าเครื่องชั่งตวงวัดนั้นมีความเที่ยงผิดเกินอัตราเมื่อเหลือเมื่อขาดตามที่กำหนดในกฎกระทรวง	มาตรา 79 จำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือปรับไม่เกิน 20,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
8	มาตรา 34 ผู้ประกอบธุรกิจในการผลิต นำเข้า ขายหรือซ่อมเครื่องชั่งตวงวัดไม่นำเครื่องชั่งตวงวัดมาให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบเพื่อให้คำรับรองภายในเวลาที่กำหนด	มาตรา 81 จำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือปรับไม่เกิน 20,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
9	มาตรา 58 ไม่อำนวยความสะดวกตามสมควรแก่นายตรวจชั่งตวงวัด ซึ่งปฏิบัติการตามหน้าที่	มาตรา 82 ปรับไม่เกิน 5,000 บาท
10	มาตรา 62 ผู้บรรจุโคฝ่าฝืนประกาศของรัฐมนตรีที่กำหนดชนิดของสินค้าหีบห่อที่ต้องแสดงปริมาณหรือบรรจุสินค้าตามปริมาณที่กำหนด	มาตรา 83 จำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือปรับไม่เกิน 20,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
11	มาตรา 85 ผู้ใดขายหรือจำหน่ายหรือมีไว้เพื่อขายหรือจำหน่ายซึ่งสินค้าหีบห่อที่แสดงปริมาณไว้โดยรู้ว่าปริมาณของสินค้าที่บรรจุในหีบห่อไม่ถูกต้องตามที่แสดงไว้ ซึ่งน่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นหรือประชาชน	มาตรา 85 จำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือ ปรับไม่เกิน 20,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
12	มาตรา 62 (1) ผู้ขายหรือมีไว้เพื่อขายสินค้าหีบห่อไม่แสดงปริมาณของสินค้าหีบห่อ มาตรา 64 วรรคหนึ่ง ไม่แสดงปริมาณของสินค้าตามมาตราชั่งตวงวัดตามพระราชบัญญัตินี้ซึ่งสินค้าหีบห่อที่นำเข้าไปในราชอาณาจักรที่แสดงปริมาณของสินค้าตามมาตราชั่งตวงวัดของต่างประเทศ	มาตรา 86 ปรับไม่เกิน 5,000 บาท

ลำดับที่	ฐานความผิด	บทกำหนดโทษ
13	<p>มาตรา 64 ผู้นำเข้าผู้ใดนำบรรดาสินค้าที่ห้ามนำเข้าในราชอาณาจักรที่แสดงปริมาณของสินค้าตามมาตราซึ่งตวงวัดของต่างประเทศ โดยไม่ปฏิบัติตามวิธีการแสดงปริมาณของสินค้าและอัตราเปรียบเทียบที่รัฐมนตรีกำหนด</p> <p>ผู้นำเข้าไม่ปฏิบัติตามวิธีการหรือเงื่อนไขที่อธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายเกี่ยวกับการแสดงปริมาณของสินค้าที่นำเข้ามาในราชอาณาจักร</p>	มาตรา 87 ปรับไม่เกิน 5,000 บาท
14	<p>มาตรา 88 กรณีที่ผู้กระทำความผิดเป็นนิติบุคคล ผู้ที่เป็นกรรมการผู้จัดการ ผู้จัดการหรือผู้แทนของนิติบุคคลนั้น ต้องรับโทษตามที่บัญญัติไว้สำหรับความผิดนั้นๆ ด้วย</p>	ผู้กระทำความผิดต้องรับโทษตามที่บัญญัติไว้สำหรับความผิดนั้นๆ อีกฐานความผิดหนึ่งด้วย

2. ความผิดที่เปรียบเทียบไม่ได้ มีดังนี้

2.1 มาตรา 68 มาตรา 72 มาตรา 77 มาตรา 78 มาตรา 80 มาตรา 84 และมาตรา 88 กำหนดโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือปรับไม่เกิน 40,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

2.2 มาตรา 74 มาตรา 76 และมาตรา 88 กำหนดให้จำคุกไม่เกิน 7 ปี และปรับไม่เกิน 280,000 บาท

2.3 มาตรา 75 มาตรา 76 และมาตรา 88 กำหนดโทษจำคุกไม่เกิน 3 ปี และปรับไม่เกิน 120,000 บาท

การเปรียบเทียบปรับและการปล่อยชั่วคราว ตามพระราชบัญญัติมาตราซ่งตวงวัด พ.ศ. 2542

มาตรา 89 ถ้าเจ้าพนักงานต่อไปเห็นว่าผู้ต้องหาไม่ควรได้รับโทษถึงจำคุก หรือไม่ควรถูกฟ้องร้องสำหรับความผิดตามพระราชบัญญัติที่มีโทษปรับสถานเดียว หรือที่มีโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ให้มีอำนาจเปรียบเทียบ ดังนี้

(1) อธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมาย สำหรับความผิดที่เกิดในกรุงเทพมหานคร

(2) ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือผู้ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมาย สำหรับความผิดที่เกิดในจังหวัดอื่นเมื่อผู้ต้องหาได้ชำระเงินค่าปรับตามจำนวนที่เปรียบเทียบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่เปรียบเทียบให้ถือว่าคดีเลิกกันตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ถ้าผู้ต้องหาไม่ยินยอมตามที่เปรียบเทียบ หรือเมื่อยินยอมแล้วไม่ชำระเงินค่าปรับภายในกำหนดเวลาตามวรรคสอง ให้ดำเนินคดีต่อไป

มาตรา 90 ในกรณีที่นายตรวจซ่งตวงวัดเป็นผู้จับกุมผู้ต้องหาในความผิดที่เปรียบเทียบได้ตามพระราชบัญญัตินี้ และผู้ต้องหายินยอมให้เปรียบเทียบ ถ้าผู้ต้องหาหรือผู้ที่มีประโยชน์เกี่ยวข้องกับข้ออธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมาย หรือผู้ว่าราชการจังหวัดหรือผู้ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมายแล้วแต่กรณี จะปล่อยผู้ต้องหาชั่วคราวในระหว่างรอการเปรียบเทียบหรือรอการชำระเงินค่าปรับ โดยมีประกันหรือมีประกันและหลักประกันก็ได้ ทั้งให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาใช้บังคับโดยอนุโลม

นายตรวจซ่งตวงวัดเมื่อได้พบการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้และมีการจับกุมผู้กระทำความผิดให้ผู้จับกุมจัดทำบันทึกการจับกุม ซึ่งอาจใช้แบบตามตัวอย่างที่แนบ 1. และกรณีที่เป็นการเปรียบเทียบได้ นายตรวจซ่งตวงวัดต้องนำตัวผู้ต้องหามาส่งให้ผู้มีอำนาจเปรียบเทียบปรับพิจารณาดำเนินการต่อไป

ผู้มีอำนาจเปรียบเทียบปรับต้องสอบถามผู้ต้องหาว่าได้กระทำความผิดจริงและยินยอมชำระค่าปรับหรือไม่หากผู้ต้องหายินยอมชำระค่าปรับ ก็ให้ผู้มีอำนาจเปรียบเทียบปรับแจ้งอัตราค่าปรับ เพื่อให้ผู้ต้องหาชำระเงินค่าปรับตามจำนวนที่เปรียบเทียบ ภายใน 30 วันนับแต่วันที่เปรียบเทียบ ทั้งนี้ผู้มีอำนาจเปรียบเทียบจะต้องจัดทำบันทึกการเปรียบเทียบปรับซึ่งอาจใช้แบบตามตัวอย่างที่แนบ 2. ด้วย และเมื่อได้ชำระค่าปรับแล้วให้ถือว่าคดีอาญาเป็นอันเลิกกัน ตามมาตรา 37(4) ซึ่งสิทธิภาคีอาญาฟ้องยอมระงับไป ตามมาตรา 39 (3) แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา 37 คดีอาญาเล็กน้อยได้ ดังต่อไปนี้

- (1)
- (2)
- (3)
- (4) ในคดีซึ่งเปรียบเทียบได้ตามกฎหมายอื่น เมื่อผู้ต้องหาได้ชำระค่าปรับตามค่าเปรียบเทียบ

ของพนักงานเจ้าหน้าที่แล้ว

มาตรา 39 สิทธินำคดีอาญามาฟ้องยอมระงับไป ดังต่อไปนี้

- (1)
- (2)
- (3) เมื่อคดีเล็กน้อยตามมาตรา 37
- (4)
- (5)
- (6)
- (7)

กรณีที่ผู้ต้องหายินยอมชำระเงินค่าปรับตามที่เปรียบเทียบแต่ไม่สามารถชำระเงินค่าปรับได้ในวันที่เปรียบเทียบ และประสงค์จะชำระเงินค่าปรับในวันอื่น (ภายใน 30 วัน นับแต่วันที่เปรียบเทียบ) เมื่อผู้ต้องหายื่นคำร้องขอให้ปล่อยชั่วคราวซึ่งอาจใช้แบบตามตัวอย่างที่ 3. ก่อนปล่อยตัวผู้ต้องหาไป ผู้มีอำนาจเปรียบเทียบจะต้องให้ผู้ต้องหาทำสัญญาประกันพร้อมหลักประกัน ทั้งนี้ หลักประกันจะต้องเป็นไปตามมาตรา 114 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ถ้าผู้ต้องหาไม่ยินยอมตามที่เปรียบเทียบ หรือเมื่อยินยอมแล้วไม่ชำระเงินค่าปรับภายในกำหนดเวลา 30 วัน นับแต่วันเปรียบเทียบ ให้ผู้มีอำนาจเปรียบเทียบปรับส่งเรื่องให้พนักงานสอบสวนดำเนินคดีต่อไป

มาตรา 91 ในกรณีที่พนักงานสอบสวนพบว่าผู้ใดกระทำความผิดที่เปรียบเทียบได้ตามพระราชบัญญัตินี้ และผู้นั้นยินยอมให้เปรียบเทียบ ให้พนักงานสอบสวนส่งเรื่องให้อธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมาย หรือผู้ว่าราชการจังหวัดหรือผู้ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมายแล้วแต่กรณี ภายในเจ็ดวัน นับแต่วันที่ผู้นั้นแสดงความยินยอมให้เปรียบเทียบและให้นำมาตรา 90 มาใช้บังคับโดยอนุโลม

บทบัญญัติมาตรานี้เป็นกรณีที่เจ้าหน้าที่ตำรวจพบว่าการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติ
มาตราซึ่งดวงวัด พ.ศ. 2542 ด้วยตนเอง ซึ่งผู้กระทำความผิดให้สารภาพและยินยอมให้เจ้าหน้าที่ตำรวจ
เปรียบเทียบในลักษณะดังกล่าวนี้กฎหมายบังคับให้เจ้าหน้าที่ตำรวจต้องส่งเรื่องให้อธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดี
มอบหมาย สำหรับความผิดที่เกิดในกรุงเทพมหานคร หรือผู้ว่าราชการจังหวัดหรือผู้ซึ่งผู้ว่าราชการ
จังหวัดมอบหมายสำหรับความผิดที่เกิดในจังหวัดอื่นภายในกำหนด 7 วัน นับแต่วันที่ผู้กระทำความผิด
ยินยอมให้เปรียบเทียบ เพื่อให้ผู้มีอำนาจดำเนินการเปรียบเทียบผู้กระทำความผิดต่อไป

เอกสารสรุปคำบรรยาย

ดังที่ได้ทราบแล้วว่า พ.ร.บ. มาตรฐานชั่งตวงวัด พ.ศ. 2542 ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติม บทบัญญัติของกฎหมายโดยให้อำนาจอธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายผู้ว่าราชการจังหวัดหรือผู้ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมายทำการเปรียบเทียบผู้กระทำความผิดตาม พ.ร.บ. นี้ ได้เองในบางความผิด โดยไม่ต้องส่งพนักงานสอบสวนรวมทั้งได้กำหนดให้นายตรวจชั่งตวงวัดเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา (ซึ่งบัญญัติไว้ในมาตรา 60) และเป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เพื่อประโยชน์ในการจับกุมปราบปรามผู้กระทำความผิดกฎหมายฉบับนี้ (ซึ่งบัญญัติไว้ในมาตรา 61)

การที่กฎหมายกำหนดให้อำนาจไว้เช่นนี้ ก็หมายความว่าต่อไปนี้นายตรวจชั่งตวงวัดย่อมมีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับเจ้าหน้าที่ตำรวจทุกประการ ซึ่งจะแตกต่างกับกฎหมายเดิมที่ไม่ได้ให้อำนาจไว้ ส่วนการใช้อำนาจตามที่กฎหมายให้ไว้จะต้องดำเนินการอย่างไรนั้นตาม พ.ร.บ. มาตรฐานชั่งตวงวัด พ.ศ. 2542 ไม่ได้กำหนดไว้โดยตรง ดังนั้นจึงต้องนำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาในส่วนที่เกี่ยวข้องมาใช้บังคับโดยอนุโลม

แต่ก่อนที่จะกล่าวถึงหลักเกณฑ์การปฏิบัติกรณีที่มีผู้กระทำความผิดตามกฎหมายนี้เกิดขึ้นเราก็ควรจะต้องทราบกฎหมายหลักของประเทศ คือ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ซึ่งการกำหนดหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญาในการที่จะดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดก่อน โดยมีมาตราที่สำคัญๆ ดังนี้

มาตรา 6 รัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ บทบัญญัติใดของกฎหมาย กฎ หรือ ข้อบังคับ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญนี้ บทบัญญัตินี้เป็นอันใช้บังคับมิได้

มาตรา 26 การใช้อำนาจโดยองค์การของรัฐทุกองค์กร ต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้

มาตรา 28 วรรคสอง บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้ สามารถยกบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ เพื่อใช้สิทธิทางศาลหรือยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้คดีในศาลได้

มาตรา 29 วรรคหนึ่ง การจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอำนาจตามกฎหมายเฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญนี้กำหนดไว้และเท่าที่จำเป็นเท่านั้น และจะกระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิและเสรีภาพนั้นมิได้

มาตรา 31 วรรคสอง การจับ คุมขัง ตรวจค้นตัวบุคคล หรือการกระทำใดอันกระทบต่อสิทธิ และเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

มาตรา 33 ในคดีอาญาต้องสันนิษฐานไว้ก่อนว่า ผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด ก่อนมีคดีพิพาทยกอำนาจถึงที่สุดแสดงว่าบุคคลใดได้กระทำความผิด จะปฏิบัติต่อบุคคลนั้น เหมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้

มาตรา 35 บุคคลย่อมมีเสรีภาพในเคหะสถาน บุคคลย่อมได้รับความคุ้มครองในการที่จะ อยู่อาศัยและครอบครองเคหะสถานโดยปกติสุข การเข้าไปในเคหะสถานโดยปราศจากความยินยอม ของผู้ครอบครองหรือการตรวจค้นเคหะสถานจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติ แห่งกฎหมาย

มาตรา 237 ในคดีอาญา การจับและกุมขังบุคคลใดจะกระทำมิได้ เว้นแต่มีคำสั่งหรือหมาย ของศาลหรือผู้นั้น ได้กระทำความผิดซึ่งหน้าหรือมีเหตุจำเป็นอย่างอื่นได้โดยไม่มีหมายตามที่กฎหมาย บัญญัติ โดยผู้ถูกจับจะต้องได้รับการแจ้งข้อกล่าวหา และรายละเอียดแห่งการจับโดยไม่ชักช้าจะต้อง ได้รับโอกาสแจ้งให้ญาติหรือผู้ซึ่งถูกจับไว้วางใจทราบในโอกาสแรกและผู้ถูกจับซึ่งยังถูกคุมอยู่ต้องถูก นำตัวไปศาลภายใน 48 ชั่วโมง นับแต่เวลาที่ผู้ถูกนำตัวไปถึงที่ทำการของพนักงานสอบสวน

มาตรา 238 ในคดีอาญาการค้นในที่รโหฐานจะกระทำมิได้ เว้นแต่จะมีคำสั่งหรือหมาย ของศาลหรือมีเหตุให้ค้นโดยไม่ต้องมีคำสั่งหรือหมายของศาล ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตราสำคัญที่เกี่ยวข้องก็จะมีเพียงเท่านั้น ซึ่งจะเห็นได้ว่า กฎหมายรัฐธรรมนูญจะให้ความสำคัญกับเรื่องสิทธิและเสรีภาพของประชาชนเป็นอย่างมาก ดังนั้นในการดำเนินการใดๆ ในฐานะ เจ้าพนักงานตามกฎหมาย ก็ควรต้องมีความระมัดระวังและปฏิบัติตามขั้นตอนของกฎหมายโดยเคร่งครัด เพื่อป้องกันการถูกฟ้องคดี

ต่อไปก็จะกล่าวถึงหลักเกณฑ์ การปฏิบัติในเรื่องการจับ การค้น การควบคุม การปล่อย ชั่วคราว ซึ่งเรื่องเหล่านี้เป็นหัวใจสำคัญของการดำเนินการกรณีที่มีการกระทำความผิดเกิดขึ้น โดย หลักเกณฑ์ต่างๆ มีกำหนดไว้ตาม พ.ร.บ. มาตราชั่วคราววัด พ.ศ. 2542 อยู่แล้วบางส่วน โดยจะขอกกล่าวถึง หลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาควบคู่กันไป

การจับ (มาตรา 78-86)

มาตรา 78 บัญญัติว่าพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจจะจับผู้ใดโดยไม่มีหมายจับไม่ได้อัน แสดงว่า โดยหลักการจับผู้ต้องหาต้องมีหมายจับเสมอ โดยผู้มีอำนาจออกหมายจับ เป็นไปตามมาตรา 58

คือ พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่หรือศาล แล้วแต่กรณีโดยการออกหมายจะออกโดยพลการหรือโดยมีผู้ร้องขอก็ได้ ถ้ามีผู้ร้องขอต้องสอบให้ปรากฏเหตุผลที่สมควรก่อน สำหรับเหตุที่จะออกหมายจับเป็นไปตามมาตรา 66 ซึ่งมี 4 กรณี คือ

1. เมื่อผู้ต้องหาซึ่งถูกสงสัยโดยมีเหตุอันควรหรือจำเป็นเป็นผู้ไม่มีที่อยู่เป็นหลักแหล่ง
2. เมื่อความผิดที่ผู้ต้องหาถูกสงสัยโดยมีเหตุอันควรหรือที่จำเลยถูกฟ้องมีอัตราโทษอย่างสูงตั้งแต่ 3 ปีขึ้นไป
3. เมื่อผู้ต้องหาหรือจำเลย ซึ่งไม่ได้ถูกควบคุมหรือขังอยู่ไม่มาตามหมายเรียกหรือตามนัดโดยไม่มีข้อแก้ตัวอันควรก็ดี ได้หนีไปก็ดี มีเหตุอันควรสงสัยว่าจะหลบหนีหรือจะไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐานโดยตรงหรือทางอ้อมก็ดี
4. เมื่อผู้ต้องหาหรือจำเลยซึ่งถูกปล่อยชั่วคราวมิสามารถทำสัญญาประกันให้จำนวนเงินสูงกว่าเดิม หรือหาหลักประกันมาเพิ่มหรือให้ดีกว่าเดิม

โดยหมายจับนี้ใช้ได้เรื่อยไปจนกว่าจะจับได้ เว้นแต่ความผิดนั้นจะขาดอายุความหรือถอนหมายจับ ส่วนแบบของหมายจับได้ขอตัวอย่างจากตำรวจมาแล้วและได้แนบไว้ในเอกสารประกอบคำบรรยาย

แต่มาตรา 78 ก็มีข้อยกเว้นให้จับโดยไม่ต้องมีหมายจับได้ในกรณี ดังนี้

1. เมื่อบุคคลนั้นได้กระทำความผิดซึ่งหน้า ดังที่บัญญัติไว้ในมาตรา 80
ความผิดซึ่งหน้า หมายความว่า ความผิดซึ่งเห็นกำลังกระทำหรือพบในอาการใด ซึ่งแทบจะไม่มีเวลาสงสัยเลยว่า เขาได้กระทำความผิดมาแล้วสด ๆ
2. เมื่อพบบุคคลนั้นกำลังพยายามกระทำความผิดหรือพบโดยพฤติการณ์อันควรสงสัยว่าผู้นั้นจะกระทำความผิดโดยมีเครื่องมือ อาวุธ หรือวัตถุอย่างอื่นอันสามารถอาจใช้ในการกระทำความผิด
3. เมื่อมีเหตุอันควรสงสัยว่าผู้นั้นได้กระทำความผิดมาแล้วจะหลบหนี
4. เมื่อมีผู้ขอให้จับ โดยแจ้งว่าบุคคลนั้นได้กระทำความผิด และแจ้งด้วยว่าได้ร้องทุกข์ไว้ตามระเบียบแล้ว
5. ในกรณีที่พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่เป็นผู้จับเอง สามารถจับได้โดยไม่ต้องมีหมายจับ แต่การจับนั้นจะต้องมีเหตุให้ออกหมายจับได้ หรือจับโดยไม่ต้องมีหมายตามมาตรา 78(1)-(4)
6. ถ้าบุคคลที่ถูกจับตามหมายหลบหนี หรือมีผู้ช่วยให้หนีไปได้ เจ้าพนักงานผู้จับมีอำนาจติดตามจับกุมผู้นั้นโดยไม่ต้องมีหมายอีก ตามมาตรา 65

ข้อจำกัดในการจับ

ในการจับกุมผู้ต้องหากฎหมายได้กำหนดขอบเขตเกี่ยวกับพื้นที่และสถานที่ที่จะจับกุมผู้กระทำความผิดดังนี้

1. ข้อจำกัดในเรื่องเขตอำนาจของเจ้าพนักงาน ถ้าเป็นพนักงานปกครองจะต้องจับภายในเขตที่ตนมีอำนาจดูแลพื้นที่เท่านั้น ตำรวจมีอำนาจจับได้ทั่วประเทศทั้งในและนอกเวลาปฏิบัติหน้าที่ ส่วนนายตรวจซ่งตวงวัด แม้ไม่มีกฎหมายกำหนดไว้ก็ควรที่จะจับกุมผู้กระทำความผิดในเขตพื้นที่ที่ตนดูแลเท่านั้น

2. ข้อจำกัดสถานที่ การจับบุคคลไม่ว่าจะมีหมายจับหรือจับได้โดยไม่มีหมายห้ามมิให้จับในสถานที่ต่อไปนี้ (ม.81)

2.1 ในที่รโหฐาน เว้นแต่จะทำได้ตามประมวลกฎหมายนี้ อันว่าด้วยการค้นในที่รโหฐาน คำว่า ที่รโหฐาน หมายถึง สถานที่ใดๆ ที่ไม่ใช่สถานที่ที่เป็นที่สาธารณะสถาน ส่วนคำว่า สาธารณะสถาน คือสถานที่ใดๆ ที่บุคคลหนึ่งบุคคลใดมีความชอบธรรมที่จะเข้าไปได้

2.2 ในพระราชวังหรือในที่ซึ่งพระมหากษัตริย์ พระมเหสีหรือผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ประทับหรืออยู่นอกจากได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

วิธีปฏิบัติในการจับ

1. ก่อนจับต้องแสดงตัว คือ แสดงบัตรเจ้าพนักงาน (บัตรนายตรวจซ่งตวงวัด)

2. ในการจับ เจ้าพนักงานหรือราษฎร ซึ่งทำการจับต้องแจ้งแก่ผู้ที่จับนั้นว่า เขาต้องถูกจับ และสั่งให้ผู้ถูกจับไปยังที่ทำการของพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจพร้อมด้วยผู้จับ ถ้าจำเป็นก็ให้จับตัวไป (มาตรา 83 วรรคแรก)

เป็นดุลพินิจของผู้จับที่จะต้องเลือกใช้วิธีที่เหมาะสมแก่พฤติการณ์ว่าจะปฏิบัติอย่างไรจึงเหมาะสม

3. ถ้าบุคคลซึ่งจะถูกจับขัดขวางหรือจะขัดขวางการจับกุมหรือหลบหนีหรือพยายามจะหลบหนี ผู้ทำการจับมีอำนาจใช้วิธีหรือความป้องกันทั้งหลายเท่าที่เหมาะสมแก่พฤติการณ์แห่งเรื่องในการจับนั้น (83 วรรคแรก)

4. เจ้าพนักงานหรือราษฎรผู้ทำการจับต้องเอาตัวผู้ถูกจับ ไปยังที่ทำการของพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจโดยทันที และเมื่อถึงที่นั้นแล้ว ถ้ามีหมายจับก็ให้เอาออกอ่านให้ผู้ถูกจับฟังทั้งให้แจ้งเหตุที่จับนั้นด้วย (84 วรรคแรก)

5. พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจผู้รับตัวผู้ถูกจับไว้ มีหน้าที่ต้องแจ้งแก่ผู้ถูกจับถึงสิทธิตามกฎหมาย กล่าวคือ

มาตรา 7 ทวิ ผู้ถูกจับหรือผู้ต้องหาที่ถูกควบคุมหรือจับมีสิทธิดังต่อไปนี้

- (1) พบและปรึกษาผู้ที่จะเป็นทนายสองต่อสอง
- (2) ได้รับการเยี่ยมตามสมควร
- (3) ได้รับการรักษาพยาบาลโดยเร็วเมื่อเกิดการเจ็บป่วย

ให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจซึ่งรับมอบตัวผู้ถูกจับหรือผู้ต้องหา มีหน้าที่แจ้งให้ผู้ถูกจับหรือผู้ต้องหานั้นทราบถึงสิทธิตามวรรคหนึ่ง

6. พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ ซึ่งเป็นผู้นำผู้ถูกจับมาส่งนั้น จะควบคุมผู้ถูกจับไว้หรือปล่อยชั่วคราวก็ได้ เมื่อจับ โดยมีหมายให้รายงานต่อไปยังเจ้าหน้าที่ ซึ่งออกหมายนั้น ถ้าเจ้าหน้าที่ซึ่งออกหมายต้องการตัวก็ให้จัดส่งผู้ถูกส่งจับไปให้ (มาตรา 84 วรรคสอง)

7. เจ้าพนักงานผู้จับหรือรับตัวผู้ถูกจับไว้มีอำนาจค้นผู้ต้องหาและยึดสิ่งของต่างๆ ที่อาจใช้เป็นพยานหลักฐานได้ (มาตรา 85 วรรคแรก)

การค้นหาจะต้องกระทำโดยสุภาพ ถ้าเป็นผู้หญิงต้องให้หญิงอื่นเป็นผู้ค้น (มาตรา 85 วรรคสอง)

สิ่งของใดที่ยึดไว้ เจ้าพนักงานมีอำนาจยึดไว้จนกว่าคดีจะถึงที่สุด เมื่อเสร็จแล้วก็ให้คืนแก่ผู้ต้องหา หรือแก่ผู้อื่น ซึ่งมีสิทธิเรียกร้องขอคืนสิ่งของนั้น เว้นแต่ศาลจะสั่งเป็นอย่างอื่น (มาตรา 85 วรรคท้าย)

8. เมื่อมีการจับตัวผู้กระทำความผิดต้องบันทึกการจับกุมทุกครั้ง ตามแบบที่กำหนด

ข้อสังเกต

- เมื่อนายตรวจซึ่งตรวจวัดจับกุมผู้กระทำความผิดตาม พ.ร.บ. นี้ได้แล้ว หากเป็นความผิดตาม พ.ร.บ. นี้มีโทษปรับสถานเดียว หรือที่มีโทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือนหรือปรับไม่เกิน 2 หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ซึ่งอยู่ในอำนาจเปรียบเทียบของอธิบดีหรือผู้ว่าราชการจังหวัด (มาตรา 89) ก็ให้นำตัวมาที่สถานที่ที่กำหนดไว้สำหรับการเปรียบเทียบปรับ เพื่อทำการปรับ ซึ่งแต่ละจังหวัดอาจกำหนดสถานที่แตกต่างกัน แล้วแต่ผู้ว่าราชการหรือผู้ได้รับมอบหมายกำหนด แต่ถ้าหากว่าผู้ต้องหาไม่ยินยอมเสียค่าปรับหรือยินยอมแล้วแต่ไม่ชำระค่าปรับภายในระยะเวลาที่กำหนดก็ต้องนำตัวส่งพนักงานสอบสวนดำเนินคดีต่อไป นอกจากนี้สำหรับความผิดที่มีอัตราโทษสูงกว่าที่กำหนดไว้ตามมาตรา 89 นี้ จะต้องนำส่งพนักงานสอบสวนดำเนินคดีทั้งสิ้น

- นายตรวจซึ่งตรวจวัดไม่มีอำนาจเปรียบเทียบปรับเอง จึงต้องนำตัวผู้ต้องหาส่งไปยังผู้มีอำนาจเปรียบเทียบทันที สอดคล้องกับมาตรา 84 วรรคแรก เว้นแต่จะได้รับการมอบหมายจากผู้มีอำนาจเปรียบเทียบ

การควบคุมผู้ต้องหา (มาตรา 86-87)

เมื่อจับตัวผู้ต้องหาได้แล้ว ก็ต้องมีการควบคุมตัวไว้ ซึ่งผู้มีอำนาจควบคุมผู้ถูกจับ ได้แก่ พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจโดยมีอำนาจควบคุมไว้ในระหว่างสืบสวนและสอบสวน ซึ่งรวมถึง นายตรวจซึ่งตวงวัด มีอำนาจควบคุมเพื่อรอการเปรียบเทียบรอกการชำระค่าปรับ เพราะถ้าผู้ต้องหาไม่ยอม เสียค่าปรับก็ต้องส่งให้ตำรวจดำเนินคดี

วิธีการควบคุม (มาตรา 86) ห้ามใช้วิธีควบคุมผู้ถูกจับเกินกว่าที่จำเป็นเพื่อป้องกันมิให้เขาหนี เท่านั้น อย่างไรจึงจะเป็นการเหมาะสมต้องพิจารณาเหตุพฤติการณ์ความเหมาะสมเป็นกรณีไปโดยคำนึงถึงผู้ถูกจับว่าเป็นเด็ก คนชรา เป็นหญิงหรือคนพิการ เป็นต้น

ฎีกา 889/2581

ฎีกา 744/2581

ระยะเวลาในการควบคุม (มาตรา 87)

1. การควบคุมตัว สามารถทำได้เท่าที่จำเป็นตามพฤติการณ์ แห่งคดี ควรสังเกตว่า เมื่อความจำเป็นตามพฤติการณ์แห่งคดีหมดสิ้นไป แม้ระยะเวลาควบคุมจะมีเหลืออยู่ก็ควบคุมไม่ได้

2. ในกรณีความผิดลหุโทษหรือความผิดที่มีอัตราโทษไม่สูงกว่าความผิดลหุโทษ จะควบคุมผู้ถูกจับไว้ได้เท่าเวลาที่จะถามคำให้การ และที่จะรู้ตัวว่าเป็นใคร ที่อยู่ของเขาอยู่ที่ไหนเท่านั้น เว้นเสียแต่เจ้าพนักงานเห็นว่าถ้าปล่อยจะหลบหนีไป

3. ในกรณีความผิดสูงกว่าความผิดลหุโทษ กฎหมายห้ามมิให้ควบคุมผู้ถูกควบคุมจับไว้เกินกว่า 48 ชั่วโมง นับแต่เวลาที่ผู้ถูกจับมาถึงที่ทำการของพนักงานฝ่ายปกครอง หรือตำรวจแต่มิให้นับเวลาเดินทางตามปกติที่นำตัวผู้ถูกจับมาศาล รวมเข้าในกำหนดเวลา 48 ชั่วโมงนั้น ด้วยในกรณีที่มิเหตุจำเป็นเพื่อทำการสอบสวนหรือมีเหตุจำเป็นอย่างอื่นจะยึดเวลาเกินกว่า 48 ชั่วโมงก็ได้ เท่าเหตุจำเป็นแต่ไม่ให้เกิน 7 วัน หากมีความจำเป็นต้องควบคุมไว้นานกว่านี้ต้องร้องขอต่อศาลให้สั่งขังต่อไป

ข้อสังเกตในเรื่องการควบคุมผู้ถูกจับนี้ แม้ว่านายตรวจซึ่งตวงวัดจะมีอำนาจควบคุมตัวได้ แต่เนื่องจากสำนักงานซึ่งตวงวัดไม่มีสถานที่ควบคุมตัว ประกอบกับเป็นเรื่องยุ่งยากพอสมควร ซึ่งนายตรวจซึ่งตวงวัด คงไม่มีความชำนาญ ดังนั้น หากจะต้องทำการควบคุมตัวผู้ถูกจับไปส่งมอบให้พนักงานสอบสวนเพื่อควบคุมต่อไป จนกว่าในอนาคตจะมีการกำหนดวิธีปฏิบัติในเรื่องนี้โดยชัดเจน

การปล่อยชั่วคราว (มาตรา 106-119)

ในเรื่องนี้มีกำหนดไว้ตาม ป.วิอาญา มาตรา 106-119 แต่ตาม พ.ร.บ. มาตรา ชั่งตวงวัด พ.ศ. 2542 ได้มีบทบัญญัติไว้โดยเฉพาะในมาตรา 90

มาตรา 90 ในกรณีที่นายตรวจชั่งตวงวัดเป็นผู้จับกุมผู้ต้องหาในความผิดที่เปรียบเทียบได้ตามพระราชบัญญัตินี้ และผู้ต้องหายินยอมให้เปรียบเทียบ ถ้าผู้ต้องหาหรือผู้มีประโยชน์เกี่ยวข้องร้องขอ อธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายหรือผู้ว่าราชการจังหวัดหรือผู้ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมายแล้วแต่กรณี จะปล่อยผู้ต้องหาชั่วคราว ในระหว่างรอการเปรียบเทียบหรือรอการชำระเงินค่าปรับ โดยมีประกันหรือมีประกันและหลักประกันก็ได้ ทั้งนี้ ให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาใช้บังคับโดยอนุโลม

โดยขอแยกทำความเข้าใจเป็นประเด็นๆ สำคัญ ดังนี้

ประเด็นแรก ผู้ที่จะมีอำนาจร้องขอปล่อยชั่วคราว กฎหมายได้กำหนดไว้มีอยู่ 2 ประเภท คือ

1. ตัวผู้ต้องหาเอง
2. ผู้มีประโยชน์เกี่ยวข้อง หมายถึงญาติพี่น้อง บิดามารดา บุตร ภริยา นายจ้าง ผู้บังคับบัญชา หรือทนายความ

ประเด็นที่สอง ผู้มีอำนาจปล่อยชั่วคราวกฎหมายได้กำหนดให้บุคคลต่อไปนี้ มีอำนาจปล่อยชั่วคราว คือ

1. กรณีที่เป็นความผิดที่เปรียบเทียบได้ ตาม พ.ร.บ. มาตราชั่งตวงวัด พ.ศ.2542 มาตรา 89 ผู้มีอำนาจ ได้แก่
 - 1.1 อธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมาย สำหรับความผิดเกิดในเขตกรุงเทพมหานคร
 - 1.2 ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือผู้ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมายสำหรับความผิดเกิดในต่างจังหวัด
2. กรณีความผิดที่ไม่อาจเปรียบเทียบได้ตาม พ.ร.บ.มาตราชั่งตวงวัด พ.ศ.2542 ผู้มีอำนาจคือ เจ้าพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการ

ประเด็นที่สาม การปล่อยชั่วคราวตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามี 3 วิธี คือ

1. โดยไม่ต้องมีประกัน
2. โดยมีประกัน
3. โดยมีประกันและหลักประกัน

แต่กรณีตาม พ.ร.บ.มาตราซึ่งดวงวัด พ.ศ. 2542 มีเพียง 2 วิธี (มาตรา 90) คือ

1. โดยมีประกัน (มีสัญญาว่า ผู้ต้องหาจะมาพบเมื่อถูกเรียกหรือตามนัดถ้าไม่มาต้องเสียค่าปรับตามที่กำหนดไว้ในสัญญา)

2. โดยมีประกันและหลักประกัน (นอกจากมีสัญญาประกันแล้ว ต้องมีหลักทรัพย์มาวางเป็นประกันด้วย)

- หลักประกันมี 3 ชนิด คือ 1. มีเงินสดมาวาง 2. มีหลักทรัพย์อื่นมาวาง 3. มีบุคคลมาเป็นหลักประกันโดยแสดงหลักทรัพย์ (ม.114)

- ในกรณีที่ใช้หลักประกันเป็นเงินสด ให้ใช้เงินตราในรัฐบาลไทยเท่านั้น

- ในกรณีที่ไม่มีหลักประกันอย่างอื่นมาวาง เช่น หนังสือแสดงกรรมสิทธิ์ โดยเฉพาะโฉนดที่ดิน หนังสือ นส.3 ก ตัวเงินที่ธนาคารรับรองแล้ว แคชเชียร์เช็ค บัญชีเงินฝาก ของผู้ที่จะประกัน ซึ่งมีเงินอยู่ตามจำนวนที่กำหนด เป็นต้น

- กรณีบุคคลมาเป็นหลักประกัน โดยแสดงหลักทรัพย์ให้พิจารณาหลักฐานต่างๆ ประกอบ เช่น ตำแหน่ง อาชีพ การงาน หน้าที่ ฐานะ หรือชื่อเสียงที่เป็นที่เชื่อถือได้ เป็นต้น

- ในการพิจารณาหลักประกันจะต้องพิจารณาถึงความสมบูรณ์ของหลักฐานที่นำมาประกอบด้วย ดังนี้

(1) ผู้ยื่นร้องขอประกันจะต้องมีบัตรประจำตัวประชาชนหรือหลักฐานที่ทางราชการออกให้นำมาแสดง

(2) ผู้ยื่นร้องขอประกันซึ่งมีคู่สมรสตามกฎหมาย ต้องมีหนังสือให้ความยินยอมของคู่สมรสมาแสดงในการทำสัญญาประกันด้วย

ประเด็นที่สี่ เมื่อได้รับคำร้องขอปล่อยชั่วคราวไว้หืออริบดีหรือผู้ซึ่งอริบดีมอบหมายหรือผู้ว่าราชการจังหวัดหรือผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมายแล้วแต่กรณี รับพิจารณาและสั่งการโดยอาศัยหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

1. ความหนักเบาแห่งข้อหา

2. พยานหลักฐานที่นำมาสืบแล้วมีเพียงใด

3. พฤติการณ์ต่างๆ แห่งคดีเป็นอย่างไร เช่น เป็นการกระทำความผิดครั้งแรก หรือผู้กระทำความผิดเป็นผู้เยาว์ เป็นต้น

4. เชื่อถือผู้ร้องขอประกันหรือหลักประกันได้เพียงใด

5. ผู้ต้องหานั้นจะหลบหนีหรือไม่

6. ภัยอันตรายหรือความเสียหายที่เกิดจากการปล่อยชั่วคราวมีเพียงใดหรือไม่

ประเด็นที่ห้า ในกรณีพิพาทสัญญาประกัน เมื่อผู้ต้องหาหรือผู้ประกันไม่ปฏิบัติตามนัดของอธิบดี หรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมาย หรือผู้ว่าราชการจังหวัด หรือผู้ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมายแล้วแต่กรณี ให้ปฏิบัติดังนี้

1. กรณีหลักประกันเป็นเงินสดมาวาง ให้รีบเงินประกันส่งเป็นรายได้แผ่นดิน และมีหนังสือร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนดำเนินคดีกับผู้ต้องหาในความผิดที่ขอประกันตัว (คดีหนีประกัน)
2. กรณีหลักประกันเป็นหลักทรัพย์มาวาง หรือในกรณีอื่นการบังคับหลักประกันให้แจ้งให้ผู้ประกันชำระเงินตามจำนวนที่ประกันเสียก่อนภายในกำหนดระยะเวลา 60 วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้ง โดยส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียน เมื่อพ้นกำหนดแล้วผู้ประกันยังไม่นำเงินมาชำระให้ส่งเรื่องต่อพนักงานอัยการดำเนินการฟ้อง

ประเด็นที่หก การกำหนดวงเงินในการขอประกันให้อยู่ในดุลพินิจของอธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมาย ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือผู้ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมายแต่ต้องไม่น้อยกว่าอัตราโทษขั้นต่ำที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น

ประเด็นที่เจ็ด การเก็บรักษาหลักทรัพย์ที่รับไว้เป็นหลักประกันให้อธิบดี หรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมาย ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือผู้ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดเก็บรักษาไว้ ดังนี้

1. ในพื้นที่กรุงเทพมหานครให้เก็บรักษาไว้ที่กองคลัง
2. ในจังหวัดอื่นให้อยู่ในความรับผิดชอบของผู้ว่าราชการจังหวัดหรือผู้ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมาย

ประเด็นที่แปด สัญญาประกันยอมระงับสิ้นไปเมื่อ

1. ผู้เอาประกันขอถอนสัญญาประกันหรือขอถอนหลักประกันโดยยอมทำได้เมื่อผู้ทำสัญญาประกันมอบตัวผู้ต้องหาคืนต่อผู้มีอำนาจปล่อยชั่วคราว
2. เมื่อคดีถึงที่สุด

กรณีสัญญาประกันระงับสิ้นไป ให้ผู้มีอำนาจปล่อยชั่วคราวคืนหลักประกันแก่ผู้ที่ควรรับไป และให้มีหลักฐานในการส่งมอบหลักประกันทรัพย์สินไว้ด้วย

การคืน (มาตรา 91-105)

กรณีเป็นไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 91-105 และ พ.ร.บ. มาตรการขังตวงวัด พ.ศ. 2542 มาตรา 52 โดยการคืนแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ คืนในที่รโหฐานและคืนในที่สาธารณะสถาน สำหรับคำว่า ที่รโหฐานและที่สาธารณะสถาน ก็อะไร ก็ได้พูดไปแล้ว

1. การค้นในทีรโหลาน

- การค้นในทีรโหลานจะต้องมีหมายค้นเสมอ (มาตรา 92) ซึ่งผู้มีอำนาจออกหมายค้นได้แก่ศาลเท่านั้น เป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 มาตรา 238 ซึ่งจะแตกต่างจากหมายจับที่ต้องให้อำนาจพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ออกหมายจับได้ แต่ทั้งนี้ มีข้อยกเว้น คือ จะค้นในทีรโหลาน โดยไม่มีหมายค้นก็ได้ แต่ต้องให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจรวมทั้งนายตรวจซึ่งตรวจวัดเป็นผู้ค้นและในกรณีต่อไปนี้ (ม.92)

1. เมื่อมีเสียงร้องให้ช่วยมาจากข้างในทีรโหลาน
2. เมื่อปรากฏความผิดซึ่งหน้ากำลังกระทำลงในทีรโหลาน
3. เมื่อบุคคลที่ได้กระทำความผิด ซึ่งหน้าที่ขณะที่ถูกไล่จับหนีเข้าไปหรือมีเหตุอันแน่นแฟ้นควรสงสัยว่าได้เข้าไปซุกซ่อนตัวอยู่ในที่นั้น
4. เมื่อความสงสัยตามสมควรว่าสิ่งของที่ได้มาโดยกระทำความผิดได้ซ่อนหรืออยู่ในนั้น ประกอบกับทั้งต้องมีเหตุอันควรเชื่อว่าการเน้นเข้ากว่าจะเอาหมายค้นมาได้ สิ่งของนั้นจะถูกโยกย้ายเสียก่อน

5. เมื่อทีรโหลานนั้น ผู้จะต้องถูกจับเป็นเจ้าบ้าน และการจับนั้นมีหมายจับ นอกจากนี้ยังมีข้อยกเว้นให้อำนาจนายตรวจซึ่งตรวจวัดโดยตรง ในการค้นในทีรโหลานได้ โดยไม่ต้องมีหมาย ซึ่งบัญญัติไว้ตาม พ.ร.บ.มาตราซึ่งตรวจวัด พ.ศ.2542 มาตรา 52 คือ

1. เข้าไปในสถานที่ผลิต สถานที่ขายหรือสถานที่เก็บเครื่องซึ่งตรวจวัด หรือสินค้าหีบห่อ ชนิดที่รัฐมนตรีกำหนดให้ผู้บรรจุ ต้องปฏิบัติตามมาตรา 62 ในระหว่างเวลาทำการ เพื่อตรวจสอบเครื่องซึ่งตรวจวัดหรือสินค้าหีบห่อนั้น

2. เข้าไปในสถานที่ใดๆ เพื่อตรวจสอบเครื่องซึ่งตรวจวัดที่ใช้ในกิจการดังระบุไว้ในมาตรา 25 (เครื่องซึ่งตรวจวัดที่ใช้ในการซื้อขายหรือแลกเปลี่ยนสินค้ากับผู้อื่น หรือการให้บริการซึ่งตรวจวัด หรือใช้เพื่อประโยชน์ในการคำนวณค่าตอบแทน ค่าภาษีอากร และค่าธรรมเนียม)

3. ค้นสถานที่หรือยานพาหนะใดๆ ที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ หรือที่เป็นความผิดมาตรา 270 หรือมาตรา 271 แห่งประมวลกฎหมายอาญา ในเวลาระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตก หรือในเวลาทำการงาน และกรณีมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าหากเน้นเข้ากว่าจะเอาหมายค้นมาได้ จะมีการยกย้าย ซุกซ่อน หรือทำลายเครื่องซึ่งตรวจวัด หรือสินค้าหีบห่อที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด และการค้นในเวลาดังกล่าวข้างต้นยังไม่แล้วเสร็จจะกระทำต่อไปก็ได้

4. ยึดหรืออายัดเครื่องชั่งตวงวัดหรือสินค้าหีบห่อที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดที่บัญญัติไว้ใน (3)

ในการปฏิบัติหน้าที่ (1) (2) (3) และ (4) นายตรวจชั่งตวงวัดจะนำข้าราชการหรือลูกจ้างในสำนักงานกลางหรือสำนักงานสาขาไปช่วยปฏิบัติงานด้วยก็ได้

- วิธีการค้นในที่รโหฐานและวิธีปฏิบัติภายหลังการค้นจะโดยมีหมายหรือไม่ก็ตาม

1. ให้เจ้าพนักงานที่ทำการค้นในที่รโหฐานส่งเจ้าของหรือคนที่อยู่ในนั้นหรือผู้รักษาสถานที่ซึ่งจะค้นให้ยอมให้เข้าไปโดยมิหวงห้าม อีกทั้งให้ความสะดวกตามสมควรทุกประการในอันที่จะจัดการตามหมาย ทั้งนี้ ให้พนักงานผู้นั้นแสดงหมาย หรือถ้าค้นได้โดยไม่ต้องมีหมายก็ให้แสดงนามและตำแหน่ง (บัตรนายตรวจชั่งตวงวัด)

ถ้าบุคคลดังกล่าวในวรรคต้นมิยินยอมให้เข้าไป พนักงานมีอำนาจใช้กำลังเพื่อเข้าไป ในกรณีจำเป็นจะเปิดหรือทำลายประตูบ้าน ประตูเรือน หน้าต่าง รั้วหรือสิ่งขัดขวางอย่างอื่นทำนองเดียวกันนั้นก็ได้ (ม.94)

2. การค้นในที่รโหฐานต้องกระทำระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นและตก แต่มีข้อยกเว้นดังนี้ (ม.96)

(1) เมื่อลงมือค้นตั้งแต่ในเวลากลางวัน ถ้ายังไม่เสร็จจะค้นต่อไปในเวลากลางคืนก็ได้

(2) ในกรณีฉุกเฉินอย่างยิ่ง หรือซึ่งมีกฎหมายอื่นบัญญัติให้ค้นในเวลากลางคืนก็ได้

3. ในกรณีค้นโดยมีหมาย เจ้าพนักงานผู้มีชื่อในหมายค้น หรือผู้รักษาการแทน เท่านั้น มีอำนาจเป็นหัวหน้าไปจัดการให้เป็นไปตามหมายนั้น (มาตรา 97)

4. การค้นในที่รโหฐานนั้นจะค้นได้แต่เฉพาะเพื่อหาตัวคนหรือสิ่งของที่ต้องการค้นเท่านั้น แต่มีข้อยกเว้นดังนี้ (มาตรา 98)

(1) ในกรณีที่ค้นหาสิ่งของโดยไม่จำกัดสิ่ง เจ้าพนักงานผู้ค้นมีอำนาจยึดสิ่งของใดๆ ที่ซึ่งน่าจะใช้เป็นพยานหลักฐานเพื่อเป็นประโยชน์หรือยึดผู้ต้องหาหรือจำเลย

(2) เจ้าพนักงานซึ่งทำการค้นมีอำนาจจับบุคคล หรือสิ่งของในที่ค้นนั้นได้เมื่อมีหมายอีกต่างหาก หรือในกรณีความผิดซึ่งหน้า

5. ในการค้นนั้น เจ้าพนักงานต้องพยายามมิให้มีการเสียหาย และการกระจัดกระจายเท่าที่จะทำได้ (มาตรา 99)

6. ถ้ามีเหตุอันควรสงสัยว่าบุคคลได้เอาสิ่งของที่ต้องการพบซุกซ่อนในร่างกาย เจ้าพนักงานผู้ค้นมีอำนาจค้นตัวผู้นั้น ดังบัญญัติไว้ตามมาตรา 85 (มาตรา 100)

7. สิ่งของซึ่งยึดได้ในการค้นให้ห่อหรือบรรจุหีบห่อดีตราไว้ หรือให้ทำเครื่องหมายไว้เป็นสำคัญ (มาตรา 101)

8. การค้นในที่รโหฐานนั้น ก่อนลงมือค้นให้เจ้าพนักงานผู้ค้นแสดงความสามารถเสียก่อน และเท่าที่สามารถจะทำได้ให้ค้นต่อหน้าผู้ครอบครองสถานที่หรือบุคคลในครอบครัวของผู้ค้น หรือถ้าหาบุคคลเช่นกล่าวนั้นไม่ได้ ก็ให้ค้นต่อหน้าบุคคลอื่นอย่างน้อยสองคน ซึ่งเจ้าพนักงานได้ขอร้องมาเป็นพยาน

การค้นที่อยู่หรือสำนักงานของผู้ต้องหา หรือจำเลย ซึ่งถูกควบคุมหรือขังอยู่ให้ทำต่อหน้าผู้ค้น ถ้าผู้ค้นไม่สามารถหรือไม่ตั้งใจมากำกับจะตั้งผู้แทนหรือให้พยานมากำกับก็ได้ ถ้าผู้แทนหรือพยานไม่มี ให้ค้นต่อบุคคลในครอบครัวหรือต่อหน้าพยานดังกล่าวในวรรคก่อน

สิ่งของใดที่ยึดได้ต้องให้ผู้ครอบครองสถานที่บุคคลในครอบครัวผู้ต้องหา จำเลย ผู้แทน หรือพยานดู เพื่อให้รับรองว่าถูกต้อง ถ้าบุคคลเช่นกล่าวนั้นรับรองหรือไม่ยอมรับรองก็ให้บันทึกไว้ (มาตรา 102)

9. ให้เจ้าพนักงานผู้ค้นบันทึกรายละเอียดแห่งการค้นและสิ่งของที่ค้นได้นั้น ต้องทำบัญชีรายละเอียดไว้

บันทึกการค้นและบัญชีสิ่งของนั้นให้อ่านให้ผู้ครอบครองสถานที่ บุคคลในครอบครัว ผู้ต้องหา จำเลย ผู้แทน หรือพยานฟัง แล้วแต่กรณี แล้วให้ผู้ค้นลงลายมือชื่อรับรองไว้ (มาตรา 103)

10. เจ้าพนักงานที่ค้น โดยมีหมาย ต้องรีบส่งบันทึก และบัญชีดังกล่าวในมาตราก่อน พร้อมด้วยสิ่งของที่ยึดมา ถ้าพอจะส่งได้ไปยังผู้ออกหมาย หรือเจ้าพนักงานอื่นตามที่กำหนดไว้ในหมาย

ในกรณีที่ค้น โดยไม่มีหมาย โดยเจ้าพนักงานอื่น ซึ่งไม่ใช่พนักงานสอบสวนให้ส่งบันทึก บัญชีและสิ่งของไปยังพนักงานสอบสวนหรือเจ้าหน้าที่ใด ซึ่งต้องการสิ่งเหล่านั้น (มาตรา 104)

2. การค้นในที่สาธารณะสถาน

มีหลักการเป็นไปตามมาตรา 93 กล่าวคือ กฎหมายห้ามมิให้ทำการค้นบุคคลใดในที่สาธารณะสถานแต่มีข้อยกเว้น คือ พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ รวมถึง นายตรวจซึ่งตวงวัด เป็นผู้ค้นได้ในเมื่อมีเหตุอันควรสงสัยว่า บุคคลนั้นมีสิ่งของในครอบครอง เพื่อจะใช้ในการกระทำความผิด หรือซึ่งได้มาโดยกระทำความผิด หรือซึ่งมีไว้เป็นความผิด เช่นตัวอย่าง เจ้าพนักงานตำรวจมีเหตุอันควรสงสัยว่า นาย ก. พาฝิ่นเถื่อนมาจากจังหวัดเชียงใหม่ ก็ไปทำการค้นพบ นาย ก. ที่หัวลำโพงและทำการค้นหีบห่อ และเครื่องเดินทางคันนี้ ย่อมมีอำนาจทำได้

การคืนในที่สาธารณะสถานนี้ กฎหมายมิได้บัญญัติว่า จะต้องคืนหรือไม่ ฉะนั้น จึงควรเป็นที่เข้าใจว่า จะมีคืนหรือไม่ก็ตามก็จะกระทำการคืนได้ในเมื่อเข้าเกณฑ์ดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้นนี้

ระเบียบจังหวัด (ชื่อจังหวัด)

ว่าด้วยการเปรียบเทียบคดีและการปล่อยชั่วคราว

ตามความในพระราชบัญญัติมาตราซึ่งดวงวัด พ.ศ. 2542

พ.ศ. 2545

เพื่อให้การปฏิบัติงานพิจารณาการเปรียบเทียบคดีและการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาตามความในมาตรา 89 และมาตรา 90 แห่งพระราชบัญญัติมาตราซึ่งดวงวัด พ.ศ. 2542 เป็นไปตามวัตถุประสงค์การปรับปรุงส่วนราชการและสามารถดำเนินการไปด้วยความสะดวกรวดเร็ว และเป็นไปในแนวทางเดียวกัน ผู้ว่าราชการจังหวัดจึงวางระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับการเปรียบเทียบคดีและการปล่อยชั่วคราวไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ 1. ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบจังหวัด (ชื่อจังหวัด) ว่าด้วยการเปรียบเทียบคดีและการปล่อยชั่วคราวตามความในพระราชบัญญัติมาตราซึ่งดวงวัด พ.ศ. 2542 พ.ศ. 2545”

ข้อ 2. ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับ ตั้งแต่วันที่.....ตุลาคม 2545 เป็นต้นไป

ข้อ 3. บรรดาระเบียบ ข้อบังคับหรือคำสั่งอื่นใด ซึ่งขัดแย้งกับระเบียบนี้ให้ใช้ระเบียบนี้แทน

ข้อ 4. ให้ผู้ว่าราชการจังหวัด (ชื่อจังหวัด) เป็นผู้รักษาการตามระเบียบนี้

หมวด 1

บททั่วไป

ข้อ 5. ในระเบียบนี้

“ผู้ว่าราชการจังหวัด” หมายถึง ผู้ว่าราชการจังหวัด (ชื่อจังหวัด)

“ผู้มีอำนาจเปรียบเทียบคดีและปล่อยชั่วคราว” หมายถึง ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือผู้ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมาย

“การเปรียบเทียบคดี” หมายถึง การที่ผู้มีอำนาจเปรียบเทียบคดีและปล่อยชั่วคราวเห็นว่าผู้ต้องหาไม่ควรได้รับโทษถึงจำคุก หรือไม่ควรถูกฟ้องร้อง และได้ใช้อำนาจเปรียบเทียบคดีสำหรับ

ความผิดที่เปรียบเทียบคดีได้ตามระเบียบนี้ โดยผู้ต้องหายินยอมที่จะชำระเงินค่าปรับตามจำนวนที่เปรียบเทียบ

“การปล่อยชั่วคราว” หมายถึง การที่ผู้มีอำนาจเปรียบเทียบและปล่อยชั่วคราวอนุญาตให้ผู้ต้องหาพ้นจากการถูกควบคุมสำหรับความผิดที่เปรียบเทียบคดีได้ตามระเบียบนี้ ในช่วงระยะเวลาหนึ่งที่มีการกำหนดในระหว่างรอการเปรียบเทียบคดี หรือรอการชำระเงินค่าปรับ โดยมีประกันหรือมีประกันและหลักประกันก็ได้

ข้อ 6. ความผิดที่เปรียบเทียบคดีได้ตามระเบียบนี้ เป็นความผิดที่มีโทษปรับสถานเดียว หรือความผิดที่มีโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ซึ่งอยู่ในอำนาจที่จะทำการเปรียบเทียบได้ตามพระราชบัญญัติมาตราซึ่งดวงวัด พ.ศ. 2542

ข้อ 7. แบบบันทึกการจับกุม แบบบันทึกการตรวจค้น แบบบันทึกการเปรียบเทียบคดีแบบคำร้องขอปล่อยชั่วคราวและสัญญาประกัน แบบหมายเรียกของพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อให้ไปชำระค่าปรับ ซึ่งเกี่ยวกับการเปรียบเทียบคดีและการปล่อยชั่วคราว ให้ใช้ตามแบบแนบท้ายระเบียบนี้

ข้อ 8. ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับสำหรับการเปรียบเทียบคดีและการปล่อยชั่วคราว กรณีความผิดตามพระราชบัญญัติมาตราซึ่งดวงวัด พ.ศ. 2542 ที่เกิดขึ้นหรืออ้างหรือเชื่อว่าได้เกิดขึ้นในเขตจังหวัด (ชื่อจังหวัด)

หมวด 2

การเปรียบเทียบคดี

ข้อ 9. เมื่อมีการกระทำความผิดในคดีที่เปรียบเทียบคดีได้ตามระเบียบนี้ ให้นายตรวจซึ่งดวงวัดผู้พบการกระทำความผิดทำบันทึกการจับกุมพร้อมแจ้งให้ผู้ต้องหาทราบว่า ความผิดนั้นเป็นความผิดที่เปรียบเทียบคดีได้ และสอบถามความยินยอมว่าจะให้เปรียบเทียบคดีหรือไม่

ในกรณีที่ผู้ต้องหายินยอมให้เปรียบเทียบคดี ให้นำตัวผู้ต้องหาส่งมอบให้ผู้มีอำนาจเปรียบเทียบคดีและปล่อยชั่วคราวดำเนินการเปรียบเทียบคดีโดยมิชักช้า เพื่อให้เป็นไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาที่บัญญัติให้ควบคุมผู้ถูกจับกุมไว้ไม่เกินกว่าความจำเป็นตามพฤติการณ์แห่งคดี โดยระหว่างรอการเปรียบเทียบคดีหรือรอการชำระเงินค่าปรับนั้นถ้าผู้ต้องหาหรือผู้มีประโยชน์เกี่ยวข้อง ร้องขอให้ปล่อยชั่วคราวให้ผู้มีอำนาจเปรียบเทียบคดีและปล่อยชั่วคราวดำเนินการให้เป็นไปตามหมวด 3 ว่าด้วยการปล่อยชั่วคราว

ในกรณีที่ผู้ต้องหาไม่ยินยอมให้เปรียบเทียบคดีให้นำผู้ต้องหาพร้อมบันทึกการจับกุมไปยังพนักงานสอบสวน เพื่อดำเนินคดีต่อไป

ข้อ 10. เมื่อผู้ต้องหายินยอมชำระเงินค่าปรับให้ผู้มีอำนาจเปรียบเทียบคดีและปล่อยชั่วคราวพิจารณาบันทึกการจับกุม รวมทั้งเอกสารอื่นใดที่เกี่ยวข้องในการเปรียบเทียบคดี ซึ่งเป็นหลักฐานประกอบการพิจารณาพฤติการณ์ในการกระทำความผิดว่าเป็นความผิดตามข้อกล่าวหาหรือครบองค์ประกอบความผิดหรือไม่ก่อนเปรียบเทียบคดี

ในกรณีที่ผู้มีอำนาจเปรียบเทียบคดีและปล่อยชั่วคราวตรวจพิจารณาแล้วเห็นว่าความผิดตามข้อกล่าวหาไม่สอดคล้องกับข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานต่างๆ ไม่ว่าจะทั้งในปัญหาข้อเท็จจริงและปัญหาข้อกฎหมายในเรื่องขอการเปรียบเทียบคดีแล้ว ให้ผู้มีอำนาจเปรียบเทียบคดีและปล่อยชั่วคราวแจ้งนายตรวจซึ่งตรวจวัดผู้พบการกระทำความผิดและจับกุมดำเนินการแก้ไขให้ถูกต้องก่อนลงรับคดี

ข้อ 11. การลงรับคดีเพื่อเปรียบเทียบคดีนั้น ให้บันทึกชื่อผู้กล่าวหา ชื่อผู้ต้องหา ที่อยู่ ข้อหาในการกระทำความผิด วัน เวลาที่จับกุม และสถานที่ที่เกิดเหตุ ตลอดจนค่าให้การของผู้ต้องหาที่ยินยอมให้เปรียบเทียบคดีในสมุดคดีและให้ผู้มีอำนาจเปรียบเทียบคดีและปล่อยชั่วคราวส่งเปรียบเทียบคดีโดยกำหนด จำนวนเงินค่าปรับ พร้อมแจ้งผู้ต้องหาทราบเพื่อชำระเงินค่าปรับตามจำนวนที่เปรียบเทียบต่อไป

ข้อ 12. การกำหนดเงินค่าปรับที่จะเปรียบเทียบคดีให้เป็นไปตามอัตราการเปรียบเทียบคดีที่กำหนดไว้ท้ายระเบียบนี้

ข้อ 13. ในกรณีที่ผู้มีอำนาจเปรียบเทียบคดีและปล่อยชั่วคราวเห็นว่า ไม่อาจเปรียบเทียบคดีได้ หรือ ผู้ต้องหายินยอมให้เปรียบเทียบคดีแต่ไม่ชำระเงินค่าปรับภายในกำหนดเวลาให้ส่งเรื่องให้พนักงานสอบสวน ดำเนินคดีตามกฎหมายต่อไป

ข้อ 14. ในกรณีที่ยังไม่ได้ตัวผู้กระทำความผิด เมื่อได้ลงรับคดีแล้ว ให้แจ้งสำนักงานการศาลภายในจังหวัด (ชื่อจังหวัด) เสนอเรื่องส่งให้พนักงานสอบสวน เพื่อทำการสืบสวนหาตัวผู้กระทำความผิด เมื่อได้ตัวผู้กระทำความผิดมาแล้วและเห็นว่าเป็นคดีที่อยู่ในอำนาจที่จะเปรียบเทียบคดีได้ ให้ผู้มีอำนาจเปรียบเทียบคดีและปล่อยชั่วคราวดำเนินการเพื่อเปรียบเทียบคดีตามที่กำหนดไว้ในหมวดนี้

ข้อ 15. ในกรณีที่ผู้ต้องหาไม่ยินยอมให้เปรียบเทียบ หรือยินยอมให้เปรียบเทียบแต่ไม่ยินยอมชำระค่าปรับ หรือคดีที่ยังไม่ได้ตัวผู้กระทำความผิด หรือคดีที่ไม่อาจเปรียบเทียบคดีได้ หรือคดีที่มีการปล่อยชั่วคราวหรือคดีที่ผู้ต้องหาชำระค่าปรับแล้ว ให้บันทึกรายละเอียดแห่งคดีที่ได้ดำเนินการแล้วลงในสมุดคดี

สำนวนและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับคดีที่ได้ดำเนินการเสร็จสิ้นแล้วให้นำส่งสำนักงานการค้าภายในจังหวัด (ชื่อจังหวัด) เพื่อรวบรวมเก็บรักษาไว้ตามระเบียบของทางราชการ

ข้อ 16. การรับเงิน การออกใบเสร็จรับเงิน การเก็บรักษาและการนำเงินค่าปรับส่งคลังจังหวัด ให้ถือปฏิบัติตามระเบียบว่าด้วยการนั้น

หมวด 3

การปล่อยชั่วคราว

ข้อ 17. เมื่อมีการกระทำความผิดที่จะทำการเปรียบเทียบคดีได้ตามระเบียบนี้ ผู้ต้องหาซึ่งยินยอมให้เปรียบเทียบคดีหรือบุคคลใดบุคคลหนึ่ง อาจยื่นคำร้องขอให้ผู้มีอำนาจเปรียบเทียบคดีและปล่อยชั่วคราวทำการปล่อยชั่วคราวได้ในระหว่างรอการเปรียบเทียบคดีหรือรอการชำระเงินค่าปรับ โดยมีประกันหรือมีประกันและหลักประกันก็ได้ ตามแบบทำระเบียบนี้

ข้อ 18. เมื่อผู้มีอำนาจเปรียบเทียบคดีและปล่อยชั่วคราวพิจารณาเห็นว่า ประกันหรือหลักประกันที่ผู้ร้องขอปล่อยชั่วคราวนำมาแสดงเป็นไปตามระเบียบนี้ ให้มีคำสั่งปล่อยชั่วคราวโดยมิชักช้าและมีกำหนดระยะเวลาชั่วคราว ดังนี้

- (1) กรณีรอการเปรียบเทียบคดี มีกำหนดระยะเวลาไม่เกิน 30 วัน
- (2) กรณีรอการชำระเงินค่าปรับ มีกำหนดระยะเวลาไม่เกิน 15 วัน

ในกรณีที่ไม้อาจกระทำให้เสร็จภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ผู้มีอำนาจเปรียบเทียบคดีและปล่อยชั่วคราวจะขยายระยะเวลาการปล่อยชั่วคราวได้อีกแต่ไม่เกิน 30 วัน

การคำนวณระยะเวลาการปล่อยชั่วคราว ให้เริ่มนับแต่วันที่มีการปล่อยชั่วคราวและให้นับเป็นหนึ่งวันเต็ม โดยไม่คำนึงถึงจำนวนชั่วโมง

ข้อ 19. เมื่อจะทำการปล่อยชั่วคราว ก่อนปล่อยตัวผู้ต้องหาให้ผู้ต้องหา ผู้ประกัน และผู้เป็นเจ้าของหลักประกัน ลงลายมือชื่อในคำร้องขอปล่อยชั่วคราวและสัญญาประกัน

ข้อ 20. ในการปล่อยชั่วคราวโดยให้มีประกันหรือมีประกันและหลักประกันนั้น หลักประกันที่จะนำมาใช้เพื่อประกอบการพิจารณามี 3 ชนิด คือ

- (1) เงินสด
- (2) หลักทรัพย์อื่น
- (3) บุคคลเป็นประกัน โดยแสดงหลักทรัพย์

ข้อ 26. สัญญาประกันย่อมระงับสิ้นไปเมื่อ

- (1) ผู้ประกันขอลอนสัญญาประกัน โดยมอบตัวผู้ต้องหาคืนต่อผู้มีอำนาจเปรียบเทียบคดีและปล่อยชั่วคราว
- (2) เมื่อคดีถึงที่สุด
- (3) โดยเหตุอื่น

ในกรณีสัญญาประกันระงับตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้มีอำนาจเปรียบเทียบคดีและปล่อยชั่วคราวคืนหลักประกัน (ถ้ามี) แก่ผู้ที่ควรรับไป พร้อมจัดทำหลักฐานในการส่งมอบคืนหลักประกันไว้ด้วย

ประกาศ ณ วันที่ ตุลาคม พ.ศ. 2545

(.....)

ผู้ว่าราชการจังหวัด (ชื่อจังหวัด)

อัตราเปรียบเทียบคดีความผิด
 หมายเหตุเปรียบเทียบ (ชื่อจังหวัด) ว่าด้วยการเปรียบเทียบคดีและปล่อยชั่วคราว
 ตามความในพระราชบัญญัติมาตราซึ่งดวงวัด พ.ศ. 2542 พ.ศ. 2545

ลำดับ	กระทําผิด มาตรา	ฐานความผิด	บทกำหนดโทษ		อัตราปรับตามจำนวน/ครั้งของการกระทํา			
			มาตรา	อัตราโทษ	ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 2	ครั้งที่ 3	ครั้งต่อไป
1.	9	กรณีกฎหมายกำหนดให้ต้องระวางโทษปรับสถานเดียว ใช้มาตราซึ่งดวงวัดอื่นนอกบทที่กฎหมายกำหนด	66	ปรับไม่เกิน 5,000 บาท	1,000	2,000	3,000	5,000
2.	10	ใช้มาตราซึ่งดวงวัด หรือทำการซึ่งดวงวัดในการซื้อขายหรือจำหน่าย สินค้าโดยไม่ปฏิบัติตามประกาศของรัฐมนตรี	67	ปรับไม่เกิน 5,000 บาท	1,000	2,000	3,000	5,000
3.	18	ไม่ยื่นคำขอรับใบแทนหนังสือรับรองการประกอบธุรกิจ ภายใน 15 วันนับแต่วันทราบการสูญหายหรือถูกทำลาย	69	ปรับไม่เกิน 1,000 บาท	500	500	1,000	1,000
19	19	ไม่แสดงหนังสือรับรองการประกอบธุรกิจ หรือใบแทน ไว้ในที่เปิดเผย	69	ปรับไม่เกิน 1,000 บาท	500	500	1,000	1,000
50	50	ไม่ยื่นคำขอรับใบแทนใบอนุญาตภายใน 15 วันนับแต่วันทราบ การสูญหายหรือถูกทำลาย	69	ปรับไม่เกิน 1,000 บาท	500	500	1,000	1,000
51	51	ไม่แสดงใบอนุญาตหรือใบแทนไว้ในที่เปิดเผย	69	ปรับไม่เกิน 1,000 บาท	500	500	1,000	1,000
4.	22	ไม่ออกหนังสือแสดงผลการซึ่งดวงหรือวัดให้แก่ผู้ขอรับบริการ	71	ปรับไม่เกิน 5,000 บาท	1,500	3,000	4,500	5,000
5.	27	ไม่แจ้งการเคลื่อนย้ายเครื่องซึ่งดวงหรือวัดชนิดติดตรึงอยู่กับที่ ภายใน 15 วัน นับแต่วันติดตั้งเสร็จเพื่อให้พนักงานเจ้าหน้าที่ ตรวจสอบความเที่ยงของเครื่องซึ่งดวงวัดนั้นใหม่	73	ปรับไม่เกิน 10,000 บาท	2,500	5,000	7,500	10,000

ลำดับ	กระทำผิด มาตรา	ฐานความผิด	บทกำหนดโทษ		อัตราปรับตามจำนวน/ครั้งของการกระทำ ความผิด (บาท)			
			มาตรา	อัตราโทษ	ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 2	ครั้งที่ 3	ครั้งต่อไป
6.	58	ไม่อำนวยความสะดวกตามสมควรแก่มาตรฐานซึ่งดวง วัด ซึ่งปฏิบัติการตามหน้าที่ ขายหรือมีไว้เพื่อขายสินค้าที่หีบห่อที่ไม่มีฉลากแสดง ปริมาณของสินค้าที่หีบห่อ	82	ปรับไม่เกิน 5,000 บาท	2,000	3,000	4,000	5,000
7.	62 (1)	ไม่แสดงปริมาณของสินค้าที่หีบห่อที่นำเข้าในราชอาณาจักร ปริมาณของสินค้าที่หีบห่อ	86	ปรับไม่เกิน 5,000 บาท	2,000	3,000	4,000	5,000
8.	64 วรรค 1 วรรค 2	ไม่แสดงปริมาณของสินค้าที่หีบห่อที่นำเข้าภายใน ราชอาณาจักรก่อนรับมอบสินค้า	87	ปรับไม่เกิน 5,000 บาท	1,000	2,000	3,000	5,000
9.	21	กรณีกฎหมายกำหนดให้ต้องระวางโทษจำคุก หรือปรับ หรือทั้งจำทั้งปรับ	70	จำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือปรับไม่ เกิน 20,000 บาทหรือทั้งจำทั้งปรับ	5,000	10,000	15,000	20,000
	24	ใช้เครื่องชั่งตวงวัดที่ไม่มีการให้คำรับรองหรือคำรับประกัน คุณภาพ	70	จำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือปรับไม่ เกิน 20,000 บาทหรือทั้งจำทั้งปรับ	10,000	15,000	20,000	20,000
	25 วรรค 1	ใช้เครื่องชั่งตวงวัดที่ไม่มีการให้คำรับรองหรือคำรับประกัน คุณภาพในการซื้อขายหรือแลกเปลี่ยนสินค้ากับผู้ซื้อหรือ การให้บริการชั่ง ตวง วัด หรือการใช้เพื่อประโยชน์ การค้าจำนวนค่าตอบแทน ค่าภาษีอากรและค่าธรรมเนียม	70	จำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือปรับไม่ เกิน 20,000 บาทหรือทั้งจำ ทั้งปรับ	5,000	10,000	15,000	20,000

ลำดับ	กระทำผิด มาตรา	ฐานความผิด	บทกำหนดโทษ		อัตราค่าปรับตามจำนวน/ครั้งของการกระทำ ความผิด (บาท)			
			มาตรา	อัตราโทษ	ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 2	ครั้งที่ 3	ครั้งต่อไป
	25 วรรค 2	ไม่ปฏิบัติตามประกาศของรัฐมนตรีเกี่ยวกับการใช้เครื่องชั่งตวงวัด	70	จำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือปรับไม่เกิน 20,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ	5,000	10,000	15,000	20,000
	28	ไม่แจ้งสถานที่ประกอบกิจการหรือไม่แจ้งการเปลี่ยนแปลงสถานที่ประกอบกิจการ	70	จำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือปรับไม่เกิน 20,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ	5,000	10,000	15,000	20,000
10.	25 วรรค 1	ใช้หรือมีเครื่องชั่งตวงวัดไว้เพื่อใช้ในการซื้อขายหรือแลกเปลี่ยนสินค้าหรือการให้บริการหรือการใช้เพื่อประโยชน์ในการคำนวณค่าตอบแทนค่าภาษีอากร และค่าธรรมเนียมโดยรู้ตัวเครื่องชั่งตวงวัดนั้น มีความเที่ยงผิดเกินอัตราเพื่อหลีกเลี่ยงต่ออาชญากรรมที่กำหนดในกฎกระทรวง	79	จำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือปรับไม่เกิน 20,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ	10,000	15,000	20,000	20,000
11.	34	ไม่นำเครื่องชั่งตวงวัดมาให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบเพื่อให้คำรับรองภายในเวลาที่กำหนด	81	จำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือปรับไม่เกิน 20,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ	5,000	10,000	15,000	20,000
12.	62	ฝ่าฝืนประกาศของรัฐมนตรีที่กำหนดชนิดของสินค้าที่ห่อที่ต้องแสดงปริมาณ หรือบรรจุสินค้าตามปริมาณที่กำหนด	83	จำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือปรับไม่เกิน 20,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ	5,000	10,000	15,000	20,000
13.	85	มิไว้เพื่อขายหรือจำหน่ายซึ่งสินค้าหีบห่อที่แสดงปริมาณไว้โดยรู้ว่าปริมาณสินค้าที่บรรจุในหีบห่อไม่ถูกต้องตามที่แสดงไว้ซึ่งน่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นหรือประชาชน	85	จำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือปรับไม่เกิน 20,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ	10,000	15,000	20,000	20,000

บันทึกการจับกุม

สถานที่บันทึก

วันที่ เดือน พ.ศ.

บันทึกนี้จัดทำขึ้นเพื่อเป็นหลักฐานแสดงว่า

วันนี้ เวลาประมาณ น. นายตรวจซึ่งตรวจวัดตามพระราชบัญญัติมาตราซึ่ง
ตรวจวัด พ.ศ.2542 โดย

ได้ร่วมกันทำการจับกุมตัวผู้ต้องหา จำนวน คน คือ

พร้อมของกลาง จำนวน รายการ ได้แก่

เหตุเกิดที่ หมู่ที่ ถนน

ตำบล/แขวง อำเภอ/เขต จังหวัด

โดยกล่าวหาว่า

และได้แจ้งข้อกล่าวหาให้ทราบแล้วทุกประการ พร้อมสอบถามผู้ต้องหา

ให้การว่า

อันเป็นการให้การด้วยความเต็มใจ ไม่มีผู้ใดจูงใจ ให้คำมั่นสัญญา ชูเชิญ หลอกลวงหรือโดยมิชอบด้วย
ประการอื่นใด

ส่วนของกลางได้ทำ ยึด อายัดไว้ ณ สถานที่

โดยให้อยู่ในความดูแลรับผิดชอบของ

ซึ่งได้ตรวจดูและรับว่าเป็นการถูกต้องแล้ว

อนึ่ง ในการจับกุมครั้งนี้ นายตรวจซึ่งตรวจวัดและผู้ร่วมทำการจับกุมมิได้บังคับขู่เข็ญหรือเรียกรับ ขอมจะรับทรัพย์สินหรือทรัพย์สินอื่นใดมาเป็นประโยชน์ส่วนตนหรือผู้อื่น อีกทั้งมิได้ทำให้ผู้ใดได้รับอันตรายแก่กายหรือจิตใจ และมีได้ทำให้ทรัพย์สินของผู้ต้องหาและบริวารสูญหาย เสียหาย เสื่อมค่าหรือไร้ค่าแต่ประการใด

อ่านให้ผู้ต้องหาฟังโดยละเอียดแล้ว ขอมรับว่าบันทึกนี้ถูกต้องตามความจริงทุกประการ จึงลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐานต่อหน้าพยาน

ลงชื่อผู้ต้องหา
(.....)

ลงชื่อผู้ต้องหา
(.....)

ลงชื่อผู้ต้องหา
(.....)

ลงชื่อผู้จับกุม
(.....)

ลงชื่อผู้จับกุม
(.....)

ลงชื่อผู้จับกุม/บันทึก/อ่าน
(.....)

ลงชื่อพยาน
(.....)

ลงชื่อพยาน
(.....)

บันทึกการเปรียบเทียบคดี

คดีเปรียบเทียบที่

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

.....ผู้กล่าวหา

คดีระหว่าง

.....ผู้ต้องหา

ฐานความผิด

.....

เมื่อวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....เวลาประมาณ.....น.

นายตรวจซ่งดวงวัด ตามพระราชบัญญัติมาตราซ่งดวงวัด พ.ศ.2542 ได้กล่าวหาว่า

.....กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติมาตราซ่งดวง

วัด พ.ศ. 2542 เหตุเกิดที่.....

หมู่ที่.....ถนน.....ตำบล/แขวง.....

อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....

มีผู้ต้องหาชื่อ.....อายุ.....ปี เชื้อชาติ.....สัญชาติ.....

อาชีพ.....อยู่บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....ถนน.....

อำเภอ/เขต.....ตำบล/แขวง.....จังหวัด.....

ถือบัตรประจำตัว.....เลขที่.....ออกโดย.....

วันที่ออกบัตร.....วันหมดอายุ.....

ชื่อบิดา.....ชื่อมารดา.....

และได้แจ้งข้อกล่าวหาให้ทราบแล้วทุกประการ พร้อมสอบถามผู้ต้องหาให้การว่า.....
.....
.....
.....
.....

เนื่องจากความผิดตามพระราชบัญญัติมาตราซังตวงวัด พ.ศ. 2542 ดังกล่าวเป็นความผิด
ที่เปรียบเทียบคดีได้ และผู้ต้องหายินยอมให้เปรียบเทียบคดี โดยผู้ทำการเปรียบเทียบคดีได้ทำการ
เปรียบเทียบคดีให้ผู้ต้องหาชำระเงินค่าปรับ จำนวน.....บาท (.....)
ซึ่งผู้ต้องหาได้ยินยอมตามที่มีการเปรียบเทียบคดีและชำระเงินค่าปรับไว้ถูกต้องแล้ว เป็นอันถือว่าคดี
เลิกกันตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

บันทึกนี้ได้อ่านให้ฟังแล้ว รับรองว่าถูกต้องตามความจริงทุกประการ จึงได้ลงลายมือชื่อไว้
เป็นสำคัญ

ลงชื่อผู้กล่าวหา
(.....)

ลงชื่อผู้ต้องหา
(.....)

ลงชื่อผู้ทำการเปรียบเทียบ
(.....)

ลงชื่อผู้ตรวจค้น
(.....)

ลงชื่อผู้บันทึก/อ่าน
(.....)

ได้รับเงินค่าปรับ จำนวนบาท (.....)
ตามใบเสร็จรับเงินเล่มที่.....เลขที่.....วันที่.....ไว้แล้ว

ลงชื่อพนักงานเจ้าหน้าที่
(.....)

คำร้องขอปล่อยชั่วคราวและสัญญาประกัน

เขียนที่

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

1. ข้าพเจ้า.....ผู้ต้องหา/ผู้มีประโยชน์เกี่ยวข้อง
โดยเป็น.....กับผู้ต้องหา มีความประสงค์ขอให้ผู้มีอำนาจ
ปล่อยชั่วคราวทำการปล่อยตัวผู้ต้องหาชั่วคราว ได้แก่.....ในระหว่างรอการ
เปรียบเทียบปรับ/รอการชำระเงินค่าปรับ ตามคดีความผิดตามพระราชบัญญัติมาตราซ่งตวงวัด พ.ศ. 2542

2. ข้าพเจ้า.....ผู้ร้องขอประกัน
อายุ.....ปี เชื้อชาติ..... สัญชาติ..... อยู่บ้านเลขที่..... หมู่.....
ถนน.....ตำบล/แขวง.....อำเภอ/เขต.....
จังหวัด..... โทรศัพท์..... โทรสาร.....

ขอทำสัญญาประกันต่อผู้มีอำนาจปล่อยชั่วคราว เพื่อรับประกันตัวผู้ต้องหาดังกล่าวข้างต้น โดยมี
สิ่งต่อไปนี้ไว้เป็นประกันและหลักประกันการปฏิบัติตามสัญญาของข้าพเจ้า

วางเงินสด จำนวน.....บาท (.....)

มีหลักทรัพย์ จำนวน.....รายการ ได้แก่.....
ซึ่งเป็นของ.....เป็นจำนวน.....บาท

มีบุคคล ได้แก่.....

โดยแสดงหลักประกัน คือ.....

เป็นจำนวนเงิน.....บาท (.....)

โดยได้เคยประกัน/ไม่เคยประกันไว้ในสัญญาประกัน.....

เมื่อวันที่.....

และยินยอมให้แจ้งอายัดหลักประกันต่อผู้ออกตราสาร/สมุดบัญชี/.....

.....

3. ในระหว่างการรับประกันตัวผู้ต้องหาในคดีนี้ ข้าพเจ้าหรือผู้ที่ได้รับการปล่อยชั่วคราว จะขอปฏิบัติตามนัดหรือหมายเรียกของผู้มีอำนาจปล่อยชั่วคราว และจะมาตามนัดทุกครั้งตามที่นัด จนกว่า ผู้มีอำนาจปล่อยชั่วคราวจะสั่งให้ถอนประกันหรือปล่อยตัวไป หรือเมื่อข้าพเจ้าได้นำบุคคลดังกล่าว มามอบตัวต่อผู้มีอำนาจปล่อยชั่วคราว โดยได้สั่งให้ถอนประกันหรือปล่อยตัวไป

4. ถ้าข้าพเจ้าหรือผู้ที่ได้รับการปล่อยตัวชั่วคราวไม่ปฏิบัติตามสัญญา ข้าพเจ้าขอยอมรับผิด และใช้เงิน จำนวนบาท (.....) และยินยอมให้ผู้มีอำนาจปล่อยชั่วคราวดำเนินการใดๆ เกี่ยวกับหลักประกัน (ถ้ามี) ได้ทันที โดยมีพัก ต้องบอกกล่าว

ลงชื่อผู้ต้องหา
(.....)

ลงชื่อผู้ร้องขอประกัน
(.....)

ลงชื่อผู้ได้รับการประกัน
(.....)

ลงชื่อพยาน
(.....)

ลงชื่อพยาน
(.....)

<p>คำสั่งปล่อยชั่วคราวและรับสัญญาประกัน ได้ตรวจพิจารณาประกันและหลักประกัน แล้ว ถูกต้องตามระเบียบว่าด้วยการเปรียบเทียบคดี และปล่อยชั่วคราว</p> <p>☐ รับสัญญาประกัน</p> <p>☐ ให้ปล่อยตัวผู้ต้องหาชั่วคราว</p> <p>ลงชื่อ (.....) ผู้มีอำนาจปล่อยชั่วคราว</p>	<p>คำสั่งคืนหลักประกัน เนื่องจากสัญญาประกันระงับสิ้นไปตาม ระเบียบว่าด้วยการเปรียบเทียบคดี และปล่อยชั่วคราวฯ จึงให้คืนหลักประกันแก่ผู้ที่ควรรับไป</p> <p>ลงชื่อ (.....) ผู้มีอำนาจปล่อยชั่วคราว</p>
--	---

หมายเรียก

ที่

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

เรื่อง ให้ไปชำระค่าปรับ

ถึง

ด้วยเมื่อวันที่.....เวลาประมาณ.....น.

ข้าพเจ้านายตรวจชั่งตวงวัด ตามพระราชบัญญัติมาตราชั่งตวงวัด พ.ศ. 2542 ได้กระทำการจับกุมผู้ต้องหา

.....
ในความผิดฐาน.....ตามพระราชบัญญัติมาตราชั่งตวงวัด พ.ศ. 2542 อันเป็นความผิด
ที่เปรียบเทียบคดีได้และผู้ต้องหายินยอมให้เปรียบเทียบคดี เมื่อผู้ต้องหาได้ชำระเงินค่าปรับ
จำนวน.....บาท (.....) ตามที่ผู้มีอำนาจเปรียบเทียบคดี
ได้ทำการเปรียบเทียบแล้วภายในสิบวันที่เปรียบเทียบคดี (วันที่ลงในหมายนี้) ให้ถือว่าคดีเลิกกันตาม
ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

จึงแจ้งมายังท่านเพื่อให้ไปชำระเงินค่าปรับ จำนวนบาท
(.....) ณ.....กรมการค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์
ภายในระยะเวลาที่กำหนด หากฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามจะได้ส่งเรื่องให้พนักงานสอบสวนดำเนินคดีตาม
กฎหมายต่อไป

ลงชื่อ

(.....)

นายตรวจชั่งตวงวัด

ตามพระราชบัญญัติมาตราชั่งตวงวัด พ.ศ. 2542

บันทึกการตรวจค้น

สถานที่บันทึก

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

บันทึกนี้จัดทำขึ้นเพื่อเป็นหลักฐานแสดงว่า

วันนี้.....เวลาประมาณ..... น. นายตรวจซึ่งตรวจวัด
ตามพระราชบัญญัติมาตราซึ่งตรวจวัด พ.ศ.2542 โดย

ได้ร่วมกันนำหมายค้นของศาล.....ที่...../25.....ลงวันที่.....

ออกโดย.....มาขอกำหนดการตรวจค้นที่.....

หมู่ที่.....ถนน.....อำเภอ/เขต.....ตำบล/แขวง.....

จังหวัด.....ต่อน้ำ.....

ซึ่งเป็นเจ้าของผู้ครอบครองสถานที่หรือผู้ต้องหาหรือบุคคลในครอบครัวหรือพยาน จึงได้แสดงตัวพร้อม
หมายค้นและอ่านข้อความในหมายค้นให้ทราบจนเป็นที่เข้าใจซึ่ง.....

ได้อนุญาตให้เข้าทำการตรวจค้น ก่อนทำการตรวจค้นนายตรวจซึ่งตรวจวัด และพนักงานเจ้าหน้าที่ทุกคน

ได้แสดงความบริสุทธิ์ใจเป็นที่พอใจแล้ว เริ่มทำการตรวจค้นเมื่อเวลา..... น.

จนกระทั่งเวลา..... น. จึงเสร็จสิ้นการตรวจค้น

ผลการตรวจค้นปรากฏว่า

จึงได้ยึดสิ่งของจำนวน.....รายการ ได้แก่.....

ไว้เพื่อเป็นหลักฐานในการดำเนินคดีต่อไป

สิ่งของที่ยึดมานี้ได้ให้อยู่ในความดูแลรับผิดชอบของ

ซึ่งได้ตรวจดูและรับว่าเป็นการถูกต้องแล้ว

อนึ่ง ในการตรวจค้นและยึดสิ่งของจับกุมครั้งนี้ นายตรวจซึ่งตวงวัดและผู้ร่วมทำการตรวจค้น จับกุมมิได้บังคับ ชู้เชิญหรือเรียก รับ ขอมจะรับทรัพย์สินหรือทรัพย์สินอื่นใดมาเป็นประโยชน์ส่วนตนหรือผู้อื่น อีกทั้งมิได้ทำให้ผู้ใดได้รับอันตรายแก่กายหรือจิตใจ และมีได้ทำให้ทรัพย์สินของผู้ต้องหาและบริวาร สูญหาย เสียหาย เสื่อมค่าหรือไร้ค่าแต่ประการใด

อ่านให้ฟังโดยละเอียดแล้ว ขอมรับว่าบันทึกนี้ถูกต้องตามความจริงทุกประการ จึงลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน

ลงชื่อเจ้าของ/ผู้ต้องหา/.....
(.....)

ลงชื่อผู้ตรวจค้น
(.....)

ลงชื่อผู้ตรวจค้น
(.....)

ลงชื่อผู้ตรวจค้น
(.....)

ลงชื่อผู้ตรวจค้น/บันทึก/อ่าน
(.....)

ภาคผนวก จ

ข้อมูลสถานที่ติดต่อและเบอร์โทรศัพท์ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

- กลุ่มงานคุ้มครองผู้บริโภคฯ สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา
สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด (สสจ.)
- สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค
- สำนักงานสาขาจังหวัด

กลุ่มงานคุ้มครองผู้บริโภค สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา
สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด (สสจ.)

กลุ่มจังหวัด 1

เขต 1				
จังหวัด	หัวหน้ากลุ่มงาน คบส.	โทรศัพท์	โทรสาร	E-mail address
เชียงใหม่	นายจรูญ ยานะสาร	053-894742	053-894742 ต่อ 18	tharmacy_gmi@yahoo.com
ลำพูน	นายจิระ วิชาสงส์	053-560640	053-560640	lp_fda@yahoo.com lp_fda@thaimail.com
ลำปาง	นางผ่องพรรณ สุเมธวานิชย์	054-323533	054-323533	fdapv52@fda.moph.go.th
แม่ฮ่องสอน	นางภัทรา นวลคำ	053-611549	053-611322	pharmss@yahoo.com , fdapv58@fda.moph.go.th
เชียงราย	นายปกรชัย ดีเป็นธรรม	053-910300	053-910345	ntpss@yahoo.com ntpss@hotmail.com pakornchai2000@yahoo.com p_kaewkhampa@hotmail.com
พะเยา	นางสาวไพจิตร ชัยจำรูญพันธ์	054-409199	054-409198	fdapv56@fda.moph.go.th fdapv56@yahoo.com
แพร่	นายนพคุณ เอกวรรณานนท์	054-621096 054-532019	054-521383	fdapv54@fda.moph.go.th tiamtin@yahoo.com
น่าน	นายสมจิตต์ ใจวิถี	054-774090	054-774090	fdapv55@fda.moph.go.th epi_nan2@yahoo.com

กลุ่มจังหวัด 2

เขต 2				
จังหวัด	หัวหน้ากลุ่มงาน คบส.	โทรศัพท์	โทรสาร	E-mail address
พิษณุโลก	นายสุริยะ วิริยะประสิทธิ์	055-225078	055-245088	arunyat@hotmail.com
ตาก	นายคัมภีร์ ต้นภูมิประเทศ	055-518100	055-512609	kampee_t@yahoo.com
เพชรบูรณ์	นายสิทธิพร ชีระโกศล	056-722644	056-711299	kratae_kosone@yahoo.com
สุโขทัย	นายสมคิด ต้นดิไวทยพันธุ์	055-614271	055-614271	fdapv53@fda.moph.go.th
อุตรดิตถ์	นางพรพิมล ภูวชนานนท์	055-416454 055-444228	055-411848	phat076@yahoo.com

กลุ่มจังหวัด 3

เขต 3				
จังหวัด	หัวหน้ากลุ่มงาน คบส.	โทรศัพท์	โทรสาร	E-mail address
นครสวรรค์	นายชูชัย รัตนศรีทอง	056-232001-6 ต่อ 140,141	056-225212	fdapv60@fda.moph.go.th sanchai_b@hotmail.com
อุทัยธานี	นายจรัส นิมิตพรชัย	056-511565 ต่อ 205	056-511327	fdapv61@fda.moph.go.th
กำแพงเพชร	นายศิริชัย ถิ่มเลิศเจริญนิช	055-705188 055-705187	055-705200	rxkpp@yahoo.com rxkpp@hotmail.com
พิจิตร	นายวรวิทย์ พูลสวัสดิ์คึกคิกกุล	056-611288 ต่อ 104,107,108	056-611044	pharmkbs@yahoo.com

กลุ่มจังหวัด 4

เขต 4				
จังหวัด	หัวหน้ากลุ่มงาน คบส.	โทรศัพท์	โทรสาร	E-mail address
นนทบุรี	นายวิวัติ สุขลิม	02-5803195	02-5803195	fdapv12@fda.moph.go.th korn_nan@hotmail.com
พระนครศรีอยุธยา	นายจาตุรัส วุฒิวรศิริ	035-322011	035-244332 035-322516	kjurai@hotmail.com kjurai@yahoo.com
ปทุมธานี	นางพิกุล เสียงประเสริฐ	02-5814595 02-5816454 ต่อ 405,406	02-5816454 ต่อ200	pv13@fda.moph.go.th morakot@health2.moph.go.th
อ่างทอง	นายประสาท ลิ่มคุณย์	035-611222 ต่อ315,316 035-614252	035-620839	ang_pharm@yahoo.com
เขต 5				
จังหวัด	หัวหน้ากลุ่มงาน คบส.	โทรศัพท์	โทรสาร	E-mail address
สระบุรี	นางดวงกมล นุตราวงศ์	036-223118 036- 211015	036-212084	duangkamol@asia.com
สิงห์บุรี	นายวัชรพันธ์ ศรีสวัสดิ์	036-523465	036-512750	watsri2000@hotmail.com a-kom@thaimail.com
ชัยนาท	นายชัยวัฒน์ สิงห์หิรานุสรณ์	056-414941 ต่อ114,104	056-411973	ssjchainat@thaimail.com
ลพบุรี	นางสาวนภาพร วิทิตนภัทรภาค	036-424773	036-412515	pho1601@health2.go.th

กลุ่มจังหวัด 5

เขต 6				
จังหวัด	หัวหน้ากลุ่มงาน คบส.	โทรศัพท์	โทรสาร	E-mail address
ราชบุรี	นางบุญศรี เล่าภักดิ์	032-327607 032-337025	032-325225	fdapv70@fda.moph.go.th boonsri_1@hotmail.com
สุพรรณบุรี	นายวีระชัย นลวชัย	035-525869 ต่อ 310,311	035-525867	lik0410@yahoo.com lek_weerachai@hotmail.com
นครปฐม	นายวีระศักดิ์ เหล่าตระกูล	034-242092 034-213279- 80	034-251550	fdapv73@fda.moph.go.th
กาญจนบุรี	นายวรรณะ วีระพาสุข	034-518106 ต่อ 113,130	034-518106 ต่อ 130 034-511730	consumer_kan@yahoo.com
เขต 7				
จังหวัด	หัวหน้ากลุ่มงาน คบส.	โทรศัพท์	โทรสาร	E-mail address
เพชรบุรี	นายพงษ์พิสิทธิ์ นานานุกูล	032-400902	032-418072	mammo_047@hotmail.com fdapv76@fda.moph.go.th
ประจวบคีรีขันธ์	นายชวลิต วิสิทธิ์ผองพิบูล	032-603760 032-550885	032-602002	fdapv77@fda.moph.go.th share@gmail.com
สมุทรสงคราม	นางมยุรี กล้าณรงค์	034-716888	034-711124 ต่อ 101,104	fdapv75@fda.moph.go.th
สมุทรสาคร	นายสมจิตต์ จันทร์อำพร	034-413922 ต่อ 113,114	034-840513	sakhonfda.hotmail.com

กลุ่มจังหวัด 6

เขต 8				
จังหวัด	หัวหน้ากลุ่มงาน คบส.	โทรศัพท์	โทรสาร	E-mail address
ฉะเชิงเทรา	นางเรณู ธรรมสถิต	038-511189	038-512400	chatri744@hotmail.com pv24@fda.moph.go.th
สมุทรปราการ	นายพีระชาติพิกุลทอง	02-3955752	02-3951034	pharmacy@spko.moph.go.th
นครนายก	นายทรงชัย ใจกล้า	037-386402	037-386392	pv26@fda.moph.go.th
สระแก้ว	นายธานี สิริปิ่น	037-425141 ต่อ 302,308, 309	037-425147	ekachai_h@thaimail.com
ปราจีนบุรี	นายไพฑูรย์ ช่อไม้	037-216768 037-211626	037-211124	phar@pho.in.th
เขต 9				
จังหวัด	หัวหน้ากลุ่มงาน คบส.	โทรศัพท์	โทรสาร	E-mail address
ชลบุรี	นางรติกร ประเสริฐไทยเจริญ	038-279464 ต่อ 115,123	038-274932	jamjit_2000@yahoo.com
ระยอง	นายอนุเทพ ขวัญเลิศมงคล	038-967532	038-611336	fdapv21@fda.moph.go.th mink_ry@hotmail.com
จันทบุรี	นายประเสริฐ สกุนนียมพร	039-301090	039-311553 ต่อ 111	sandymour625@hotmail.com
ตราด	นายสันติ สุภนันท	039-511011 ต่อ 311,401	039-530347	ssjtrat@yahoo.com

กลุ่มจังหวัด 7

เขต 10				
จังหวัด	หัวหน้ากลุ่มงาน คบส.	โทรศัพท์	โทรสาร	E-mail address
อุดรธานี	นายมะโนตร์ นาคะวิจนะ	042-221678	042-221678 042-247897	udnkbs@hotmail.com
หนองบัวลำภู	ภก. ศิริชัย ระบาเลิศ	042-312049-50 ต่อ 115	042-312992	pharnb@hotmail.com phar_nb@yahoo.com
หนองคาย	ภก.ราชนทร์ พิเศษฐ์พันธุ์	042-465067-70	042-412650	fdapv43@fda.moph.go.th
เลย	นายสุรวิชัย วิชาศกัมภีร์	042-812745	042-811702	loei_fda@hotmail.com
เขต 12				
จังหวัด	หัวหน้ากลุ่มงาน คบส.	โทรศัพท์	โทรสาร	E-mail address
ขอนแก่น	ภก.เชิดชัย อริยานุชิตกุล	043-221125 043-227725	043-224037	cherd_kk@yahoo.com sun-sai-story@chaiyo.com
มหาสารคาม	นายศุภกิจ ประทีปพวงรัตน์	043- 777979	043-777970	gasianboss@yahoo.com
ร้อยเอ็ด	ภก. วุฒินันท์ ตปนียากร	043-511754 043-518638	043-511087	teerawooti@thaimail.com

กลุ่มจังหวัด 8

เขต 11				
จังหวัด	หัวหน้ากลุ่มงาน คบส.	โทรศัพท์	โทรสาร	E-mail address
มุกดาหาร	ภก.ประยูร วงศ์สกุลนิวัฒน์	042-632026 ต่อ106	042-611741 ต่อ 129	rxmuk@hotmail.com fdapv49@fda.moph.go.th
สกลนคร	รท.สุภชาติ ยาทองไทย	042-711157	042-711157	mcyingyong@yahoo.com fdapv47@fda.moph.go.th
นครพนม	ภก.ณรงค์ชัย จันทร์พร	042-515766 042-511410	042-512463	fdapv48@fda.moph.go.th
กาฬสินธุ์	ภก. ชูศักดิ์ ทัศนพงษ์	043-815418	043-812113	p_kalasin@yahoo.com fdapv46@fda.moph.go.th

กลุ่มจังหวัด 9

เขต 13				
จังหวัด	หัวหน้ากลุ่มงาน คบส.	โทรศัพท์	โทรสาร	E-mail address
นครราชสีมา	ภก.นิวัติ ตั้งกิจเกียรติกุล	044 - 465010-4 ต่อ105, 106	044 - 465021	palow722@hotmail.com
ชัยภูมิ	ภก.เอกสุริย์ วงศ์ชัยภูมิ	044-836826-29	044-822195	nant@cpho.moph.go.th
บุรีรัมย์	ภก.สมพร อุทิศสัมพันธ์กุล	044-617464	044-611562 ต่อ 112	fdapv31@fda.moph.go.th
สุรินทร์	ภก.ทอง บุญยศ	044-518402-5 ต่อ 205, 206	044-520645	thongby@hotmail.com thongby@gmail.com

กลุ่มจังหวัด 10

เขต 14				
จังหวัด	หัวหน้ากลุ่มงาน คบส.	โทรศัพท์	โทรสาร	E-mail address
อุบลราชธานี	ภญ.กาญจนา มหาพล	045-262693- 698 ต่อ 3220	045-242225	fdapv34@fda.moph.go.th mewna@health2.moph.go.th
อำนาจเจริญ	ภก.อภิชาติ รุ่งเมฆารัตน์	045-451512 ต่อ 112,113	045-451512 ต่อ 101	fdapv37@fda.moph.go.th rungmekarat@thaimail.com
ศรีสะเกษ	ภก.บรรเจิด เดชาศิลปชัยกุล	045-616215 045-616040 ต่อ 305	045-616042	fdapv33@fda.moph.go.th banjert@hotmail.com
ยโสธร	ภก.ประวุฒิ ละครราช	045-724714-7 ต่อ 129,131 045-712233	045-724718	fdapv35@fda.moph.go.th pravut@hotmail.com

กลุ่มจังหวัด 11

เขต 15				
จังหวัด	หัวหน้ากลุ่มงาน คบส.	โทรศัพท์	โทรสาร	E-mail address
สุราษฎร์ธานี	ภญ.อังคณา ศรีนามวงศ์	077-283703	077-273998 077-281263	fdasurat@hotmail.com
ชุมพร	ภก.สุธรรม ลิมปี่ชนกุลชัย	077-506231	077-511996	cpn_pharm@yahoo.com cpn_pharm@thaimail.com
ระนอง	ภญ.เสาวลักษณ์ กิริติหัตถยากร	077-824880	077-811584	fda_ranong@thaimail.com
เขต 17				
จังหวัด	หัวหน้ากลุ่มงาน คบส.	โทรศัพท์	โทรสาร	E-mail address
ภูเก็ต	ภญ.จุไร สกุเลเฟือก	076-211330 076-2122979 ต่อ 303, 304	076-222915	pktfda@hotmail.com fdapv83@fda.moph.go.th
พังงา	ภก.ภาณุ อุดมผล	076-413300	076-412041	fdaphangnga@hotmail.com
กระบี่	ภญ.เกษแก้ว เจ้โส้	075-630148	075-612971	kbconsumer@yahoo.com

กลุ่มจังหวัด 12

เขต 18				
จังหวัด	หัวหน้ากลุ่มงาน คบส.	โทรศัพท์	โทรสาร	E-mail address
ปัตตานี	ภญ.สุนิสา เสียงสกุลไทย	073-336225	073-336027	fdatani@hotmail.com
ยะลา	ภญ.พิกุล จิรรัตนโสภา	073-211726	073-211726	fdapv95@fda.moph.go.th
นราธิวาส	ภญ.จินดา หวังวรวงศ์	073-532056-60 ต่อ 110	073-532060	fdanara@hotmail.com
เขต 19				
จังหวัด	หัวหน้ากลุ่มงาน คบส.	โทรศัพท์	โทรสาร	E-mail address
สงขลา	ภญ.เปรมรัตน์ อุไรรัตน์	074-312881 074-311170 074-325069	074-326098	yanawimut@hotmail.com yanawimut@yahoo.com
สตูล	ภญ.โสภิตา ตั้งวรวงศ์	074-723566	074-721523	satun_fda@yahoo.com

กลุ่มจังหวัด 13

เขต 16				
จังหวัด	หัวหน้ากลุ่มงาน คบส.	โทรศัพท์	โทรสาร	E-mail address
นครศรีธรรมราช	ภญ.อุษณีย์ อังสุวรรณากุล	075-343409 – 10 ต่อ 121	075-343409 ต่อ 121 075-343406	fda@nakhonsihealth.org
ตรัง	ภญ.อัจฉิมา เหลืองคิลก	075-501039	075-501046	fdatrang46@hotmail.com
พัทลุง	ภก.ดุสิต ภัทรพงศ์พันธุ์	074-613127 ต่อ 124	074-613400	fda_pt@yahoo.com

สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค

วิธีการร้องเรียน

1. โทรสายด่วน 1166
2. จดหมายถึง สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค
ตู้ ปณ. 99 กรุงเทพฯ 10302
3. ส่ง E-mail ถึง consumer @ocpb.go.th
4. ร้องเรียนด้วยตนเอง
ในกรุงเทพฯ สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค
ทำเนียบรัฐบาล ถนนราชดำเนินนอก
เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300
(โทรสายด่วน 1166)
ขอคำแนะนำการเตรียมเอกสาร หลักฐาน
ต่างจังหวัด คณะอนุกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคประจำจังหวัด
ณ ศาลากลางจังหวัดทุกจังหวัด
5. ขอรับชุดร้องเรียนได้ที่ ร้านเซเว่นอีเลฟเว่นและร้านแฟมิลีมาร์ท ทุกสาขาทั่วประเทศ ชุดร้องเรียนประกอบด้วยแบบบันทึกคำร้องเรียนพร้อมซองจดหมายสำหรับส่งถึง สคบ. ผู้บริโภคเพียงกรอกรายละเอียดลงในแบบบันทึกคำร้องเรียนและแนบหลักฐานเบื้องต้นใส่ซองจดหมาย ปิดผนึกให้เรียบร้อยส่งให้พนักงานของร้านหรือสะดวกที่จะนำกลับไปกรอกรายละเอียดที่บ้าน แล้วปิดผนึกซองจดหมายนำไปใส่ตู้ไปรษณีย์กลับบ้านก็ได้ โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายใดๆ

**ผู้บริโภคมีปัญหาจากการซื้อสินค้าหรือบริการ
ขอคำแนะนำหรือร้องเรียนได้ที่หน่วยงานต่อไปนี้**

ปัญหา	หน่วยงานที่รับผิดชอบ	โทรศัพท์
1. ไม่ได้ได้รับความเป็นธรรมจากการซื้อสินค้าหรือบริการ	สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค (สคบ.)	สายด่วน 1166
2. โฆษณาเป็นเท็จ เกินความจริง	กองคุ้มครองผู้บริโภคด้านโฆษณา	0-2629-7037-39
3. ถูกเอาเปรียบด้านสินค้าหรือบริการทั่วไป	กองคุ้มครองผู้บริโภคด้านฉลาก	0-2629-7052-55
4. ถูกเอาเปรียบด้านสัญญา บ้าน ที่ดิน จัดสรร อาคารชุด เช่าซื้อรถยนต์ รถจักรยานยนต์	กองคุ้มครองผู้บริโภคด้านสัญญา	0-2629-7065-68
5. ถูกเอาเปรียบด้านการขายตรงหรือตลาดแบบตรง	กลุ่มขายตรงและตลาดแบบตรง	0-2629-7002
6. ปรึกษาข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภค	กองนิติการ(ฝ่ายกฎหมาย)	0-2629-8258-60
7. ติดตามผลการฟ้องร้องดำเนินคดี	กองนิติการ(ฝ่ายคดี)	0-2629-8262-64
8. ผลิตภัณฑ์อาหาร ยา เครื่องสำอาง เครื่องมือแพทย์ วัตถุเสพติด วัตถุมีพิษ	สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.)	สายด่วน 1556 0-2590-7000
9. ร้องเรียนไม่ได้ได้รับความเป็นธรรมเกี่ยวกับการรักษาพยาบาลหรือบริการของแพทย์	สำนักงานแพทย์สภา	0-2590-1880-1
10. บริการของสถานพยาบาลเอกชน (สถานลดความอ้วน คลินิก โพลีคลินิก โรงพยาบาลเอกชน)	กองประกอบโรคศิลปะ กระทรวงสาธารณสุข	0-2590-1997

ปัญหา	หน่วยงานที่รับผิดชอบ	โทรศัพท์
11. ร้องทุกข์เรื่องราคาสินค้า การกักตุน สินค้าไม่ติดป้ายราคา	กรมการค้าภายใน แผนกกักตุนสินค้า (รับแจ้งราคาสินค้าไม่เป็นธรรม) ศูนย์รับเรื่องร้องเรียนราคาสินค้า	0-2547-5357, 0-2507-5512 สายด่วน 1569 0-2507-5522
12. - ข้อมูลการจดทะเบียนบริษัท - มาตรฐานชั่ง ตวง วัด คุณภาพน้ำมัน เชื้อเพลิง น้ำมันหล่อลื่น	กรมพัฒนาธุรกิจการค้า สำนักงานชั่ง ตวง วัด กรมการค้าภายใน	1570 0-2547-4536-50
13. การประกันภัยประเภทต่างๆ	สายด่วนประกันภัย กรมการประกันภัย	1186
14. คุณภาพและมาตรฐานของผลิตภัณฑ์	สำนักงานมาตรฐาน ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (สมอ.) ฝ่ายกฎหมาย	0-2202-3301-4
15. สอบถามการอนุญาตจัดสรรที่ดิน ร้องเรียน	กองควบคุมธุรกิจที่ดิน กรมที่ดิน	0-2622-2380, 0-2222-9829
16. คดีเศรษฐกิจ	กองบังคับการสืบสวนสอบสวนคดี เศรษฐกิจ (สกก.)	0-234-0040, 0-2235-3047 0-2237-1199 กด 2806
17. ร้องเรียนบริษัททัวร์นักท่องเที่ยว ถูกหลอกหลวง	สำนักงานตำรวจท่องเที่ยว	1155
18. สาธารณูปโภคใน กทม.	กรุงเทพมหานคร	1555
19. รถเมล์ ขสมก. รถรับจ้าง รถโดยสาร	ศูนย์รับเรื่องร้องเรียนขนส่งมวลชน กรุงเทพฯ ศูนย์คุ้มครองผู้โดยสาร สาธารณะกรมการขนส่งทางบก	184 1584 0-2272-3100

สำนักงานสาขาจังหวัด

ภาคกลาง

- 1) สำนักงานสาขาจังหวัดเขต 0-1 สุพรรณบุรี ตั้ง ณ จังหวัดสุพรรณบุรี มีเขตอำนาจในท้องที่จังหวัดสุพรรณบุรี จังหวัดอ่างทอง จังหวัดสิงห์บุรี และจังหวัดชัยนาท
- 2) สำนักงานสาขาจังหวัดเขต 0-2 ราชบุรี ตั้ง ณ จังหวัดราชบุรี มีเขตอำนาจในท้องที่จังหวัดราชบุรี จังหวัดเพชรบุรี และจังหวัดกาญจนบุรี
- 3) สำนักงานสาขาจังหวัดเขต 0-3 นครปฐม ตั้ง ณ จังหวัดนครปฐม มีเขตอำนาจในท้องที่จังหวัดนครปฐม จังหวัดสมุทรสงคราม และจังหวัดสมุทรสาคร
- 4) สำนักงานสาขาจังหวัดเขต 0-4 สระบุรี ตั้ง ณ จังหวัดสระบุรี มีเขตอำนาจในท้องที่จังหวัดสระบุรี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จังหวัดลพบุรี และจังหวัดนครนายก

ภาคเหนือ

- 1) ให้ศูนย์จังหวัดภาคเหนือ(เชียงใหม่) เป็นสำนักงานสาขาจังหวัดเขต 1-1 เชียงใหม่ ตั้ง ณ จังหวัดเชียงใหม่ มีเขตอำนาจในท้องที่จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดลำพูน และจังหวัดแม่ฮ่องสอนและให้มีเขตอำนาจในส่วนที่เกี่ยวกับการสนับสนุนการปฏิบัติงานของสำนักงานสาขาจังหวัดที่จัดตั้งขึ้นในท้องที่ภาคเหนือด้วย
- 2) สำนักงานสาขาจังหวัดเขต 1-2 ลำปาง ตั้ง ณ จังหวัดลำปาง มีเขตอำนาจในท้องที่จังหวัดลำปาง จังหวัดเชียงราย และจังหวัดพะเยา
- 3) สำนักงานสาขาจังหวัดเขต 1-3 แพร่ ตั้ง ณ จังหวัดแพร่ มีเขตอำนาจในท้องที่จังหวัดแพร่ จังหวัดน่าน และจังหวัดอุตรดิตถ์
- 4) สำนักงานสาขาจังหวัดเขต 1-4 พิชญ์โลก ตั้ง ณ จังหวัดพิชญ์โลก มีเขตอำนาจในท้องที่จังหวัดพิชญ์โลก จังหวัดพิจิตร จังหวัดสุโขทัย และจังหวัดเพชรบูรณ์
- 5) สำนักงานสาขาจังหวัดเขต 1-5 นครสวรรค์ ตั้ง ณ จังหวัดนครสวรรค์ มีเขตอำนาจในท้องที่จังหวัดนครสวรรค์ จังหวัดกำแพงเพชร จังหวัดตาก และจังหวัดอุทัยธานี

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

- 1) ให้ศูนย์สังฆตวงวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ขอนแก่น) เป็นสำนักงานสาขาสังฆตวงวัดเขต 2-1 ขอนแก่น ตั้ง ณ จังหวัดขอนแก่น มีเขตอำนาจในท้องที่จังหวัดขอนแก่น จังหวัดกาฬสินธุ์ จังหวัดมหาสารคาม และจังหวัดร้อยเอ็ด และให้มีเขตอำนาจในส่วนที่เกี่ยวกับการสนับสนุนการปฏิบัติงานของสำนักงานสาขาสังฆตวงวัดที่จัดตั้งขึ้นในท้องที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือด้วย
- 2) สำนักงานสาขาสังฆตวงวัดเขต 2-2 อุดรธานี ตั้ง ณ จังหวัดอุดรธานี มีเขตอำนาจในท้องที่จังหวัดอุดรธานี จังหวัดหนองคาย จังหวัดเลย และจังหวัดหนองบัวลำภู
- 3) สำนักงานสาขาสังฆตวงวัดเขต 2-3 สกลนคร ตั้ง ณ จังหวัดสกลนคร มีเขตอำนาจในท้องที่จังหวัดสกลนคร จังหวัดนครพนม และจังหวัดมุกดาหาร
- 4) สำนักงานสาขาสังฆตวงวัดเขต 2-4 อุบลราชธานี ตั้ง ณ จังหวัดอุบลราชธานี มีเขตอำนาจในท้องที่จังหวัดอุบลราชธานี จังหวัดยโสธร และจังหวัดอำนาจเจริญ
- 5) สำนักงานสาขาสังฆตวงวัดเขต 2-5 สุรินทร์ ตั้ง ณ จังหวัดสุรินทร์ มีเขตอำนาจในท้องที่จังหวัดสุรินทร์ จังหวัดบุรีรัมย์ และจังหวัดศรีสะเกษ
- 6) สำนักงานสาขาสังฆตวงวัดเขต 2-6 นครราชสีมา ตั้ง ณ จังหวัดนครราชสีมา มีเขตอำนาจในท้องที่จังหวัดนครราชสีมา และจังหวัดชัยภูมิ

ภาคใต้

- 1) สำนักงานสาขาสังฆตวงวัดเขต 3-1 สุราษฎร์ธานี ตั้ง ณ จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีเขตอำนาจในท้องที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี และจังหวัดนครศรีธรรมราช
- 2) สำนักงานสาขาสังฆตวงวัดเขต 3-2 ชุมพร ตั้ง ณ จังหวัดชุมพร มีเขตอำนาจในท้องที่จังหวัดชุมพร จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และจังหวัดระนอง
- 3) สำนักงานสาขาสังฆตวงวัดเขต 3-3 ภูเก็ต ตั้ง ณ จังหวัดภูเก็ต มีเขตอำนาจในท้องที่จังหวัดภูเก็ต และจังหวัดพังงา
- 4) สำนักงานสาขาสังฆตวงวัดเขต 3-4 สงขลา ตั้ง ณ จังหวัดสงขลา มีเขตอำนาจในท้องที่จังหวัดสงขลา จังหวัดพัทลุง และจังหวัดสตูล
- 5) สำนักงานสาขาสังฆตวงวัดเขต 3-5 ยะลา ตั้ง ณ จังหวัดยะลา มีเขตอำนาจในท้องที่จังหวัดยะลา จังหวัดปัตตานี และจังหวัดนราธิวาส
- 6) สำนักงานสาขาสังฆตวงวัดเขต 3-6 กระบี่ ตั้ง ณ จังหวัดกระบี่ มีเขตอำนาจในท้องที่จังหวัดกระบี่และจังหวัดตรัง

ภาคตะวันออก

1) ให้ศูนย์ชั่งตวงวัดภาคตะวันออก (ชลบุรี) เป็นสำนักงานสาขาชั่งตวงวัดเขต 4-1 ชลบุรี ตั้ง ณ จังหวัดชลบุรี มีเขตอำนาจในท้องที่จังหวัดชลบุรี จังหวัดฉะเชิงเทรา จังหวัดปราจีนบุรี และจังหวัดระยอง และให้มีเขตอำนาจในส่วนที่เกี่ยวกับการสนับสนุนการปฏิบัติงานของสำนักงานสาขาชั่งตวงวัดที่จัดตั้งขึ้นในท้องที่ภาคตะวันออกด้วย

2) สำนักงานสาขาชั่งตวงวัดเขต 4-2 จันทบุรี ตั้ง ณ จังหวัดจันทบุรี มีเขตอำนาจในท้องที่จังหวัดจันทบุรี จังหวัดตราด และจังหวัดสระแก้ว

อำนาจหน้าที่ของสำนักงานสาขาชั่งตวงวัด มีดังต่อไปนี้

- 1) เก็บรักษาแบบมาตราชั่งตวงวัด
- 2) ออกหนังสือรับรองการประกอบธุรกิจในการผลิต นำเข้า ขาย ซ่อมเครื่องชั่งตวงวัด หรือให้บริการชั่งสินค้าของผู้อื่นเพื่อประโยชน์ในการซื้อขายหรือแลกเปลี่ยนสินค้า
- 3) ตรวจสอบและให้คำรับรองเครื่องชั่งตวงวัด
- 4) ปฏิบัติการอื่นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติมาตราชั่งตวงวัด พ.ศ. 2542

ข้อมูลติดต่อสำนักงานสาขาจังหวัด

ภาค	สำนักงานสาขาจังหวัด	ข้อมูลติดต่อ
กลาง	เขต 0-1 สุพรรณบุรี	9/9 หมู่ 4 ถ.มาลัยแมน- บางลี่ ต.รั้วใหญ่ อ.เมือง จ.สุพรรณบุรี 72000 โทรศัพท์ 035545705 , 035555752 โทรสาร 035555352 suphanburi@cbwmthai.org http://www.cbwmthai.org/suphanburi
	เขต 0-2 ราชบุรี	อาคาร 2 สำนักงานพาณิชย์จังหวัด 45 ถ.หน้าอำเภอ ต.หน้าเมือง อ.เมือง จ.ราชบุรี 70000 โทรศัพท์ 032321456 , โทรสาร 032321456 ratchaburi@cbwmthai.org http://www.cbwmthai.org/ratchaburi
	เขต 0-3 นครปฐม	706-708 ถ.เพชรเกษม ต.พระประโทน อ.เมือง จ.นครปฐม 73000 โทรศัพท์ 034255804 , 034243653 โทรสาร 034243653 nakhonpathom@cbwmthai.org http://www.cbwmthai.org/nakhonpathom
	เขต 0-4 สระบุรี	81 หมู่ 1 ต.โคกสว่าง อ.เมือง จ.สระบุรี 18000 โทรศัพท์ 036211668 โทรสาร 036211668 saraburi@cbwmthai.org http://www.cbwmthai.org/saraburi

มาตรฐานการคุ้มครองผู้บริโภค

ภาค	สำนักงานสาขาจังหวัด	ข้อมูลติดต่อ
เหนือ	เขต 1-1 เชียงใหม่	257 หมู่ 13 ต.บ้านแพ อ.สันป่าตอง จ.เชียงใหม่ 50120 โทรศัพท์ 053836060-3 โทรสาร 053836059 chiangmai@cbwmthai.org http://www.cbwmthai.org/chiangmai
	เขต 1-2 ลำปาง	สำนักงานพาณิชย์จังหวัด อ.บุญวาทย์ ต.หัวเวียง อ.เมือง จ.ลำปาง 52000 โทรศัพท์ 054217465, 054219123 โทรสาร 054217465, 054219123 lampang@cbwmthai.org http://www.cbwmthai.org/lampang
	เขต 1-3 แพร่	สำนักงานพาณิชย์จังหวัด 35 อ.เจริญเมือง ต.ในเวียง อ.เมือง จ.แพร่ 54000 โทรศัพท์ 054524590 โทรสาร 054524590 phrae@cbwmthai.org http://www.cbwmthai.org/phrae
	เขต 1-4 พิชณุโลก	ศาลากลางจังหวัด (ชั้น 4) อ.วังจันทน์ ต.ในเมือง อ.เมือง จ.พิษณุโลก 65000 โทรศัพท์ 055259402 โทรสาร 055230528 phisanulok@cbwmthai.org http://www.cbwmthai.org/phisanulok

ภาค	สำนักงานสาขาจังหวัด	ข้อมูลติดต่อ
	เขต 1-5 นครสวรรค์	400/65 ถ.สวรรคคีวิถี อ.เมือง จ.นครสวรรค์ 60000 โทรศัพท์ 056224560 โทรสาร 056228597 nakhonsawan@cbwmthai.org http://www.cbwmthai.org/nakhonsawan
ตะวันออกเฉียงเหนือ	เขต 2-1 ขอนแก่น	หมู่ 5 บ้านเพี้ยฟาน ต.สำราญ อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000 โทรศัพท์ 043379470-6 โทรสาร 043379472 khonkaen@cbwmthai.org http://www.cbwmthai.org/khonkaen
	เขต 2-2 อุรธานี	247/1 หมู่ 7 ถ.อุคร-หนองคาย ต.หมากแข้ง อ.เมือง จ.อุรธานี 41000 โทรศัพท์ 042221971 โทรสาร 042221971 udonthani@cbwmthai.org http://www.cbwmthai.org/udonthani
	เขต 2-3 สกลนคร	4/4 ถ.ใสสว่าง ต.ธาตุเชิงชุม อ.เมือง จ.สกลนคร 47000 โทรศัพท์ 042711918 โทรสาร 042711918 sakonnakhon@cbwmthai.org http://www.cbwmthai.org/sakonnakhon

มาตรฐานการคุ้มครองผู้บริโภค

ภาค	สำนักงานสาขาจังหวัด	ข้อมูลติดต่อ
	เขต 2-4 อุบลราชธานี	สำนักงานพาณิชย์จังหวัด อ.อุบลราช ต.ในเมือง อ.เมือง จ.อุบลราชธานี 34000 โทรศัพท์ 045244937, 045246109 โทรสาร 045246108 ubonratchathani@cbwmthai.org http://www.cbwmthai.org/ubonratchathani
	เขต 2-5 สุรินทร์	15 ถ.เทศบาล 4 ต.ในเมือง อ.เมือง จ.สุรินทร์ 32000 โทรศัพท์ 044515462 โทรสาร 044515539 surin@cbwmthai.org http://www.cbwmthai.org/
	เขต 2-6 นครราชสีมา	230 /27-29 (ตรงข้าม บขส.2) ถ.มิตรภาพหนองคาย ต.ในเมือง อ.เมือง จ.นครราชสีมา 30000 โทรศัพท์ 044247876 โทรสาร 044252011 nakhonratchasima@cbwmthai.org http://www.cbwmthai.org/nakhonratchasima
ใต้	เขต 3-1 สุราษฎร์ธานี	27/8 ถ.ตลาดใหม่ ต.ตลาด อ.เมือง จ.สุราษฎร์ธานี 84000 โทรศัพท์ 077281750 โทรสาร 077281750 suratthani@cbwmthai.org http://www.cbwmthai.org/suratthani

ภาค	สำนักงานสาขาจังหวัด	ข้อมูลติดต่อ
	เขต 3-2 ชุมพร	สำนักงานพาณิชย์จังหวัด ศูนย์ราชการ เขาสามแก้ว อ.เมือง จ.ชุมพร 86000 โทรศัพท์ 077512017-8 โทรสาร 077503097 chumphon@cbwmthai.org http://www.cbwmthai.org/chumphon
	เขต 3-3 ภูเก็ต	ถ.รัตนโกสินทร์ 200 ปี (ตรงข้ามโรงเรียน สารพัดช่าง) ต.วิชิต อ.เมือง จ.ภูเก็ต 83000 โทรศัพท์ 076212947 โทรสาร 076217746 phuket@cbwmthai.org http://www.cbwmthai.org/phuket
	เขต 3-4 สงขลา	หมู่ 3 ถ.สงขลา-นาทวี ต.เขารูปช้าง อ.เมือง จ.สงขลา 90000 โทรศัพท์ 074311899 โทรสาร 074326954 songkhla@cbwmthai.org http://www.cbwmthai.org/songkhla
	เขต 3-5 ยะลา	34 ถ.กาญจนา 1 ต.สะเตง อ.เมือง จ.ยะลา 95000 โทรศัพท์ 073213016 โทรสาร 073213016 yala@cbwmthai.org http://www.cbwmthai.org/yala
	เขต 3-6 กระบี่	28-30 ถ.เหมทานนท์ ต.ปากน้ำ อ.เมือง จ.กระบี่ 81000 โทรศัพท์ 075631757 โทรสาร 075631757 www.vi_jipp@hotmai.com

ภาค	สำนักงานสาขาจังหวัด	ข้อมูลติดต่อ
ตะวันออก	เขต 4-1 ชลบุรี	154 หมู่ 3 ถ.พิทยาระของ ต.หนองปลาไหล อ.บางละมุง จ.ชลบุรี 20150 โทรศัพท์ 038221567 , 038221716 โทรสาร 038221690 chonburi@cbwmthai.org http://www.cbwmthai.org/chonburi
	เขต 4-2 จันทบุรี	อาคารสำนักงานพาณิชย์จังหวัดจันทบุรี 1162 /2 ถ.ท่าแฉลบ ต.ตลาด อ.เมือง จ.จันทบุรี 22000 โทรศัพท์ 039323170 โทรสาร 039323171 chanthaburi@cbwmthai.org http://www.cbwmthai.org/chanthaburi

คำสั่งกระทรวงมหาดไทย

ที่ 119 /2549

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการร่างมาตรฐานการบริหาร/การบริการสาธารณะ
ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ด้วยในปีงบประมาณ 2549 กระทรวงมหาดไทย โดยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ได้ดำเนินการจัดทำพร้อมทั้งว่าจ้างสถาบันการศึกษา/หน่วยงานที่มีความรู้ ความสามารถจัดทำมาตรฐานการบริหาร/การบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวม 23 มาตรฐาน โดยแบ่งคณะกรรมการรับผิดชอบออกเป็น 4 คณะ ดังนี้

- คณะทำงานที่ 1 รับผิดชอบ มาตรฐานสะพาน มาตรฐานการบริหารระบบไฟฟ้า ด้วยพลังงานแสงอาทิตย์ มาตรฐานโรงฆ่าสัตว์ มาตรฐานสถานีขนส่งทางน้ำ มาตรฐานสถานีขนส่งทางบก และมาตรฐานห้องน้ำสาธารณะ
- คณะทำงานที่ 2 รับผิดชอบ มาตรฐานการส่งเสริมการพัฒนาศตริ มาตรฐานการส่งเสริมอาชีพ มาตรฐานการพัฒนาการดำเนินงานด้านเอดส์ มาตรฐานการจัดการที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อย มาตรฐานหอพัก และมาตรฐานการคุ้มครองผู้บริโภค
- คณะทำงานที่ 3 รับผิดชอบ มาตรฐานด้านการทะเบียนและการอนุญาต มาตรฐานด้านการเปรียบเทียบปรับ มาตรฐานสุสานและฌาปนสถาน มาตรฐานหอกระจายข่าวและมาตรฐานการดูแลรักษาที่สาธารณประโยชน์
- คณะทำงานที่ 4 รับผิดชอบ มาตรฐานการจัดการสิ่งแวดล้อม มาตรฐานการพัฒนาป่าชุมชน มาตรฐานการดูแลโบราณสถาน มาตรฐานการส่งเสริมศาสนา วัฒนธรรม และจารีตประเพณีท้องถิ่น มาตรฐานการส่งเสริมการท่องเที่ยว และมาตรฐานการส่งเสริมกีฬา

เพื่อให้มาตรฐานการบริหาร/การบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดังกล่าว เป็นไปตามระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และมีความถูกต้อง เหมาะสมสำหรับองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นนำไปใช้เป็นคู่มือ/แนวทางในการบริหารจัดการและการจัดบริการสาธารณะตามอำนาจ หน้าที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ท้องถิ่นสนองตอบความต้องการและความพึงพอใจของประชาชน จึงแต่งตั้งคณะทำงานพิจารณาร่างมาตรฐานการบริหาร/การบริการสาธารณะขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น เพื่อทำหน้าที่พิจารณาเสนอความเห็นและข้อเสนอแนะในการแก้ไขปรับปรุงร่างมาตรฐาน 23 มาตรฐานดังกล่าว ตามบัญชีรายชื่อแนบท้ายคำสั่งนี้

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ 12 เมษายน พ.ศ. 2549

ชัยฤกษ์ คิชูอำนาจ

(นายชัยฤกษ์ คิชูอำนาจ)

รองปลัดกระทรวง รักษาราชการแทน

ปลัดกระทรวงมหาดไทย

รายชื่อคณะทำงานที่ 2
พิจารณามาตรฐานการคุ้มครองผู้บริโภค
แนบท้ายคำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ 119/2549 ลงวันที่ 12 เมษายน 2549

1. รองอธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (นายวสันต์ วรรณวโรทร)	ประธานคณะทำงาน
2. นายกองค้การบริหารส่วนจังหวัดตาก	คณะทำงาน
3. นายกองค้การบริหารส่วนจังหวัดนครปฐม	คณะทำงาน
4. นายเทศมนตรีนครพระนครศรีอยุธยา	คณะทำงาน
5. นายเทศมนตรีเมืองบ้านฉาง จังหวัดระยอง	คณะทำงาน
6. นายเทศมนตรีเมืองท่าเรือพระแท่น จังหวัดกาญจนบุรี	คณะทำงาน
7. นายเทศมนตรีเมืองกำแพงเพชร	คณะทำงาน
8. นายเทศมนตรีเมืองจันทบุรี	คณะทำงาน
9. นายเทศมนตรีตำบลห้วยใหญ่ จังหวัดชลบุรี	คณะทำงาน
10. นายเทศมนตรีตำบลท่าข้าม จังหวัดตรัง	คณะทำงาน
11. นายเทศมนตรีตำบลท่าช้าง จังหวัดนครนายก	คณะทำงาน
12. นายกองค้การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี	คณะทำงาน
13. นายกองค้การบริหารส่วนตำบลตะเคียนเตี้ย จังหวัดชลบุรี	คณะทำงาน
14. นายกองค้การบริหารส่วนตำบลวังด้ง จังหวัดกาญจนบุรี	คณะทำงาน
15. นายกองค้การบริหารส่วนตำบลเหล่าแดง จังหวัดอุบลราชธานี	คณะทำงาน
16. นายกองค้การบริหารส่วนตำบลท่ากุ่ม จังหวัดตราด	คณะทำงาน
17. นายกองค้การบริหารส่วนตำบลพระลับ จังหวัดขอนแก่น	คณะทำงาน
18. นายกองค้การบริหารส่วนตำบลบางพระ จังหวัดฉะเชิงเทรา	คณะทำงาน
19. นายกองค้การบริหารส่วนตำบลอ่างทอง จังหวัดพัทลุง	คณะทำงาน
20. นายกองค้การบริหารส่วนตำบลเดิมบาง จังหวัดสุพรรณบุรี	คณะทำงาน
21. ท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสาคร	คณะทำงาน
22. ท้องถิ่นจังหวัดชัยนาท	คณะทำงาน
23. ผู้แทนสำนักช้่ง ดวง วัด กรมการค้ภายใน กระทรวงพาณิชย์	คณะทำงาน

24.	ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค สำนักนายกรัฐมนตรี	คณะทำงาน
25.	ผู้แทนกองส่งเสริมงานคุ้มครองผู้บริโภคด้าน
ผลิตภัณฑ์สุขภาพในส่วนภูมิภาคและท้องถิ่น
สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข	คณะทำงาน
26.	ผู้แทนกองสุขภาพิบาลอาหาร สำนักอนามัย กรุงเทพมหานคร	คณะทำงาน
27.	ผู้แทนมูลนิธิเพื่อผู้บริโภค	คณะทำงาน
28.	ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจ
ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	คณะทำงาน
29.	ผู้แทนสมาคมองค์การบริหารส่วนจังหวัดแห่งประเทศไทย	คณะทำงาน
30.	ผู้แทนสมาคมสันนิบาตเทศบาลแห่งประเทศไทย	คณะทำงาน
31.	ผู้แทนสมาคมองค์การบริหารส่วนตำบลแห่งประเทศไทย	คณะทำงาน
32.	ผู้อำนวยการส่วนส่งเสริมการจัดการด้านสาธารณสุขและสวัสดิการสังคม
สำนักส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และการมีส่วนร่วม	คณะทำงาน
33.	ผู้อำนวยการสำนักมาตรฐานการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	คณะทำงาน
34.	ผู้อำนวยการส่วนแผนพัฒนาท้องถิ่น
สำนักพัฒนาและส่งเสริมการบริหารงานท้องถิ่น (นโยบายและแผน)	คณะทำงาน
35.	ผู้อำนวยการส่วนมาตรฐานการบริหารงานท้องถิ่น
สำนักมาตรฐานการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	คณะทำงาน

ที่ปรึกษา

1. นายสมพร	ใช้บางยาง	อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
2. นายวิชัย	ปักกิ่ง	รองอธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
3. นายวัลลภ	พริ้งพวง	รองอธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
4. นายวสันต์	วรรณวโรทร	รองอธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

คณะผู้จัดทำในส่วนของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

1. นายวสันต์	วรรณวโรทร	รองอธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
2. นายอำนาจ	ตั้งเจริญชัย	ผู้อำนวยการสำนักมาตรฐานการบริหารงาน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
3. นายธนา	ยันทร โกวิท	ผู้อำนวยการส่วนแผนพัฒนาท้องถิ่น
5. นางวิภา	ฐุสรานนท์	ผู้อำนวยการส่วนส่งเสริมการจัดการด้านสาธารณสุข สวัสดิการสังคม
6. นางราตรี	รัตนไชย	ผู้อำนวยการส่วนมาตรฐานการบริหารงานท้องถิ่น
7. นางณัฐกมล	เจริญพานิช	บุคลากร 7
8. นายจรัสศักดิ์	ศรีสุมต	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 6 ว
9. นายธีรพันธุ์	รินกลิ่นจันทร์	เจ้าพนักงานปกครอง 5
10. นางสาวจุฑามาศ	บุญเนื่อง	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 4
11. ว่าที่ร.ต. ก้องเกียรติ	นัยนาประเสริฐ	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 3

คณะผู้จัดทำในส่วนของคณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์นกรบ ระวังการณ์		นักวิจัย
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์สินธวา กามศิษฐ์		นักวิจัย
3. อาจารย์สมบูรณ์	แซ่เจ็ง	นักวิจัย
4. ดร.ประวิทย์	เขมะสุนันท์	นักวิจัย
5. นายณรงค์ฤทธิ์	นิละ โยชิน	นักวิจัย
6. นางสาววรรรัตน์	รอดมณี	ผู้ช่วยนักวิจัย